Poštarina plaćena u gotovom

Lapunk mai száma (a Habostorta melléklettel együtt) 52 oldal — Ara 4 dinár

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIX. évfolyam. Szubotica, 1928. VASÁRNAP, március 25. 83. szám

Telefon: Kiadóhivatal 8—58 Szerkesztőség 5—10, 8—52, 378. Megjelenik mindennap reggel, ünnep után és hétfőn is. Előfizetési ár negyedévre 165 din. Szerkesztőség, kiadóhivatal és könyvosztály, Szubotica Zmaj Jovin trg. 3. (Minerva palota)

A hullámvölgy

Néhai jó Bodnár Zsigmond hullámelmélete igazolódik az előretörésnek és visszacsapódásnak abban a ritmikus rendszerében, amely a kisebbségi jogok fejlődése terén nálunk is, mint mindenütt megfigyelhető. A megértés egy-egy áramlata meglöki a hullámot, amely elindul, de amikor egy bizonyos ponthoz ér, visszagördül, hogy azután ismét előreszökkenjen. A pillanat perspektivájában ugy tünik fel, mintha a megtett utat a visszahuzódás paralizálná. A jelenségek és tények pontos lemérése alapján azonban megállapitható, hogy az előnyomulás lendülete mindig valamivel nagyobb, mint a hátrálásé és ez a plusz a fejlődés nyereségszámláját gyarapitja. Az akció reakciót szül és a kettő kölcsönhatásából tevődik össze az evolució, amelyben minden optikai csalódás ellenére a haladás elemei dominálnak.

Ugy látszik, a kisebbségi küzdelem jugoszláviai hullámszakaszán most vagyunk abban a völgyben, ahová a hullám letüremlik, mielőtt ujból heggyé magasodnék.

A tartományi, országos, majd községi választásokon a Vajdaság magyar népe bizonyságát adta annak, hogy a belpolitikában nem kiván külön utakon járni, hanem az országos pártokkal karöltve, velük szorosan együttmüködve akar résztvenni az ország ujjáépitésének munkájában. Valamennyi államalkotó párt jóindulatot, liberalizmust és előzékenységet tanusitott a magyar kisebbség jogos nemzetiségi törekvései iránt, ugyhogy e tekintetben — ha a programnyilatkozatok mérvadók — semmi eltérés nem volt radikálisok, demokraták, független demokraták és Radics-párt között. Ebben a megenyhült atmoszférában a magyarság nem kapott vérszemet és optimizmusát nem tette függővé igényei rögtönös és maradéktalan teljesülésétől. A tartományi önkormányzat keretében nem sikerült érvényt szerezni az anyanyelv jogának, de azért a magyarság tömegei továbbra is kitartottak pártszövetségesük mellett és türelmesen vártak. Az országos választások után megérlelődött az első nagy vivmány: a névvegyelemzés eltörlése és a községi autonómiák megvalósulásával a kisebbségi nyelv használatának joga is életbelépett. Ez volt a hullámhegy teteje anélkül, hogy egyszersmind a nemzetiségi kérdés általános megnemzetiségi kérdés megoldásának kulminációs pontja lett volna.

Az utóbbi időkben azonban olyan hangok hallatszanak, amelyek a hullámmozgás völgyösödő tendenciájára vallanak. A radikális párton belül folyó frakcióharcok során az a csoport, amely az országos választások alkalmával nem tudott mandátumot szerezni a Vajdaságban, szemére veti a kormánynak, hogy a magyarságot nemzeti érdekek rovására kedvezményekben részesiti. Főleg azt kifogásolja ez a csoport, hogy a képviselőtestületek magyar tagjai anyanyelvükön szólalnak fel a községi közgyüléseken. A nacionalizmus mentőövének alkalmazását hirdetik a Vajdasággal szemben, amelyet ugy állitanak be, mintha nemzeti jellege veszélyben forogna.

Nyilvánvaló, hogy mindez csak taktika, amelyet a radikális párt elégedetlenjei szegeznek a kormány ellen, nem pedig a kisebbségi jogok elvi tagadása. Mintahogy taktika az is, hogy a szakképzettség és erkölcsi kvalifikáció nélküli tisztviselők eltávolitását anacoinális politikának tudják be. De akármennyire világos is a tulajdonképeni cél, a tény mégis az, hogy bizalmatlanságot szitanak a magyarság iránt és az ilyen akció, ha kevés is kormánybuktatásra, elég a kisebbségi helyzet megnehezitésére.

A jugoszláviai magyarság tisztában van azzal, hogy alkotmányos és a törvények szellemével egyező céljai érdekében időnként ujabb és ujabb akadályokkal kell megküzdenie. Azt is tudja azonban, hogy a hullámhegyről völgy felé lejtősödő fejlődésnek rövidesen megint fölfelé ivelő lesz a pályája és ez az ütemes váltakozás mindaddig fog tartani, mig maga a kisebbségi probléma Európaszerte meg nem oldódik.

Pribicsevics nagy beszéde a pénzügyi törvény vitájában

Élesen támadta a kormányt a külföldi kölcsön feltételei miatt és elitélte a dinár stabilizálásának tervét — Grol Milán közoktatásügyi miniszter válaszolt Pribicsevicsnek

Davidovics Ljuba belép a kormányba?

Beogradból jelentik: A parlament szombati ülése igen érdekes lefolyásu volt az ellenzék sürgősségi javaslatának, mint magának a pénzügyi törvénynek vitája folytán, amelynek során *Pribicsevics* Szvetozár nagy beszédet mondott.

Az ülést Agatonovics alelnök délelőtt fél tizkor nyitotta meg. Az ülés elején dr. *Kosztics* Milán független demokrata személyes kérdésben szólalt föl és válaszolt Nikolics Tesman radikális pénteki támadására.

Rátértek ezután *Paszarics* Joszip Radics-párti sürgősségi javaslatának tárgyalására. A javaslat arra vonatkozott, hogy a Szufid és Monte-Promina nevü nagy dalmáciai villamos erőmüvek, amelyek olasz kézen vannak, még most sem rendezték jogviszanyaikat, törvénytelen alapon müködnek. Paszarics javasolta, hogy kilenctagu vizsgálóbizottságot küldjön ki a parlament a társulatok müködésének megvizsgálására.

Paszarics több mint kétórás beszédben foglalkozott a kérdéssel, mely nagy nemzetközi jelentőségü, miután a társaságok a rapallói szerződésre és a Santa-Margeretai konvencióra hivatkozva át akarják tenni székhelyüket Trieszből jugoszláv területre és a hazai társulatok megillető jogokkal akarják magukat regisztráltatni. A kérdés azért is nagy fontosságu, mert ezek a társulatok uj nagy kiterjedésü földbirtokokat is vásárolnak Dalmáciában.

Trumbics Ante horvát föderalista személyes megtámadtatás cimén szólt hozzá ehhez a kérdéshez. Ezeknek a társulatoknak szerinte nem csak gazdasági, hanem politikai céljaik is vannak. Ezek a társulatok eredetileg osztrák társulatok voltak és csak később mentek át az olaszok kezébe.

Sumenkovics Ilija tárcanélküli miniszter a távollevő kereskedelmi miniszter helyett válaszolt és elutasitotta a sürgősséget, amit a parlament is elvetett.

A pénzügyi törvény vitájában *Pribicsevics* Szvetozár volt az első szónok. Pribicsevics tiltakozott az ellen, hogy a kormány tagjai nincsenek jelen teljes számban az ülésen. A francia kormány elnöke, aki csaknem hetven éves, a költségvetési vita alatt állandóan jelen van a kamarában. *Briand* egyszer egy hónapon keresztül mindennap beszélt a parlamentben a költségvetési vita alatt. *Pasics* is nyolcvanéves korában mindig részt vett az ülésen, csak a Vukicsevics-kormány tagjai tartják magukat távol az ülésektől.

— A pénzügyi törvényről annakidején *Sztojadinovics* Milán pénzügyminiszter azt mondotta, hogy omnibusz. *Az még elegáns omnibusz volt, de most már a pénzügyi törvény valósdgos tehervonat.*

— A jövedelmi adót, bár a legmodernebb adónem, a pártoskodó igazgatásra való tekintettel meg kellett szüntetni. Ez a kormány nem tudja az országot a nemzeti egység szellemében vezetni. Vukicsevics Szkopljében azt mondta, hogy az állása miatt válasszák meg. Mikor Painlevé, mint francia miniszterelnök, néhány nappal ezelőtt Thoiryba ment, azt mondta, hogy ne az állása, hanem a személye miatt válasszák meg. Vukicsevicset a mentalitása nem kvalifikálja arra, hogy az állami politika élére álljon. A parasztdemokrata koalició állampolitikai okokból és nem személyi okokból nem fogadja őt el miniszterelnöknek.

Élesen támadta *Markovics* Bogdán pénzügyminisztert, mert még a pártvezéreknek is az ujságokból kellett megtudniok, hogy a kölcsön megkötése perfekt. Az államnak közel hatvan milliárd adóssága van és most ujabb tizenöt milliárddal akarják megterhelni. Nem hihető, hogy ezekután hamarosan kölcsönt kapna az ország. A dinár stabilizálásának terve nem helyes. Poincaré nem hajlandó még a francia frankot stabilizálni, hanem a kérdést még mindig tanulmányozza. A kölcsön egy részét is a dinár stabilizálására, valamint vasutak épitésére akarják felhasználni és pedig egy passziv vasuti vonal épitésére. Egy kölcsön, amely passziv intézmények kiépitésére fog szolgálni, nem mozdithatja elő az ország gazdasági szanálását. A pénzügyminiszter nagy hibát követett el, hogy a pártvezéreket nem informálta a kölcsönről. A parasztdemokrata koalició nagy figyelmet fog erre a kérdésre forditani és meg fogja vizsgálna, hogy igaz-e, hogy a kölcsön fedezéseül az állam rendes jövedelmeinek felét lekötik. Ez azt jelentené, hogy olyan feltételek mellett kötünk kölcsönt, mint valamikor Abdul Hamid Törökországa.

A szentgotthárdi afférral kapcsolatban támadta Pribicsevics a kormányt, mert az affér tárgyalásánál Genfben csak egy követségi tanácsos képviselte az országot. Élesen támadta a kormányt, mert hireket lanszirozott az alkotmány reviziójáról, mintha ezzel az ország népének kibékülését mozditaná elő, azután pedig megtiltotta az ujságiróknak, hogy erről irjanak. Az alkotmány nem *noli me tangere*, de Vukicsevics kompromittálni akarta a revizios mozgalmat azzal, hogy bedobta a királyi helytartóság kérdését. Foglalkozott Pribicsevics azokkal a támadásokkal, amelyek őt és Radics Istvánt érték a háborus felelősség kérdésében. *Szerbia nem provokálta a háborut 1914-ben, nem is gondolt háborura, hanem választásokra.* A szerb kormány elnöke agitációs uton volt, amikor Beogradban átnyujtották az ultimátumot, a vezérkar főnöke pedig Karlsbadban tartózkodott. Az tény azonban, hogy a délszláv kérdés adott ürügyet a világháboru kitörésére.

Tiltakozott Pribicsevics a miniszterelnöki rendelkezési alap fenntartása ellen. A vajdasági képviselők figyelmét felhivta arra, hogy az uj pravoszláv egyházi törvényben merénylet készül az egyházi autonómia ellen.

— A parasztdemokrata koalició — mondotta Pribicsevics — kardinális követelése, hogy a szerbiaiakkal együtt akar kormányozni, de nem akar nekik szolgálni. Az ellenzékbe bele akarják fojtani a szót. *A horvát ellenzék a magyar parlamentben nyolc héten keresztül folytatott obstrukciót és a magyarok kénytelenek voltak eltürni, hogy a parlamentjükben ne hallatszék más szó, csak szerb-horvát. De Justh Gyula, ez a nagy magyar ember, aki a parlament elnöke volt, kijelentette, hogy nem engedi a házszabályokat megsérteni és a horvátok jogait biztositotta.*

— Önök azt hiszik — fejezte be beszédét Pribicsevics — hogy a szerbek minket zsebredughatnak. *Mi nem megyünk el Beogradból, sem Beograd ellen nem megyünk.* Mi várjuk az Önök lelkiismeretének hangját. Vigyázzanak, nehogy itt is az történjék, ami Oroszországban. Romániában a nemzeti parasztpárt kivonult a parlamentből és ennek nagy visszhangja van külföldön. Remélem, hogy a demokrata és radikális párt észretér és felhagy az öngyilkospolitikával.

Grol Milán közoktatásügyi miniszter válasza

Grol Milán közoktatásügyi miniszter válaszolt a kormány nevében Pribicsevicsnek. Visszautasitotta azt az állitást, hogy a kormány terjesztette volna a reviziós hireket és azután megtiltotta azok közlését a lapoknak. Ez abszurd állitás, Pribicsevics a kölcsönről is inszinuációkkal beszélt.

— Én azt mondottam, folytatta Grol, hogy a pénzügyminisztert nem lehet felváltani azért, mert ő ment Londonba és mert ő kötötte meg a kölcsönt. Rajtunk áll, hogy elfogadjuk, vagy elvetjük-e azt

a kölcsönt. Ebben az országban nem függhet a helyzet csak egy csoportosulástól, akár a kormányon van, akár az ellenzéken. Ha felállitják azt az abszolut tételt, hogy én és megint én, akkor nem lehet megegyezés. Annak, hogy nem jött létre a megegyezés, az *»én és megint én«* volt az főoka.

Macsek valamit közbeszólt.

Grol Milán: Macsek ur, az, amit mi mondottunk, az a vonal, amelyen mi állottunk, mindig ugyanaz. Azonban *megköveteljük, hogy azok, akik megegyezést akarnak, valóban egyezkedjenek és ne diktáljanak. (Taps a kormánypártoknál.)* Mégis örülök annak, amit Pribicsevics mondott, mert most *másképpen beszélt a szónoki emelvényről, mint öt éven keresztül, a miniszteri padokból.* Ezt nagy sikernek tartom, valamint elismerem, hogy jól cselekszik, amikor együtt müködik Radiccsal.

Pribicsevics: Nagy dolog, hogy Ön elismeri.

Grol Milán: Nekem, mint kisembernek, meg van engedve, hogy egy nagy ember iránt elismerést fejezzek ki. Ha mást nem enged meg, legalább azt engedje meg, hogy meghajoljak Ön előtt. *(Ironikusan meghajlik.)*

Pribicsevics: Nem tartom magam nagy embernek.

Grol Milán: Pribicsevics beszéde még is nagy haladás.

Pribicsevics válaszolt még Grolnak, majd a délelőtti ülés háromnegyed kettőkor véget ért.

A délutáni ülés

A délutáni ülésen az első szónok *Parezsanin* Ratko radikális volt, aki Pribicsevics délelőtti beszédével polemizált. Különösen a háborus felelősség kérdésével foglalkozott. Szerinte az sem igaz, hogy a jugoszláv kérdés idézte fel a világháborut, hanem Ausztria és Németország balkáni követelései.

Utána *Lázics* Voja szólt hozzá a pénzügyi törvényhez.

Az inségkölcsönök szétosztása

Az inséges vidékek segélyezésére szolgáló hitelt az Állami Jelzálogbank deponálta a kormány és a tartományok rendelkezésére bocsájtotta. Eddig már három tartomány küldte be a kötelezvényeket a reájuk jutó összegekről. A szociálpolitikai minisztérium ujból felhivta a tartományokat, hogy vegyék fel a nekik kiutalt összegeket.

A kormány inségbizottsága pénteken és szombaton ülést tartott és elhatározta, hogy a segélyösszegek felét közmunkákra fogják forditani. A kukorica beszerzését a beogradi kereskedelmi kamara által javasolt módon fogják eszközölni.

Hir Davidovics miniszterségéről

A *Pravda* szombat esti számában azt irja, hogy *Davidovics Ljuba röviden belép a kormányba* és egy gazdasági reszortot vesz át. A hirt politikai körökben fenntartással fogadják.

Radics István nyilatkozata a politikai helyzetről

Zagrebból jelentik: *Radics* István szombaton reggel visszaérkezett Zagrebba és délután a sajtó képviselői előtt hosszabb nyilatkozatban fejtette ki véleményét a politikai helyzetről. Radics nyilatkozatában többek között a következőket mondotta:

A kormány rövidesen elhagyja helyét. A következő kormánynak nem *Vukicsevics* Velja lesz az elnöke és kiesnek azok a miniszterek is, akik kompromittálták magukat és alkalmatlanoknak bizonyultak feladatuk betöltésére. Az uj kormányelnök parlamenti személy lesz és pedig vagy demokrata, vagy pedig radikálispárti politikus. *Ha Marinkovics erre az időre lelépül, akkor ő lesz a miniszterelnök, ellenkező esetben pedig Petrovics Nasztáz fog kormányt alakitani.*

— A kormánytöbbség is meg fog változni. A koncentrációhoz nem elég, hogy az egyes parlamenti pártokat bevonják a kormányba, a parasztdemokrata koalició, amely nélkül nincsen koncentráció, nem engedheti meg, hogy az elkövetkezendő kormányban is rendőrradikálisoké és egyes demokratáké legyen a vezetőszerep.

— Ez nem azt jelenti, — folytatta nyilatkozatát Radics — hogy meg akarunk akadályozni valakit abban, hogy kormányba lépjen, csak azt kivánjuk, hogy olyan állampolitikát folytassanak, amely az ország lakosságának az eddigi politikával elégedetlenkedő kétharmadát is kielégitse.

— A rendszerváltozással párhuzamosan meg kell változnia a pénzügy-, belügy- és a többi nagyminisztériumok adminisztrációjának is. A parasztdemokrata koalició megmarad amellett a követelése mellett, hogy a pénzügyminiszternek az ő soraikból kell kikerülnie. Enélkül nem képzelhető el semmiféle koncentráció.

— Ez a koalició csak átmeneti kormánynak tekinthető és végleges rendszerváltozást csak az a koalició vihet keresztül, amelyben a parasztdemokrata koalició mellett a nép szabad akaratából választott képviselők vesznek részt. Ami az alkotmányreviziót illeti, arról a sajtó felfujt koholmányokat hozott és *szó sincs arról, hogy a helytartóság kérdésében az eddigi helyzeten változtassunk.* Szükséges, hogy a nép érdekeit a tartományok képviseljék és a kormány csak a legfőbb ellenőrzést gyakorolja.

Radics ezután a jugoszláv-olasz helyzetről beszélt. Kijelentette, hogy a neptuni szerződés ratifikálása nem változtatna a jelenlegi helyzeten és a két állam viszonya a ratifikáció után se nem rosszabbodna, se nem javulna. Olaszországnak el kell fogadnia Jugoszlávia álláspontját, hogy a balkáni ügyekbe nem ártja magát bele. Ebben az esetben Jugoszlávia folytatja régi politikáját a Balkán-Lokarnó megteremtését amelyben a balkáni államok egyenrangu felek lesznek és egyik államnak sem kellene Jugoszlávia nyomásától tartani. Olaszország belátja azt, hogy nem diktálhatja sem Albániának sem nekünk. Aki a háboru utáni Európában diktatúrára törekszik, az izolálva marad, erre Mussolini is rájött és ma már másképp beszül velünk. Már együttmüködést és nyilt tárgyalásokat hangoztat. A jugoszláv-olasz megegyezés biztositaná Középeurópa békéjét anélkül, hogy Olaszország presztizse, vagy a mi szuverénitásunk csorbát szenvedne.

Rendszeresitik a légiforgalmat Franciaország és Amerika közt

Uszó szigeteket helyeznek el az Atlanti Oceánon

Párisból jelentik: Fonch francia pilótakapitány, aki a mult évben megkisérelte az Atlanti Oceán átrepülését, azonban már a startnál lezuhant, pénteken Newyorkból jövet Le Havreba érkezett. Fonch ujságirók előtt kijelentette, hogy hat hétig marad Franciaországban, ahova egy amerikai légiforgalmi társaság megbizásából jött és arról fog tárgyalni, hogy miként valósitható meg *a közvetlen amerikai-francia légiforgalom.*

Az amerikai légiforgalmi vállalat véleménye szerint *két éven belül meg lehet valósitani Franciaország és Amerika közt a közvetlen légi forgalmat, ugyhogy az Oceánon háromszázmérföldes közökben uszó szigeteket állitanak,* amelyeken a repülőgépek benzint vehetnek fel. Egy ilyen próbasziget már elkészült és legközelebb már Newyorktól négyszáz mértföldnyire az Atlanti Oceánon fel is állitják.

„Nincsenek többé szabad királyi városok"

Klicin Mita, a bácskai tartomány választmányi elnöke a városok és a tartomány viszonyáról

Noviszadról jelentik: A vajdasági városokat élénken foglalkoztatja az a kérdés, hogy a városok közigazgatásilag a tartományok alá tartoznak-e, vagy sem.

Klicin Mita, a bácskai tartományi választmány elnöke erről a kérdésről a következőket mondotta a *Bácsmegyei Napló* munkatársának:

— Az államtanács kimondotta, hogy Noviszad, Szubotica és Szombor városok tartoznak tartományi pótadót fizetni, miután az országnak tartományokra történt felosztásáról szóló törvény első szakasza szerint ezek a városok is alkotó részei a tartománynak és igy kötelesek tartományi pótadót is fizetni. Ez a döntés jogerős.

— Az én álláspontom az, hogy az emlitett városokat az alkotmány 95-ik szakaszának *megváltoztatása nélkül nem* lehet a tartomány kötelékéből kivenni. Ebben a szakaszban félreérthetetlenül ki van mondva, hogy az ország tartományokra, kerületekre, járásokra és községekre van felosztva, de sehol sincs felemlitve, hogy külön városi törvényhatóságok is vannak. Ezért nem sikerült Beogradot és Zagrebot sem kivenni a tartományokból és Beograd nem is tiltakozott a beogradi tartományi adó megfizetése ellen. Az emlitett városok hivatkoznak az alkotmány 96. szakaszára és arra alapitják álláspontjukat, hogy ez a szakasz kimondja, hogy a városok közigazgatásáról és önkormányzatáról *külön törvény fog intézkedni. Ez azonban* nem azt jelenti, hogy a városok ki vannak véve a tartományokból, csak azt, hogy községekről szóló törvény nem vonatkozik a városokra. Az alkotmány 96-ik szakasza csak tartományi, járási és községi önkormányzatot ismer. A 95. szakasz sem mondja ki, hogy a városok kivétetnek a tartományból. A városok azt hiszik, hogy ők másodfoku hatóságok és hivatkoznak az általános közigazgatásról szóló törvény 27. szakaszára, pedig ebben a szakaszban ki van mondva, hogy az összes városok és igy a szabad királyi városok is elsőfoku hatóságot képeznek. Valamennyi város egyformán elsőfoku hatóság és nincs elsőfoku és másodfoku hatósági város. A közigazgatásról és önkormányzatról szóló törvény 27-ik szakasza nem intézkedik az önkormányzatról, csak a közigazgatásról. Szenta, Becskerek, Pancsevó, Noviszad elsőfoku hatóságu város, mig a másodfoku hatóság a főispán. A *tartományi és járási önkormányzatról* szóló törvény 4-ik szakasza sem tesz különbséget a városok között, hanem kimondja, hogy az összes városok választanak tartományi képviselőket, ugy hogy az alkotmány is és valamennyi törvény egybehangzóan mellőz minden olyan rendelkezést, amely a városok *közti megkülönböztetésre okot és jogot* adhatna.

— Ami azt a kérdést illeti, vajjon tartoznak-e a városok tartományi pótadót fizetni, azt az államtanács a közel mult napokban eldöntötte. A városok azt vitatták panaszaikban, hogy külön törvényhatósági pótadót fizetnek, pedig *ilyen nincs is* és csak *községi pótadót* ismer a törvény.

— A régi szabad királyi városok csak addig léteztek, amig a feudális rendszer fennállott.

— A városok kötelesek átadni a közutakat a tartománynak, mely viszont gondoskodni köteles azoknak a kiépitéséről és fenntartásáról, még pedig a tartományi költségvetés terhére. Ha tehát a városok eleget tesznek ebbeli törvényes kötelességüknek, akkor azonnal be kell szüntetniök a külön városi utadó *kivetését és beszédét. Ez a városi utadó* egyenlő összegü a tartományi adóval, uiabb megterhelést tehát nem jelent a városok lakosságára.

— Az alkotmány 95-ik szakasza szerint *az ország tartományokra* van felosztva. A pénzügyi törvénnyel nem lehet az alkotmányt megváltoztatni, csak az alkotmány revizíójával. Ha elfogadnák a városok álláspontját, akkor Bácskában nem volna csak egy tartomány, mint most, hanem négy tartomány, vagyis a községek tartománya, Noviszad, Szubotica, Szombor külön-külön városi tartományai. De a városoknak más szempontból is előnyük, hogy a tartományokhoz tartoznak. A tartományok vezetőségét a városi intelligencia ragadja magához és nem igaz, hogy a városok önkormányzata megcsonkul azáltal, ha a városi közgyülés határozatait a belügyminiszter helyett a tartományi választmány hagyja jóvá. A városok a tartományok önkormányzatában saját képviselőjük révén sokkal nagyobb befolyást gyakorolnak, mint amilyennek a városok a belügyminisztériumban rendelkeznek. A városok nem vonhatják felelősségre a belügyminisztert, mig saját képviselőik által megtehetik ezt a tartományi választmánnyal szemben, azonfelül a tartományi választmány határozatai ellen panasszal élhetnek a városok a közigazgatási bírósághoz és igy mindenképpen jobban van az érdekük és befolyásuk megvédve, mintha valamilyen tisztviselő intézné a belügyminisztériumban a városok ügyeit.

— Végül ami a zárszámadások felülbirálatának kérdését illeti, nagyon csodálkozom a noviszadi törvényhatósági bizottság pénteki határozatán, amely tiltakozik az ellen, hogy a zárszámadásokat a tartományi számvevőszék vizsgálja felül, amint azt a legfőbb számvevőszékről szóló törvény elrendeli. A törvény 97-ik szakasza alapján köteles zárszámadásaikat a tartományi számvevőszéknek előterjeszteni. Minden ezzel ellentétes kisérletezés könnyelmü játék. Különben is a tartományi számvevőszék intézkedései ellen lehet a legfőbb számvevőszékhez felebbezni.

— Arról is hallottam, hogy a törvényhatósági bizottságban akció indult, hogy a noviszadi tartománygyülési képviselők mondjanak le a szolidaritás jeléül tartománygyülési mandátumaikról. Ennek semmi gyakorlati jelentősége nincs, mert nem a törvényhatósági bizottság küldötte ki a tartományba a tartománygyülési képviselőket, hanem azokat a polgárság széles rétegei választották. Ha a városok képviselői lemondanának, a tartomány ettől függetlenül zavartalanul dolgozna és a városokra az a hátrány háramlana, hogy nem volna képviselőjük a tartománygyülésen. A tartománygyülés hatásköre semmiben sem lenne megcsorbitva.

— A tartományi választmány ezekben a kérdésekben terjedelmes felterjesztést intézett a kormányhoz, a nemzetgyüléshez és a parlamenti pártok klubjaihoz.

A legkisebb Prpics bandája

Száznál több betörést követett el Zagrebban a fiatalkoruak betörőtársasága

Zagrebből jelentik: A zagrebi rendőrség — mint a Bácsmegyei Napló jelentette — hosszabb nyomozás után tizenhéttagu betörőbandát tett ártalmatlanná. A banda valamennyi tagja fiatalkoru. Egy csomó suhanc és szülői felügyelet nélkül ténfergő uccagyerek hónapokon keresztül rettegésben tartotta a zagrebi üzlettulajdonosokat. A város legkülönbözőbb pontjain követtek el betöréseket és olyan ügyesen dolgoztak, hogy a rendőrség hosszu időn keresztül homályban tapogatódzott a tettesek kilétét illetőleg. A banda vezére egy Svecsnjak Josip nevü tizennégyéves suhanc volt, akit társai *»kis Prpics«* néven becéztek. A kihallgatások alkalmával érdekes részletek kerültek nyilvánosságra arról, hogy milyen módon követték el a betöréseket. A társaságnak állandóan kerékpáros kémei cirkáltak a város minden posztján, akik betörésre alkalmas helyek után kutattak. A fiatal betörők munkájára jellemző, hogy például az »Atlasz« kereskedelmi társaság tulajdonában levő tuskanaci villába történt látogatásuk alkalmával az épületben mintegy negyven ablakot törtek be, megrongálták a vizvezeték csapjait és tönkretették a fürdőszoba teljes berendezését is. A villanydrótokat elvágták és a kertben levő üveggömböket kalapáccsal tördösték össze. Mindezek a jelenségek a rendőrségben azt a feltevést keltik, hogy a gyermekek nem is annyira rablási vágyból, mint inkább rombolási ösztönöknek engedve követték el a betöréseket.

A banda legszivesebben éjszaka dolgozott. A zsákmányt különböző orgazdáknál értékesitették. A vizsgálat során megállapitást nyert, hogy a tapasztalatlan betörők több ezer dinár értéket képviselő tárgyakat husz-harminc dinárért kótyavetyéltek el.

2556
Legszebb husvéti ajándék
egy doboz
Ruff-bonbon

Meghosszabbitják a lakók védelmét

A parlamenti bizottság elfogadta Petelján lakástörvény-javaslatát

Beogradból jelentik: A lakástörvény *módositására kiküldött pralamenti bizottság* szombat délelőtt *Kujundzsics* Bogoljub elnöklete alatt ülést tartott.

Az első szónok *Macsek* Radics-párti volt, aki a javaslat mellett beszélt. Ha a lakástörvényt nem módositják, akkor Zagrebban 4—5000 család az uccára kerül.

Petelján szocláldemokrata hosszasan védte a javaslatot. Adatokat soroit föl, amelyek szerint Ljubljanában 1920, Splitben 600, Szuboticán 1000, Beogradban 3000 lakásnélküli van. A lakbérek maximálását követelte.

Kosztics Milán független demokrata is a javaslat mellett szólalt fel. *Csubrovics* Pavla demokrata elismerte, hogy vannak gyenge bérlők, de erősebb a tulajdonjog, miután a lakástörvény nemcsak a szegényeket védte, hanem a magasabb tisztviselőket, sőt a tábornokokat is. Dr. *Markovics* radikális a lakásvédelem fenntartását helyeselte, de az uj lakásrekvirálásokat ellenezte. *Radivojevics* Láza demokrata a lakás kérdés fokozatos likvidálása mellett foglalt állást.

Kujundzsics elnök javaslatára a bizottság egyhangulag általánosan elfogadta Petelján törvényjavaslatát.

A részletes tanácskozásokat hétfőn kezdi meg a bizottság.

A miniszstertanács részben teljesitette a vajdasági radikálisok követeléseit

Megengedik a jövedelmi adókivetések elleni utólagos felszólamlásokat és kifizetik az agrártelepesek hátralékos ármentesitési dijait

A városok és a tartományok viszonyát csak a városi törvényben fogják rendezni

Beogradból jelentik: A minisztertanács péntek esti ülésén foglalkozott a vajdasági radikálisok ismeretes követeléseivel. *Sztankovics* Szvetozár földmivelési miniszter terjesztette elő a vajdasági radikálisok kivánságait, amelyeket *a minisztertanács részben honorált.* Igy

elfogadta a minisztertanács a régebbi jövedelemadókivetések revideálására vonatkozó követelést, amely szerint az 1919—25-ig terjedő időre eszközölt jövedelmi adó kivetések ellen ujabb felszólamlással lehet élni.

A kormány azt az instrukciót adta a pénzügyminiszternek, hogy dolgozzon ki uj pótjavaslatot, amely kivételes esetekben lehetővé teszi az 1919—25. évekre vonatkozó adókivetések revideálását.

A pénzügyminiszter szombaton már el is készitette a pótjavaslatot, amely a következőképen hangzik:

A pénzügyi törvény 67. szakaszának uj bekezdése:

»A pénzügyminiszter kivételesen megengedheti, hogy utólagosan vagy ujra felszólamlási eljárás alá vegyék az olyan egyes panaszokat is, amelyeket junius hó végéig benyujtanak és amelynek alapján megállapitást nyer, hogy az általános jövedelmi vagy vagyonadót 1919—1924. évre terjedő időből — ha még nem *fizették be — olyan tárgyakra vetették* ki, amelyek nem léteztek, vagy pedig ahol bebizonyosodott, hogy az adó nem áll arányban az illető évben a tényleges jövedelemmel vagy a vagyon értékével.

Elfogadta a minisztertanács a vajdasági radikálisoknak azt a követelését is, hogy az ármentesitő társulatoknak fizesse meg az állam a hátralékos tizenhatmillió dinárt, amivel az agrárföldek ármentesitési illetékei fejében tartozik.

A kormány ujabb pótjavaslatot terjesztett be a pénzügyi törvényhez, amely felhatalmazza a kormányt az összeg kifizetésére. Értesülésünk szerint ennek ellenére *ebben a költségvetési évben csak nyolc millió dinár kerül kifizetésre.*

A vajdasági radikálisok harmadik követelése az volt, hogy

a szabad királyi városokat vegyék ki a tartományok illetékessége alól, illetőleg mentesitsék a tartományi pótadó fizetése alól. Ezt a követelést a kormány nem teljesitete,

azzal az indokolással, hogy ez felboritaná a tartományok költségvetését. Ezzel szemben a kormány be fogja terjeszteni a parlamentnek a városokról szóló törvényjavaslatot, amely rendezni fogja a városok viszonyát a tartományokhoz.

Vámellenőrzés miatt tartóztatták fel Suboticán a Romániába irányitott töltényszállitmányt

A bizottsági vizsgálat megállapitotta, hogy a szállitmány puskagolyókat tartalmaz és a fuvarlevélben is ez szerepel

Nem történt fegyvercsempészés

Nagy feltünést keltett Szuboticán a *Politika szombati számában megjelent* tudósitás, amely egy ujabb állitólagos fegyvercsempészésről számolt be. A cikk szerint

Bolognából 22 vagon robbanóanyagot adtak fel néhány nappal ezelőtt Románia részére

és ezt a szállitmányt Jugoszlávián keresztül irányitották Romániába. A fuvarlevél szerint a huszonkét vagon robbanó anyagot Szuboticán és Velika-Kikindán keresztül kellett volna Romániába szállitani. Szuboticán

az a gyanu merült fel, hogy a municiót nem Romániába, hanem Magyarországba akarják szállitani

és ez egy ujabb szentgotthárdi affért jelent. Jelentést tettek a katonai hatóságoknál, amely megindította a vizsgálatot.

A Politika közli még a katonai hatóságok és a vasuti állomásfőnökség nyilatkozatait, amelyek azonban semmi pozitivumot nem tartalmaznak.

A *Bácsmegyei Napló* munkatársa érdeklődött a szuboticai állomáson a Politika közlése felől és megállapitást nyert, hogy a huszonkét vagont valóban feltartóztatták Szuboticán és a vagonokat egy mellékvágányon őrizték a hatóságok. A vizsgálat szombaton délelőtt folyt le, amikor egy bizottság szállt ki a helyszinre. A vagonok, amelyek e hó 2-án érkeztek Szuboticára, az első vágányra, a vasutigazgatóság mögé voltak terelve és azt két nap óta négy fegyveres katona őrizte, akik senkit sem engedtek a vasuti kocsik közelébe.

A titokzatos vagonokat megvizsgáló bizottság tagjai voltak *Gregorics* szuboticai állomásfőnök, *Grozen* vámigazgató, *Nikolics* Boskó, a vámigazgatóság titkára, *Radulovics* vámigazgatósági inspektor és egy katonai szakértő. Az ujságirók megkisérelték, hogy jelen lehessenek a bizottság munkájánál, de az őrtálló katonáknak szigoru parancsuk volt, hogy senkit se engedjenek a vagonok közelébe. A bizottság délelőtt tiz órától fél tizenkettőig dolgozott. Mint értesülünk, megállapitották, hogy a vagonok osztrák katonai puskákba való töltényeket tartalmaznak. Eszerint

több, mint egymilliárd töltény van a feltartóztatott vasuti kocsikban.

A bizottság ezután az állomásfőnökségen jegyzőkönyvet vett fel a leletről. A bizottság tagjai egyáltalán semmit sem voltak hajlandók mondani az ügyre vonatkozólag az ujságiróknak és hivatalos kommünikét sem voltak hajlandók kiadni a nyilvánosság részére.

Egy ujságiró azt a kérdést intézte a bizottsághoz, hogy lehetséges-e az, hogy egy szállitmányt, amely Romániába van címezve, a vasut Magyarországnak adjon ki, amire a bizottság egyik tagja azt válaszolta, hogy *ez teljesen lehetetlen.*

A *Bácsmegyei Napló* munkatársa különböző forrásokból az ügyre vonatkozólag a következőket tudta meg:

A szállitmányt *március 15-én* adta fel egy ismert olasz cég Bolognában Románia részére, mint tranzitot Jugoszlávián a kikindai állomáson keresztül A szállitólevél szerint a szállitmány puska lövedékeket, illetve töltényeket tartalmaz, tehát ugyanazt, amit a bizottság a vagonokban tényleg talált is. Ez a harmadik szállitmány már, amely Olaszországból Jugoszlávián keresztül ment Romániába. A két előbbi szállitmányt Románia már át is vette a jugoszláv vasutaktól.

Értesülésünk szerint

hadianyag csempészéséről egyáltalán nincs szó,

mert a fuvarlevelekben pontosan meg volt jelölve, hogy a szállitmány mit tartalmaz és kinek szól és a feladónak nem volt szándékában eltitkolni a szállitmány tartalmát, a bizottsági vizsgálat pedig csak

egyszerű vámellenőrzés volt, amihez a szállitmány tartalma miatt kértek katonai szakértőt is.

Most már az a kérdés, hogy Romániának volt-e engedélye arra, hogy a töltényeket Jugoszlávián keresztül szállitsa. Az ujságirók erre vonatkozólag semmiféle felvilágositást nem tudtak kapni a szuboticai hatóságoktól. Állitólag erre csak a minisztérium tudna választ adni.

A szuboticai hatóságok szombaton délután értesitették a leletről az illetékes minisztériumokat és állitólag azt a választ kapták, hogy

a szállitmányt a legrövidebb időn belül a cimzési helyére, Romániába kell szállitani.

Ezt a hirt az esti órákban sem meg nem erősitették, sem meg nem cáfolták a szuboticai hatóságok, amelyek továbbra is elzárkóznak minden információ adása elől.

Tüz az apatini határban

Az alvók feje felett kigyulladt egy épület

Apatinból jelentik: Veszedelmes tüz *pusztitott szombatra virradó éjjel* Apatin határában, ahol kigyulladt egy fából épült szükségistálló és kevésen mult, hogy három ember életét nem vesztette a fabarakban.

Már Ferenc apatini gazdálkodó a határban levő földjén istállót épittetett, ahol este *munka után a munkásai* meghuzódtak, hogy ne kelljen a távollévő községbe begyalogolni. A hideg idő miatt a barakba kályhát is helyeztek. Pénteken este Már Ferenc és két munkása aludtak a barakban, melybe a lovakat is bekötötték. A kályhában égett a tüz s valószinüleg egy kipattanó szikrától tüzet fogott a barakban felhalmozott széna. Már arra ébredt fel, hogy füst fojtogatja és mikor szemét felnyitotta, látta, hogy felettük ég a tető. A két munkás eszméletlenül hevert a füsttől. A munkásokat sikerült Máknak az égő barakból kimenteni. Négy ló azonban bennégett az istállóban, melynek falai alig hogy az emberek elhagyták, beomlott. A kár ötvenezer dinár.

A Buducsnoszt-per fővádlottja, Rajcsics Etelka sulyosan megbetegedett

A március 26-ra kitüzött tárgyalást nem lehet megtartani

A *Buducsnoszt* kiházasitási egyesület ügyében folyamatban levő bünper tárgyalását, amint azt jelentettük, a szuboticai törvényszék büntetőtanácsa csütörtökön félbeszakitotta és a foytatólagos tárgyalást *hétfőre* tüzte ki. A főtárgyalás megszakitását az a körülmény tette szükségessé, hogy a közvád képviselője harminc uj vádpontot terjesztett elő, amelynek áttanulmányozása céljából kérték a védők a tárgyalás félbeszakitását.

Ebben az ügyben szombaton *fordulat állott be.* Dimitrijevics Drágó dr. mint *Rajcsics* Etelka elsőrendü vádlott védője szombaton délelőtt megjelent *Pavlovics* törvényszéki elnöknél és bejelentette neki, hogy *Rajcsics* Etelka sulyosan megbetegedett, ugyhogy a *hétfői tárgyaláson nem jelenhet meg.*

Pavlovics elnök a bejelentés vétele után elrendelte, hogy *Perazsics* Bozsidár dr. és Jeremics Riszto dr. törvényszéki orvosok vizsgálják meg Rajcsics Etelkát és terjesszék elé azonnal szakvéleményüket, vajjon olyan az állapota, hogy megjelenhet a tárgyaláson vagy sem.

A két törvényszéki orvos szombat délelőtt megjelent Rajcsics Etelka lakásán, aki sulyos ideggörcsökben fekszik. A két törvényszéki orvos tüzetesen megvizsgálta a beteget és utána jelentették *Pavlovics* elnöknek, hogy Rajcsics Etelka annyira sulyos idegrázkódásban szenved, hogy *a hétfői tárgyaláson semmiesetre sem vehet részt és több napra van szükség,* hogy egy tárgyalás izgalmait elviselhesse.

A törvényszéki orvosok ezen bejelentése alapján az elnök akként intézkedett, hogy *a hétfőre kitüzött tárgyalást nem tartják meg és a Buducsnoszt-ügyben a legközelebbi tárgyalás április második hétfőn* reggel fél kilenc órakor lesz, amelyre mindazoknak a tanuknak, akik a huszonhatodiki tárgyalásra be voltak idézve, meg kell jelenniök.

Szuboticai panoráma

— 2 —

Vica néni kincsei

Civilben takarítónő. Az ágylábakat porolja és az ablakokat törölgeti ragyogóra. Már évek óta visel gondot a bútoraimra, rendes, derék teremtésnek ismertem, ezidáig sohasem tapasztaltam nála semmi természetfölötti hajlamot, legfeljebb, hogy szereti a konyakot és elvétve, — ha künnt felejtjük a pohárszékből, — a likőrt. Istenfélő, jámbor asszony, mindig elérzékenyülten nézegette az ablak alatt elvonuló temetéseket és szidalmazta a rádiót, mert — szerinte — az hozta ránk ezt a rut időt.

— Kérem, azelőtt nem volt rá példa, hogy március végén ilyen szelek fujdogáljanak! Romlott a világ tetőtől talpig! — ez a megfelebbezhetetlen véleménye.

Ma délelőtt, amikor hazajöttem, a takarítónő és a szakácsnő az ágy előtti téren csuszkáltak.

— Talán elgurult valami? — kérdeztem, de ekkor már megpillantottam a szines kártyalapokat kiteregetve a perzsaszőnyegen.

Vica nenő kártyát vetett. A mult és a jövendő fátylát lebbentette fel és épp a legizgalmasabb résznél zavartam meg őket: most dőlt el ugyanis, hogy a gesztenyeszin legény megveszi-e végre valahára azt a karikagyürüt, avagy sem, mert ha nem, akkor mégis csak jó lesz meghallgatni a szöghajut...

Mit tagadjam, engem is elfogott a kiváncsiság, odatelepedtem melléjük és szivszorongva lestem, hogy mi történik a szerelmes Julissal a legközelebbi jövőben. Bizony rosszul állott a szénája. Zöldkakastollas ármányos vadász leselkedett a két piros sziv körül és egy szőke asszony, aki egyenesen a boldogságára tör. Ökölbeszorult a jó Julis keze, de az árgyélusát, csak kerüljön a körme közé, majd megtanitja móresre azt a bestiát!

— Báránybőrbe bujt farkas lappang a háta mögött... mézes a mosolya, édes a beszédje, de csapdát rejteget...

Olyan körmönfontan beszélt, mintha legalább is politikai programbeszédet tartana. Ha Jugoszláviában is választójogot nyernek a nők, Vica nenőre még nagy jövő vár. Az izzó hangulat csak akkor csökkent némileg, amikor a kártyavetőnő bejelentette, hogy ajándék áll a házhoz és egy vidéki ut, ami után jelentős fordulat következik majd be Julisunk sorsán.

Ünnepélyesen megkeverte a kártyát és a szakácsnő átszellemülten emelt. *Tőr!* Mindenki elsápadt.

—Bosszuálló kezek törnek ellened — susogta Vica nenő és Julis elhatározta, hogy ezentul a husvágó késsel felfegyverkezve megy csak ki az uccára. Ehhez nem kell külön hatósági engedélyt kérni és viszont ha önvédelemből szur...

Mondhatom izgalmasabb játék ez mint az alsós, vagy mint a rummy.

Nem babra megy, hanem életre, halálra!

Közben bejött a háziasszony kis unokája is és most már négyen lestük lélegzetvisszafojtva a fejleményeket. Na, nem szeretnék a Julis bőrében lenni. Ilyen pechesnek, ilyen balszerencsével vertnek lenni, kész unikum! A jósnő elkomorult.

— *Nem tudom megmondhatom-e?* — rebegte — őszintén a valót...

— Csak ki vele! — sürgette Julis, a rettenhetetlen.

De engem kiküldtek a szobából, mert az ügy diszkrét természete megkivánta.

Julis zokogva vonult vissza a háztartási perifériákra és Vica nenő mig a kártyáit csomagolta össze, kijelentette, hogy tudománya csalhatatlan és csak kiséreim figyelemmel a szakácsné sorsát, majd meglátom, hogy pontról pontra beteljesedik a jóslat.

— Mért nem hagy fel a takaritással? — kérdeztem tisztelettel — hisz ez sokkal jövedelmezőbb mesterség.

Legyintett, hogy az nem szó, menynyire kényelmesebb és kifizetődőbb. Akár emeletes házat is vehetett volna...

— De nem Istennek tetsző dolog — mondotta komolyan — már pedig én istenfélő vagyok, nem kisértem az Urat... ördögi tudomány ez... sokszor magam is elborzadok...

Sajnálkozott, hogy manapság már nem égetik el a boszorkányokat.

— Akasztás pedig oly ritkán fordul elő — panaszkodott — szegény öregasszonynak alig akad valami mulatsága.

Aztán hogy tétáté maradtunk, bizalmasan elárulta a fő-titkot:

— A kártya rávezet mindenre... tudok elrejtett kincseket.

Momentán ugyan égető szükségem lenne nem ugyan elrejtett, de másfajta kincsekre, de ezt a szegény öregasszonyt mégse akartam kifosztani és igy köszönettel visszautasitottam. Ám ő még egy tucat más titoknak is a birtokában volt, elsüllyedt elefántcsontrakományok, elásott ékszerek a török hódoltság idejéből, dus aranyerek és tengeri rablók spórkasszája az oceán egy bizonyos szigetén. Nagylelkűen felajánlotta a nettó ötven százalékot, ha finanszirozom a vállalkozást, majd amikor látta, hogy vonakodom, lement egész tiz percentig és végül csak egy szerény évjáradékot kötött ki magának. Kereken visszautasitottam. Mire kijelentette, hogy személyesen megy értük, ha térdig kopik is a lába, mert kész őrület ennyi temérdek vagyont prédára hagyni. Az expedició tiszta jövedelmén temetkezési és kiházasitó társasági könyveket fog venni, azok olcsón kaphatók. Pedig azokban is kincs van. Csak elrejtve. Nehéz megtalálni.

Tsin.

Halálra gázolt az adai állomáson a vonat egy bevonult szuboticai ujoncot

A kerekek kettészelték Takács-Sánta Mihály testét

Szombaton reggel halálos szerencsétlenség történt az adai vasuti állomáson. A szerencsétlenség áldozata *Takács-Sánta Mihály* 21 éves szuboticai fiatalember, aki szombaton reggel fél öt órakor indult Szuboticáról Sztaribecsejre, ahol katonai szolgálatra kellett volna jelentkeznie. Takács több ujonc társával utazott el Szuboticáról és az adai állomáson leszállt vizet inni. Közben a vonat megindult. Takács a vonat után szaladt és fel akart rá ugrani, de oly szerencsétlenül ugrott, hogy egy villanypóznába ütődött, lezuhant a földre és a vonat kerekei alá került.

A vonatvezető a fiu sikoltására figyelmes lett és egy pillanat alatt megállitotta a vonatot, de már késő volt: *a vonat kerekei kettészelték Takácsot és holttestét két darabban vették ki a vonat kerekei alól.*

A szerencsétlenségről azonnal értesitették a szuboticai csendőrparancsnokságot, amely közölte a gyászhirt a fiu édesanyjával és nővérével. Amikor a fiu nővérének tudtára adták a hirt, az épen ablakot tisztitott és olyan szerencsétlenül esett le, hogy bal szemén sulyos sérüléseket szenvedett. A szerencsétlenségért, mint a nyomozás megállapitotta, senkit sem terhel felelősség a vonat személyzete közül.

Sakk Capablankának!

Aljechin gunyos levele a volt világbajnokhoz, amelyben kijelenti, hogy csak az eddigi feltételek mellett hajlandó revansot adni

Az Aljechin—Capablanca-meccs idején, amelynek végeredménye megfosztotta a kubai nagymestert a büszke világbajnoki cimtől, sokat beszéltek és irtak *a sakkjáték remishaláláról.* A világbajnoki mérkőzésen ugyanis ismét beigazolódott, amit különben minden sakkozó régóta sejt, hogy a sakkjáték túlélte magát abban az értelemben, hogy van tizenöt-husz játékos, a nagymesterek, akik — ha nem győzelemre játszanak, hanem csak eldöntetlent akarnak elérni — *tökéletes elméleti készültségüknél fova a remist bármikor kicsikarhatják ellenfelüktől.* A különböző megnyitások ugy ki vannak már analizálva s azokat minden nagymester annyira ismeri, hogy közülök bármelyik, a közepesek is, akármikor eldöntetlent erőszakolhatnak ki akár Aljechintől, vagy Capablancától (természetesen csak akkor, ha eleve remisre játszanak és holmi győzelmi kilátásokért nem vállalják a jól kitaposott utról való letérés rizikóját). Az Aljechin—Capablanca-mérkőzés sorozatos remisjei azzal a tanulsággal jártak, hogy *elsőrangu ellenfelek között páros mérkőzésnek nincs értelme,* mert az ilyen nagyfontosságu meccs megkövetelte óvatos játék természetszerüleg az eldöntetlenek végtelensorozatát fogja eredményezni s a győzelmet nem okvetlenül a nagyobb tudásu játékosnak juttatja, hanem annak, akinek nagyobb a kitartása és ki tudja várni, mig ellenfele a folytonos remisekbe belefáradva, letörik s hibákat kezd csinálni.

A nagy meccs tapasztalatai késztették arra Capablancát, hogy a sakk-világszövetség elnökéhez legutóbb intézett levelében, amelyben *revánsmérkőzés kitüzését kéri a világbajnoki cimért,* azt proponálja, hogy *változtassák meg az ilyen mérkőzések feltételeit* és tegyék lehetetlenné, hogy az ellenfelek a folytonos remizéssel végletekig elnyujthassák a meccset.

Capablanca levelét a sakk-világszövetség másolatban megküldte a Párisban élő világbajnoknak, Aljechinnek, aki február 29-ikén válaszképpen a következő *éleshangu és gunyos* levelet intézte Capablancához:

Igen tisztelt Capablanca ur!

Megkaptam annak a levélnek a másolatát, amelyet Ön a sakk-világszövetség elnökéhez, dr. *Rueb* urhoz intézett s indittatva érzem magam arra, hogy Önnel, de főleg a sakkvilággal a következő megállapitásaimat közöljem:

Ön, miután a világbajnoki cimet elvesztette, azzal a javaslattal fordul a sakk-világszövetséghez, hogy változtassák meg azokat a feltételeket, amelyeket *éppen Ön állitott fel,* amikor még Ön volt a világbajnok s amelyekre Ön 1922-ben Londonban minden jövendőbeli vetélytársát kötelezte. Ön beterjesztette ezt a javaslatot, holott *nagyon jól udta, hogy én elvből nem vagyok hajlandó Önnek megváltoztatott feltételek mellet adni revánsot.* Egyetlen találkozásunk alkalmával a mérkőzés után, 1927 december 12-ikén ezt kifejezetten közöltem Önnel. Ez alkalommal *Ön biztositott engem róla hogy hasonló álláspontot van, mint én* s hogy ezt a számbajöhető sakkfórumokkal közölni fogja. Ennek ellenére sem foglalkoznék a nyilvánosság előtt az Ön dr. Ruebhez intézett levelével, *ha Ön abban nem beszélne bizonyos buenos-airesi »tapasztalatairól«.* Minthogy azonban ebből egyesek hamis következtetéseket vonhatnak le, kénytelen vagyok az alábbi megállapitások leszögezésére:

Ön azt inditványozza »tapasztalatai« alapján, hogy ezentul korlátozzák és tizenhatban állapitsák meg a mérkőzéseken lejátszandó partik számát. Engedje meg, ha csak az én buenos-airesi »tapasztalataimra« és csak az én előnyömre lennék tekintettel, akkor az ön javaslatát örömmel elfogadhatnám, hiszen már a tizenkettedik partitól kezdve én vezettem és a vezetést végig megtartottam. Tehát ugy a tizenhatodik partinál, mint a huszadiknál, vagy a huszonnegyediknél is én lettem volna a torna győztese, amivel elesik az a kifogás, hogy — mivel a partik száma korlátozatlan volt — *kettőnk közül az egyik* a versenyt kimerülése miatt vesztette csak el.

Tény, hogy a megnyitások elméletének mai fejlettsége mellett egy első osztályu mester viszonylag könnyen remisre játszhatja a partit. Ebből azonban logikusan csak egy következtetést lehet levonni, azt, hogy páros mérkőzésnél, különösen pedig olyan mérkőzésnél, amely a világbajnokságért folyik, *csak az eldöntött partik számitsanak.* A játszmák számának minden korlátozásától elvből el kell tekinteni, mert világos, hogy ellenkező esetben a remisek könnyen befolyásolhatják a végeredményt. Ha az Ön inditványához képest életbelépne a tizenhat partira való korlátozás, ugy az egyik játszó, aki — esetleg véletlen szerencse folytán — mindjárt az első partit megnyeri, ettől kezdve örökösen remisre játszhat és igy ellenfelével szemben bizonyos mértékig a remisek által előnybe kerül.

Én alávetettem magam az Ön által felállitott követeléseknek és megnyertem a hat játszmát Ön ellen. *Komolyan azt képzeli, hogy revansot adok Önnek, vagy felveszem a küzdelmet a világbajnokságért mással olyan feltételek mellett, amelyek a sakkból afféle szerencsejátékot csinálnak, mint a bakk?*

Még indokolatlanabb Önnek az a javaslata, hogy a *játékidőt* és a *gondolkozási időt* változtassák meg. Az 1927-es newyorki tornán *az ön ösztönzésére* vezették be, hogy a gondolkozási idő ellenőrzése öt órai játék után történjék meg. Azok az érvek, amelyekkel Ön most buenos-airesi »tapasztalataira« hivatkozva ezzel a rendszerrel szembefordul, előttem nem látszanak helytállóknak. A mi küzdelmünk 34 játszmája közül 25 már a negyvenedik lépésre, vagy még előbb eldőlt, ami azt bizonyitja, hogy sem a mi »alapos megnyitás-ismeretünk«, sem a mi »nagy játéktapasztalataink« nem akadályozhatták meg, hogy a parti már öt óra alatt véget érjen.

Igen nagy csodálkozást fognak különösen Buenos Airesben kelteni az Ön elitélő kijelentései az *analizálásokról,* tekintve, hogy az egész torna alatt a helyi lapok, ha egy játszma függőben maradt, *állandóan közöltek utalásokat arra, hogyan folytathatja Ön a játékot.*

Röviden összefoglalva mindent: a mérkőzés után nyomban kijelentettem, hogy kész vagyok Önnek revanssal szolgálni, de csak pontosan ugyanolyan feltételek mellett, mint aminőket Ön állitott nekem. Ezzel Ön teljesen egyetértett. Időközben Ön, ugylátszik, meggondolta a dolgot, és *most azon fáradozik, hogy a versenyfeltételeket olymódon változtassák meg, amely Önre nézve kedvezőbb.* Ha valaki, amig világbajnok, olyan feltételeket állit fel, amelyek megnehezitik a kihivást a többieknek, de mihelyt ezt a cimét elveszti, *nem szégyenli azonnal más feltételeket kivánni a maga részére, még pedig olyanokat, amelyek a kihivást megkönnyitik* s azonkivül a véletlennek bizonyos befolyást engednek a végeredmény kialakulására, akkor számithat rá, hogy *ezzel csak a sportvilág rokonszenvét játssza el.* Ez az én meggyőződésem.

Tisztelettel
A. Aljechin

E levél meglepően éles hangját az a körülmény magyarázza, hogy Capablanca, aki a világbajnokságot kétségtelenül nagy sakktudása mellett nem kis mértékben a havannai klimának köszönhette, — (Lasker Emanuel, mint emlékezetes, feladta a neki elviselhetetlen délamerikai hőség miatt a mérkőzést Capablancával szemben, aki igy jutott a diszes világbajnoki cimhez) — csakugyan szinte lehetetlenné tette a többi nagymesternek, hogy kihivják.

Valószinü, hogy Capablanca tényleg azért akar a feltételeken változtatni, hogy megkönnyitse a revánsmérkőzésen saját helyzetét, de ez nem jelenti azért azt, hogy a jelenlegi feltételek nem rosszak. Aljechin okoskodásában sok a rabulisztika. Amennyi hátrányt jelent a játszmák számának korlátozása, ugyanannyi hátránya van annak is, ha egy páros mérkőzés hónapokig tart. A folytonos remizés ellen csak egy orvosság van, a *körtorna,* ahol egy játékosnak sem érdeke eldöntetlenre törekedni, mert ez fél pont veszteséget jelent számára. *Két fordulós körtorna négy-öt résztvevővel* — az egyetlen megközelitően reális formája a világbajnoki cimért rendezendő mérkőzéseknek.

s. k.

Itéletidő Franciaországban

Orkán, szökőár és árviz pusztit a francia tengerparton

Párisból jelentik: A francia tengerpartok mentén heves szélviharok dühöngenek. Különösen a nyugati és déli partok vidékén pusztit az orkán. Lorient és Saint Nazaires kikötőjét elöntötte a tengerár és a viz benyomult a rakodópartra és a raktárakba is, nagy pusztitást okozva. Ouimper mellett a szökőár 30 kilométer hosszuságban átszakitotta a gátat és óriási területet öntött el.

Franciaország délkeleti partvidékén *légverés pusztitott, amely tönkretette* az egész termést. Egyes falvak viz alatt állnak. A Földközi tengeren is óriási vihar dühöng, amelynek sok bárka esett áldozatul. Észak-Franciaországban forgószél pusztit.

Csempészett tokaji aszu és pezsgő

Beogradban lefoglaltak egy borraktárt — Vesztegetési kisérlet miatt letartóztatták a borok tulajdonosát

Beogradból jelentik: A pénzügyőrség bizalmas feljelentés alapján Adagna beogradi kereskedő pincéjében nagymennyiségü pezsgőt és óbort foglalt le, amelyről az a gyanu, hogy fogyasztási adó és vám nélkül csempészték be az országba. A raktárban 724 palack Törley-pezsgőt, 242 palack tokaji aszut és 1350 palack magyar bort találtak.

Egyidejüleg letartóztatták Krausz Elemér tisztviselőt, aki a borraktár tulajdonosának vallotta magát. A letartóztatás oka a pénzügyőrség szerint az, hogy Krausz megkisérelte huszezer dinárral megvesztegetni a vizsgálatot végző pénzügyőrt.

A vizsgálat megállapitotta, hogy a lefoglalt áru még hat és fél évvel ezelőtt érkezett Beogradba Adagni és Levi címére, valószinüleg Magyarországból. Három évig a Francia-Szerb Bank pincéjében hevert a borszállitmány, majd nyilvános árverésen Krausz Elemér, az Adagna és Levi cég tisztviselője vette meg. Épen ezen alapszik a gyanu, mert a pénzügyőrség azt hiszi, hogy a tisztviselőt azért szerepeltették fiktiv tulajdonosként a hatóságok előtt, mert csempészett áruról van szó.

A felesége nevére

hamisitott váltót egy állás nélküli hivatalnok

Becskerekről jelentik: A becskereki törvényszék szombaton tárgyalta *Láng* Zoltán becskereki magánhivatalnok bünügyét, akit a felesége jelentett fel váltóhamisitás miatt.

Láng a mult év nyarán három váltóra aláirta felesége nevét és a váltókat a Torontáli Hitelszövetkezetnél leszámitolta. A magánhivatalnok összesen harmincezer dinárt vett fel a váltók ellenében. A szükséges betáblázási engedélyhez felesége aláirását ugy szerezte meg, hogy az asszonnyal elhitette a betáblázási engedélyről, hogy az egy biztositási kötvény, amit minden aggodalom nélkül aláirhat.

A szombati tárgyaláson Láng beismerte a terhére rótt bünCselekményt. Védekezésül azt hozta fel, hogy állás nélkül volt, amit felesége előtt nem mert bevallani és a váltókra kapott összeget részben adósságai törlesztésére forditotta, részben pedig minden elsején feleségének adott át belőle egy részt, mint havifizetést.

A vádlott után Láng Zoltánnét hallgatta ki a biróság tanuként, aki elmondotta, hogy a hamisitásról sokáig nem tudott. Férje egyszer elköltözött tőle és bucsulevelében vallotta be a váltóhamisitást.

A biróság Láng Zoltánt bünösnek mondotta ki csalás és váltóhamisitás büntettében és két évi fegyházra itélte. A vizsgálati fogsággal két és félhónapot tekintenek kitöltöttnek.

A HELYES HASZNÁLAT

Ha a Radiont teljesen hasznossá óhajtja tenni, legfontosabb az, hogy bármit is mos vele: pontosan tartsa be a használati utasitást. — Csakis ekkor fejtheti ki teljes mosóerejét, moshat tényleg egymaga! — Ez pedig az elképzelhető legegyszerübb feladat — tehát sohase felejtse el, hogy a Radiont HIDEG vizben kell feloldani.

2824

Szerencsétlen tévedés okozta az „S 4“ tengeralattjáró legénységének pusztulását

A tengeralattjáró kiemelése után a vizsgálat megállapitotta, hogy a szellőztető készülék kinyitása esetén a matrózok megmenekülhettek volna

Bostonból jelentik: Most hogy sikerült felbontani az elsülyedt S 4 tengeralattjáró naszádot és megtalálták benne a holttesteket, kiderült, hogy

a tengeralattjáró személyzete szerencsétlen tévedésnek esett áldozatul.

Megállapitotta a vizsgálat, hogy a tengeralattjáró naszád szellőztető készüléke teljesen ép volt és

ha az elsülyedt tengeralattjáró matrózai kinyitották volna a ventiláló nyilást, amelyben a mentőhajó buvárai a levegővel telt tömlőket illesztették, akkor a tengeralattjáró kellő mennyiségü levegőt kapott volna.

Az S 4 legénysége egy pillanatra kinyitotta ugyan a ventiláló nyilást, de akkor viz fröcsent a hajóba, az a kevés viz, amely a légtömlőkbe szorult. A sulyos helyzetben lévő legénység ebből arra következtett, hogy a mentőhajók légtömlői elszakadtak és megteltek vizzel. Ezért azonnal bezárták a szellőztető nyilást és azt nem nyitották többé ki, bárhogy dörömböltek is a hajó falán a buvárok.

A mentőhajókon viszont azt hitték, hogy a tengeralattjáró ventilátora rom'ott el s ezért nem engedik be a levegőt.

A tengeralattjáró falán keresztül nem tudták a mentők az S 4 legénységével teljesen megértetni magukat és igy történt meg, hogy a mentőhajó tőszomszédságában fulladtak meg az S 4 tengeralattjáró emberei borzalmas kinok után.

A titkos jelentés

A bácskai tanfelügyelő nem mondta, hogy a szerb nyelv tanulása a magyar gyereknek kinszenvedés

Rágalmazásért elitélték Terzin és Jagerovics volt tanfelügyelőket

Szomborból jelentik: Egész Bácska tanitóságának nagy érdeklődését keltette fel az a rágalmazási pör, amelyet szombaton tárgyaltak ismét a szombori járásbiróságon. *Sztojanovics* Szlávkó járásbiró előtt folyt le a pör tárgyalása, amelyben *Terzin* György és *Jagerovics* Bránkó tanfelügyelők voltak a vádlottak, akiket Teofanovics Emil jelenlegi tartományi tanfelügyelő jelentett fel rágalmazásért. Hivatalos jelentésben, amelyet a közoktatásügyi minisztériumnak küldtek, Terzin és Jagerovics *azt irták Teofanovicsról, hogy a szerb nyelvnek a német és magyar iskolákban való tanitása ellen agitált,* továbbá a szerbek és bunyevácok egysége ellen foglalt állást. A jelentés alapján *Pribicsevics* akkori közoktatásügyi miniszter Teofanovics Emilt Szomborból áthelyezte Bacskimonostorra. Amióta Teofanovics megtette a feljelentést Terzin és Jagerovics ellen, a vádló és vádlottak hivatalos pozíciója felcserélődött: Terzint és Jagerovicsot felmentették állásukból és Teofanovics lett a tanfelügyelő. Teofanovics kérelmére a minisztérium kiadta a perre vonatkozó iratokat a járásbiróságnak.

A szombati tárgyaláson Sztojanovics Szlávkó járásbiró, mintegy harminc tanitót és tanitónőt hallgatott ki tanuként. Ezen kivül kihallgatta *Gyorgyevics* Gyorgye közoktatásügyi miniszteri osztályfőnököt és *Gyiszalovics* Veszelin nyugalmazott tartományi közoktatási inspektort. A kihékülésre való felszólitás eredménytelen maradt. *Terzin* György kijelentette, hogy fenntartja a jelentésében foglalt állitásokat, amelyek szerint Teofanovics egy tanitói értekezleten ezeket mondta: »A magyar és német osztályokban a szerb nyelv tanitása lélekölő a gyermekek számára, kinszenvedés a gyermekeknek és a tanitóknak egyaránt. A tanitó, mint ember sirni kénytelen az ártatlan gyermekek szenvedése láttán.« Ezenkivül Teofanovics a cirill irás tanulása és az állami himnusz éneklése ellen beszélt a vádlott szerint. *Jagerovics* Bránkó szintén fentartotta állitásait, hogy Teofanovics a magyar és német tanitók előtt kijelentette: »nem kellett volna összekapcsolni a szerb és bunyevác tanosztályokat, mert ez az oktatási szabadság megvonását jelenti.«

A kihallgatott tanuk, akik jelen voltak a tanitói értekezleten, *azt vallották, hogy Teofanovics nem agitált a szerb nyelv tanitása ellen.* A védelem tanui szintén nem tudták pontosan igazolni az inkriminált szavakat. Sztojanovics járásbiró bünösnek mondta ki Terzin Györgyöt és Jagerovics Bránkót rágalmazásban és az enyhitő körülmények figyelembevételével *Terzint ezerötszáz dinár, Jagerovicsot nyolcszáz dinár pénzbüntetésre itélte.* Behajthatatlanság esetén Terzin büntetése hetvenöt napi, Jagerovics büntetése harmincöt napi elzárásra változtatandó. Az elitélt tanférfiak felebbeztek az itélet ellen.

Letartóztattak Budapesten egy nemzetközi szélhámost

Faragó András, a hirhedt kloroformos rabló meg akarta zsarolni egy budapesti bankigazgató feleségét

Budapestről jelentik: A rendőrség péntek délután előállitotta és szombaton letartóztatta *Faragó* András, a budapesti rendőrség előtt már rég ismert nemzetközi szélhámost, aki egy legutóbb Párisban elkövetett kloroformos rablással tette ismertté a nevét a rendőrség előtt.

Faragó András a közelmultban szabadult ki a fogságból és azóta egy vidéki városban élt, mint az egyik biztositó társaság ottani megbizottja, azonban gyakran feljárt Budapestre is. Néhány nappal ezelőtt megjelent a rendőrségen az Angol-Magyar Bank egyik igazgatójának a felesége és kérte, hogy a rendőrség legyen segitségére egy zsaroló társasággal szemben. Az uriasszony elmondotta, hogy véletlenül megismerkedett Faragó Andrással és annak egy Salgó Béla nevü állitólagos banktisztviselő barátjával, a kik valamilyen kitalált és kiszinezett intimitást adtak elő az asszonyról és azt zsarolásra akarták felhasználni ellene. Megfenyegették az asszonyt, hogy *hetilapot inditanak Budapesten és ha nem lizet nekik kétezer pengőt, közzéteszik hetilapjukban folytatólag mindazt, amit róla tudnak.*

Az uriasszony megállapodott a két fiatalemberrel abban, hogy péntek délben az egyik bank előtt fogja nekik átadni a pénzt. Erre a találkára azonban már a detektivek is elkisérték az asszonyt. Amikor a fiatalemberek megér-

keztek, az asszony egy kapualjba hivta őket és átadott nekik egy boritékot, amelyben az előre megjelölt bankjegyek voltak. A következő percben *már ott termettek a detektivek is és bekisérték a zsarolókat a főkapitányságra*, ahol tagadták, hogy zsarolni akartak volna és az egész ügyet mint jelentéktelen epizódot igyekeztek beállitani. Ennek ellenére a rendőrség letartóztatta őket.

Olaszország hajlandó a kompromi szumos megoldásra is a neptuni szerződés ratifikálása ügyében

Angol lap a jugoszláv-olasz viszony javulásáról

Londonból jelentik: A *Times* római tudósitója érdekes cikkben foglalkozik az adriai kérdéssel. A cikkiró megelégedéssel állapitja meg, hogy az olasz-jugoszláv barátsági szerződés felmondási határidejét hat hónappal elhalasztották. Ha ez a halasztás nem történt volna meg — irja a Times — akkor az olasz-jugoszláv szerződés minden bizonnyal kilátástalan volna.

Az adriai kérdés kielégitő megoldása természetesen csak a francia-olasz viszony rendezése után történhetik meg.

A francia olasz egyezményt automatikusan követné azután az olasz-jugoszláv szerződés.

A neptuni szerződés ratifikálása természetesen nagy haladást jelentene a megegyezés felé vezető uton, de Olaszország kompromisszummal is megelégednék.

El lehet intézni Jugoszláviának azt a kivánságát is, hogy magyarázzák meg kimeritően a tiranai szerződés lényegét.

A tiranai szerződés e magyarázatával Albánia könnyen szolgálhat,

ha már Mussolini egoizmusa nem engedi meg, hogy ez a magyarázat Róma részéről történjék.

Ma már szó sem lehet arról, hogy Olaszországak területi aspirációi legyenek a Balkánon,

hiszen a balkáni nemzetek között az utóbbi hónapokban igen erősen kifejlődött a szolidaritás érzése. Minden bizonnyal lehet találni olyan formulát, amellyel el lehet oszlatni Jugoszlávia aggodalmait az olaszok albániai szereplése miatt. Ha ez az aggodalom megszünik — fejeződik be a Times cikke — akkor adva van a tartós jugoszláv-olasz barátság lehetősége.

A szombori református lelkész a nagyváradi egyházszakadási mozgalom élére állott

A jugoszláviai református egyház elitéli Benkő működését

Nagyváradról jelentik: Dr. *Gyenge* János nagyváradi református segédlelkész — mint ismeretes — megtagadta az engedelmességet püspökével szemben és a külvárosban mozgalmat inditott a református egyháztól való elszakadásra. Azokkal, akik vele tartottak, uj egyházat alapitott és magát az uj felekezet lelkészéül megválasztatta. Az egyházi hatóság dr. Gyenge Jánost állásától azonnal felfüggesztette és minden lelkészi *funkció végzésétől eltiltotta*. Dr. Gyenge azonban annál nagyobb eréllyel és hevességgel folytatja és mélyiti egyházszakadási mozgalmát.

Március 11-én váratlanul feltünt Nagyváradon Benkő Viktor szombori református lelkész, a jugoszláviai református egyházmegye *belmisszionárusa*. Dr. Gyenge Jánossal együtt megjelent az elszakadt uj egyház összejövetelén, ott istentiszteletet tartott, dr. Gyenge hiveit kitartásra serkentette és arra buzditotta, hogy mindnyájan legalább még egy-egy uj tagot szerezzenek és hozzanak át a református egyházból dr. Gyenge uj egyházába.

A romániai reformátusok között nagy feltünést keltett Benkő Viktor fellépése, mert nem tudják, hogy állásfoglalása egyéni akció-e, vagy pedig hivatalos minőségben a jugoszláviai református egyházmegye nevében müködik-e. A kérdést még bonyolultabbá teszi az, hogy Benkő Viktor tulajdonképen nem is a jugoszláviai, hanem az amerikai református egyház alkalmazottja, amely őt az itteni egyházépitő munka előbbrevitelére küldötte és fizeti.

Ugy Romániában, mint az SHS. királyságbeli reformátusok nagy megütközéssel néznek Gyenge János és Benkő Viktor egyházszakadási mozgalma felé.

Érdeklődtunk a jugoszláviai református egyházi körökben és azt az információt kaptuk, hogy a jugoszláviai református egyháznak van tudomása az egyházszakadási mozgalomról és azt a leghatározottabban elitélik. Benkő Viktor szereplését különösen azért kárhoztatják a jugoszláviai reformátusok, mert azt a látszatot kelti, mintha a jugoszláviai református egyház azonositaná magát Benkővel és Gyenge Jánossal.

Litvinov ujabb leszerelési javaslatot terjesztett elő

Az oroszok beleegyeznek a részletes leszerelésbe is

Genfből jelentik: A leszerelési konferenciát előkészitő-bizottság péntek délutáni ülésén *Bernsdorf* gróf német delegátus hivatkozott a népszövetségi alapszabályok nyolcadik szakaszára, amely kötelezővé teszi az egyes államokra nézve a fegyverkezés mértékének állandó nyilvános közzétételét. Ezzel kapcsolatban emlékeztetett Bernsdorf gróf arra a német javaslatra, amelyben

a német kormány a fegyverkezési mérték nyilvános közzétételének kiterjesztését kérte.

A bizottság elnöke a kérdést nem bocsátotta tárgyalás alá, mire

Litvinov orosz külügyi népbiztos-helyettes emelkedett szólásra és közölte, hogy ujabb egyezménytervezetet terjeszt a bizottság elé, amely már nem a teljes és általános leszerelést fogja javasolni, hanem a részleges lefegyverzésen fog alapulni.

Litvinov ennek a javaslatnak azonnali letárgyalását kérte, miután az általános és teljes leszerelésre vonatkozó orosz inditvány de facto máris leszavazottnak tekinthető.

Hangsulyozta azonban Litvinov, hogy fenntartja magának azt a jogot, hogy a végleges leszerelési konferencián ismét visszatérjen az eredeti orosz javaslatra, amely az általános és teljes leszerelésre vonatkozik.

Litvinov javaslata körül élénk vita fejlődött ki, amelynek során Bernsdorf gróf hangsulyozta, hogy a német delegáció minden leszerelési javaslatot magáévá tesz, bármely oldalról jöjjön is az. Azután inditványt terjesztett elő amelyben azt javasolta, hogy

a bizottság szólitsa fel a Népszövetséget, hogy legközelebbi teljes ülésén állapitsák meg a végleges leszerelési konferencia időpontját és azt tüzzék ki közvetlenül a szeptember 9-iki népszövetségi tanácsülés után.

Ugyanekkor szólitsák fel a kormányokat, hogy vegyenek részt a leszerelési konferencián.

Litvinov teljes hévvel támogatta a német inditványt és hangoztatta, hogy ha az orosz inditvány megtárgyalása nélkül fejeződik be a bizottság ülése, akkor a leszerelést előkészitő konferencia munkája teljesen céltalan és reménytelen. Az ügyben még nem történt döntés.

HIREK

VÁROSI SZINHÁZ. Március 27-ikén kedden: *Marta*, romantikus-komikus opera Flotowtól. (A ljubljanai operaház vendégjátéka.)

Március 28-ikán szerdán: *Fidelio*, Beethoven operája. A III. és IV. kép közt Beethoven »Lonora« op. 72. nagy overturje betétként. (A ljubljanai opera vendégjátéka.)

Jegyelővétel keddtől, március 20-ikától kezdve délelőtt 9—12 és délután 3—5 óráig.

*

— **Dr. Hadzsi Koszta a kormány szakértője az egyházjogi alkotmány elkészitésénél.** Noviszadról jelentik: Dimitrije patriarcha szombaton értesitette dr. Hadzsi Koszta noviszadi ügyvédet, ismert egyházjogászt, hogy a vallásügyi minisztérium őt nevezte ki a szerb egyházjogi alkotmány elkészitéséhez a minisztérium szakértőjének. Egyben értesitette a patriarcha dr. Hadzsit, hogy a szerb püspöki zsinat hétfőn fog összeülni Beogradban és arra őt meghivja, hogy a zsinattal együtt dolgozza ki az egyházjogi alkotmányt. Hadzsi Koszta dr. a meghivást elfogadta.

— **Királyi kitüntetések a szentai járásbiróság alkalmazottainak.** Szentáról jelentik: Őfelsége Alekszandar király dr. Popovics Pál vezetőjárásbirónak a Szent Száva-rend negyedik, Ramadanszki Ljubomir telekkönyvvezetőnek a Szent Száva-rend ötödik osztályát, Berkovics Béla birósági irodatisztnek aranyérmet adományozott. A király a telekkönyvi és irattári anyagnak Magyarországból Jugoszláviába való szállitása körül kifejtett munkájukért honorálta a kitüntetetteket.

— **Merénylet a washingtoni rendőrfőnök ellen.** Washingtonból jelentik: H. F. Blake rendőrfőnök ellen merényletet követtek el Monteabar Lujza rokonai. A rendőrfőnököt, akit azzal gyanusitottak, hogy ő gyilkolta meg Monteabart, késsel összeszurkálták és több revolverlövést tettek rája. A rokonok a közvéleményben szállingózó hirek hatása alatt követték el a merényletet. A sulyosan sebesült rendőrfőnök azzal védekezik, hogy Monteabar Lujza, akit sebes autóhajtásért letartóztattak, a fogságban öngyilkos lett.

— **Nyugdijazták a szentai főmérnököt.** Szentáról jelentik: A belügyminisztér Drakulics Mihajlo szentai városi főmérnököt nyugdijazta. A mérnöki hivatal vezetését Szabó Mátyás vette át.

— **Óriási robbanás egy lengyelországi municiós gyárban.** Varsóból jelentik: Ossowa Gorában, Bromberg közelében van Lengyelországnak legnagyobb municiógyára. Az egyik barakkban, amelyben kézigránátok voltak felraktározva, robbanás következett be, amely az egész barakkot légberöpitette. A szét csapó gránátok a környező épületekben és az erdőségben tüzet idéztek elő és a tüzoltóság csak a legnagyobb önfeláldozással tudta a nagyobb katasztrófát megakadályozni. Az anyagi kár igen nagy. Csodálatos, hogy a gránátok emberéletben nem okoztak kárt, bár a robbanás hatása tiz kilométer körzetre terjedt ki.

— **Mexikói rablók felrobbantottak egy vonatot.** Mexikóból jelentik: A Colema államban levő Fatty és Moutre állomások között rablók felrobbantották a sineket dinamittal, egy személyvonat előtt, amelynek két vagonja a kisiklás következtében szétrombolódott. Több utas, köztük egy indián tisztviselő is megsebesült. A vonathoz volt csatolva egy páncélkocsi, továbbá egy rádióállomás. A páncélkocsiban katonák voltak, akik a rádió utján segélyvonatot kértek. Mindaddig sakban tartották a rablókat, mig a segélyvonat vonat nem érkezett. A banditák közül kettő meghalt, a többiek közeli erdőbe menekültek, mikor a vonat megérkezett.

— **A Tolnai Világlapja** legujabb száma az érdekes cikkek és illusztrációk gazdag sorozatát tartalmazza. A népszerü hetilap szokott mellékleteivel együtt a Literária árusitóinál kapható.

— **A mexikói felkelőcsapatok döntő vereségot szenvedtek.** Mexikóból jelentik: Guadalajarából érkező távirat szerint a szövetséges csapatok a Jalisco állambeli Atotonilco mellett kétszáz mexikói felkelőt ugrasztottak szét, akik közül harmincöten meghaltak. A halottak között van a felkelők vezére, Miguel Gomez Garza is. Az ütközet hét órán át tartott. Jalisco államban Ameca mellett is harcra került a sor a felkelőkkel, amelynek folyamán husz felkelő esett el.

A baranyai menekültek gazdasági egyesületének szuboticai csoportja 1928. március 25-ikén, vasárnap a Bartalos-féle vendéglőben levő (Sokolska-ucca) helyiségében taggyülést tart, amelyen a tárgy fontosságára való tekintettel kéretnek a tagtársak okvetlen megjelenni.

— **Beograd nem aludt péntek éjjel.** Beogradból jelentik: Ezelőtt néhány héttel a beogradi lapokban egy hiradás jelent meg arról, hogy a beogradi szeizmográfiai intézet egyik tudós aszisztense megállapitotta, hogy 1928. március 23-ikára virradó éjjel nagy földrengés fog Jugoszlávián végig száguldani és ez a földrengés különösen Beograd épületeiben fog rendkivül nagy pusztitásokat véghez vinni. A beogradi szeizmográfiai intézet aszisztensének a jóslatait egy másik tudós erélyesen megcáfolta, azonban ennek a cáfolatnak már nem volt nagy hatása. Beogradban csütörtökről péntekre virradó éjjel nagyon sokan rettegtek, hogy ütött az utolsó óra. Az óvatosabbak nem is mertek már Beogradban aludni, hanem átmentek a Duna másik oldalára, Zemunba és Pancsevóra és ott virrasztották át az éjszakát. Földrengés azonban csak nem jött. Pénteken reggel a földrengéstől remegők szépen visszahajóztak ismét Beogradba és nem szóltak senkinek sem arról, hogy milyen rémült éjszakát töltöttek el. Az egész földrengési hirnek csak a zemuni és pancsevói szállodások látták a hasznát, mert az utóbbi időben még sohasem volt annyira tele a szállójuk, mint csütörtökről péntekre virradó éjszaka.

Sokan elkedvetlenednek
ha hűlés, kimerültség, stb. okozta fejfájás következtében munkabirásuk és gondolkodóképességük csökken.

Pyramidon tabletták

ilyenkor hathatós segitségnek bizonyultak. Elűzik a gyötrő fájdalmakat és ismét visszaszerzik a munkakedvet és életösztönt.

Valódi csak az eredeti "Meister Lucius"-csomagolásban.

— **Tanitóháboru Topolán.** Topoláról jelentik: A topolai iskolaszék rendkivüli ülésen foglalkozott a topolai ipariskolai sztrájkmozgalommal. Mint ismeretes, az ipariskolai tanitók sztrájkbaléptek és élesen támadták Mák Aladár igazgatót, aki nem csatlakozott a sztrájkhoz és kisegitő tanerőkkel pótolta a sztrájkolók hiányát. Az iskolaszék bizalmat szavazott Mák Aladárnak és önzetlen müködéséért köszönetet szavazott neki.

— **16.377 munkanélküli.** Noviszadról jelentik: A noviszadi munkástőzsdénél az utolsó héten 16.322 férfi és 55 nő, összesen 16.377 munkanélküli volt nyilvántartva. Január elseje óta a noviszadi munkástőzsdén 19.632 férfi és 118 nő, összesen 19.740 munkanélküli volt, akik közül 256 férfi és 8 nő, összesen 264-en munkát kaptak, elutazott 624 férfi és 38 nő, összesen 662.

— **Olvasókör megnyitása Podoljén.** Fényes keretek közepette nyilt meg a baranyai Podolje község »Népolvasóköre«. A kör tagjai testületileg vonultak fel tiz órakor a templomba, ünnepélyes Veni Sanctera, amely alkalommal Krisztanics István branyinai plébános lelkes szavakkal üdvözölte a tagokat. Mise alatt a kör tagjai énekeltek. Offertóriumra Faddi Éva szólóéneke emelte áhitatra a hiveket. Este társasestélyt rendeztek Pőcz István vendéglőjében levő köri helyiségben, amelyen a tagok nagyrésze megjelent feleségeikkel. Első felköszöntőt Ikotics Béla igazgató-tanitó, a kör elnöke mondotta. Beszédében ismertette a kör megalapitásának történetét, felhiva a tagokat a további kitartásra és testvéri együttmüködésre. Homan János épitész beszédében méltatta az elnök fáradozásait és a kör nevében köszönetet mond az elnöknek eddigi tevékenységéért. Krekics János kulturális szempontból méltatta a kör fontosságát.

— **Politika fejszével és bicskával.** Szentáról jelentik: A szentai magyar párt január 29-én a szentai Horváth-vendéglőben gyülést tartott, amelyen megjelent Für Mátyás gazdálkodó, aki nem a magyar párt tagja és közbeszólásaival igyekezett megzavarni a gyülés szónokát és többeket sulyosan sértő szavakkal illetett. Für később hazament és fejszével tért vissza a gyülés szinhelyére s a távozók közül megsebesitette Szalvai Mátyást, majd bicskát rántott elő és Kiss Pál Károly gazdálkodó karjába szurta, aki még most is munkaképtelen. A sértettek beperelték Fürt és ezt a pert tárgyalta szombaton dr. Lálics Viktor büntető járásbiró. Für beismerte, hogy Szalvait baltával megsebesitette, de arra nem emlékezett, hogy bicskáját is használta. A biró tiz tanut hallgatott ki, akik Für ellen vallottak. A bíróság ujabb tanuk beidézése és kihallgatása végett a tárgyalást elhalasztotta.

— **Uj ügyvédek.** Noviszadról jelentik: Podhradszki József beckereki járásbiró és dr. Nestorov Radoljub beckereki ügyvédjelölt csütörtökön sikeresen tették le a noviszadi felebbviteli bíróságnál müködő ügyvédvizsgáló bizottságnál az ügyvédi vizsgát. — A noviszadi felebbviteli bíróság ügyvédvizsgáztató bizottsága előtt pénteken dr. Lipozenesics Vladiszláv szuboticai és Topalovics Boriszláv dr. izbistei ügyvédjelöltek sikerrel tették le az ügyvédi vizsgát.

— **Bál, pofonok és bicska.** A szuboticai törvényszék szombaton tárgyalta Ribizli Péter ügyét, aki azzal volt vádolva, hogy 1925. julius 21-ikén Ludason Vranyák Imrét késsel megszurta, ugyhogy az nyolc napon tul gyógyuló sérülést szenvedett. A tárgyaláson a vádlott kijelentette, hogy nem érzi magát bünösnek. Előadta, hogy a kérdéses vasárnap bálban voltak. Estefelé indultak haza ő, valamint két barátja, Vranyák Imre és Szücs Péter. Amikor az uton haladtak, Szücs Péter egyszerre csak pofonvágta. Nem szóltunk mi egy szót sem egymáshoz — mesélte a vádlott, — csak egyszerre megpofoztak. Előbb a Szücs kezdte, azután a Vranyák folytatta. Egy darabig türtem, de azután meguntam, elővettem a bicskámat és belevágtam Vranyák oldalába. Vranyák ugy mondja el az esetet, hogy Szücs összeveszett Ribizlivel, ő békiteni akarta őket s mikor Ribizli tovább hetvenkedett, pofonvágta. Erre Ribizli elővette a kését és megszurta. Szücs Péter hasonlóan adta elő az esetet. A biróság sulyos testi sértés vétségében mondotta ki a vádlottat bünösnek és 1 hónapi fogház fő és száz dinár mellékbüntetésre itélte. Az itélet kihirdetése után az elnök megkérdezte a vádlottól, hogy megnyugszik-e az itéletben. A fiatal legény egy kicsit gondolkodott, azután igy szólt: Szegény gyerek vagyok én, ninesen pénzem! Az elnök megmagyarázta neki, hogy nem arról van szó, hogy van-e pénze vagy nincs, hanem hogy megnyugszik-e a kiszabott büntetésben. Amennyiben pedig a száz dinárt nem tudja megfizetni, ez öt napi elzárásra változtatható át. Erre azután a vádlott kijelentette, hogy megnyugszik az itéletben, amely igy jogerőre emelkedett.

— **Eljegyzések.** *Thierjung* Mancika urleányt eljegyezte *Flego* Anti állami tisztviselő, Horgos. (Minden külön értesités helyett.)

Berger Mancika (Véménd) és *Stein* Ferenc (Noviszad) jegyesek. (Minden külön értesités helyett.)

A háziasszony réme

A legkedélyesebb ebédet is nyomon követi a mosás kisértete. Az asztal telehalmozva edénnyel! Minden darabon nehezen eltávolitható ételmaradék, zsiradék vagy korom. Használnak hozzá kefét és homokot, amely a finomabb tárgyakat fölkarcolja és a kezet fölrepeszti. Hátra van még az evőeszköz és a tüzhely tisztitása, ez viszont a kezet feketiti be.

E sokféle piszkos munkával való kinlódás helyett ma a háziasszony inkább VIM-et használ. A pohártól a zsiros üstig és a kormos fazékig, a késtől a dézsáig és öblögetőhelyig mindent kivétel nélkül tisztit a VIM, a viaszkos vásznat és damasclenet is.

Kapható kézi szóródozban és szórócsomagban, használata ennélfogva igen takarékos.

VIM

a LUX-gyárakban készül

Őrizkedjék a spanyolnáthától

A legbiztosabb védelmet nyujtják spanyolnátha, sarlach, difteritisz, torokdaganat, influenza és a meghülések ellen a

Dr. WANDER-féle

ANACOT-PASTILLÁK

amelyeknek egy házban sem szabadna hiányozni. Az ANACOT-pasztillákra oly esetben, hogy azt mindenkor könnyüszerrel megszerezhető. Óvakodjék az értéktelen készitményektől, amelyekkel az utóbbi időben a mi ANACOT-pasztilláinkat utánozzák. 2890

— **Gyilkos, aki felgyujtja áldozata házát.** Mosztárból jelentik: Borzalmas gyilkosság történt pénteken Mosztárban. Este nyolc óra körül a járókelők észrevették, hogy Radulovics Vászáné hetvenéves özvegyasszony házának ablakából vastag füstfelhő tódul ki. Berohantak a lakásba, ahol ráakadtak a hetvenéves matróna borzalmasan összeszurkált holttestére. A lakásban minden össze-vissza volt dobálva és az özvegyasszony pénze, valamint rengeteg értéktárgy eltünt. A rendőrségnek az a feltevése, hogy a gyilkos, miután végzett áldozatával és kifosztotta a lakást, felgyujtotta az özvegyasszony házát, hogy az áruló nyomokat eltüntesse. A nyomozás megindult.

HUSVÉTI LOCSOLÓK

és a legfinomabb parfömök

RICHTER J. gyógyszertárában

kaphatók a kis kápolna mellett

— **Hat havi fogházra itélt postamesternő.** Noviszaról jelentik: A noviszadi törvényszék és pénteken a noviszadi felebbviteli bíróság hat havi fogházra és három évi hivatalvesztésre itélte Medurics Anna volt turjai postamesternőt, mert Nikolics Gyóka cimére érkezett pénzeslevelet felbontotta, annak tartalmát, 13.000 dinárt, saját céljaira forditotta.

— **Egy elcsapott tanitó felláziotta a község lakosait az iskolaszék tagjai ellen.** Nyitráról jelentik: Nem mindennapi botrány szinhelye volt a napokban a csehszlovákiai Csitár község. A püspöki hivatal nemrégiben fegyelmi eljárást inditott Maszarovics László tanitó ellen, akiről megtudták, hogy a komáromi törvényszék erkölcstelen üzelmek miatt hathavi fogházbüntetésre és három évi hivatalvesztésre itélte. A tanitót elbocsátották állásából s a megüresedett tanitói állásra pályázatot hirdettek, de mivel pályázó nem akadt, a község ujból Maszarovics Lászlót választotta meg. Megsemmisitették a választást és ujból pátó hiveket toborozott és a felettes iskolatató hiveket toborozott és felettes iskolaügyi hatóság ellen bujtogatta őket. A napokban a községi iskolaszék ülést tartott, amelyen a tanitói állás betöltésével foglalkozott. Sztankovics László plébános, iskolaszéki elnök elnöklete alatt tárgyaltak az elbocsátott tanitó erőszakosságra bujtogató ambiciójáról, amikor egyszerre Maszarovics tanitóval az élén egy nagyobb csoport rontott be az ülésterembe és szitkozódva támadtak rá az iskolaszék tagjaira és követelték, hogy engedjék vissza állásába Maszarovics László tanitót, aki »a község teljes bizalmát élvezi.« Az iskolaszék tagjai látva a fenyegető helyzetet, kivonultak a teremből, de a tömeg követte őket és az uccán kövekkel és sárral dobálták meg a plébánost és a falu jegyzőjét. A tüntetők ellen bünvádi feljelentést tettek és ennek alapján huszonöt gazda és a tanitó ellen inditottak eljárást.

— **A Felszabadulás szobra Noviszadon.** Noviszadról jelentik: Az uj államalakulás után Adamovics István dr. Noviszad volt első főispánja mozgalmat inditott egy felszabadulási emlékszobor felemelésére vonatkozólag és erre százhuszonhatezer dinár adományt gyüjtöttek össze. A bizottság, amely az adományok gyüjtését vezette, megbizást adott Roksandics Toma noviszadi szobrászmüvésznek, hogy dolgozzon ki egy szobor modellt, amely a napokban elkészült és a szobrász azt szombaton adta át a városi tanácsnak.

Idegesség, álmatlanság

az élet megrontói. Idegesség, fejfájás, kimerültség, türelmetlenség, izgalmak, teljes munkaképtelenség és a levertség érzése az álmatlanság következményei. Mindezeknek a bajoknak elejét lehet venni, ha egy csésze tejben a lefekvés előtt 3 kávéskanál OVOMALTINE-t fogyasztunk el.

OVOMALTINE

tartalmazza az összes értékes tápanyagokat, a friss tej, a friss tojás, a Wanderféle malátakivonat és kakao vitaminjeit koncentrált, változatlan alakban. Ezek az anyagok tápanyagot szolgáltatnak az idegeknek, frissitik ezek anyagcseréjét és ezzel erősitik az idegrendszert. Az OVOMALTINE megszünteti az ideges kimerültséget és a szellemileg és testileg kimerülteknek oly hatalmas erőforrást jelent, amely őket az élet nehézségeinkeresztülsegiti.

Kapható minden gyógyszertárban, drogériában és jobb csemegekereskedésben, dobozonkint **18·50** dináros árban. Kérjen erre a lapra való hivatkozással ingyen mintát a következő cégtől

Dr. A. WANDER D. D.
ZAGREB

— **Borzalmas családirtás egy franciaországi faluban.** Párisból jelentik: Lamillarie községben Respard Pál 26 éves pék családi viszály következtében revolverrel agyonlőtte várandós állapotban lévő fiatal feleségét, anyósát és nagyanyját. A gyilkosság után a holttestekre ráteritette az ágynemüt, ezeknek tetejébe székeket és asztalokat állitott és felgyujtotta a holttesteket, a tüzet azonban hamarosan eloltották és ott találták az áldozatokat. A családirtó kerékpáron elmenekült, a csendőrség azonban üldözőbe vette és ráakadt egy szomszédos községben, ahol egy ház padlásán rejtőzött. A gyilkos több lövést tett a csendőrökre, azonban nem találta el őket. A csendőrök aztán ártalmatlanná tették a gyilkost, akit alig tudtak a népharag elől megvédeni.

Háziasszonyok!
Megérkezett a 2818
Diamen

— **Hétfőn délelőtt érkezik Szuboticára a ljubljanai opera együttese.** A ljubljanai opera együttese, amelynek keddi és szerdai vendégjátékát nagy érdeklődés előzi meg, hétfőn délelőtt tiz órakor érkezik Szuboticára a zagrebi vonattal. A magánénekeseken kivül teljes ének- és zenekar érkezik Szuboticára, összesen kilencven tagu együttes, amelyet a pályaudvaron ünnepélyes fogadtatásban fognak részesiteni.

OLVASSA EL a »Delmond«-szappan hirdetését!

— **Letartóztatott zsebtolvaj.** Sztaribecsejről jelentik: Szvirs Anton, a sztaribecseji vattagyár munkavezetője feljelentést tett a rendőrségen, hogy az egyik vendéglőben kilopták zsebéből értékes óráját. A rendőrség Bakics Vladimir szentai illetőségü fiatalember személyében elfogta a zsebmetszőt, akinél az órát megtalálták. A tolvajt letartóztatták.

— **Hangverseny Szentán a Vöröskereszt javára.** Szentáról jelentik: A noviszadi tanitónőképző intézet növendékei vasárnap este a szentai Eugen-vendéglő szinháztermében hangversenyt rendeznek a Vöröskereszt egylet javára. Az előadás iránt nagy az érdeklődés.

Nyissa ki szemeit! Sohasem szabad a vásárlásnál egyszerüen csak »szappan«-t kérni, hanem kifejezetten »Schichtszappant.« Arra is kell ügyelni, hogy minden darab szappanon a Schicht név és a »Szarvas« védjegy legyen, minden mást vissza kell utasitani.

— **A Nizzában elfogott szélhámos kotori vállalkozó álnéven tartózkodott a külföldön.** Noviszadról jelentik: Barics Jovan kotori vállalkozó, akinek szélhámosságairól és Nizzában történt elfogatásáról tegnapi számunkban beszámoltunk, külföldön Sajatovics Milan kotori kereskedő néven szerepelt. A nizzai rendőrség a körözőlevélhez csatolt fénykép alapján ismerte fel és tartóztatta le. Barics-Sajatovicsot néhány napon belül Noviszadra hozzák s átadják az ügyészségnek.

DIVATOS HARISNYÁK
és férfizoknik a legnagyobb vá asztékban és legolcsóbban Klein Jen3
„HARISNYAKIRÁLY"-nál
Novisad, V. Becskerek és Senta

Dr. Vécsei Jenöné kozmetikai szalónja különleges arc- és bőrápolás, villany- és kvarcfénykezelés. Lakás: Trg Ciril i Metod 5, I. Tel. 539.

— **Községi tisztviselőválasztás Odzsacin.** Noviszadról jelentik: Az odzsaci-i községi képviselőtestület csütörtökön választotta meg az uj községi tisztviselőket. Jegyzőnek egyhangulag Schild Otmart, az eddigi aljegyzőt, állatorvossá Kirst Károlyt választották meg.

A hideg időjárás el fog mulni és Önnek nem lesz felöltője, sem nyári ruhája, ha nem siet azt idejében megrendelni *Grünberger* Mór uri szabónál, Noviszad.

— **Szerencsétlenség egy noviszadi vendéglőben.** Noviszadról jelentik: Katarcsics Ilija és Kozarcsics Mihály dobrovoljácok a Temerini-uti Popovics vendéglőben boroztak. Katarcsics revolverét egyik zsebéből a másikba akarta átlenni miközben az elsült és a golyó Kozarcsevics lábába furódott. A sebesültet a kórházba szállitották. Katarcsicsot kihallgatása után szabadlábra helyezték mivel a balest véletlenül történt.

Ruff-cukorkát, csokoládét, ha frisset, olcsót és finomat akar, csak a Bonbonnière-ben vásároljon. Rudicseva ul. 3.

— **Tüz Velikibecskereken.** Becskerekről jelentik: Szombaton délben tüz ütött ki Klein Bernát Mileticseva-uccai házában. A tüzet a kivonult tüzoltóság egy órán belül lokalizálta. A kár jelentékeny.

Legjobb ruhát a legfinomabb angol szövetből Szuboticán a legjutányosabban *Bózsó szabó* készit. Telefon: 651.

— **Szuvorin koplalómüvészete.** A következő sorokat kaptuk: A Bácsmegyei Napló egyik mult heti számában ismertettem Aleksej Szuvorin füzetjét a koplalásról. E cikkhez hozzá kell adnom, hogy nékem arról volt tudomásom, hogy Szuvorin dijtalanul gyógyitott, ami megengedett dolog és hogy csupán könyvét árusitja néhány dinárért. Tisztelettel Párvány András.

— **Folyik a vizsgálat a becskereki fömühely égése ügyében.** Becskerekről jelentik: A becskereki vasuti fömühelyben pusztitott tüzvész ügyében a rendőrség erélyesen folytatja a vizsgálatot. Makszimovics Nikola rendőrfőkapitányhelyettes a Szuboticáról érkezett bizottsággal szombaton egész délelőtt a tüz színhelyén tartózkodott. A nyomozás eddigi adatait a rendőrség egyelőre nem közli a nyilvánossággal.

VASÁRNAP nagy tavaszi divatkiállitás Sár Sándorné kirakataiban.

A tavaszi és nyári idényre *Farkas* Mór angol uri szabó Noviszad, ajánlja prima angol szövet öltönyeit és felöltőit. Elsőrangu szabás és kidolgozás. Mérsékelt árak.

Kitünő szabás, kiváló anyag, mérsékelt árak: mindezt elérheti, ha ruháját *Petrovics* és *Krausz* noviszadi férfiszabó cégnél rendeli.

— **Becskerek város a munkanélküliekért.** Becskerekről jelentik: Becskerek város tanácsa szombaton délelőtt tanácsülést tartott, amelyen a munkanélküliség kérdésével foglalkoztak. A tanácsülés elhatározta, hogy a becskereki származásu munkanélküliek részére rendkivüli segélyt folyósit. Ebből a célból szerdára összehivták a városi közgyülést, amelyen előterjesztést tesznek a segélyösszeg megszavazása iránt.

— **Megegyezés készül a francia-orosz adósságrendezés ügyében.** Párisból jelentik: A Franciaországgal szemben fennálló orosz államadósságok törlesztése ügyében már hosszabb idő óta folynak tárgyalások egy Párisban tartózkodó orosz delegáció és a francia kormány megbizottai között. Kiszivárgott hirek szerint már lényegében létrejött a megegyezés, amelynek alapja az, hogy az orosz adósság összegét 525 millió aranyfrankra szállitják le.

— **Időjárás.** A Meteorologiai Intézet jelenti: Változékony idő várható, főleg nyugaton esőhajlammal és lényegtelen hőváltozással.

A LEGSZEBB tavaszi női divat különlegességek Sár Sándorné divatüzletében kaphatók.

— **A Szinházi Élet** legujabb száma a szokott gazdag terjedelemben és változatos tartalommal jelent meg. Érdekes képek, cikkek, regény és gazdag rovatok teszik változatossá az uj számot, amely darabmellékletül az »Éva grófnő« cimü operettet közli. A Szinházi Élet a Literária árusitóinál kapható.

— **Birósági kinevezés.** Szentáról jelentik: Pavlovics István, a szuboticai törvényszék elnöke, Erdelyán Alekszandar volt szentai rendőrfőkapitányságí dijnokot a szentai járásbirósághoz irodatisztnek nevezte ki.

Orvosi hir. Dr. *Sugár* Miklós idegorvos-specialista hazaérkezett és rendelését ujra megkezdte Trumbićeva (Petőfi)-ucca 20. sz. alatt.

— **Korcsmai veszekedésből halál.** Noviszadról jelentik: Dohna Dragan Dusán omoljicai földmives 1926. november 9-ikén Omoljicán korcsmai verekedésből kifolyólag késsel kétszer megszurta Kovacsevics Nikola földmivest, aki a szurások következtében azonnal meghalt. A pancsevói törvényszék és szombaton a noviszadi felebbviteli biróság hat évi börtönre és hét évi hivatalvesztésre itélte a vádlottat. Az elitélt semmiségi panaszt jelentett be.

Szenvedő nőknél a természetes »Perenc József« keserüviz könnyü, erőlködés nélkül való bélkiürülést idéz elő és ezáltal sok esetben rendkivül jótékony hatással van a beteg szervekre. A női betegségekre vonatkozó tudományos irodalom több alapvető megalkotója irja, hogy a *Ferenc József* viz kitünő hatásáról a saját kisérletei alapján is alkalma volt meggyőződést szerezni. Kapható gyógyszertárakban, drogériákban és füszerüzletekben.

ELISABET BERGNER

MÁSODIK NAGY FILMJE

Donna Juanna

(A spanyol ég alatt)

Világszenzáció a filmiparban.

Berlin—Bécs—Budapesttel egyidejüleg

Csütörtöktől a

VÁROSI MOZIBAN

KINTORNA

Háziasszony: Mért mondott maga tulajdonképpen fel nekem?

Szobalány: Az a fiatal ur, aki a kisasszonyhoz jár, nem tetszik nekem.

Háziasszony: Na és mi köze hozzá, hisz utóvégre a leányomnak udvarol, nem magának!

Szobalány: Tudom, tudom... de azt hihetnék, hozzám jár.

*

— Itt jön Hordós, az antialkoholizmus legnagyobb apostola a városban.

— Hogyan? Hiszen ő a kocsmáros!

— Éppen azért. Kóstolja meg a sörét!

*

Klári: Játszunk férj-feleséget!

Misa: Azt nem lehet, mert anyuka azt mondta, hogy csendben játszunk!

*

Egy apa büszkélkedik:

— A fiam még csak két éves, de olyan feje van, mint egy politikusnak

— Nem baj. Még kinőheti.

SZINHÁZ

Hazudik a muzsikaszó — olcsó helyárakkal. Vasárnap délután Koncz Dániel társulata a Népkörben megismétli a Hazudik a muzsikaszó cimü operettet olcsó helyárakkal. Jegyek a Népkör pénztáránál kaphatók.

A Cigányprimás másodszor. A szuboticai Katholikus Legényegylet szombaton este bemutatta a Cigányprimás cimü operettet. Vasárnap este az előadást megismétlik. Jegyek este a pénztárnál kaphatók.

Koldusgróf — harmadszor. Vasárnap, március 25-ikén kerül szinre harmadszor a Népkörben az eddigi előadásain oly nagy sikert aratott Koldusgróf cimü szépzenéjü operett. A kitünően összeválogatott együttes az első szerepléseken tapasztalt kisebb indiszpoziciókat leküzdve, megnyerte a közönség tetszését s igy jövő müködésük minden tekintetben biztositva van. A vasárnapi előadásra jegyek reggel 9 órától kezdve a Népkörben válthatók.

Mr. Wu. Az utolsó husz év egyik legnagyobb szinpadi sikere Vernon és Owen »Mr.. Wu« cimü drámája volt, amelyet minden nyelvre leforditottak és évekig játszottak mindenütt. Ezt a lebilincselő szindarabot most filmre dolgozták fel és cimszerepét nem kisebb alakitó-müvész játssza, mint Lon Chaney. Mr. Wu gazdag kinai, aki magába szivta ugyan az európai müveltséget és szellemet, legbelül azonban szigoruan ragaszkodik fajtája és vallása hagyományaihoz. Leányának egy a sárga fajt gyülölő angolhoz való szerelme tehát nem vezethet jóra és végzetévé lesz Mr. Wu házának. Renée Adorée játssza Mr. Wu leányát és egy kinai leány szerepében érdekes alakitást nyujt Anna , May Woug egy tehetséges japán szinésznő. A nagysikerü filmet a Lifka-mozi a jövő héten mutatja be.

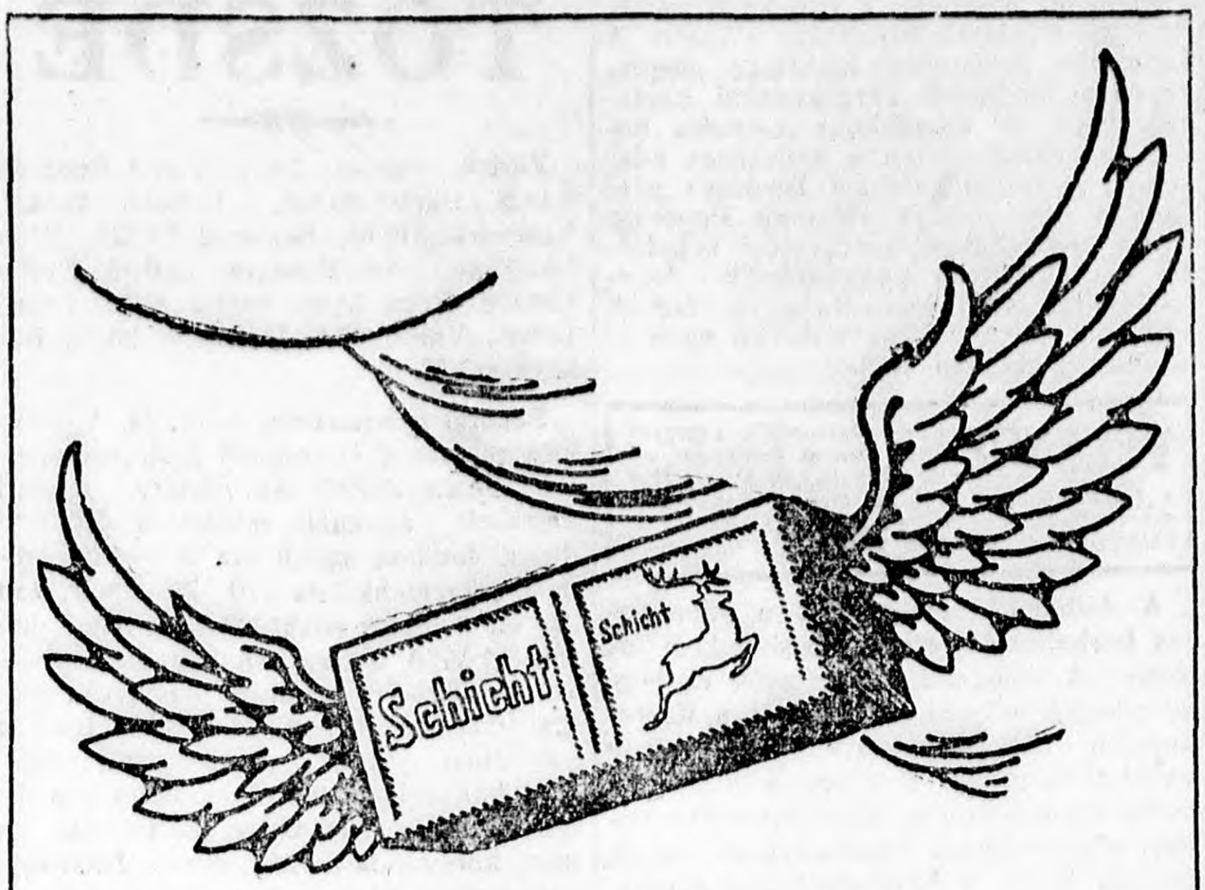

Mindig **elérhetetlen** marad

a Szarvas-jegyü Schicht-szappan.

Mert semmi a világon nem képes minket arra birni, hogy a legnagyobbat, szappanunk minőségét csak kevéssel is megrosszabbitsuk.

Szarvasszappanunkat olcsóbbá tehetnénk **majdnem** oly jó nyersanyagok hozzátételével. Mi ezt nem tesszük, mert mi nem jó szappant akarunk gyártani, hanem

a legjobbat!

SPORT

Siflis véd Budapesten

A hadügyminiszter az utolsó pillanatban megadta az engedélyt

Siflis budapesti szereplése ügyében a szombati napon kedvező fordulat állott be.

A kitünő kapusnak, aki katonai szolgálatot teljesit, a szuboticai katonai parancsnokság nem adott engedélyt arra, hogy a budapesti mérkőzésen résztvegyen. A JNS a hadügyminiszterhez fordult az engedély kieszközlése végett, a hadügyminisztérium azonban szintén mereven elzárkózott az engedély kiadása elől. A SzAND alelnöke, *Jovanovics* erre pénteken leutazott Beogradba, ahol hosszas utánjárás után sikerült neki az engedélyt megszerezni Siflis számára. Az engedélyt szombaton személyesen hozta el Szuboticára és bemutatta a katonai parancsnokságnak, ahol Siflisnek szabadságot engedélyeztek. A kitünő kapus az engedéllyel a zsebében szombaton délben vonatra ült és felutazott Budapestre, ahova már megérkezett a jugoszláv csapat többi tagja is.

Siflis helyett az eredetileg kijelölt Ambrus védi Szubotica kapuját.

Noviszád—Szu otica

A Beograd—Szubotica mérkőzés után április elsején a szuboticai válogatott Noviszadon a noviszadi reprezentativ legénységgel méri össze az erejét.

A noviszadi futballkerület az április elsején megtartandó mérkőzésre pénteken este összeállitotta Noviszad csapatát.

Koszics (Vojv.) — Róka, Kricskov (NAK) — Popovics, Antonics, Alekszics (Vojv.) — Grgarov (Vojv.), Spiller (NAK), Markovics (Vojv.), Mandics (Radnicski SC), Schäffer (NAK).

Tartalékok: Platz, Kárász, Táncos, Valent, Grünberger és Abt.

A szuboticai csapatnak nehéz dolga lesz a noviszadi együttessel szemben, amely ha taktikai és technikai tudásban nem is éri el a szuboticai vezetőklasszist, az otthoni környezetben veszedelmes ellenfélnek mutatkozik.

A jugoszláv válogatott szombaton megérkezett Budapestre. Budapestről jelentik: A jugoszláv válogatott csapat megérkezett Budapestre. A spliti és zagrebi játékosok délelőtt, a beogradi és szuboticai játékosok délután érkeztek meg. A csapat az Imperial-szállóban szállt meg.

Pünkösdkor játszik a Vrbászi SC Budapesten. Vrbászról jelentik: A VSC nem husvétkor, hanem pünkösdkor megy föl Budapestre és ad revánsot a Rákosligeti AC-nak tavalyi vrbászi vereségéért. Husvétkor a szegedi Zrinyit látja vendégül a VSC.

Elhalasztják a Szoko—Szombori ZsAK mérkőzést. Vasárnap Szomborban két bajnoki mérkőzést akartak lejátszani: a Szoko—Szombori ZsAK, a Sport—VSC mérkőzést. A szombati napon azonban értesitették az alszövetséget, hogy a Szoko—Szombori ZsAK mérkőzést elhalasztják és csak a Sport—VSC bajnokit játszák le.

Magyarország—Olaszország. Hetedszer találkozik Rómában Magyarország és Olaszország válogatott csapatai. A magyar legénység pénteken este érkezett meg Rómába, ahol ünnepélyesen fogadták. Sternberg utközben megbetegedett és az orvos mandulagyulladást állapitott meg nála. Ha Sternberg vasárnapig nem gyógyul meg, Turai fogja helyettesiteni, aki mint védőjátékos is kitünő. A római mérkőzést Mussolini is végignézi.

KÖZGAZDASÁG

A dinár törvényes stabilizációja előtt

Beogradból jelentik: A Bácsmegyei Napló az utóbbi időben már többizben foglalkozott a dinár-stabilizáció kérdésével. Ugylátszik, hogy a külföldi kölcsön miatt most már véglegesen meg kell oldani a dinár törvényes stabilizációját.

A dinár stabilizációja most már a nagyközönséget is foglalkoztatja, mert tudni akarja, hogy miképen alkalmazkodjon a dinár reformmal szemben.

A Bácsmegyei Napló munkatársának a napokban alkalma volt beszélgetést folytatnia a beogradi gazdasági élet egy előkelő személyiségével, aki a dinár stabilizációról a következőket mondotta: *mondotta:*

— Ha valaki átolvassa a Narodna Banka közgyüléseinek utolsó négy jegyzőkönyvét, az láthatja, hogy a jugoszláviai ipari és kereskedelmi körök már számos esetben követelték a dinár stabilizációjának a megvalósitását. A jugoszláv ipari és kereskedelmi körök minden feliratukban azt követelték, hogy a Narodna Bankának meg kell állapodnia a mindenkori pénzügyminiszterrel abban, hogy miképen fogják a dinárt azon a ponton tartani, hogy a dinár semmiféle árfolyam-ingadozásnak ne legyen kitéve. Ha a Narodna Banka és a pénzügyminisztérium a dinár árfolyama kérdésében mindig egyforma elvek szerint járt volna el, akkor a gazdasági életnek nem kellett volna a multban attól félnie, hogy a dinár az egyes kereskedelmi kalkulációkhoz nem fog állandó bázist alkotni.

A jugoszláv kereskedelmi és ipari körök véleménye szerint nem elég a dinárt csak technikailag stabilizálni, mert a dinár törvényes stabilizációjának az volna a feltétele, hogy elsősorban a jugoszláv gazdasági életet stabilizáljuk.

A dinár-stabilizáció egy általános gazdasági programnak az egyik fejezete és a dinár stabilizáció ennek a nagy gazdasági programnak egy nagyon kis részét jelenti.

Ha a pénzügyminiszter szükségesnek tartja, már a nagy állami kölcsön szempontjából is, hogy a dinárt a jelenlegi ponton törvényes uton stabilizálja, akkor a Narodna Bankának a dinár további stabilizációjához ujabb aranyra és devizákra lesz szüksége. Eddig a kormány a stabilizálásához szükséges devizákat és egyéb fizetési eszközöket részben szerezte, hogy az egyes városok és az állam külföldről kapott kölcsönöknek összegét, az idegen valutákat a maga számára foglalta le. Az én véleményem szerint ez nagyon egészségtelen volt, mert

a mi véleményünk szerint a dinár stabilizálásához szükséges fizetési eszközöket a Narodna Bankának a gazdasági életből kellett volna kivonni tudni.

Azonban a Narodna Banka a jugoszláv kereskedők és iparosoknak ezt az álláspontját nem igen respektálja, igaz, hogy sok esetben nem a bank volt a hibás, de sajnos nem igen láttunk a banktól ebben a kérdésben semmiféle kezdeményező lépést sem.

A külföldön, igy Csehszlovákiában már néhány évvel ezelőtt végrehajtották a korona stabilizálását. Csehszlovákiában a cseh korona már öt éve ugyanazon a ponton áll és a csehszlovák gazdasági élet már a stabilizált korona szerint fejlődött.

Most Jugoszlávia abban az esztendőben akar valutareformot végrehajtani, amikor a gazdasági eredmények éppen a legrosszabbak voltak és mi nagyon félünk attól, hogy a valutareform ujabb megrázkódtatásokat fog majd a gazdasági életben előidézni.

Az egész valuta reform végrehajtásánál talán az az egy megnyugtató, hogy a pénzügyminiszter tulajdonképen nem akar most ujabb pénznemet bevezetni,

a jelenlegi svájci frank-dinár paritást akarja fenntartani, amikor is törvényben fogja kimondani, hogy egy dinár egyenlő 9.12 svájci centimmel és egy aranydinár egyenlő 10 papirdinárral.

Markovics Bogdán pénzügyminiszter amint tudjuk, a londoni utja után azonnal hozzálátott a dinár törvényes stabilizációjáról szóló törvényjavaslat kidolgozásához. A pénzügyminiszteriumban már körülbelül egy hónapja egy külön bizottság dolgozik az uj dinár törvényjavaslaton. A dinárt tudvalevőleg egy arany dinár egyenlő tiz papir dinár alapon akarják stabilizálni és most a pénzügyminisztériumban azon is dolgoznak, hogy

a dinár jelenlegi belső értékét azzal emeljék, hogy a Narodna Banka aranyfedezetét növelni fogják.

Azok a hirek, amelyek az aranyvalutára való áttérésről tudnak, információ szerint a valóságnak nem felelnek meg. A külföldi kölcsön egy része, mint aranyfedezet a Narodna Banka trezorjaiban fog heverni. Az aranyvaluta csak annyiban lesz meg, hogy a törvény ki fogja mondani, hogy egy arany dinár egyenlő tiz papir dinárral és hogy a dinárnak a jelenlegi 9.13-as zürichi kurzusa továbbra is fent fog maradni.

A kormány a nagy külföldi kölcsönt közmunkák elvégzésére akarja forditani. A közmunkákról szóló terveket a kormánynak be kell mutatni a külföldi pénzcsoportoknak.

A *Bácsmegyei Napló* munkatársának az információi szerint a pénzügyminiszter a közeljövőben ismét *Londonba* fog utazni és körülbelül csak április közepén tér majd vissza, azután majd sor kerül arra, hogy a parlament is foglalkozzék a dinár stabilizációjával.

Uj komlótermelőszövetkezetei fiókok alakulnak. Noviszadról jelentik: Zsabalyon megalakult a vajdasági komlótermelők szövetségének fiókja, elnökké Husak Sándort, alelnökké Kern Istvánt és Benz Ernőt választották. Bulkeszen is megalakult a komlótermelők szövetségének szekciója. Elnök Bauer Frigyes, alelnök Jung Péter. Szrbobránban megalakult szekció elnöke Manoilovics Luka, alelnök Debeljacski Pája. Valamennyi uj szekció alakuló ülésén a központot Matics Milorad, a vajdasági komlótermelők szövetségének igazgatója képviselte.

Állandó nyári mintavásár lesz Vrbászon. Vrbász szorgalmas és kitartó iparos és kereskedő társadalma segitségével mindinkább a középső Bácska gazdasági centrumává növi ki magát, amire központi fekvése is predesztinálja. Mindkét vrbászi kiállitás, de különösen az első, mely az összes vajdasági kiállitások közül a legnagyobb anyagi és erkölcsi sikerrel végződött, ékes bizonyitéka annak, hogy Vrbász gazdasági élete fejlődésképes. Ehhez járul még az

is, hogy Középbácska intelligenciája és jobb iparossága, melynek nagy része Vrbászon járt gimnáziumba, ragaszkodik is Vrbászhoz. Mindez arra birta a vrbászi gazdasági élet vezetőit, hogy minden évben augusztusban megtartandó mintavásár létesitésének tervével komolyan foglalkozzanak. Vrbászon mindenki örömmel karolta fel az eszmét, mikor egy e célból összehivott gyülésen Schmidt Fülöp, az eddigi kiállitások elnöke ismertette. A szükséges tőkét mint avásári részletbonok kiadásával akarják beszerezni, melyekre ugy magánemberek részéről, mint a község részéről nagyobb arányu előjegyzéseket helyeztek kilátásba s igy a megalapitáshoz szükséges pénz biztositottnak látszik. Az engedély megszerzésére is megtették a szükséges lépéseket és minden valószinüség meg van arra, hogy ez év augusztusában megnyilik az első vrbászi mintavásár, hogy ettől kezdve minden évben tanuságot tegyen a vajdasági ipar és kereskedelem fejlődési képességeiről.

A IV. oszijeki vásárt április 8-ikán, husvét vasárnapján nyitja meg Rupp Albert elnök. A megnyitáson megjelenő politikai és közgazdasági kitünőségeknek, valamint a sajtó képviselőinek Pentz mérnök mutatja be a kiállitást. Az idei vásár az eddigieket messze felülmulja, amennyiben már eddig is sokkal több kiállitó jelentkezett és az ország majdnem valamennyi gazdasági és kereskedelmi egyesülete kilátásba helyezte, hogy tagjai a vásárt testületileg megtekintik. A vásár egyes csoportjai a következők: 1. Az automobilkiállitás. 2. A mezőgazdasági kiállitás, amelyen a legkisebb ekétől kezdve a legmodernebb talajmegmunkálógépig minden mezőgazdasági gép bemutatásra kerül. A mezőgazdasági kiállitással kapcsolatban lesz látható a mütrágya és növényvédelmi kiállitás. 3. Textilipar. 4. Épitészet. 5. Faipari kiállitás, a mübutor kiállitással együtt. A kiállitás keretében kerül megtartásra április 15—17-én az országos asztalosmester és butorgyári szövetség kongresszusa is. A vásárigazgatóság és a tiszteletbeli képviseletek készséggel megadnak mindennemü felvilágositást, a vásárigazolvány, amely a kiállitás megtekintésére és egyuttal a kedvezményes utazásra is jogosit, mindössze 10 dinárba kerül.

A jugoszláv és a csehszlovák parlamenti bizottságok együttes beogradi gyülése. A jugoszláv nemzetgyülés által kiküldött parlamenti bizottság, amely hivatva van a jugoszláv és csehszlovák kulturális és gazdasági kapcsolatokat megszilárditani, május hó közepén Beogradban együttes értekezletet fog tartani, a csehszlovák nemzetgyülés által ugyanezen célból kiküldött parlamenti bizottsággal. Ezen az értekezleten fognak szóbakerülni a két országot érdeklő közlekedési kérdések is és a jugoszláv parlamenti bizottság a napokban jelölte ki ezen kérdések bizottsági előadóit. A jugoszláv parlamenti bizottság megkereste a noviszadi kereskedelmi kamarát, hogy az előadóknak kérésére bocsássa rendelkezésre a szükséges adatokat. A folyamhajózási kérdések parlamenti bizottsági előadója Popovics Dáka noviszadi nemzetgyülési képviselő, a csehszlovák vagyonoknak Jugoszláviában való biztositása kérdésének előadója dr. Setyerov Szlávkó nemzetgyülési képviselő lesz.

VELENCE Utazók keressék fel a magyar házat Ho el Budapest ex Margherita, S. Marco 2154 a Bauer-Grünwald szálló lagunai bejáratával szemben. Elsőrendü családi konyha. Penzió 35 lirától. Folyó viz, fürdő. Tóth Gyula, tulajdonos

A délbánáti bortermelők a vámmentes borbehozatal ellen. Becskerekről jelentik: A délbánáti bortermelők és borkereskedők szombaton délelőtt a Kereskedelmi és Iparkamara helyiségében gyülést tartottak, amelyen a szlovéniai borkereskedőknek a földmivelésügyi miniszterhez intézett beadványával foglalkoztak. Ebben a beadványban a szlovéniai borkereskedők azt kérik a miniszertől, hogy járuljon hozzá a külföldi borok vámmentes behozatalához. Kérésüket azzal indokolják, hogy a külföldi borokat a hazai savanykás borokkal vegyitve ismét exportálni fogják. A bánáti borkereskedők szombati konferenciáján egyöntetüen az az álláspont alakult ki, hogy ennek a kérésnek kedvező elintézése a belföldi borpiac teljes tönkremenetelét idézné elő, mert a »pancsolt bor« kivitele a jó hirnévnek örvendő jugoszláv borok tekintélyét a külföld előtt teljesen lerontaná. A becskereki kamara ebben az értelemben felterjesztést intézett a földmivelésügyi miniszterhez. A konferencián sok szó esett arról is, hogy a napok óta tartó szél nagy károkat okoz a termésben.

Üzleti könyveket

jó papiron,
szép és tartós kötésben
készit a

MINERVA-NYOMDA, SUBOTICA

KÉRJEN AJÁNLATOT 2134

TŐZSDE

Zürich, március 24. *(Zárlat.)* **Beograd** 9.1325, Páris 20.435, London 25.3425, Newyork 519.05, Brüsszel 72.375, Milánó 27.43, Amszterdam 209.10, Berlin 124.125, Bécs 73.05, Szófia 3.755, Prága 15.385, Varsó 58.5, Budapest 90.70, Bukarest 3.22.

Szentai gabonaárak, márc. 24. A szombati piacon a következő árak szerepeltek: Buza 337.50—340 dinár, tengeri morzsolt azonnali szállitásra 250—255 dinár, tavaszi szállitásra 240—245 dinár, takarmányárpa 270—275 dinár, zab 270—280 dinár, rozs 300—305 dinár, heremag 1750 dinár, bab 350 dinár, burgonya 200—210 dinár, őrlemények: nullás liszt gg 515 dinár, nullás liszt g 515 dinár, kettes főzőliszt 495 dinár, ötös kenyérliszt 465 dinár, hetes 325 dinár, nyolcas 240 dinár, korpa 235 dinár, konkolydara 250 dinár. Irányzat: változatlan. Kinálat, kereslet: csekély.

Budapesti gabonatőzsde, márc. 24. A gabonatőzsde irányzata nem egységes. A kenyérmagvak irányzata lanyhább, mig a takarmányáruk piaca szilárd. Hivatalos árfolyamok pengő értékben a határidőpiacon: Buza márciusra 32.84—32.90, zárlat 32.82—32.84, májusra 33.02—33.12, zárlat 33.02—33.04, októberre 30.10—30.22, zárlat 30.14—30.16, rozs márciusra 30.74—30.84, zárlat 30.64—30.66, májusra 31.26—31.40, zárlat 31.26—31.28, októberre 25.88—25.96, zárlat 25.92—25.94, tengeri májusra 27.36—27.56, zárlat 27.56—27.58, juliusra 27.88—28.20, zárlat 28.18—28.20. A készáruipacon: Buza 32.85—34.50, rozs 31.20—31.50, árpa 29.80—31, sörárpa 33—37.50, zab 30.75—31.50, tengeri 26.75—27.75, köles 27.50—28.50, repce 52—54, korpa 22.75—23.

Budapesti értéktőzsde, márc. 24. Magyar Hitel 84, Osztrák Hitel 50, Kereskedelmi Bank 109.5, Magyar Cukor 187.5, Georgia 15.3, Rimamurányi 102.6, Salgó 65, Köszén 800, Bródi Vagon 5.3, Beocsini Cement 251, Nasici 181.5, Ganz Danubius 164.5, Ganz Villamos 148, Atheneum 29.3, Nova 45, Levante 24.2, Pesti Hazai 213. Irányzat: lanyha.

Noviszadi terménytőzsde, március 24. Buza bácskai 78—79 kilós, 2%-os 342.50—347.50, bánáti 78—79 kilós, 2%-os 337.50—342.50. Árpa bácskai 66 kilós 295—305. Tengeri 252.50—257.50, bánáti 250—255. Liszt 0gg és 0g bácskai 470—480, 2-es számu bácskai 450—460, 5-ös számu 430—440, 6-os számu 372.50—382.50, 7-es számu 307.50—317.50, 8-as számu 222.50—232.50 dinár. Korpa juta zsákokban 207.50—212.50 dinár. Irányzat: nyugodtabb. Forgalom: 46 vagon.

Vizállás

A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Bezdán 166 (—10), Apatin 220 (—16), Bogojevó 228 (—7), Vukovár 190 (—6), Palánka 180 (—5), Zemun 206 (—2), Pancsevó 180 (—12), Szmederevó 280 (—10), Orsova 239 (—3). Dráva: Oszijek 54 (—4). Száva: Mitrovica 238 (—16), Beograd 144 (—12). Tisza: Szenta 200 (—10).

Szerkesztői üzenetek

Őszinte olvasó, V.-Becskerek. Mi azt valljuk, hogy a Bácsmegyei Naplónak az is egyik feladata, hogy elősegitse a vajdasági tehetségek feltünését. A vasárnapi mellékletben azért közlünk vajdasági irásokat, amelyekből a vajdasági magyar irodalom mai helyzete megitélhető. Az a nézetünk, hogy nem kell a vajdasági irodalom miatt szégyenkezni és itt is vannak irók, akik már tulvannak a szárnypróbálgatás időszakán. Mindenesetre irja meg, hogy milyen irók és mely irások ellen van kifogása.

Ifj. H. I. Még fejlődnie kell.

R. J., Budisava. A közoktatásügyi miniszter f. é. február 28-ikán O. N. Br. 16880. szám alatt kelt rendelete értelmében minden kisebbségi tanitó és tanitónő, akik 1918 szeptember 1-én tényleges szolgálatban voltak, ezidőszerint is müködnek és annak idején a nemzeti tantárgyakból előirt vizsgát sikerrel letették, tekintet nélkül müködési éveik számára, kötelesek a kiegészitő vizsgára megjelenni — hacsak nincsenek akadályozva valami által. A rendelet nem emlékezik meg a vizsga lenemtevésének következményeiről. Ha beteges, kérjen a tisztviselői törvény 108. szakasza alapján gyógykezelési szabadságot. Ha állapota nem javulna, akkor orvosi felülvizsgálóbizottság elé utalja a miniszter, a melynek véleménye alapján esetleg 31 év 6 hó és 1 napi (ami harminckét évnek számit) tényleges müködés után teljes illetményeinek meghagyása mellett nyugdijba helyezik és ez alkalommal alkalmazzák az 1922—23. évi pénzügyi törvény 282. és az 1927—28. évi pénzügyi törvény 333. szakaszát, amely szerint a négy és fél háborus év is számitásba vétetik.

Benedek Marcel
Hamlet tanár úr

(30)

— Még nem tudom. Éjfélkor negyven fok volt a láza, az imént harminckilenc és két tized. Az öntudata homályos, minduntalan félrebeszél. A láz okát egyelőre nem lehet megállapitani. Ha tovább tart, mindenesetre jegyezni kell naponta háromszor, talán a lázgörbéből következtethetünk valamit. Azonnal intézkedem, hogy ápolónőt küldjenek hozzá...

— Nem ápolhatnánk felváltva az anyámmal?

— Nem tudom... Nagyon szép a kisasszonytól, dehát... mindenesetre jó, ha hivatásos ápolónő is van itt. De ha egyelőre ittmaradhat a kisasszony, megadom a szükséges utasitásokat.

Egy óra mulva megjött a vöröskeresztes ápolónő, egy nemes külsejü, magas idősebb hölgy; déltájban megérkezett Margit is, aki semmiről sem tudott, csak a konyhában akart körülnézni. Szentpáli egész idő alatt nem adott más életjelt magáról, csak halkan, ritmikusan nyögött s egy világos pillanatában annyit mondott, hogy irtózatosan fáj a feje. Tekintetén nem látszott, hogy megismerné a körülötte levőket.

Az orvos délben ujra eljött; most sem tudott többet mondani, mint eddig. Áthivta a három nőt a dolgozószobába és utasitásokat adott nekik a teendőkre nézve. Sokat bizony nem lehetett tenni.

Lilla igy szólt anyjához:

— Anyus, küldess ide nekem fehérnemüt, háziruhát... itt maradok, amig Gábor bácsi tul nincs a veszélyen.

— Jól van. Délután magam hozok el mindent.

Az ápolónő mindjárt meg is állapodott Lillával, hogy az őrködés idejét hogyan osszák föl egymás között.

Ettől a naptól fogva három hétig nem lépett ki Lilla a Borz-uccai kis palotából. Szentpáli állapota változatlan volt: harminckilenc és negyven fok közt ingadozó láz, amelynek »görbéjéből« azonban sem az öreg háziorvos, sem a többször összehivott professzor-konzilium nem tudott kiokosodni; semmi olyan tünet, amely valami határozott betegségre vallana. Tiszta öntudatát egy pillanatra sem nyerte vissza; nyögött, félrebeszélt, de a tagolatlan hangokból arra sem lehetett következtetni, hogy mi foglalkoztatja lázas agyát.

A délutáni órákban az ápolónő volt a beteg mellett s többnyire ilyenkor jött el Margit is. Lilla ezalatt a dolgozószobában Kertésszel átnézte a majdnem elkészült könyv kéziratát. Megállapodtak, hogy nyomdába adják: a professzor örülni fog, ha megtudja, hogy betegsége miatt késik a könyv megjelenése. Az utolsó néhány oldalt majd hozzáirja, ha felgyógyul.

Közben Kertész letette a pedagógiai vizsgát és büszkén mutatta Lillának a tanári oklevelét.

— Most még csak állás kell s aztán meg is házasodhatom, — mondotta és jelentős pillantást vetett Lillára.

Lilla belemerült Szentpáli könyvének első korrekturáiba.

A harmadik hét vége felé csökkenni kezdett a láz. A beteg tekintetén látszott, hogy eszméletén van, mindenkit megismer és megérti, amit mondanak neki, de beszélni nem akart, nem felelt semmi kérdésre, legföljebb igent, vagy nemet intett. Lilla elmondta neki, hogy nyomdába adta könyvét; a szeme örömmel villant fel, de nem szólt erre sem.

Sokat aludt ezekben a napokban. Az álmai zavarosak voltak még, de ezekre az álmokra már visszaemlékezett ébredés után.

Margittal sétálgatott a hidalmási kertben. Hó boritott mindent, de azért meleg volt, olyan meleg, hogy a ruhát is alig tudta türni magán s a havas föld égette talpát a cipőn keresztül. Karonfogva jártak. Margit sóvárgó, szerelmes szemmel nézett föl rá, ajka félig nyitva, piros, nedves, csókraváró. Fiatal, husz éves leány volt, ő meg szemüveges, őszülő, kopaszodó, görnyedthátu ember.

Egyszerre csak szembejött velük az édesanyja. Lassan járt és messziről rájuk szegezte kifürkészhetetlen szemét. Összetalálkoztak és megálltak egymással szemközt.

— Gáborka, — mondotta az édesanyja, — nagy felelősség magadhoz kötni ennek a fiatal leánynak az életét.

Érezte, hogy felhullámzik benne a harag.

— Nekem is van életem, — kiáltotta, — tele vagyok vággyal, szerelmes vagyok, mint egy fiatal gyerek. Nem engedem, hogy tovább is bezárj az üvegházba. Boldog akarok lenni. Még nem késő. És boldoggá teszem ezt a leányt.

— Én Gábor bácsi felesége akarok lenni, — mondta Margit és erősen hozzásimult, megszoritotta a karját. — Nem akarok Hidalmáson meghalni!

Clarisse lassan ingatta a fejét.

— Nagy felelősség, — mondotta és eltünt.

(Folyt. köv.)

Hü olvasó, Mol. Az utlevél nem ad Önnek jogot, hogy külföldön munkát vállaljon. Külön hatósági engedélyre van szüksége.

P. L., Senta. Az illetők, mint alkalmazottak dolgozhatnak, azonban önálló mesterek nem lehetnek, ha nem tudják igazolni, hogy kitanulták a mesterséget. Az helytelen, hogyha valakit a tanoncidő letöltése nélkül felszabaditottak és ez ellen az elsőfoku iparhatósághoz, a rendőrséghez, illetve ennek intézkedése ellen a tartományi választmány elnökéhez feljelentést lehet tenni.

H. F., St.-Kanjiža. Ne ön kérje a felmérést, mert esetleg Önnek kerül pénzébe, hanem csak annyit mondjon, hogy az Ön földjén álltak a kérdéses fák. Ön a tárgyaláson mindenesetre azt mondja, hogy Ön a sajátját képező fákat vágatta ki, a saját tulajdonával pedig mindenki azt csinálhat, amit akar. A döntő ebben a kérdésben nem az, hogy ki nevelte a fákat, hanem hogy kié az a terület, amelyen a fák állnak, mert a telektuljdonost kell a fa tulajdonosának is tekinteni. 2. A birónak nincs joga közmunkát elrendelni, sem pedig a képviselőtestület határozata nélkül uccarendezést, feltöltést stb. elrendelni. Arra sincs joga a birónak, hogy a községi ingatlanokat elidegenitse, vagy hogy a képviselőtestület határozata nélkül ingatlant vegyen a község részére. Az a tanácsunk, hogy tegyen ellene feljelentést előbb a főbirónál, esetleg a tartományi főispánnál.

K. B. Martonos. A törvény értelmében nyugdijas állami tisztviselő nem vállalhat állami szolgálatot, hacsak le nem mond nyugdijáról. Az ismétlő-, gazdasági ismétlő- és más ilyenfajta iskolákban a tanitás nyelve az államnyelv s igy az ezen iskolákban müködő tanerőknek a törvény és a fennálló rendeletek értelmében az államnyelvből és a nacionális tárgyakból képesitő vizsgát kell tenniök. A gyakorlati tanitáshoz is feltétlenül megkivántatik az államnyelv tudása. Az ismétlő iskolákhoz a közoktatásügyi miniszter az iskolaigazgató előterjesztésére évről-évre nevezi ki a tanitókat. A véglegesitést külön kell kérelmezni. Az igazgatónak nincs joga fizetését beszüntetni, csak előterjesztéssel élhet a költségvetés szerkesztése alkalmával annak beszüntetése iránt. A határozatról köteles lett volna Önt értesiteni és irásban felmenteni viselt állásától. Kérésével forduljon a járási tanfelügyelőhöz a hátralékos tiszteletdijak kiutalása végett.

J. Sch. Azzal, hogy ön a katonai szolgálatnak eleget tett, még nem vált jugoszláv állampolgárrá. Viszont azáltal, hogy már tizenöt éve elhagyta Románia területét, elvesztette ottani állampolgárságát. Az a tanácsunk, hogy várja be az állampolgársági törvény meghozatalát, amikor is ezek a kérdések végleges elintézést nyernek.

A. D. Debeljača. Csőd vagy árverés esetén az alkalmazottak fizetése első osztályu követelés, amely megelőzi a többi hitelező követelését. Forduljon a főszolgabirósághoz, mint iparhatósághoz és lépjen fel az Önöket alkalmazó zárgondnok ellen. Mindenesetre ajánljuk, hogy az ügyvédi képviseletet ne mellőzzék.

Egy érdeklődő, Noviszad. Ha gyermekek nincsenek, a feleség a közszerzeményt korlátozás nélkül örökli. Az elhalt féri hozzátartozóinak csak arra a vagyonrészre van joguk, amelyet a férj az ő rokonaitól örökölt, tehát ami »ági vagyon«.

Etelka asszony. Csak az a hibája, hogy a történet, amit megir, tulságosan sablonos. Az a tanácsunk, hogy ne hanyagolja el az irótollat sem.

N. A., Oszijek. 1. A takarékpénztárbetétek Magyarországon nincsenek valorizálva, tehát nem követelhet többet a takaréktól, csak annyi koronát, amennyiről a könyv szól. 2. A kölcsönös jogsegélyről még nincs ratifikált megegyezés; ami annyit jelent, hogy az itt meghozott itéletre vonatkozóan Magyarországon annak végrehajtása előtt formális tárgyalást kell tartani, amely után az itéletet a magyar bíróság végrehajthatónak mondja ki.

Érdeklődő 19. A cime: dr. Várady Imre, nemzetgyülési képviselő, ügyvéd. A posta megtalálja közelebbi cimzés nélkül is.

K. A., Rusko Selo. A lakástörvény szerint minden »védett személy« mentessége megszünik f. évi május 1-én, tehát fel lehet mondani védett személynek is. Azonban, ha csak azt mondják, hogy nézzen lakást, az még nem felmondás, tehát a háztulajdonosnak formálisan is fel kell mondani és pedig augusztus 1-ére. Addig, nézetünk szerint, nem tartozik kimenni.

Sz. E., Szombor. Teozófiai egyesület van Zagrebban. Cime: Jugoslavensko Teozofsko Društvo, Zagreb, Gundulićeva ulica 45/a. I. ke.

Vrsaci olvasó. Csak annyt tudunk, hogy a kérdezett magyar származásu zsidó volt és hogy rokonai ma is élnek Budapesten. Ha nagyon érdekli, esetleg alkalommal tudakozódni fogunk.

S. G., St. Kanjiža. A tisztviselői törvény 2. bekezdése szerint családi pótlék jár minden rendes iskolázás alatt álló gyermek után, a nagykorusága után is, de csak legfeljebb 23. életévéig. Leányát, mint rendes ovónőképzőintézeti növendéket megilleti a családi pótlék. Az elsőfoku pénzügyi hatóságnál — a hol a nyugdijat kapja, kérvényezze a beszüntetett pótlék további folyósitását és a levont részletek visszatérítését. A kérvényhez csatolja a hospitálásra utaló min. rendelet másolatát, az ovódaigazgatóságtól müködési bizonyitványt, mely szerint leánya mint rendes dijtalan hospitáló az ottani állami ovódánál gyakorlati kiképzést nyer és egy kitöltött és három állami hivatalnok által hitelesitett »Prijavá«-t, melyet a családi pótlékot élvezőknek kell a nyugtához csatolni.

A. V., Szombor. A buza ára 1928 májusában métermázsánként 250 koronára volt maximálva. A tizkoronás aranynak hivatalos értéke nem volt, mert egyáltalán nem is volt szabad eladni.

Keresztsoros rejtvény

A megfejtők közötti egy kézifestésü ujságtartót sorsolunk ki

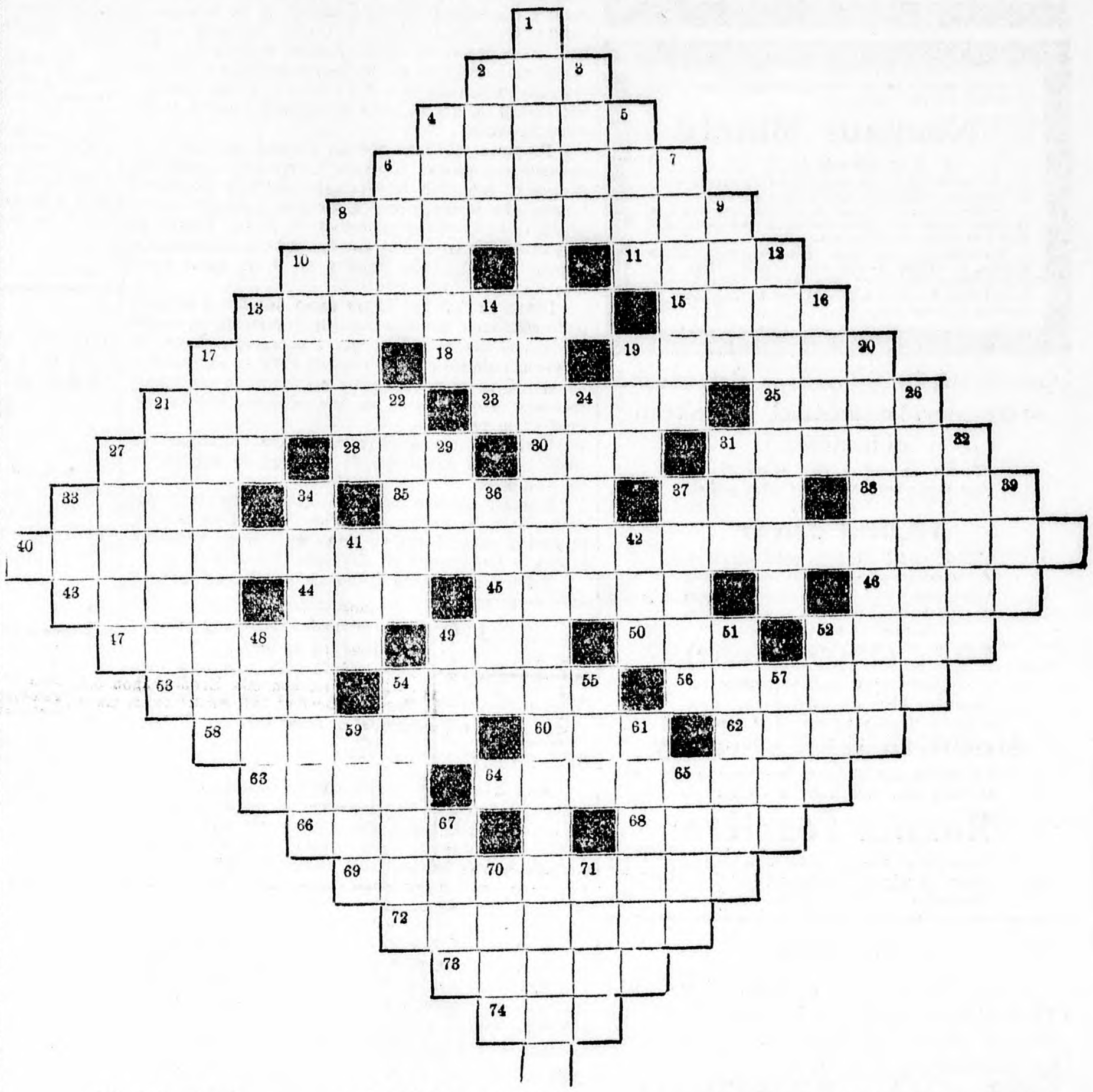

Vizszintes sorok:

2. Női becézőnév
4. A bank pénzre váltja át
6. Csirkefogó — »tanonc«
8. Akinek a turf — üzlet
10. Looping the . . .«
11. Méhek tömege (névelővel)
13. Ibsen-dráma
15. Szeret szinonimája
17. Rágcsáló
18. Testrész
19. A könnyü rumok neve
21. Enélkül lépést sem tesz a kubikos
23. Kártyafigura
25. Egy földrész idegen neve
27. Helyhatározó
28. Város Trentinoban
30. Kérdőszócska
31. Kérdőszócska
31. Csillag — latinul
33. Előkelő
35. Ló is, szám is van ilyen
37. Petróleum, olaj idegen szóval
38. A törvény teszi
40. Luther szava
43. Jassz-szó
44. Idegen kötőszó
45. Kegyelem — németül
46. »Ugy legyen!«
47. Egyik nagy politikusunk
49. Idegen tagadószó
50. A 8. függőleges második fele
52. Neves magyar festőmüvész
53. Csekély szinonimája
54. Hóbortos
56. Európai állam fővárosának — egyik fele
58. Zeus atyja
60. Egy ékezettel — rag
62. »Szokás« közkeletü idegen szóval (fonetikusan)
63. Ige
64. Görög mondai hős
66. Latin számnév
68. Turfkifejezés
69. Szegénység jelképe
72. A világ egyik leghiresebb rizspiaca
73. A római mithológiában a bosszu szellemei
74. Vendégmarasztaló

Függőleges sorok:

1. Linné hires mondása
2. Ugyanez, mint 63. vizszintesen
3. Ősrégi sziriai kikötőváros
4. Boráról hires balatonvidéki falu
5. Vizi növény
6. Világhirü utazási iroda
7. Sorozat — idegen szóval
8. Éjjeli mulató
9. Egy ékezettel — képkeret
10. Férfinév becézve
12. Hozzánemértő szinonimája
13. Kártyakifejezés — ramsliban
14. Az ipari szervezet régi formája
16. A nemrég elhunyt nagy olasz tragika
17. A szárazföldnek a tengerhez közeli része
19. Tiz — idegen nyelven
20. Athéni hadvezér
21. Wagner-opera hőse
22. Szigetcsoport a Keleti tengerben
24. Iskolásgyereknek van
26. »Jóvái'« más szóval
27. Megparancsol, meghagy
29. . . . angyal
31. Az Alföld ilyen
32. Kor — idegen szóval
33. A 17., 47. és 63. vizszintes sorok kezdőbetüi
34. Zenei müszó, az előadás módjára
36. Nép
37. Európa második legnagyobb tava
39. Lásd 19. függőleges
41. Német személyes névmás részes- és tárgyesete
42. Ilyen a tavaszi levegő
48. Férfinév
49. Szerbiai város
51. Varázsereje van
52. Női név becézve
54. Diplomája van
57. Kalapács kell hozzá
59. A hires ponyvadetektiv keresztneve
61. Európai állam fővárosa
65. Franciaország fővárosa (fontikusan)
67. Dán férfinév
70. A Kopenhága előtti tengerszoros neve — visszafelé olvasva
71. A nap egyik szakának idegen neve

NYILT-TÉR

Fájdalomtól megtört szivvel jelentjük, hogy drága kicsi

ETELKÁNK

e hó 24-ikén hajnalban — 20 hónapos korában — hosszu és kinos szenvedés után elhunyt.

Kis halottunk hült tetemét e hó 25-ikén, d. u. 2 órakor a Petrogradska ul. 28. szám alatti gyászházból fogjuk eltemetni a Bajai-uti gyászkertbe.

Mihalovics Dénes és neje
szül. **Csajkás Rózsi**

Fájdalomtól megtört szivvel jelentjük, hogy drága jó férjem, szeretett édesapám

Neuhaus Mihály

kereskedő,

életének 69-ik, boldog házasságának 41-ik évében rövid, de kinos szenvedés után, örök nyugovóra tért.

Drága halottunk hült tetemét f. hó 25-én vasárnap d. e. 11 órakor fogjuk a Madjarska ulica 24 szám alatti gyászházból az utolsó útjára kisérni.

Emlékét kegyelettel őrzik: **felesége** született **Cirnér Regina, fia Arnold, menye** szül. **Kalmár Böske, unokája Pannika.** Testvérei: Özv. **Beckó Adolfné, Neuhaus Jakab, Neuhaus Ignác,** sógornői, nagyszámu rokonsága és jóbarátai. 2955

Ujrendszerü 10.000 dináros életbiztositás nyereményrészesedéssel, havonkénti dijfizetéssel!

Minden egészséges férfi és nő 20—55 éves korig csekély havi fizetés mellett kap egy

10.000 dinár

tőkéről szóló életbiztositási kötvényt. A biztositási tőke *halál esetén azonnal* kifizetésre kerül. A biztositási tartam elérése esetén nemcsak a 10.000 din. biztositott tőke, hanem

20 % (2000 dinár)

nyereményt is, kifizetünk.

Egyedüli biztos takarékossági mód, szerencsétlenség esetén hü támasz az

életbiztositási kötvény

Felvilágositást kivánatra levélben vagy személyesen, valamint a felvételek

Rossija Foncière

biztositó és viszontbiztositó *népbiztositási* osztályánál *Subotica*, Aleksandrova ul. 4. Az intézet saját palotájában 2261

Meghivó

A *»Dr. Singer Bernát« Zsidó Szeretetház-Egyesület* folyó évi április hó 1-én délelőtt ½10 órakor a suboticai zsidó hitközség tanácstermében tartja meg az 1926/27

évi rendes közgyülését

melyre a közgyülés tagjait tisztelettel meghivjuk.

Szubotica, 1928 március 4.

Radó Imre s. k. titkár. — *Dr. Fenyves Ferenc* s. k. ideiglenes elnök.

NAPIREND:

1. Jelentés az 1926/27. gazdasági évről.
2. Az 1926/27. évi zárszámadás.
3. A felügyelőbizottság jelentése.
4. Az 1928. évi költségelőirányzat.
5. Esetleges inditványok.

Megjegyzés: Csak azok az inditványok tárgyaltatnak, amelyek a közgyülés előtt 3 nappal az elnökséghez irásban terjesztettek be.

Nyilatkozat

Értesitem üzletfeleimet és tisztelt vevőimet, hogy Knappik Ferenc ur cégemből kilépett, tehát részemre üzleteket nem köthet és nem inkasszálhat.

Szombor, 1928. március 22.

Teljes tisztelettel:
Schuy Ádám
cukorka nagykereskedő,
2974 Sombor.

Oglas

Izrada propusta i mostova za II. kolosek pruge Vinkovci—Brod.

Direkcija Državnih Železnica u Subotici na temelju rešenja Gospodina Ministra Saobraćaja u aktu Generalne Direkcije Državnih Železnica G. D. Br. 10158' 28. od 2-og marta 1928. godine i u smislu članova 86—98. Zakona o Državnom Računovodstvu raspisuje na dan 7-og aprila 1928. godine prvu ofertalnu licitaciju sa skraćenim rokom za izvršenje zemljanih, zidarskih, betonskih, armirano-betonskih i izolacionih radova oko izrade propusta i mostova za II. kolosek pruge Vinkovci—Brod.

Kaucija od 5% ponudjene sume za naše, odnosno 10% za strane državljane polaže se na blagajni Direkcije Državnih Železnica u Subotici ili na blagajni Generalne Direkcije Državnih Železnica ili na blagajnama ostalih Oblasnih Direkcija Državnih Železnica u monetі predvidjenoj po čl. 88. Zakona o Državnom Računovodstvu najdalje do 10 časova pre podne na dan licitacije, a licitanti su dužni pokazati revers o položenoj kauciji na dan licitacije odredjenoj komisiji za držanje licitacije.

Propisno taksirane ponude u zapečaćenom zavoju sa oznakom spolja: »Ponuda za izvršenje zemljanih, zidarskih, betonskih, armirano-betonskih i izolacionih radova oko izrade propusta i mostova za II. kolosek pruge Vinkovci—Brod od ponudjača N. N.« predaju se najkasnije do 11 časova Gradjevinskom Odelenju Direkcije (Trg Vojvode Putnika br. 9. II. sprat vrata broj 9.)

Pravo za licitaciju imaju samo ona lica i tehnička poduzeća, koja podnesu komisiji uverenja o svojim preduzimačkim sposobnostima i uverenje o tome, da su svoju radnju za porez prijavili i da su na istu platili sav porez sa pripadajućim prirezima za sve istekle zakonske rokove, kao i za sve odobrene obroke po specijalnim rešenjima.

Zastupnici ponudjača pristupiće se licitaciji, ako imaju pismeno punomoćje da ih mogu na ovoj licitaciji zastupati.

Planovi, obrazac ponude, predračuna troškova, opšti i tehnički uslovi mogu se videti i po ceni od 50 dinara nabaviti svakog dana za vreme zvaničnih časova u Gradjevinskom Odelenju Direkcije.

Naknadne ili telegrafskim putem podnete ponude neće se primiti.

Iz Direkcije Državnih Železnica u Subotici
Broj 13.145/1928.

Apatin—Sončanska Vodna zadruga za zaštitu od poplave u Apatinu

Broj: 214/1928.

Az apatin—szontai ármentesitő társulat töltésmagasbbitási és erősbbitési munkálatait, összesen 111.161 m³ földmunkát ki fogja adni a helyszinen megtartandó szóbeli árverés utján *f. évi március hó 28-án* 11 dináros egységártól felfelé, kisebb részekben, melyek azonban 100 m³-nél kisebbek nem lehetnek; 22.789 m³ földmunka vagonéttekkel végzendő. A vagonetteket vállalkozó maga köteles beszerezni.

A munka árának 10%-a kaucióként letétbe helyezendő. A feltételek minden munkanap a társulati irodában Apatinban megtekinthetők. A munka után a társulat maga gondoskodik a betegsegélyzőről és a járulékok kifizetéséről.

Apatin, 1928. március hó 16.

2764 *Az apatin—szontai ármentesitő társulat elnöke.*

Községi Előljáróság Donji Miholjac

Br. 1268/1928.

Hirdetmény

Alulirott községi előljáróság közhirré teszi, hogy Donji Miholjácon, Szlavóniában az

országos virágvasárnapi vásár

1928. március 29-én tartatik meg. A vásárra nagy szarvasmarha-, sertés- és lófelhajtás. Rakodóállomás helyben.

Donji Miholjac, 1928. március 6

Községi Előljáróság
2303 ing. **Suhopoljac** s. k., polgármester

Meghivó

A Radničko Invalidsko Pripomoćno i Penziono Udruženje Kraljevstva S. H. S. *f. évi március hó 25-én d. u. 3 órakor* saját palotájában (I., Manojlovićeva ulica 5. sz. a.) lévő tanácstermében tartja

rendes évi közgyülését

melyre a t. tagjait és mindazokat, kiket egyesületünk működése érdekel, ezennel tisztelettel meghivja.

Tagtársi tisztelettel:
2823 *Központi vezetőség.*

Szuboticai Izr. Szent Egylet.

Felhivás

Felkérjük mindazon hittestvéreinket, akik ez évi ünnepek, »Hazkarah« istentisztelete alkalmával elhunyt hozzátartozójuk nevét felolvastatni óhajtják, hogy ebbeli kivánságukat a Szent Egylet irodájában (VI. kör, Zrinjski trg 23 sz. a.) bejelenteni sziveskedjenek, miután a mult évben eszközölt összes előjegyzések lejártak.

Szubotica, 1928 március hó 14.

2643 *Izr. Szent Egylet Előljársága.*

Csődtömegeladási hirdetmény!

A beogradi kereskedelmi biróság 9180. sz. végzése alapján nyilvános eladásra kerül Dajmak K. Rózsi csődtömegéhez tartozó kézmüáru. Az árusitás április 2-án kezdődik és az árukészlet teljes kiárusitásáig tart.

Az árukészlet főleg mü- és valódi selyemből, különféle vásznakból, férfi és női szövetekből, markizettekből, szatinokból, parhetekből, delénekből, cicecekből, férfi és női ingekből, harisnyákból, keztyükből, gyapju trikókból és jumperekből, csipkékből, szőttesekből, müvirágokból, szalmakalapokból, stb. áll.

Az eladás a jelenlegi üzlethelyiségben, Sremska ulica 14. sz. eszközöltetik. Az árukészlet a kiárusitás előtt megtekinthető.

Beograd, 1928. március 22.

Nikola Raspopović ügyvéd,
csödtömeggondnok
2907 Beograd, Sremska ulica 14/I.

Meghivó

a *»Sreća« kihdzasitó egyesületnek* 1928. évi március hó 25-én d. u. 4 órakor a Kaszinó alatti Horváth-féle vendéglő helyiségében megtartandó

közgyülésre

TÁRGYSOROZAT:

A kiküldött vizsgálóbizottság jelentése és inditványa és ezen inditvány felett határozathozatal.

A Kereskedelmi Miniszter határozata alapján az egyesület feloszlatásának és felszámolásának kimondása.

Savić
egyesületi elnök
2941 **és a kiküldött vizsgáló-bizottság.**

OGLAS

za kaldrmisanje Horgoškog puta na Paliću sa malom kamenom kockom.

Na dan 11. aprila 1928. god. održaće se u kancelariji grad. Inženjerskog Odelenja u Subotici I. Ofertalna licitacija za kaldrmisanje Horgoškog puta na Paliću sa malom kamenom kockom.

Planovi i uslovi mogu se videti u kancelariji gradskog Inženjerskog Odelenja svakog radnog dana od 9 do 12 časova.

Na licitaciji samo oni preduzimači mogu učestvovati, koji imaju uverenje od Ministra Gradjevina, da su ovlašćeni učestvovati na javnim licitacijama i da su svojoj poreznoj dužnosti za tekuće tromesečje udovoljili.

Oferti moraju biti u zapečaćenim kuvertima, snabdeveni taksenom markom od Din. 100.— i podnešeni Uredu Gradonačelnika Subotice najkašnje do dana licitacije 11 časova pre podne.

Naknadne ponude i one, koje odstupaju od uslova, neće se primati.

Iz ureda Gradonačelnika Subotice broj. 525/1928. grnč.

Subotica, dne 23. marta 1928. god.

Dr. Dragutin Stipić s. r.
gradonačelnik.
2948

Blaža Perčić kr. sudski izvršitelj u Subotici.

Izvrš. br. 218/1928.

Dražbena objava

Potpisani sudski izvršitelj na osnovu §-a 102. zak. čl. LX. od 1881. objavljuje, da će one pokretnine koje se usled odluke broj G. 158/1928. subotičkog kr. sreskog suda u korist ovrhovoditelja I. B. Sachs et Comp. zastupan po advokatu dr. Bene Kellert protiv ovršenika radi namirenja 136 engl. funti glavnice i spp popisane i na 61831 dinara procenjene, poimence razna kožna i dućanska oprema na temelju odluke broj Gn 2063/1928. subotičkog kr. sreskog suda na javnoj dražbi prodati.

Dražba će se održati dne 26. marta 1928. popodne 2 sata u Subotici, I. krug, Trg Sloboda broj 1.

Kupac je dužan odmah isplatiti cenu i preuzeti kupljenu stvar po §§-a 107. i 108. zak. čl. LX. od 1881.

U Subotici, dne 9. marta 1928. god.

Blaža Perčić
2963 kr. sudski izvršitelj.

Mondhatnak, irhatnak, amit csak akarnak **„Alexa“ nyakkendők mégis a legjobbak** **Subotica, Aleksandrova ul. 7 (Korzó).** Forditásokat 10 dinárért készit

Objava

Moja zakonita žena Milica rodj. Oluška iz Sanada prošle godine meseca 17 decembra ostavila me bez razloga, to od danas nikakova dugovanja niti ma kakovu isplatu učinjenu od strane njene na račun moj ne priznajem i neću plaćati.

U Horgošu, 23. marta 1928.

2941 *Platon Brcanović*
trgovac.

OPŠTINSKO POGLAVARSTVO, STAPAR.

Broj 1041—1928.

Stečaj

Na osnovu odluke opšt. predstavništva od 4. januara o. g. pod br. 1. skup. 1928. i pod 15. marta o. g. pod br. 29. skup. 1928. a u smislu Pravilnika Min. Un. Dela, br. 15.300/1927. god. potpisano poglavarstvo raspisuje stečaj na sledeća činovnička i nameštenička mesta.

1. Administrativnog podbeležnika.
2. Poreznog podbeležnika.
3. Administrativnog pisara.
4. Poreznog pisara.
5. Ovrhovoditelja (ujedno vojni referent).
6. Opštinska babica.

Za sva napred označena mesta, mogu kompetovati samo lica koja su osposobljena i imaju odgovarajuće kvalifikacije t. j. da ispunjavaju uslove Pravilnika Min. Un. Dela br. 15.300/1927. god.

Molbi treba priključiti svedodžbu državljanstva. školske svedodžbe, kao i uverenja o dosadašnjem službovanju. Za ona lica koja do sada nisu zauzimala napred označene položaje u opšt. službi, valja da svoje molbe saobraze u duhu čl. 12. zakona o činovnicima i ostalim drž. službenicima, gradjanskog reda.

Plate i ostale prinadležnosti regulisaće se u smislu naredbe Oblasnog Odbora Bačke Oblasti, proglašene u Službenom Listu, br. 40. iz 1927. god.

Primećuje se, da činovnici koji budu izabrani, imaju da rade ne samo posao koji je vezan sa goreoznačenim mestom, i nego i posao, koji im dodeljen bude bez ikakve zasebne nagrade.

Sva ona lica, koja misle zauzeti napred spomenuta mesta, neka svoje potpuno snabdevene i propisno taksirane molbe podnesu Opštinskom Poglavarstvu Stapar, najkasnije do 5. aprila 1928. god. jer kasnije prispele molbe neće se uzeti u obzir.

Stapar, 21. marta 1928. god.

Beležnik: *Vladimir Lavrić*

Knez: *Jeca Simin*

Meghivó

A »*Noviszadi Villamossági Részvénytársaság*« 1928. évi március hó 29-én délután 3 órakor, Novisadon, a vállalat hivatalos helyiségében megtartandó

XIII. évi rendes közgyülésére.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése az elmult üzletévről.
2. A számadások megvizsgálása, a mérleg megállapitása és határozathozatal a nyereség hovaforditása iránt.
3. Határozathozatal az igazgatóság és a felügyelő bizottság részére adandó felmentés iránt.
4. Választás az igazgatóságba.
5. A felügyelő bizottság megválasztása.
6. Az igazgatósági és felügyelő bizottsági tagok évi tiszteletdijának megállapitása.

Mérleg-számla 1927. december 31-én.

Vagyon: Az áramszolgáltatási mü épitési költségei 28.937.317.82 din. Pénztárkészlet: 79.123.51 din. Értékpapirok: 114.369 din. Adósok: 6.715.312.54 din. Áru- és anyagkészlet: 876.351.26 din. Különféle aktivák: 79.980 dinár. A villamosvasut által igénybevett összeg: 7.947.258.35 din. Összesen 44.749.712.48 din.

Teher: Részvénytőke: 22.000.000 din. Különleges tartalékalap: 6.546.037.18 din. Tartalékalap: 1.638.111.54 din. A villamos vasut tartalékalapja: 19.438.— din. Értékcsökkenési tartalék: 8.650.000.— din. Hitelezők: 1.967.528.08 din. Adótartalék: 35.000.— din. Különféle passzivák: 2.613.447.06 din. A villamos vasut hitelezői: 38.741.10 din.

Nyereség: Nyereség-áthozat 1926-ik évről: 68.547.78 din. 1927. évi nyereség: 1,172.861.74 dinár, összes nyereség 1,241.409.52 din. Összesen: 44.749.712.48 din.

Az igazgatóság

Ennél jobb nincs!

Greine Ágnes

Postán megrendelhető:
Novisad: Braća Marer part.
Subotica: Herci Drogerija
Palics: Stadler gyógytár
Topola: Gonda Drogerija
2593

Tavaszi-nyári angolszövet
Ujdonságok
Salon-, uccai, sportöltönyök
Felsőkabátok

M. Petrović és D. Kraus
férfi-szabók
NOVISAD

Felhivás

Mint néhai Pesti Félix, volt adai lakos hagyatéki ügyeinek rendezője, ezennel felkérem az örökösök előtt még nem ismert hagyatéki hitelezőket, hogy követeléseiket nálam 8 nap alatt jelentsék be, hogy a hagyatéki státust pontosan megállapithassuk. Egyben közlöm, hogy a hagyaték tárgyát képező 20 ker. lánc föld tanyával együtt eladó. Érdeklődők hozzám forduljanak.

Kelt Adán, 1928 évi március hó 22.

2926 Dr. Wolff Béla ügyvéd, Ada.

Keltő-tojás!

Szavatolt tisztavérü, amerikai Plymouth. Rokstol származásu. A kakas sulya 6—7 kg. a tyuké 3—4 kg. Kitünő téli és nyári tojók. Felnevelésük könnyü; ellenálló képességük óriási, husuk elsőrendü. A fajnemesités céljából importált 2 kakas és 6 tyuk 200 dollárba került.

GJURA JANKOVIĆ

Glina, Hrvatska

már 22 éve tenyészti. Az osijeki 1912., a glinai 1912., a karlováci 1913., prágai 1914., szuboticai 1925., glinai 1926. és a vukovári 1926. évi kiállitásokon kitüntetve. Az előjegyzések mielőbbi beküldését kérem, mert áprilisban, az ültetési főidényben nagyon sok a megrendelés. A felnevelésre, etetésre és a betegségekre vonatkozó utasitások küldése dijtalan. Mint a Liska és Vonka gyár főképviselője, felveszek megrendeléseket: »Amerikan« melegvizes-költőgépekre, mükotlósokra, ellenőrző-fészekre, edényekre, gyürükre és egyéb a baromfitenyésztést érintő cikkekre.

3004

Amerikai rendszerü áruterjesztés

MINDENKI KAP INGYEN EGY ÓRÁT

A valódi **„Delmond“** pipereszappannak a jugoszláviai fogyasztókkal való megismertetés céljából **minden egyes tucat „Delmond“ szappanhoz egy szép és jól járó asztali órát ajándékozunk. Ezen rendszerü terjesztés 3 hónapig tart. Egy tucat „Delmond“ toilette-szappan ára órával együtt bérmentve csak 120 dinár, semmi mellékköltség. —**

Tegyen egy próbát és meg fog győződni, hogy a szappan is, az óra is külön-külön többet érnek.

Megrendelhető az SHS vezérképviselőjénél

Alexander Pollak Beograd
Hilendarska 22.

Noviszadi lerakat BRACA MARER

KIVÁLÓ MINŐSÉGÜ
ÉTKEZÉSI BURGONYA
igen olcsó áron vagontételekben beszerezhető
Trgovačko Prometno D. D. za Vojvodinu
cégnél **Szubotica**
Sürgönycim: Trgopromet. Telefonszám 105.
6219

Gépirót és ügyvédjelöltet
keresek április 1-i belépésre. Jelentkezni lehet április elsején reggeltől Novisadon, Željeznička 21.
Dr. Dohány
ügyvéd 2931

MÉRT LAJOS
asztalosmühelyében művészi kivitelü
BUTOR és PORTÁL
munkák készülnek.
Ugyanott két jobb házból való fiu teljes ellátással tanoncul felvételik. 2953

1 irodistanő
1 gyorsirónő
1 gépirónő
gyakorlattal 2765
felvételnek
Előnyben részesülnek a szerbhorvát, német és magyar nyelvismerettel birók
Silesia, Novisad

Német kisasszony
jó bizonyitványokkal gyermekek mellé —
azonnalra keresteik
Ajánlatok fényképpel ellátva **SILESIA-hoz NOVISAD** küldendők
2769

„HARMONIJA“
ZONGORA és PIANINO OSZTÁLYA
Elsőrendü, világhirü gyárak vezérképviselete
Legnagyobb szakmabeli vállalat

Steinway & Sons — SCHWEIGHOFER
BLÜTHNER — WIRTH
BÖSENDORFER — HAMBURGER
EHRBAR — Pallik & Stiasny
HOF ANN — Koch & Korselt

Kedvező fizetési feltételek.
Levélbeli kérdezősködéseknél kérem megjelölni „Odelenje klavira“
Kralja Milana 43 BEOGRAD Telefon 27—48

Május 1.-i belépésre

keresünk
nagyobb gyakorlattal és megfelelő kaucióval biró
bérlőt vagy csapost
sörözőnk és vendéglőnk részére
Apatini Sörgyár r.-t.
2809

Vámmalmot
2947
bérbe vagy megvételre keresek
esetleg betársulnék. Cim a kiadóban

DUGHAGYMÁT
hagymát, I-a rózsaburgonyát, válogatott vetőburgonyát, Woltmann rózsaburgonyát, I-a preselt szénát
legjobban és legolcsóbban szállit
LEDERER JENŐ
bank és bizományi üzlete, főzelék- és gyümölcskivitel
NOVISAD, Vilson-tér 7. Telefon: 22—14
Raktár: Temerinska ulica 38 2989

Almát, ÉTKEZŐ- ÉS
VETŐBURGONYÁT
narancsot, citromot, fügét, diót, szilvát, száraz körtét nagyban a legolcsóbban szállit
KUNTNER JAKAB
gyümölcskereskedő **SOMBOR**, Telefonszám 155.
3075

Perzsaszőnyeg
eredeti keleti munkák
nagykereskedése
Mahmud Skender-Safikjurdli
BEOGRAD, Knez Mihajlova 22.
Uj tétel perzsaszőnyegem érkezett Perzsiából és más keleti országokból. Valódi és hibátlan keleti munka, értékes szövések. Külön szőnyegjavító- és tisztitóosztály. Közvetlen behozatal, amely minden konkurenciát kizár. Külön plüss-, velour- és egyéb gépszőnyegosztály

Jégszekrények
mészárosok, hentesek, vendéglősök és magánháztartások részére olcsó és megbizható beszerzési forrása
MILOSEVICS VELJKO
SOMBOR,
Zlatna Greda 2 1226

BORY BÉLA
szivattyugyártó
Subotica, Stosova ul. 7.
Állandó raktár saját gyártmányu szivattyukból, fecskendőkből, alkatrészekből és elektromotorokból. Telefon 3—40. Képes árjegyzék ingyen

Szalmakalap
legolcsóbban kapható a sentai szalma alapgyárban. Kérjen mintát és árajánlatot
Fuchs Bernát és Salamon
Senta 2056

„MENDA"
gyümölcsfa-
CARBOLINEUM
használati utasitással
kapható
KŐROSI GÉZA
cégnél. Telefon 513

Tavaszi
divatcipők
legnagyobb választékban legolcsóbban
Koch Ármin
Danica cipőüzletben
Kiskápolna mellett

Ujoncok és katonakötelesek 2790
akik ugy gondolják, hogy tévesen lettek besorozva és beosztva forduljanak a
„Taušanović irodához"
hol mindenről pontos információt szerezhetnek. Beograd, Kr. Milana ulica 78. Telefon 49—21

Asztalosmühely áthelyezés
Értesitem a nb. vevőközönséget és megrendelőimet, hogy asztalosmühelyemet saját házamba, Petrogradska (Istv n) ul. 34. helyeztem át.
HADNAGY ISTVAN
asztalosmester

RÁDIO

KONRATH D. D.
RÁDIÓKÉSZÜLÉKEI
OLCSÓK, JÓK, MEGBIZHATÓK

AUTÓ- és RÁDIÓ-
AKKUMULÁTORT
készit és javit — Akkumulátor alkatrészek és villanyszerelés anyagok gyári áron kaphatók
VLADISLAV WILHELM
villamosvilágitási és erőátviteli vállalat, Pašićeva ulica 2

KERÉKPÁR

Dürkop-kerékpár
Dürkop-varrógép
Columbia-gramofon
S. Ad. Engl-nél, Rudić ul.

KÉP ÉS KÉPKERET

Szentszobrok, oltárok, szószékek és teljes templomberendezések
F. BACHINGER
képkeretező és aranyozó cégnél
Subotica, Aleksandrova ul. 13. B. Sudarevićeva 34

KOSZORU

Tavaszi kabátjára
csokrot, müvirágot
menyasszonyi koszorut, fátyolt
ANDRIJA KRAMER
müvirág-gyárában vegyen!
A legszebb párisi modellekből választhat

LAKÁS BERENDEZÉS

Minden igényt kielégitő **BUTORT**
legjutányosabban **ERDÉLYI ANTAL** butoráruházában vásárolhat. — **IV., B. Sudarevićeva 4.** — Rendelésre bármilyen stilbutort készit garancia mellett saját üzemében.

DIVAT

Kézmü- és divatárut
Pero Vujković
cégnél
mert a divatban ez az üzlet vezet

RUHA

Női felöltők, esőköpenyek, raglánok, férfi öltönyök és gyermekruhák
Eisler Izsónál
Barátok temploma során

Tavaszi **RUHAJÁT** még az idény beállta előtt **rendelje meg**
OSZTROGONAC és KENEDIC
angol divatszabóknál
Cara Dušana ulica 1 (Urikaszinóval szemben)
Original angol szövetekből dus választék

CSEMEGE

Füszer-, csemege- és déligyümölcs-szükségletét
Kovács és Gelányinál
szerezze be — Rudics-kitérő

RÉZÁRU

Csiszár József
rézöntő- és gépmühelyében
Miloš Obilić ulica 9
Réz-, fém- és szobo öntvények készitése, gépek javitása, diszöntvények, plakettek és asztalosok részére enyvező bakok raktáron
NIKKELEZÉS
Galvanizálás **Fémszinezés**

AUTÓ

Uj-Fordját legelőnyösebben
WEIGAND & Co.-nál **SZUBOTICA**
szers zheti be
Alkatrészek, Felszerelések. Gummik. Olaj és benzin. Gummi és autó javitó mühely

„Dendra" 1924
Gyümölcsfa karbolineum
téli permetezésével biztositja a jövő évi bő gyümölcstermését. Használandó levélhullástól rügyfakadásig. Kapható:
Schweiger M. Lajos
vegyészeti ipar **Subotica**
Telefon: 85 — Tolstojeva ul. 19

Acél rolló gyártás
a legjobb kivitelben legolcsóbban
Vászics Péter
elsőrangu berendezett rolló-gyártó telepén
Subotica, Bene Sudarevićeva 41

Utazóbőröndök,
aktatáskák, női ridikülök, pénz-, szivar- és cigarettatárcák, óriási választékban olcsón kaphatók **Schager Henrik** bőröndös és bőráru speciális szaküzletében, Subotica, Aleksandrova ulica 1.
Javitásokat, megrendeléseket szakszerüen vállal. 1142

Itt a tavasz
ne feledje el, hogy
csak a törv. védett
POMPADOUR-CREME
tisztiti el végleg a szeplőt, májfoltot és pattanást. Kapható!
Papné és társa Subotica, Paje Kujundžića ulica 3

12084
A legjobb varrógépek a
„Gritzner" és „[illegible]"
Alkatrészek és mindennemü varrógépfelszerelés
Vezérképviselet:
EM. FISCHER ZAGREB,
Sudnička ul. 3/17
Kérjen ajánlatot!

Vizes uborka
kg-ként 5 dinártól feljebb
Savanyitott paprika
kg-ként 6 dinártól feljebb kapható a
KEMÉNY-féle ecet- és konzervgyárban
Telefon 643

Burgonya
minden fajta, étkezésre, vetésre és takarmányozásra, vöröshagyma, fokhagyma, dughagyma válogatott minőségekben a legolcsóbban beszerezhetők
HOFFMANN JÁNOS
cégnél, SZEGED
Telefon 1-34. Alapitva 1864. évben 2327

Mea Crem
legmegbizhatóbb arc- és kézápoló
KORONA GYÓGYSZERTÁR
VÁROSHÁZA
SUBOTICA
586

Sombori juhturó 1846
Csak akkor jó,
Ha az Cirilovtól való.
Szállitja
M. Cirilov, Sombor

Gyenge férfiaknak 10 dinár beküldése esetén bérmentve küldöm szabadalmazott szenzációs találmányomat ismertető könyvemet. — Cim
„Patent 608"
Cluj (Kolozsvár) 1622
1. sz. postafiókbérlet.

BÖZENDORFER zongora, STEINVEY, FÖRSTER világmárkák, Erato Produktiv, Stelzhammer, Lira, Stingl, Lanberger Glosz, Pallik, Stjasznyz, L. Edmund, Hoffmann. Zongorák rendkivül nagy választékban kaphatók. Árain Jugoszláviában legolcsóbbak és leghosszabb lejáratu részletre kaphatók. Kain hangszerkészitő, Subotica. Városháza. 10311

SIRKÖVEKET,
temetői utánvéseket, valamint a kőfaragó szakmába vágó minden emü munkákat legolcsóbban vállalja
Pauk Gáspár
kőfaragó, Subotica
Somborski put sa Gabonaraktárom 61

Orvosok figyelmébe!
Friss tölt.ésü
Karlsbadi viz
érkezett. — Javallva gyomor- és bélbajoknál. Diabetes és vesekosodásnál
Sugár Manó
Tel. 47 Subotica Tel. 47

Nagyenyedi Kovács Arckenőcs és Borax-Szappan évtizedek óta a legjobban bevált csodás hatásu **arctisztitó** és **arcszépitő.**
Kapható mindenütt!
Főraktár: **Drogeria HERCL Subotica, Aleksandrova ul. Telefon 165.**
2026

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és dőlt szavak kétszeresen számítanak. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett válaszos leveleket továbbítunk. Kérdezősködésekhez válaszbélyeg mellékelendő.

LEVELEZÉS

Richmond. Hosszabb bolyongások, ujabb nyavajyák, a kényszerszünet okozói. Deprimáltsága megokolatlan. Az előbbrejutás sötét utjait szakadatlan világitják a zöldszinü reflektorok... 2862

Apróhirdetés a Bácsmegyei Napló részére Szuboticán, az Aleksandrova ulicában, Pressburger-féle üzletben is feladható.

20 éves, csinos urileány százezer dinár hozománnyal, levelezne uriemberrel. Leveleket »Házasság« jeligére a kiadóba kérek. 2979

Magas, elegánsnak mondott, jobbmódu iparosfiu, szórakozásból levelezni óhajt. Leveleket a kiadóba kérek »Hozomány mellékes« jeligére. 2981

Fontos hölgyeknek!

»SANTELA« higienikus öblitösó, gyorsan megszünteti a fehér folyást, elismert jó minőség, 30 dinárért kapható a gyógyszertárakban és drogériákban. 2041

Nehéz, körülményes és veszélyes ma Oroszországba utazni. Nehéz az orosz népet, lelkét, érzésvilágát megismerni. Ottendovski: A sötét Kelet árnyéka, minden kérdésre, amely az orosz viszonyokra vonatkozik, megfelel. Ára diszes vászonkötésben 80 dinár. Megrendelhető a Minerva r.-t. könyvosztályában.

Vadászok! Kittenberger Kálmán: Vadász és gyüjtóuton Kelet-Afrikában cimü könyvét megrendelhetik Minerva r.-t. könyvosztályában. Ára 320 dinár.

HÁZASSÁG

Apróhirdetés a Bácsmegyei Napló részére Szuboticán, az Aleksandrova ulicában, Pressburger-féle üzletben is feladható.

Nemzetközi házasságközvetitő iroda minden megbizásnak pontosan eleget tesz. »Amor« házasságközvetitő iroda Temesvár, Románia, Kossuth Lajos ucca 21. 11993

Vidéki 31 éves kereskedő 2 üzlettel, jobb házból való intelligens urileány ismeretségét keresi, ismeretség hiányában. Házasság nincs kizárva. Nemzetiség és vallás nem számit. Fényképes ajánlatok a lap kiadóhivatalába »Nemeslelkü« jelige alatt küldendők. 2784

Bánáti nagyobb községben jól situált kereskedő ismeretség hiányában 20—30 éves özvegy vagy elvált asszony ismeretségét keresi házasság céljából, nemzetiség és valláskülönbség nélkül. Jól bevezetett üzlettel rendelkezem, hozomány megkivántatik. Fényképes ajánlatokat a legnagyobb diszkréció mellett kezelem. Ajánlatok »Jön a tavasz« jeligére a lap kiadóhivatalába kéretnek. 2783

Fiatal üzletember, leány vagy özvegyasszony ismeretségét keresi 30 éves korig. Róm. katolikus hölgyek, kik legalább 30.000 dinár hozománnyal rendelkeznek, küldjék ajánlataikat »Medjumurjei« jeligére a kiadóba. Legszigorubb diszkréció. 2763

Házasodni akar? Olvassa el dr. Sikor József »Házasulandók könyv«-ét, amelyből megtanulhatja, hogy házasodnak az okos emberek, hogy házasodnak az ostobák. Ára 8 dinár, megrendelhető a Minerva r.-t. könyvosztályában.

FOGLALKOZÁS

Cipészsegéd, önálló munkást, azonnali belépésre keres Zombori Pál cipész, Padej (Banat). 2983

Borbélysegéd mielőbbi belépésre kerestetik. Kasszer László, Batina (Baranja). 2980

Társulnék 120.000 dinár készpénzzel, egy modernül berendezett, nagy városban levő, jó helyen fekvő, konkurrenciamentes, rentabilis malomhoz. Az üzemet személyesen vezetném. Kapacitás 1 vagónig. Részletes leirást kérek Adam Russ Odžak, Bosna. 2998

40 éves, keresztény, jómegjelenésü urinő, elmenne plébániára, vagy nagyobb uradalomba, mint házvezetőnő. Már volt ilyen minőségben. Leveleket »Szorgalom« jeligére a novisadi kiadóba kér. 3002

Kézileányt, akinek hosszabb gyakorlata van és önállóan is tud dolgozni, főszakács mellé kerestetik. Ajánlatok Royal-szálló, Osijek cimre küldendők. 3007

Lang agentura elhelyez és ajánl főpincért, szobaaszszonyt, kaszirnőt, pincérleányt, éthordót, házvezetőnőt, nevelőnőt stb. Házak megvételre és eladásra, lakások, kisebb-nagyobbak állandóan kiadók. Subotica, Pašićeva ul. 3. I. em. 3010

Részes kertészt keresek 5 láncos konyhakertészet megmunkálásához. Csakis szakemberek jelentkezzenek. Preradovićeva ulica 18. 2956

Fahivatalnok, fiatal, önálló detailista, szerb, magyar nyelvtudással állását változtatná. Cim a kiadóban. 2939

Börkereskedősegéd szerb nyelvtudással, kitünő munkaerő, állást keres. Cim a kiadóban. 2977

Rövidáru angro szakmából fiatal segéd azonnalra felvételik. Irásbeli ajánlatok az eddigi működés megjelölésével »Rövidáru« jeligére a kiadóhivatal továbbit. 2802

Házmesternek felvételik gyermektelen házaspár. Bogovićeva ul. 19. 2837

Keresünk jólbevezetett utazókat alkohol szakmából magas jutalékra minden nagyobb városba. Ajánlatok »Putnik 43-27« jeligére az Interreklam d. d. Zagreb, Marovska 28 továbbit. 2860

Vizsgázott lokomobilszerelő, cséplési idényre állást keres. Javitást is vállal. Csányi János, Pačir 137. 2913

Cukrásztanoncnak ajánlkozik jó házból való fiu német községbe. Nagy Ferenc, Bačko Petrovoselo. 2928

Képviseletet

és havonként legalább 10.000 dinár keresetet biztositok versenynélküli cikkek eladásával ügynökségeknek, helyi képviselőknek és ügynököknek »Bezalkoholna produkcija« Ljubljana, Poljanski nasip 10. Utasitásért és prospektusokért 5 dinár bélyeg mellékendő. Levelezés államnyelven vagy németül. 2961

Cukrászdámba jómegjelenésü szép kiszolgálónő felvételik. Cim a kiadóban. 3013

Helyi ügynököket keresünk, akik a **füszer és vegyeskereskedőknél** jól be vannak **vezetve, vegyészeti, háztartási és kozmetikai cikkek eladásához** Vel. Kikinda, Belacrkva, Osijek, Novisad, Novivrbas, Stari Bečej, Stara Kanjiža és Subotica és környékére. — Csakis elsőrangu **referenciákkal** rendelkező, **megbizható egyének jöhetnek tekintetbe, akik raktárkezelést is vállalhatnak.** — Ajánlatok: A. Blum, Subotica, Strossmayerova ul. 11. 360

Anyahelyettesi vagy házvezetőnői állást keres idősebb, jómegjelenésü, intelligens nő. Gyermeket szereti, gazdasághoz, főzéshez ért. Leveleket »Állandó« jeligére a kiadóhivatalba kér. 2863

Fahivatalnok, nős, 24 éves, mérlegképes, beszél magyarul, németül, szerbül. Alkalmazva volt már mint *üzletvezető. Esetleg más szakmába mint könyvelő* is elmegy. Szives megkereséseket »Szorgalmas« jeligére a kiadóba kér. Ruth János, Bajmok (Bačka). 2742

Okleveles gyógyszerész, német, szerb, magyar nyelvismerettel, állást keres. — Ajánlatok »Magister« jeligére a kiadóhivatalba küldendők. 2891

Jóházból való fiukat tanoncnak felvesz F. Bachinger cég. Bene Sudarevićeva ulica 34. 2839

Fiatalembert és nagyobb kifutót felvesz Drag. Lj. Jovanović, Cara Dušana 8.

Soffőr megbizható és szorgalmas, ki feltétlen szakember, állandó alkalmazást találhat nagy ipari üzemnél. Csak elsőrangu szakemberek, kik többévi gyakorlattal rendelkeznek, küldjék bővebb adatokkal és eddigi működésükről szóló bizonyitványokkal felszerelt irásbeli ajánlataikat Dundjerski Lázár vel.-bečkereki sörgyárnak.

Ön állást keres? Tanuljon ki soffőrnek. Folytatólagos előadás szerb, német, magyar nyelven. Belépés bármikor. Eredményért garantálunk. Soffőriskola (keresk. és ipari miniszteri eng.) Novisad, Kralja Aleksandra 7 az udvarban.

Vasalónők festett és tisztitott ruhák vasalásához azonnal felvétetnek. A. Kovač, Sombor, Kralja Petra 2. 2690

Elsőrangu női fodrász, ki a vizondolálásban is jártas, azonnal felvétetik. — Hacker Regina nőifodrász, Pančevo. 2718

Gyermekgondozónőt három éves leányka és csecsemő mellé keresek április végére. Bodrog, Bačka Topola. 2722

Gyógyszerész-gyakornokot, ki önállóan dolgozik vagy asszisztenst szerb, magyar, német nyelvismerettel keres Kralj. Dvorska Apoteka, Velika Kikinda. 2871

Biztositó társaság keres fiatal kezdő tisztviselőt szuboticai vezérügynöksége részére, szerb, magyar, esetleg német nyelvtudással, aki akvizicios munkára is alkalmas. Irásbeli ajánlatok »Azonnalra« a lap kiadójába kéretnek. 2761

VÉTEL-ELADÁS

Méhek eladók! 50 jól áttelelt méhcsalád más vállalkozás miatt sürgősen eladó. Érdeklődni Brumm nyugdijas vasutasnál, Kovin. 2780

Fiu-autó 503-as, alig használt, teljesen jó karban, olcsón eladó. Megtekinthető Szekulity, Vukovar, Aleksandrova 50. 2813

Használt, kitünő állapotban lévő 8 HP Marschall magánjárógarnitura láncos alakitással, elevátorral és komplett felszereléssel más vállalkozás miatt pénzért vagy buzavalutában eladó. Agrikultura, Sombor. 2867

Motorräder New-Hudson Englische Qualitätsware sind schön ökonomisch und billig. Vertretung Petar Seiler, Vinkovci. 2892

Gyapjufonoda, komplett berendezéssel, motormeghajtással, eladó. A fonoda helyisége továbbra is bérbeadó. Tudakozódni Horváth István, Subotica, Skotus Viatora ul. 28. 2915

Füszerüzlet eladó. II., Oslobodjenja ul. 10. 2778

Suboticán házat, inkább telket keresek (500—1000□²-ig.) Cim: »Pallas«-reklam.

Használt iróasztalt keresek megvételre. Cim Radio Reklam Jugoslavija, telefon 820. 2991

Két cséplőgép, az egyik 6-os Nicholson és egy 8-as Magyar Állami Gépgyár gyártmányu, eladó. Szokola Péter, Čantavir. 2738

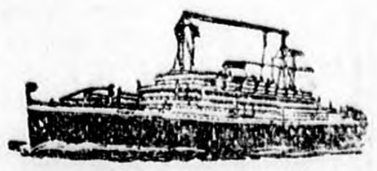

Délamerikába

és az

Eggesült Államokba

express gőzhajókkal

Ingyenes felvilágositással szolgál

CosulichLine

Beograd, Vilsonov 107.
Sombor, Kostićeva 3.
V. Bečkerek, Subotićeva 3

Tudomására hozom ugy a divatszalón tulajdonosoknak, mint a t. hölgyközönségnek, hogy modern, villanyerőre berendezett

plisszirozó gépemet

üzembe helyeztem és módomban áll ½ cm. hóltól 4 cm.-ig és negyed cm. plisszétől 2 cm.-ig ugy selymet, mint szövetet különböző mintákban jutányosan készíteni.

Felsőruha himzést, gombáthuzást a legrövidebb idő alatt, szolid árakon végzek.

Keveset használt papirsablonok jutányos áron eladók.

Guelmino Károly

nő.-s abó Senta

Vojvoda Bojovića ul. 16

Veszek diófa- vagy szilfarönköt 5—6 drb-ot mészáros tőkének, legalább 80 cm. átmérővel. Korhec cég. Telefon: 7-29 2982

Eladó hálószobabutor, gobelin kép, Magyar Kereskedők Könyve, fényképkeret. Érdeklődni Lőwynénál, Jelačićeva 7, Szenesházban. 2978

Kihuzható ebédlőasztal, iróasztal, villanyozógép és konyhakredenc eladó. — Lencz-villa, Szegedi szőlők 207. 2968

Jugović-féle Salvator sajtojtó, amely öt perc alatt édes turót ad, 6 dinár, vaj- és sajtfesték 5 dinár, vajkészitőpor 5 dinár. — Viszontelárusitók kerestetnek. Szétküldi Jugović gyógyszertár, Novisad. Kérjen ingyenes mintát. 2988

Takaréktüzhely, platinából rakott, kisebb vendéglőbe alkalmas, eladó. Zmaj Jovina 2. 2987

Iróasztal és egyéb butorok elköltözés miatt olcsón eladók. Nagy Ferenc-telep 3, udvar, 10. ajtó. 2985

Szártépőgép, alig használt, kitünő állapotban, 6000 dinárért eladó. A gép megtekinthető Agrikultura, Szombor. 2993

Megvételre keresek 80—90 HP kondenzátoros félstabil és egy MÁV cséplőgarniturát, lehetőleg 20 éven alulit. — Ajánlatok az ár megjelölésével Szklena József, Pančevo, Novoseljanski put küldendők. 2678

Uj sarokház, füszerüzletnek vagy vendéglőnek alkalmas, családi okok miatt eladó. Cim: Popović, Berger-telep, Párhuzamos ut mellett. 2970

Gyümölcsfák, nemes faj, ujszegedi Horváth István faiskolájából, minden tekintetben garantált, rendkivül nagy választékban, továbbá futómagas bokorrózsák, vadrózsák, cirka ötezer darab szegfü, muskátli, Hortenzia Aszparagus, Ohmocus virághagymák, Buxusok legnagyobb választékban kaphatók: Kain virágkertészet, Szegedi ut, Villanytelep mellett. 3006

26 lánc föld tanyával, 3 lánc kaszáló, Varga György féle föld, eladó a Hegyes—Feketić közötti kulai országut mellett. Érdeklődések Sül füszeresnél, Bajmok. 3009

Eladó téglaégetőtelep 3 hold földdel, 12 kamarás körkemencével, teljes felszereléssel és szép lakóházzal. — Felvilágositással szolgál Kulcsár Joachim, Čurug. 2952

Eladó házhelyek, magas fekvésü, legszebb helyen. Tálassy-kert. Menhelynél. 3013

A központban elsőrendü uri lakház, ugyanott egy hatüléses vadonatuj Fiat-autó és egy teljesen uj vaskályha mérsékelt áron eladó. Cim a kiadóban. 2957

Kávéház Subotica főuccáján, teljes berendezéssel, jó forgalommal, más vállalat miatt jutányos áron eladó. Cim a kiadóban. 3008

Kisebb-nagyobb szódavizgyártógépek eladók. Cim a kiadóban. 2964

Rózsaburgonyát métermázsánkint 107 dinár, szállit Danilo Ivkov, Stapar. 2972

Eladó 8 HP léghütéses gazdasági kazán, 10 éves MÁV golyós cséplő. Érdeklődni Jovica Mudrinski, Srbobran 2922

Legnemesebb fajtyuktojások ültetéshez eladók. Érdeklődni Pallas-Reklam irodában, Kujundžićeva 4. 2936

Üzletberendezés (állványok) legjobb állapotban, minden szakmában használható, olcsón eladó. — Drag. Lj. Jovanović, Cara Dušana 8. 2937

Járgányt keresek megvételre. Hercog László fatelep, Subotica. 2940

30 erős család méh teljes felszereléssel eladó. Botka Vilmos, Bačko-Gradište. 2945

Kovács Antal-féle téglagyár bérlői, Hermann Vilmos és Társa, Subotica ajánlanak legolcsóbban mindenfajta **épitőtéglát,** chamottetéglát és lisztet, saját iparvágányán vagonba rakva, valamint Suboticán az épitkezés helyszinére szállitva kedvező fizetési feltételek mellett. Levél és táviratcim: Hermann Vilmos, Subotica. Telefon: 6-68. 2695

501 Fiat-autó, kitünő állapotban, olcsón eladó. — Cim a kiadóban. 2977

Sürgősen eladó más vállalkozás miatt a főpiac téren, kevés tőkével, füszerüzlet. Cim a kiadóhivatalban 2794

Ajánlunk egy öttonnás *teherautót* 20.000 dinárért, egy komplett *gyapjumosodát,* amely egy 6 HP szivógázmotorból, mosógépből, centrifugál szivattyuból, rezervoirból áll, 25.000 dinárért, esetleg egyes darabok is eladók, továbbá ajánlunk nagyon olcsón *ujságmakulaturát,* továbbá *vattát* kézmüárusok, szabók és paplanosok részére. *Veszünk ócskavasat,* bármilyen fajtájut, továbbá mindennemü *ócska fémet,* sárga- és vörösrezet, cinkplehet, stb., továbbá mindennemü nyersterményt és hulladékot, főleg *nyersbőrt, szarvakat és szarvhulladékot. Obnova r. t., Osijek.* 2877

Megvételre keresek jó karban lévő motorkerékpárt. Ajánlatokat pontos leirással és ármegjelöléssel »Motorkerékpár« jeligére a kiadóba kérek. 2914

Jólbevezetett füszerüzlet Suboticán családi okok miatt házzal együtt eladó. Érdeklődni Schwarz, Trg Sloboda 5. Technika. 2944

Bélyeggyüjtőknek ajánlom hogy szerezzenek be nálam 500 teljesen különböző bélyeget tartalmazó bélyeggyüjteményt 30 dinárért. Európa, Ázsia, Afrika és Ausztrália különböző államainak bélyegeit tartalmazó 1000 darabos gyüjtemény ára 65 dinár. A pénz előzetesen beküldendő és a gyüjteményt ajánlott levélben küldöm a rendelőnek. Minden renleléshez ingyen csatolom bélyegárjegyzékem, amely az egész világ, majdnem 600 államának bélyegjegyzékét tartalmazza. Az SHS legrégibb bélyegkereskedése. Izidor Steiner, Brod na Savi. 718

Gépész társaimnak! Ajánlom lokomobilhoz a szabadalmazott högyüjtőt. Szikra és tüzszekrény léghuzatgátló, husz százalék tüzelőanyagtakaritás. Igen olcsó garantált jó, helyben készithető, nincs öntvény. Vidékre képviselet bárkinek. Csonka Ferenc, Senta. 12037

Cséplőgarniturák, több hatos, nyolcas, különféle gyártmány eladó. Érdeklődőknek ajánlatot küld Schumacher Rezső, Stari Bečej. 2344

LIFKA

Vasárnap utoljára
Harold Lloyd
Gyere te bünös...
LYA MARA
Táncoló Bécs
Hétfőtől vasárnapig
Egy pikáns affér
Willy Fritsch, Olga Čehova, Hans Junkermann
ujdonsága
Bánky Vilma: Az első éjszaka joga
(Szerelem éjszakája)

3003

Nagy Katót

a suboticai filmszinésznő első komoly filmszerepe az

Égő hajó

amelynek Berlinben szenzációs sikere volt és amely Nagy Katót a legnagyobb német filmszinésznők sorába emelte, már megjelent!

MOSINGER
Film-Zavod, Novisad

Harmincöt év óta fennálló fűszerüzlet más elfoglaltság miatt eladó. Cim a kiadóban. 2750

Vas- és fűszerüzlet, tizenkétezer lakosu nagyközségben, nagy környékkel, főutcán, legforgalmasabb helyen, jólszortirozott bovlimentes raktárral, berendezéssel együtt eladó. Helyiség bérbe, esetleg lakházzal együtt, eladó. Fischer Zsigmond, Bajmok. 2843

Rózsaburgonya, helybeli, métermázsánként 200 dinár. Kiárusitás helyszüke miatt. M. Tucić, Zrinjski trg 11. 2906

Gépazsur métere cérnával 1.50., gépselyemmel 2 din. Plisszé 1 cm. felül 10.—, 1 cm. alul 15.— dinár. Géphimzés a legszebben és legolcsóbb áron készül Facsar szalonban Subotica, Paje Kujundžićeva ul. 11. 2844

Olcsó házhelyek, kedvező fizetési feltételek mellett eladók a Szegedi Szőllőkben. Bővebbet Vas Antal ügyvédnél vagy Ruttkay Lászlónál a helyszinen. 2900

Garantált 4 éves gyümölcsfák, gyökeres szőllővesszők, vadalanyra oltottak is kaphatók Ruttkaynál. Menhely mögött. 2899

A Szaharán és Szudánban a forgalmat ma már automobilok bonyolitják le és a régi tevekaravánnak már csak emléke él. A XIX. század eme titokzatos világát G. Nachtigal: Szahara és Szudán cimü könyve izgató érdekességgel ismerteti. A diszes kiállitásu könyv ára egész vászonkötésben 64 dinár és megrendelhető a Minerva r.-t. könyvosztályában.

Szalagfürészgép, kombinált, azonkivül egy körfürészgép vasálványon, uj állapotban, helyszüke miatt áron alul eladó. I., Jukićeva ul. 37 Ullreich. 2898

Gyümölcsfák: Senta város faiskolájából eladásra kerül nagyabbmennyiségü gyümölcsfa hiteles fajtákban. Erős, iskolázott akácfa, amerikai kórisfából nagy készlet. Diszbokrok, szabadföldi bokrok és futórózsák több fajban. Árjegyzéket dijmentesen küld Gallé Viktor városi kertész Senta (Bačka). 2895

Diesel-nyersolajmotor, 7 HP, kitünő állapotban, különböző méretü meghajtókerekek, transzmissziók minden elfogadható áron eladók. Zsivoin Feodor, Jaša Tomić (Banat). 2876

Vendéglő, jóforgalmu, leltárral és házzal együtt, más vállalkozás miatt eladó. Weber Péter vendéglős Pancsevo, Vojvode Mišića 2. 2924

Sörözö-büffé, jó nyári üzlet, eladó. Ugyanott 3 méter hosszu pult is eladó. Cim a kiadóban. 2820

Eladó 4 éves 30 HP MÁV Astra szivógázmotor 54" MÁV golyós cséplővel. — Bagi Lukács, Martonos. 2826

Megvételre keresek 80—90 HP kondenzátoros kompressziós félstabil és egy MÁV cséplögarniturát, lehetőleg 20 éven alulit. — Ajánlatok az ár megjelölésével Szklena József, Pančevo, Novoseljanski put küldendők. 2678

Mozi eladó teljes fölszereléssel és berendezéssel. — Titan Kinó, Bačko Petrovoselo. 2613

Megvételre keresek gőzgéphez való tiz-tiz vasu balanc-ekét, esetleg többfejüt is csekély szántásra. Gyuró Budisin Vel.-Kikinda. 2610

Mozi, komplett, olcsón eladó. Paja Milić, Sombor, Kralja Petra 2. 2689

Vendéglő a Palicsi uton házzal és berendezéssel eladó. Jelačik, Paliči ut 145.

Szalagfürész motorral, esetleg külön is, táboritüzek, kisebb-nagyobb esztergapadok, lyukasztóprések, csöprések, eladók. Nagy helyiség kiadó. Braća Leipniknél, Zrinjski trg 33. 2758

Trapista sajtot, elsörendü minőségü »Bijela zvijezda« márkájut ajánl 5 kg-tól felfelé »Zvijezda« tejfeldolgozó vállalat, Jarkovac (Banat). 2782

Ócskafémet, vörös- és sárgarezet, ólmot, ónt, vörös- és sárgaréz esztergahulladékot, aluminiumot, akkumulátorlemezeket, ólomhamut, ólombetüket, kliséket, fémsalakot, vasat, öntvényeket vásárol »Calin« kom. društvo Zagreb, Mandaličina 1. b. 1674

Menyasszonyok, ha kelengyéiket, monogramjaikat olcsón, divatosan és izlésesen akarják elkészittetni, győződjenek meg arról, hogy egyedül Budanović Terézia üzletében, Rudić ul. 1. kaphatják azt. 1483

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetüs és idegen szónál kétszeresen számit. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jeligés leveleket továbbitunk. Kérdezősködésekben válaszbélyeg mellékelendő.

Jutalmat

2340

készpénzben
talál a közkedvelt
LEONA CIPŐKRÉM
egyes dobozaiban. :: Kapható mindenütt!

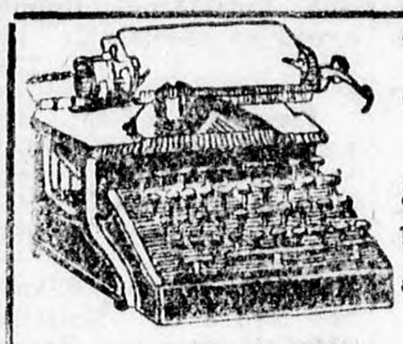

Irógépe

csakis
akkor lesz jó és tartós-életü, ha
azt nagyon csekély évi dij mellett
Deutsch Izidor optikus és müszerésznél karbantartja!

Uj és használt irógépek, eredeti GREIF-irógépszalag és karbonpapir

Irógépjavitások gyorsan és olcsón jótállás mellett Irógépek kedvező részletfizetésre. — Telefon 2-16

INGEK

Zefir 42, 68, 80 dinár, Fehér rayèmellel 44, 53, 66 din., Munkás 33, 38, 43 din. Alsónadrág 21, 32, 42, 60 din. Galér 8, 9, 12 din. Zsebkendő tucatja 35, 53, 94 din. Harisnya 8, 11, 18 din. Kamáslik 22, 34, 50 din. Nadrágtartó 20, 24, 29 dinár. Nyakkendő 12, 19, 30 din. Sapkák 23, 35, 44 din. Kalap 50, 66, 90 din. Esernyő 62, 95, 135 din. Csakis a legjobb minőségben, a világhirü gyárakból
Fehérnemü kiválo szolidán kidolgozva saját mühelyemből

R. STERMECKI, Celje 27 szám

Irjon azonnal a több 1000 ábrás nagy illusztrált árjegyzékért
Rendelések 500 dináron felül bérmentve. — Meg nem felelő árut kicserélem vagy a pénzt visszaküldöm.

Külföldi bevásárlásomról megérkeztem

Eredeti kalapkülönlegességeim megtekintésére felhivom nagybecsü vevőim szives figyelmét

POGÁNY kalapszalon
Trg Fra Ješe 15. I. em. 729

MOTOREKE

28 HP. legujabb rendszerü, 1925. épitésü, vadonatuj, leszerelhető ekékkel, feltünő olcsó áron eladó 253

SEIDL GÉPGYÁR VRSAC

VÁROSI MOZI

Csütörtöktől—Vasárnapig
Ujból két nagy sláger
A Walles cirkusz titka
AZ ÜLDÖZÖTT
Dráma a cirkuszi életből
Főszereplők: Marion Nixon és Pat O' Malley
Az 1928. év sláger filmje
A tökéletes gentleman
Az arisztokrácia karikaturája
Főszereplők: Gösta Eckmann és La Jana

Eladó: kocsma, pék-, fűszerüzlet-helyiség, ebben a házban 20 év óta fennálló üzlet volt. Senta, Karadjordjeva ul. 14. sz. 2741

KÜLÖNFÉLE

Elajándékoznám iskolázott farkaskutyámat, esetleg ellátásért fizetnék. Cim: Kumičićeva ul. 3. 3017

Apróhirdetés a Bácsmegyei Napló részére Szuboticán, az Aleksandrova ulicában, Pressburger-féle üzletben is feladható.

Beltéren 3 szoba és mellékhelyiségekből álló udvari lakás május 1-re kiadó. Ugyanott komplett hálószoba eladó. Zrinjski trg 11. (Gyümölcspiac.) 2992

Különbejáratu két uccai szoba csakis irodának kiadó. Zmaj Jovina ulica 2, Schossberger ház. 2986

7 (hét) százalékos nagyobb törlesztéses uj kölcsönök kaphatók és a régi nagy kamatokkal felválthatók. Cim a kiadóban. 2958

21 éve ismert Larucin kapszulák a legjobban beváltak mindennemü hugycsőbántalmaknál, női fehérfolyásnál. Gyógyszertárakban és drogériákban dobozonként 20 dinár. Postai szétküldés: Blum, gyógytár, Szubotica, főpostával szemben. 360

Kiadó felesbe és árendába kertiföld, ugyanott gyermektelen házaspár takarításért lakást kap. Tállassykert, Segedinski put, Menhelynél. 3014

Beltéren kétágyas fehér garzonszoba kiadó. I., Sudarevićeva ul. 9. 2954

Apróhirdetés a Bácsmegyei Napló részére Szuboticán, az Aleksandrova ulicában, Pressburger-féle üzletben is feladható.

Amerika (Észak-, Közép- és Délamerika) cubai munkaalkalmakról, a beutazás lehetőségéről és munkabérviszonyokról 5 dollár beküldése ellenében magyar vagy horvát nyelven tárgyilagos és kimeritő tájékozást ad az alanti uradalom intézősége. Sv. Administrador de la finca »La Gloria« Güira de Melena (Provincia Habana) Republica de Cuba. Amerika. Via New-York. 2933

Keresek kettőszobás üres lakást, lehetőleg Szegedi ut környékén. Cim: Hallrohr telep portásánál. 2901

Három- vagy ötszobás lakás mellékhelyiséggel április 1-ére kiadó. Sudarevićeva ul. 40. 2817

Kiadó két egymásbanviló parkettás modern szoba nagy balkonnal, különbejárattal. Park Kralja Petra 11 2912

APOLLO, NOVISAD

Március 22—25-ig
Alraune
Hans Heinz Evers regénye 7 felvonásban. — Filmre irta: Henrik Saleen
Főszereplők:
Brigitta Helm
Paul Wegenor
Svetislav Petrović

ELŐKELŐ

ölgyek fodrásza

KULICS
SZUBOTICA,
I., Manojlovićeva ul. 7.

BUTORALBUM

a legmodernebb és stilustervekkel most jelent meg. Kapható

SIPOS FIAI
lakásberendezők kiadásában
SUBOTICA, Zentai-ut 3.
Lakásberendezés és az asztalos szakmába vágó munkák a megrendelők teljes megelégedésére készülnek

Észak- és Délamerikába utazni óhajtóknak felvilágositással szolgál Nemzetközi Iroda, Subotica, Aleksandrova 9. 2798

Volt Ön Afrikában? Schweinfurth: »Afrika szivében« cimü könyvéből megismerheti azt anélkül, hogy oda kellene utaznia. Ára 64 dinár. Megrendelhető a Minerva r.-t. könyvosztályában.

Izgubljen oružni list Djuro Rudić-a. Ko nadje neka preda Centralu Policije.

»Alexa« nyakkendőipar 10 dinárért forditja ki régi nyakkendőjét. Korzó. 1249

Kétszobás modern iroda a beltéren május 1-re kiadó. Felvilágositással Kramer Antal és Társa cég szolgál. 2760

Ujoncok! Szakavatott egyének pontos felvilágositásokat adnak katonai természetü, különösen sorozási, szolgálati idő meghatározására és jogos esetekben a szolgálatok megrövidítésére vonatkozó ügyekben. Nemzetközi Iroda, Szubotica Aleksandrova 9. 2240

Kétszoba, konyhából álló lakást, mellékhelyiségekkel, a vasutállomás közelében vagy a környékén keresek. Ajánlatok Petrović, Radnička Komora megbizottjához, Antunovićeva ul. 11. küldendők. 2899

A szerkesztésért felelős dr. FENYVES FERENC. Nyomatott a kiadótulajdonos Minerva r.-t.-nál. Felelős kiadó: FENYVES LAJOS Szubotica.

A német-orosz konfliktus

A német sajtó az utóbbi időben nagyon szenvedélyes hangu cikkeket irt, mert az Oroszországban tartózkodó német mérnököket a szovjet letartóztatta. Nemcsak a nacionalista sajtó, hanem még a szociáldemokrata sajtó is kijelentette, hogy a német mérnökök letartóztatását nem szabad a német kormánynak szó nélkül hagyni. Németországnak a diplomáciai viszonyt a szovjettel meg kell szakitani. A Vorwärts cimü szocialista lap kijelentette, hogy abban az esetben, ha ma Németországban szociáldemokrata kormány volna, az sem cselekedhetne másképpen, *mint* ahogy a német kormány cselekedett. A német kommunisták természetesen körömszakadtáig védelmezik a moszkvai kormányt.

Ha valaki a német gazdasági szaklapokat olvassa, akkor ezekből is megállapithatja, hogy ma Németországban milyen nagy az elkeseredés Szovjet-Oroszországgal szemben. A német gazdasági körök a lapjaikban ma ugy iratnak, hogy Németország nem találta meg meg számitásait a szovjettel folytatott üzleti összeköttetései során és állandóan azt hangsulyozzák, hogy sem a német kormány által nyujtott százmillió márkás kölcsön, sem a 300 milliós garancia kölcsön nem hozott a német gazdasági életnek tulajdonképen semmiféle előnyt. A német hitelek elenére, a német gazdasági statisztikusok kimutatása szerint tavaly még Németország 173 millió rubel értékü árut szállitott Oroszországba, 1927-ben ez a szám már 157 millió rubelre csökkent. Ezzel szemben az oroszoknak sikerült a Németország felé irányuló kivitelüket egy év alatt 111 millió rubelről 167 millió rubelre emelni. Az orosz gazdasági organizációk értik a módját annak, hogy az orosz importot minél jobban felemeljék, bár a német ipar Oroszországban mindig kevesebb és kevesebb elhelyezkedési teret talál. Az orosz kormány a maga részéről mindent megtesz, hogy az Oroszországba kerülő iparos és kereskedő minél nagyobb nehézségekre találjon.

Az oroszok és a németek látták, hogy igy nem mehetnek tovább a dolgok és ezért elhatározták, hogy a két ország között levő függő kérdéseket meg fogják ujból tárgyalni. A tárgyalások elején ujabb, nagyobb hiteleket igényeltek. A német kormány azonban hallani sem akart ujabb hitelek adásáról. Amikor ezek a tárgyalások folytak egyszer csak megérkezett a hir a német mérnökök letartóztatásáról. A szovjet kormány a maga részéről azt hangsulyozta, hogy a német mérnökök bünössége már amugy is be van bizonyitva a német kormány tárgyalások alatt, most már arra az álláspontra helyezkedett, hogy addig nem folytat semmiféle megbeszélést a szovjettel, amig a német állampolgárok letelepedési engedélye nincsen biztositva.

A német gazdasági körök a német kormány eljárását a legnagyobb mértékben helyeselték, sőt a kormányhoz hálafeliratot intéztek és azt is hangsulyozták, hogy a jövőben szükség van arra, hogy a német munkások és a mérnökök oroszországi ténykedését szabályozni kell és a telepedési engedélyt részükre okvetlenül meg kell adni, mert ellenkező esetben a német gazdasági élet teljesen kivonul Oroszországból.

A német-orosz viszony, berlini lapok jelentései szerint, még nincsen ugy elmérgesedve, hogy már szakitásról kellene beszélni. Az angol lapoknak még nagyon korai az örömük, mert a német kormány még nem akarja sem a rapallói, sem pedig a berlini szerződést megsemmisiteni, csak azt követeli hogy a két ország között megindult gazdasági és politikai közeledést semmiféle zavaró momentum ne akadályozza. Stresemann hangsulyozta, hogy még nem érkezett el az ideje annak, hogy a német kormány akár nyugat, akár kelet felé orientálódjon. A kormányhoz közelálló Tägliche Rundschau is azt követeli, hogy a német külpolitika a jelenlegi keretek között maradjon és különösen Oroszországgal szemben tartsák fenn a mostani kurzust. Az orosz kormány is belátta már, hogy nagy ügyetlenséget követett el akkor, amikor a német mérnököket letartóztatta és most már közülök néhányat sietve szabadlábra is helyezett.

A német-orosz konfliktusnak nem lesz messzemenő diplomáciai következményei. Az európai, de különösen a Balkán politikában azonban ez az eset nagyon is fogja éreztetni a hatásait, mert az ilyen események után Jugoszlávia még kevésbbé meri majd Szovjet-Oroszországgal a diplomáciai tárgyalások fonalát felvenni.

Somlyó Zoltán:

Kiváncsi hold...

Megyek a frissen hullott
fehér havon át.
A hold kiteritette
jéghideg fátyolát.

A hó ropogva omlik
szét lépteim alatt.
A hold csak jön utánam;
a nyomomba halad.

Kiváncsi rá, hogy merre,
hogy hova haladok...
El nincs már dolga néki?
Be furcsa egy dolog!

És most szaladni kezdek
a ropogós havon...
De fut a hold utánam; —
hát fusson. Én hagyom.

Tudom, hogy les utánam.
Pedig lesnie kár!
Csak ahhoz megyek úgyis,
ki minden este vár...

Irodalmi levél

Irta: Baedeker

A TÁRCA

A tárca, amelynek eredetére és történetére egy olvasóm kiváncsi, kezdetben kritika volt s csak később terebélyesedett novellisztikus irássá és mindenről szóló csevegéssé. Az első *nagy tárcairó*-t, Jules Janin-t, épp ezért a kritika fejedelmének nevezték. Csak később kezdték őt a tárcairók királyának tisztelni, amikor már minden francia ujság befogadta és meghonositotta az uj rovatot s mindegyiknek megvolt a maga egyké »csevegő«-je, akik mulattatták a közönséget a hét krónikájával s főleg a szinházi premiére-ek ismertetésével. Ezekre épp oly sulyt vetettek az akkori párisi lapok mint az angolok a mentül alaposabb és gyorsabb hirszogálatra, s mig ez utóbbiak az *our own correspondent*-jeikkel (saját külön tudósitóikkal), amazok mentül szellemesebb feuilletonokkal iparkodtak kitünni.

Az ugynevezett *hétfői tárca* is a tárcakirály kezdeményezése. Ő lett feje a *lundiste*-eknek, akik hallgatag megállapodással mindig hétfőre lettek készek a referádájukkal. E hétfői irók leghiresebbje s leghalhatatlanabbja a ma is olvasott és tekintélyként gyakran idézett Sainte-Beuve lett, akinek irókról és könyvekről megjelent tárcái huszegynéhány vaskos kötetbe gyüjtve csak nemrég jelentek meg istentudjahányadik kiadásban. Szinházak dolgában a *hétfői rendszer* Párisban még ma is megvan s a csütörtöki elsőelőadásokról most is ezen a napon számolnak be a kritikusok. Kivétel hosszu ideig csak *Pontmartin* volt, a szintén népszerü *Samedi*-k irója, aki már szombatra elkészült a maga gyorsabb ütemü, de azért nem fölületes itéletével. (Ezekből is huszkötetes gyüjtemény lett.)

A fölületességgel vádolt francia ujságirók itt komolyabbaknak bizonyultak mint más nemzetbeli kollégáik, akik néhány órával a főpróba után már fix véleménnyel állanak a publikumuk elé. Ezek a jelentések persze nem lehetnek oly gondosak és kiesztergályozottak mint a lundistáké, amelyeket érdemes elolvasni akkor is, mikor már sok száz hétfő tünt el az enyészet homályában s a drámairó is, a kritikus is rég a temetőben pihennek távol egymástól s a közönségüktől. Kabinetdarabok ezek, amelyek sokszor többet érnek mint a szinmüvek, amelyekről itélkeznek, mint ahogy a Macaulay hires-jeles essay-it még mindig haszonnal s kedvvel olvassák sokan, akik csöppet se érdeklődnek a könyvek iránt, amelyekkel azok foglalkoznak. Ilyformán hangzott Taine-nek az itélete is egy bukott drámáról:

— Érdemes volt előadni, mert alkalmat adott Janin-nak, hogy pompás cikkben számoljon be róla.

(Megtörtént a budapesti szinházi életben is, hogy Ambrus Zoltánnak vagy Beöthy Zsoltnak egy-egy dramaturgiai fejtegetése messze tulélte *az Anstandserfolg*-ot elért darabot amelyet ismertetett.)

A tárca kiindulópontja, első stációja és rakodója tehát a szinház, amely mindig fontos tényező volt a kulturérdeklődők előtt és valósággal bálványos oltár a nagyközönség szemében. Szinmüirók és szinészek szolgáltak anyagul hozzá. (És szinésznők befolyásolták.) De már Janin szélesbitette a szük keretet és bevitte tágitott körébe mindazt, amiről beszélni érdemes s ami az akkori társaságokban a közvéleményt vagy a válogatottak csoportját foglalkoztatta. Ő már igazi »csevegő« volt, aki mindenről, ami az utjába tévedt, tudott valami elmését mondani. Középszerü regényeit már a hazájában is kevesen olvassák bár Sainte-Beuve igen sokra becsülte őket, de mint szeretetreméltó tárcairó, aki oktatva mulattatta a közönségét, szinte halhatatlanná lett.

Talán kevésbbé volt francia mint Janin, de párisibb volt nálánál Nestor Roqueplan, a párisi életnek e kiválóan szellemes festője, a különleges *párisi tárca* kezdeményezője. Janin univerzalista volt, Roqueplan specialista. Amazt minden foglalkoztatja: a görög müvészet, a plautus-i vigjáték, a modern könyv, sőt — óh borzalom! — a politika is. Emezt csak az érdekli, ami Párisban van, hozzája tartozik, vele kapcsolatos, a párisi illat s a párisi büz egyaránt, a párisi erények s a párisi komiszságok egyformán. Ő maga is egy kivonata és megszemélyesitője ennek a szines, meleg, finom és léha városnak, — a mulató, szórakozást habzsoló, dinirozó, pezsgőző, maliciózus, kokottos, táncoskedvü, örökké-vidám Párisnak. Ő egyszersmind tipusa a vérbeli, hamisitatlan *cercle parisien*-nek, a második császárság *élégant*-jának, aki a legfinomabb éttermekben ebédel, hacsak nem szivesen láott vendég valamely igen előkelő helyen. Nemcsak irni tud, hanem (talán még jobban) élni is. Valószinü, hogy átélte mindazt, amiről irt, felkóstolta és felszürcsölte azt a sok inyességet, s megitta vagy kiöntötte mindazt a champagne-it, amiről csak szó volt az irásaiban. A nőt is, a tárcáknak e hősnőjét és legjobb falatját sem akképp ismeri mint igen sok kollégája: elméletekből, az irodalomból és »tisztes« distance-ból, hanem a legközvetetlenebbül s a legközelebbről. (Különböző szinházaknak a szerencséskezü és boldogsorsu igazgatója volt évtizedeken keresztül.) Jó tárcairó csak nőszakértő lehet — mint ahogy csak az irhat jó vezércikkeket aki ért a politikához —, s ezt legmeggyőzőbben Roqueplan ur bizonyitja, aki épp oly alaposan ismerte az őrgrófnékat mint a grizetteket s a polgárasszonyokat mint a kokottakat. Tudta, miben hasonlók egymáshoz, s miben tér el egyik a másiktól. Kevesen is rajzolták őket oly biztos kézzel s annyi élethüséggel mint ő. Aki átlapozná a közben fakókká lett irásait, megtalálná bennük sok oly hölgynek a modelljét, akik azóta karriert csináltak az irodalomban s tapsokat arattak a szinpadokon, — ráakadhat az Osztrigás Micinek, az Ártatlan Zsuzsinak s a Dekobra, Rosny, Colette s még akárhány modern iró Frou-Frou-jának, Zizijének, Zozojának és Dodojának az embrióira is. S aki olvasta a szőkékről irt pompás csevegését megesküdne rá, hogy Évától máig senki se ismerte ugy mint ő a Tizian és Botticelli asszonyait. (Persze Anita Loos se, a Szőkék Előnyben cimü angol könyv szerzője.)

A franciák könnyen nyujtják a dicsőség babérjait. Jules Janin-t az elmés tárcaleveleiért — és nem a sikerült Horáciusz-forditásaiért — beválasztották az akadémiába, ami ott tudvalevőleg halhatatlanságot jelent. Roqueplan nem jutott be a negyven »immortel« közé, de azért biztositotta a halhatatlanságát *egy szó*, amelyet szerencsés pilanatban csinált. Ez a szó: a *lorette*. Az ilyen szolgálatokat Franciaország nem szokta elfelejteni, s ebben is különbözik azoktól a nemzetektől, amelyek fiaiknak olykor a legnagyobb cselekedeteiről is megfeledkeznek. Valamint az emberek általában hálásabbak az apró szivességekért, mint a nagy áldozatokért, azonképp egy nemzet is néha jobban megőrzi annak az emlékét, aki egy szerencsés szóval gazdagitotta a szótárát, mint ama fiáét, aki geniális reformeszmékkel, hasznos találmányokkal vagy áldásos jóléti intézményekkel növelte a hazája erkölcsi vagyonát. Ez a szó, amelyet alkalmatos időben és helyen mondott ki a nagyopera igazgatója, megalapitotta a hirnevét. Különben, tessék emlékezni: egy időben (s attól tartok, ma is igy van) Magyarországon jobban ismerték Asbóth Jenőt és Szemere Miklóst, egy-egy szerencsés szállóige máskülönben elég jelentéktelen szerzőjét, (»Uraságod ugy látszik, idegen« és »Nem boldog a magyar«) mint például Baksay Sándort, a legkitünőbb novellairók egyikét vagy Tolnai Lajost, a realista magyar regény megteremtőjét és legtehetségesebb mivelőjét.

Ettől az időtől fogva bátran lehetett beszélni azokról a »hölgyek«-ről, akiket előbb — nem lévén »rendes« nevük — nem volt szabad emlegetni *az akkor még* kissé szemérmeters uri társaságban. Roqueplan megirta a »lorette« természetrajzát is egy »értekezés«-ben, amely egyike a legszellemesebb dolgoknak, amiket valaha francia nyelven irtak. Pedig ezen a nyelven sok elmés dolgot irtak... Ugyancsak tőle származik a legeredetibb előszavak egyike is, a *Parisine* cimü könyvéé, amely a következő pár szóból áll:

— Azt mondják: sztrichnin, kinin, anilin, nikotin, — én azt mondom: parisine.

Ez az egész.

Talán hosszabbra nyulik, ha abban az időben már létezett volna a kokain és az a sok in-nel végződő drogue, amely azóta megtermett.

Hogy mily találó ez a lakonikus elüljáróbeszéd, csak akkor látja az ember, ha elolvasta a könyvet, amelyet az oly szokatlan szükszavusággal konferál be. *Parisine*-nek a szerző azt a *párisi mérget* nevezi, amely esetleg öl, mint a sztrichnin, gyógyit, mint a kinin, lélekzetet veszejt, mint az anilin és kábit, mint a nikotin. Uj és találó szó annak a jellemzésére, amihez hasonló nincsen a világon (vagy akkor legalább még nem volt), s ami méreg az egyiknek, gyógyszer a másiknak, izgatószer

A-nak, gutaütés B-nek. Ennek az atmoszférának a nehézillatu szellője csap felénk e könyvből, s talán még forróbban egy másik müvéből: a *Vie Parisienne*-ből, amely valóságos pszicho-fiziológiája az akkori modern Párisnak, az uj és ujitó eszmék piacának, s a nők és tárcairók paradicsomának.

A tárcairó első sorban hangulatok festője lévén, hogy a váltakozó hangulatokat (az övéit s a másokéit) jellemzően fejezhesse ki, a mondatok uj formáira, a csattanósságok uj fajtájára — aminő például az antitézis — és sokszor uj szavaknak az alkotására is rá van kényszeritve. Janin még nem csinál uj szavakat. Ő a régiekkel, amelyek benne vannak az akadémia szótárában, s amelyekkel Chateaubriand és Victor Hugo oly müvészi hatásokat tudtak elérni, elég ügyes játékot üz, s mindent ki tud fejezni velük, amire szüksége van. Roqueplan, aki pedig sokkal kevésbbé talentumos iró, már merészebb, — a legvakmerőbb antitéziseket halmozza, a legmeglepőbb fordulatokkal parádézik, s az amugy se szegény nyelvet uj szavakkal gazdagitja. Ötven-hatvan év óta nincs francia, aki ne ismerné a Parisine-szót és a lorette-et. Sőt ez utóbbi a sok emlegetés révén polgárjogot nyert az egész müvelt és müveletlen világon, — ezen a néven sétál Nizzában a »Promenade des Anglais-n. az algiri tengerpart esplanade-ján, a bombay-i angol városnegyedben, a divatos tengeri fürdők digue-jén, s mindenütt, ahol oly férfiak sétálnak, akiknek pénz vagy nagy összegről szóló hitellevél van a zsebükben...

Mentül hangulatosabb az iró, annál gazdagabb lesz a nyelvezete, s ha nincsen minden alkotókészség hijján, gazdagitania kell a nyelvet is, amelyen ir, s nemcsak az irodalmat, amelyet szolgál. Ebből a szempontból például Ágainak igen sokat köszönhet a magyar nyelv, s aki már nem olvassa szivesen az irásait, amelyek legtöbbjének az aktualitása elmult, hálásan lapozgathat bennük ma is a nyelve kedvéért. Ez a nagyérdemü iró sohase erőszakolt a szókincsünkbe, ami nem illett beléje, — talán azért, mert nem volt soha egyetlen magyartalan gondolata. (Amit nem lehet minden magyar iróról elmondani, még egynémelyik olyanról se, aki csakis magyarul tud.) Jele, hogy az igazi tehetség s a jó stiliszta összeolvashatja az egész világ mindennyelvü irodalmát, beutazhat két tucat országot és megmarad mégis nemzeti irónak. Ujszerü ötleteinek, egyéni hangulatainak és finom oktatásának mindig megtalálta a legalkalmasabb formát, s ha nem talált rá, akkor — megcsinálta. Ha pedig a szó, amelyre szüksége volt, nem volt készen, azt is megalkotta azzal a szerencsés intuicióval, amely némely jeles irót nyelvmüvésszé avat.

Minél szubjektivabb az iró, annál nehezebb neki beérni a szótárakban elhelyezett, leltározott kincsekkel. Egy gondolat, hangulat vagy érzés, amely egyedül az övé, sokszor nem juthat másképpen formába és kifejezésre mint uj szavak által vagy uj szóelhelyezés utján. A regény- vagy novellairó (s a drámaköltő talán még inkább) objektive áll a müvével szemben — hogy Flaubert-nek a szavát használjam: *impassibilité*-vel —, nincsen alanyilag vagy érzelmileg, mondjuk: lirailag érdekelve benne (kivéve természetszerüen azokat az eseteket, amikor az iró a maga regényét irja meg s anak ő a hőse, aminő a Sénancour *Obermann*-ja, a Chateaubriand *René*-je, Goethe *Meister Vilmos*-a, Dickens *Copperfield*-je, Keller *Zöld Henrik*-je, stb.) — ő hát könnyen boldogulhat, ha egyáltalában tud irni, a meglevő szavakkal. Más a tárcairó helyzete a nyelvvel szemben. Ő a legszubjektivebb minden irók között, a prózai lirikus, aki maga is ott lappang az irásaiban, azoknak minden sora, ötlete és hangulata mögött. Melankólia, pathosz és humor, — ezeken a legegyénibb szenzációkon épül föl az igazi tárca s inkább ez adja meg müfaji jogosultságát mint a gregussi formula, amely a levélalakot ismeri el benne irodalmi értéknek.

E megállapisban a Gregussével szemben nincs is ellentmondás. A privátlevél se egyéb intim csevegésnél, s mennél inkább az, annál jobb levél. A csevegés hát a tárcacikk vagy tárcalevél esszenciális része, igazi eleme, amely érdeket kölcsönöz és jogosultságot ad neki. Ez az eleme biztosit halhatatlanságot is részére, mert ha a csevegés, a mult századok e finom illatu (kedvem volna mondani: szellemes) virága lassankint ki is pusztul a szportoló bokszoló, pletykázó és hopszoló társadalomból, az irodalom kertjéből nem fog eltünhetni.

S ha a csevegésnek van jövője van a tárcának is.

Z. F. S. S. R.

Képek és számok a vadregényes kaukázusi Kaliforniából, a hetvenféle nemzetiség országából — Jovanovics Mihajlo és Krno Dalibor második oroszországi levele

Tiflisz, —.

A bolsevikok, bizonyos nemzetiségi igazságosság törekvésétől vezetve, a volt cári Oroszország óriási területét öt nagyobb föderativ köztársaságra osztották fel: az orosz, ukrán, fehérorosz, transzkaukázusi és turkomán föderativ szocialista szovjetköztársaságora. Ezek ismét számtalan köztársaságocskára és autonóm területre (*avtonomnaja oblaszt*) oszlanak. Az egész szovjetszövetséget, a melynek hivatalos neve: *Rosszijszkaja Szocialisztycsevszkaja Federativnaja Szovjetnaja Reszpublika* (röviditve R. S. F. S. R.), huszonhárom önálló szovjetállam alkotja. Ebben a felaprózottságban a legbizarabb látványt nyujtja a viszonylag kicsiny Transzkaukázusi köztársaság (Zakavkaszkaja Federativnaja Szocialisztycsevszkaja Szovjetnaja Reszpublika — Z. F. S. S. R). A 193.000 négyzetkilométernyi területen *öt és fél millió ember él, ez a lakosság hetven különböző nemzethez és törzshöz tartozik. Csaknem minden völgy más-más nyelven beszél, más ábécét használ és más szokásokat, hagyományokat őriz.* Ebből a konglomerátumból egy politikai egységet csinálni anélkül, hogy valakit erőszak érjen, szinte lehetetlen. A legnagyobb nemzetiség, a *gruzin*, bizonyos politikai és kulturális poziciót foglalt el a többiek előtt. Nemzetek, amelyeknek a forradalom előtti időben nem volt meg a lehetőségük, hogy nemzeti sajátságaikat ápolják és kultiváljak, most kihasználják az adott alkalmat és elsősorban nacionalisták, csak aztán bolsevikok. Ez éppen a legnagyobb különbség a nagyoroszok és a R. S. F. S. R. összes többi népei között, hogy a nagyoroszok elsősorban kommunisták, bolsevikok, a R. S. F. S. R. polgárai s csak azután nacionalista oroszok, mig mind a többi népek az első helyre nemzeti individualizmusukat helyezik.

*

A városokban észlelhető leginkább a kaukázusi köztársaság nemzeti sokféleisége. Nemcsak hogy Tifliszben, *Georgia* (Gruzia, Gruzinszkaja Szoc. Szov. Reszp.) fővárosában több az örmény, mint a gruzin, hanem valamennyi városban *az idegennek az az első impressziója, hogy valami jóllátogatott álarcosbálban van.* A lefátyolozott nők csak fokozzák ezt a hatást. Perzsák, hosszu kaftánokban, vad kurdok, fátyolos török és tatár bulák, tipikus zsidók, ingusok, aranyhimzésü nemzeti viseletbe öltözött, páncélos, diszfegyverzetü hegylakó gruzinok. Büszke, karcsu gruzin nők, a szultáni háremek valamikori diszei, élesvonalu, buja ajku nők, nagy kék, vagy szénfekete szemekkel. Mindez a tömeg itt sétál az uccákon, utazik a nyitott villamosokban, automobilokban és kocsikázik a gazdagon diszitett, vidám és szép izvoscsik-okkal. Ennek az álarcosbálnak a büfféi az uccán vannak. Már messziről illatoznak *a kaukázusi nemzeti ételek, amelyek nem mások, mint a szerb csevapcsics és razsnyics.* Noha egészen más a nevük. Mindenféle apró-cseprő holmik árusitása folyik itt, láthatók a hires kaukázusi ezüst ékszerek és minden, amit a kaukázusi gavallér szokott ajándékozni hölgyének.

Régóta megszünt már a régi életmód, amikor minden néptörzs elrejtve élt a maga völgyében, minden szükségletét maga készitette el, háboruzott, vagy fosztogatta a szomszédos törzseket. Lassanként kellett egy olyan nyelvet teremteni, amelyen mind megértik egymást. Tisztára gyakorlati okokból. *Az orosz nyelv a kaukázusiak eszperantója.* Utat nyit nekik egy egész óriási világrészbe, lehetővé teszi számukra a moszkvai és leningradi főiskolák látogatását, alkalmat ad nekik minél több könyv tanulmányozására. Mert bár a szovjet igyekszik minden népnek, még mesterséges módon is, megteremteni külön irodalmát, minél kisebb egy nemzet, annál kevesebb könyvet lehet számára kinyomtatni. Igy például egy nemzetség, amely századokon át fejlődött ki eltatárosodott görögökből s amely még ma is görög ábécével irja tatár dolgait — alig huszezer lélek a létszámuk — csak a Kommunista Kiáltványt, a Szovjetalkotmányt és Lenin néhány müvének kivonatát kaphatta meg.

*

Ásványokban való óriási gazdagságuk mellett is szegények ma a kaukázusi vidékek. Nyitott nafta források *Baku* környékén vannak. Egy kevés réz-, kőszén- és vasbányászat s ezzel a kaukázusi természeti gazdagság kihasználása ezidőszerint készen is van. Sokkal nagyobb a fontossága és a lakosság széles tömegei számára pozitiv jelentősége a földmivelésnek. Egész Oroszországban és külföldön is ismertek a kahetini és eriváni borok, a szuhumi dohány és a batumi tea. Az idegentől Oroszországban rendszerint ezt a két dolgot kérdezik: látta-e a Kaukázust és ivott-e kahetini bort? Mert valóban páratlan mindakettő. Jelentős termékek még a pamut és a selyem. A nemzeti összjövedelemben a földmivelés 65 százalékkal szerepel (nem számitva a naftából származó állami jövedelmet), mig egész Oroszországban nem teljes 50 százalékkal. Ez a szám azonban nem annyira a kaukázusi földmivelés intenzivitását bizonyitja, mint inkább a forgalom minimális voltát és a gyenge kereskedelmet.

*

Aszerbeidzsan területén (Aszerbeidzsanszkaja Szoc. Szov. Reszpublika), a kaukázusi föderáció keleti államában van a Szovjetszövetség egész naftája, azaz *az egész világ naftájának, ennek a folyékony aranynak, 35 százaléka a Kaukázus vidékén van.* Minden cári kincsnél nagyobb gazdagság ez és nem csoda, hogy a Kaukázus körül elkeseredett harc fejlődött ki. A három szomszédállam, Perzsia, Törökország és Oroszország meg akarták óvni a gyenge és kicsiny Georgia önállóságát. A dologba Anglia is belekeveredett. Ebből a hegyi népek szabadságáért folytatott »ideális« harcból elszánt küzdelem fejlődött, amely az évek folyamán az *angol-orosz konfliktus* elnevezést kapta. Az orosz cárizmus bukása után angol kereskedőcégek összevásárolták az orosz naftavállalatok részvényeit, a vállalatok azonban ekkor már nacionalizáva voltak. Oroszország, illetve különösen a bolsevikok számára a naftakérdés: életkérdés. Ha nem akarják cserbenhagyni minden elméletüket és elveiket, nem lehet és nem szabad semmiféle kompromisszumra lépniök a naftakérdésben. Azonban, hogy ügyes kereskedők, az abból is látszik, hogy az angolok ellen az amerikai nagy *Standard Oil Companyval csináltak üzletet.* Az amerikaiak árusitják az orosz naftát az egész világon. Hosszulejáratu koncessziót kaptak, hogy Batumban óriási naftafinomitót épitsenek. Ott finomitják és feldolgozva szállitják India részére. A petróleum Batumba hosszu petróleumvezetéken át jut el Bakuból és az amerikaiak a már meglevő mellé uj naftavezetéket is épitettek 840 kilométer hosszuságban.

*

A *széles néprétegek szempontjából* sokkal jelentősebb a földmivelés racionalizálása és az iparfejlesztés. Sokat áldoznak az egész kaukázusi vidék elektrifikálására, a vidék már természettől fogva nagyon gazdag a vizierőkben. Azután gondja van a szovjethatalomnak az intenziv gazdálkodásra való áttérésre. A legtermékenyebb és legszerencsésebb éghajlatu szubtropikus vidéken eddig kukoricát és napraforgót termeltek. Kevés munka és jelentéktelen eredmény. Amikor ugyanezen a területen, Batum környékén, teaültetvényt alapitanak, a beruházás nagy, a munka két-háromszor annyi, mint a kukoricánál, de a hozadék 25—30-szoros. Már ma, amikor *a batumi teaültetvények megháromszorozódtak a háboru előttiekhez képest*, az orosz fogyasztás nagy részét ezek elégitik ki. Majd ha sikerül az ültetvényeket ötszáz hektárról kétezer hektárra kiterjeszteni, Oroszország exportálhat batumi teát.

*

Forgalmi eszközök, elsősorban vasutak hiánya érezteti hatását mindenben. Az egész közlekedés a Fekete-tengeri Batumtól a Kaspi-partig, Bakuig vezető vasutvonalra szoritkozik. Bakutól a Csuvas-, Hegyi- és Kaberdin-köztársaságon át vezet a Kaukázus egyetlen vasuti kapcsolata Oroszországgal. Igy áll elő például az a helyzet, hogy Tiflisztől a Hegyi-köztársasági (Gorszkaja Sz. Sz. R.) Vladikavkaz-ig vonattal az ut 1500 kilométer, pedig ez az ut 220 kilométerre csökkenthető. Ha vasuttal keresztül lehetne hatolni a Kaukázus északi hegygerincén, Transzkaukázia gazdasági fellendülése sebes iramban indulna meg. Ezidőszerint annak a vasutnak tervén dolgoznak, amely Batumból a Fekete-tenger mellett Novorosszijszk-ig vezetne. Vasutak hiányában kereskedelmi és stratégiai szempontból egyaránt legfontosabb a régi katonai országut Vladikavkaz és Tiflisz közt. Vadregényes ut, a Kaukázus középső részén vezet keresztül, egyik oldalról a büszke és magas Kazbek mellett (5030 méter). Számtalanszor leirták az orosz irók. A hajdani áthatolhatatlan hegyi ösvény ma pompás autó-ut, rendkivül sokat jelent a turisztikának, kereskedelemnek és mindent a hadseregnek. Valaha ezen a »katonai-gruzin uton« nyomult be az orosz hadsereg a kő és hó birodalmának tropikus vegetációju völgyeibe, ma pedig ez a főér, amely Transzkaukáziát Szovjetoroszországgal összeköti. Számtalan autóbusz és teherautó robog itt végig naponta. Utépitők szüntelenül javitják az uttestet, távirászok uj vonalakat szerelnek fel s milicia ügyel mindenfelé a rendre. A lakosság gyorsan beleszokott az uj élettempóba. Apró gyerekek lesik az autókat s az utasokra virágesőt szórnak. Ezért a fogadtatásért illő honoráriumot várnak el, kopejkában, vagy cigarettában. Mindenesetre szép, hogy nem közáporral üdvözlik az autókat, mint némely európai faluban.

*

Itt a Szt. Kereszt-hágó alatt, az ut legmagasabb pontjánál fakad a sziklából a kristálytiszta és jéghideg ásványviz-forrás. Noha csontig hat a hideg ezeken a magaslatokon, az ember mégsem állhat ellen a kivánságnak, hogy igyék ebből az isteni italból. Itt ered a kaukázusi sziklákból a sokszor megénekelt Terek folyó is, amely rettenetes, ha árad. A régi őrházak elhagyatottak. A forradalom idején felgyujtott kolostorok omladozófélben vannak. A nép gyökerestül átalakult életszokásaiban. A katonai-gruzin országutat, hogy megvédjék hótól, lavinától és hulló szikláktól, legmagasabb részén, negyven kilométer hosszuságban betonboltozattal fedik be. A Kura és Aragva vizét, a gruzin nemzeti dalok két büszke folyóját, elállitotta a technikusok keze Georgia régi fővárosa alatt. Az ódon királyi palotának a hegyen hátat fordit Lenin óriás bronzszobra. A tiflisz központi vizmüvek 36.000 lóerő vizienergiát használnak fel és Georgia gazdasági ujjászületését készitik elő. Idővel itt alakul ki majd a kaukázusi ipar centruma.

A megállitott álom

Azt hiszitek, hogy a Vajdaságban nincsenek filozófusok? Azért, hogy aránylag keveset beszélnek, annál többet gondolkoznak s nagy magányukban, hallgatagságukban csak ugy rájönnek a dolgok nyitjára, mintha könyvekből sillabizálnák ki, hogy mi az emberi élet.

Mikor korán alkonyodó időben lassan poroszkál a két sovány ló a soha meg nem javuló országuton, egyszerre csak apró szentjánosbogárkák csillanak fel.

— Falu következik.

Itt vagyunk a libausztatónál, elkésett öreg asszony most hajtja haza a tehenét, a szobák keskeny ablakából gyámoltalanul pislákol elő a petróleumlámpa fénye.

Korán meggyujtották, hamarosan el is oltják, mert drága az olaj, takarékoskodni kell minden garassal. Hajnali három órakor talpon van már a ház népe, a jószág gondozásával kezdi ilyen korán a napot, akkor ugyis meg kell gyujtani megint.

Hogy mennyiből él meg az ember! — mennyit gondolkoztam ezen már magam is, mennyi adatot szedtem egybe a forgó élet különféle változataiban! Sokszor elenyésző csekélyből, el se lehet hinnie annak, aki csak igényekkel együtt ismeri az életet.

Itt megint eszembe jut kitünő régi barátom, Spatár Valér szentjánosi igazgató-tanitó, akivel a háboru előtt találkoztam utoljára.

A Makra Péter akkortájt gépmunkás volt valamelyik ármentesitő társulatnál, a szivattyutelepen egyszer elkapta a gép, megnyomoritotta. Péter csonka lett, de életben maradt, épp csak hogy eddigi hivatásával volt kénytelen szakitani. Azonban a társulat adott neki negyvenegy korona nyugdijat.

Viszont a faluban hitelszövetkezet is volt, — majd leesett az állam, hogy bekebelezésre hét percentért mérték a pénzt — ez a szövetkezet felfogadta Makrát szolgának. Kapott öt gyereke számára lakást és havi huszonöt koronát.

Már most találkoztam vadászatról jövet az igazgató-tanitó urral, aki viszont mindenese volt az intézetnek. Föl volt dulva, *hadonászott.*

— Mi bajod, Valér, miért vagy dühös?

— Hogy ne lennék dühös, mikor ez a Péter kihoz a sodromból. Nem engedelmeskedik, szemtelen, egy szóra tizzel válaszol. Persze, nem bir magával, amióta ilyen jó helyzetbe került. Kérlek szépen, valósággal dőzsöl, uszik a jólétben...

El méltóztatnak képzelni, hogy tizenöt év előtt milyen nagy szó volt havi hatvanhat korona és szabadlakás egy ötgyerekes családapának! Falun! És hogyan uszott Makra Péter! Tudniillik a jólétben.

Azóta ha régi skálát keresek, mert összezavarodok a pénz vásárló erejében, mindig Spatár Valér a mintám, meg a dőzsölő Makra Péter.

Bizonyos, hogy voltak neki is vágyai, álmai, hasonlatosak ahhoz, amit csika Péra mesélt el nekem Becskereken, egy pillanatig sem gondolva rá, hogy milyen filozófiát gyakorol s mennyire megmintázta a kis mesével az örök-embert.

Ül a nagyon szegény házaspár alkonyatkor az udvaron. Olyan szegény zsellérnépek, hogy azt a nyolc lépésnyi területet is tulzás udvarnak nevezni. Azonban csak ezen a jusson válhatik kertté a hét csenevész akác és palotává a vályogfalu szük házikó, ami nem is az övék, mert csak bérlik.

Napi munkájukat elvégezték, most pihennek egy sort, aztán következik a falatozás, (avas szalonnavég száraz kenyérrel, sok viz a tetejébe), majd az alvás.

— Hej, mondja a szegény ember, de nehéz állapot a szegénység.

— Nagyon nehéz, hagyja rá az asszony.

— Az éjszaka furcsát álmodtam. Sok pénzem volt, gazdagok voltunk.

— Én már álmodni se szeretek, mert az rosszabb.

— Sok pénzem volt, megvettem ezt a házat.

Az asszonyban felgyülemlik a keserüség, de talán épp ilyenkor hajlik tréfára a lélek.

— Hallod-e, vehettél volna különbet is. Ha már gazdagok vagyunk!

— Csakugyan, mit csinálnánk, ha igy lenne! — folytatja az ember.

— Tudom is én.

— Mindenek előtt földet vásárolnék, száz láncot egyvégben, feketét.

— Hát aztán?

— Tanyát épitenék rá, külön csőszkunyhót a szőlő miatt.

— Tán szőlőt akarsz ültetni?

— De még mennyire! Eladásra is futná.

— A buza se kutya.

— A buza nem kutya. Neked a belső házban külön udvart kanyaritanék a baromfiak részére.

— Ez okos dolog. Akkor is lesz szárnyasunk, ha a másé elfogy.

— A tyukok egész nap ott kárálhatnak a meleg trágyadombon.

— Miféle trágyadombon?

— Hát a lovakra nem gondolsz?

— Csakugyan, a lovak!

— De még milyen szépeket veszek! Ott lesz az istállójuk az ökröké mellett.

— Jé, az ökrök!

(Már ugy beszélnek, mintha meg is volna minden. A szegény ember álmodozása a legveszedelmesebb, mert magamagát bolonditja, — ez a két földhöz ragadt is kezdi komolyan hinni azt, amit mond.)

— De még milyen ökrök! Hattal fogok szántani, mint senki más a faluban. Az én állatjaim nem lesznek kizsarolt erejü jószágok, hanem fényes szőrüek, erősek, kitartók.

Az ember már feláll, ugy hadonászik.

— Megcserditem az ostort s elkiáltom magam: Csálé te, Bimbó. Aztán...

Abban a pillanatban megszólal valaki az uccán:

— Hóha, hó...

A két szegény ember elsápad, összerezzen, a gazdának torkán akad a szó, valaki — annélkül, hogy gondolt volna rájuk, a maga dolgát intézvén — megállitotta az ökröket, az előre siető álmokat. Nincs már itt semmi, csak halálos nagy csend.

Torontáli

GALAMBOS MARGIT:

ÉLET

Voltál erdő: virágos — voltál nappal: világos — bizodalmas, kedves.
Karácsonyfa: csillogó — ezüst dió, mogyoró — boldogságos játék.
Voltál dallam: kacagás — derüs égbolt: ragyogás — hétszinü szivárvány.
Tündérfényes dáridó — hattyulovag: csábitó — mámoritó serleg.
Voltál fül a hangomnak — édes iz a szájamnak — sok csoda lelkemnek.

Voltál mező: csalános — éjszaka: vak, borzongós — lojtogató, félős.
Korbács: suhogó, szeges — pribék: vörösköpenyes — vasrostélyu börtön.
Voltál tört hang: dadogó — hideg eső: kopogó — sötét, borus lelleg.
Halott vágyaknak tora — lidérces, szörnyü óra — bus reménytelenség.
Voltál könny a szememnek — nehéz kő a kezemnek — bánat a szivemen.

Fel vagy irás, játszottál — lelemeltél, ledobtál — Élet — Élet — Élet!

Mai anyák és mai lányok

Ez alatt a cim alatt egy igen előkelő külföldi lapban cikk jelent meg, mely szigoruan elitéli a mai, régi előitéletekben nevelt anyákat, akikben nincs megértés a mai lányok iránt és ezzel hazugságba kergetik a saját lányaikat.

A cikkiró példákat is hoz fel: Egy fiatal lány, aki maga tartja el magát és anyját, el akar utazni a barátjával. Anyja fel van háborodva ezen az erkölcstelenségen és visszatartja. Ezzel — mondja a cikkiró — megfosztja egy nagy boldogságtól, amiből esetleg még házasság is lethetne.

Utóbbi pontban egyáltalán nem tudom osztani a cikkiró nézetét, mert meggyőződésem, hogy ha egy férfi feleségül akar venni egy lányt, ugy akkor is elveszi, ha az nem megy vele előzőleg utazni. A házasság kérdését tehát kapcsoljuk ki.

A másik felét a kérdésnek nem ilyen egyszerü eldönteni.

Jogában áll-e az anyának megakadályozni, hogy vagyontalan lánya, akinek ugyszólván semmi kilátása sincs férjhezmenésre, házasságon kivül keresse a boldogságot?

És föképpen jobb-e, szebb-e kielégitőbb-e az ilyen viszony azáltal, hogy az anya tud róla és beleegyezik

A mi fölfogásunkkal elképzelhetetlen az a szituáció, hogy a fiatal lány kijelenti az anyjának:

— Ma éjjel nem alszom itthon!

Vagy ami még csinosabb, ha saját otthonában fogadja a barátját, miközben a mama a másik szobában harisnyát stoppol és ügyel, hogy senki ne zavarja a kisasszonyt, akinek »vendége van«.

A cikkiró azt állitja, hogy az anya előtt való titkolózás odavezet, hogy a lányok a maguk utján járnak és ez az ut többnyire tévut.

Példának hozza fel Steglitzet és egy ismerősét, egy tisztességes polgáraszszonyt, aki hónapok multán rémülettel tudta meg, hogy 15 éves lánya különböző tánchelyeken és mulatókban szokott szórakozni.

A cikkiró azt hiszi, hogy ha a lányok megértést és barátságot találnának az anyáknál, akkor az ilyen anomáliák megszünnének. Én nem hiszem

Vajjon kevésbé történik meg a steglitzi gyilkosság, ha Hilde Scheller mielőtt bemegy a városba igy szól:

— Kisztihant Mutti, ne várjatok haza, mert én ma éjjelre meghivtam magamhoz Hans Stephant.

Tiz év előtt — ha lett volna olyan ostoba Hilde, aki igy szól a Muttijához, — akkor illető Mutti két pofont kent volna le illető Hildenek és talán még a szobaajtaját is rázárta volna.

Ma — a megértés pedagógiáját gyakoroljuk. Ha tehát ma valamelyik Hilde ilyenféle kijelentést tenne az anyjának, akkor az anya — ha régi módi és előitéletes, akkor megpróbálná lebeszélni. Pölemlitené az összes veszélyeket, amiknek kiteszi magát, szemrehányásokat tenne, könyörögne, a végén talán egy igéretet is kicsikarna.

Ha azonban olyan modern anya volna, amilyennek a cikkiró óhajtja a mai anyát látni, akkor aggályai volnának, hogy joga van-e neki megfosztani a lányát az éjszaka örömeitől és mint megértő pajtás és barátnő csak óvatosságra intené. Ő is felsorolná a veszélyeket, de dus tapasztalatai tárházából tanácsokkal is szolgálna, hogy ezek a veszélyek, hogy kerülhetők el és anyai csókkal utjára bocsátaná a leányzót.

Egyik esetben titokban, másikban nyiltan, de Hilde és a többi Hilde mindenképpen betartaná az elhatározott programmot és nem tudom, hogy a steglitzi golyók kevésbé gyilkoltak volna-e, ha egy megértő és belátó anya tudtával látta volna Hilde vendégül Hansot.

Mert ezzel a megértéssel és barátsággal igy vagyunk: A lányok csak addig mondanak el mindent és csak addig tartják az anyát barátnőjüknek, mig az mindenben egy véleményen van velük és mindenbe beleegyezik.

Amint ellentmond — vége a barátságnak és az anya ismét az ellenséges régi generáció, amelyik »nem érti meg« az ujat, hanem »elnyomja«. Ósdi, elfogult, akivel vagy veszekszik az ember vagy becsapja. Utóbbi még aránylag izlésesebb, ha kényelmetlenebb is. Nem rontja a harmóniát, az otthon hangulata épségben marad és talán egy-egy nagyon merész lépéstől mégis visszatartja a lányt az anyára gondolás, aki gyanulanul vár rá és akinek az illuziói drágák neki.

Ismertem egy nagyon okos anyát, aki nem próbált a lánya intimitásába férkőzni, de igy szólt hozzá:

— Ha dilemiáid vannak, ha nem tudod, mit tégy, próbálj arra gondolni, hogy én mit tanácsolnék, ha ott volnék. Ha majd meghalok akkor is jusson ez eszedbe.

A lány azt mondta nekem, hogy ő mindig gondolt erre és minden esetben hajszálnyi pontossággal tudta, hogy anyja mit tanácsolna.

Hogy ő aztán rendesen az ellenkezőjét tette — ezt nem mondta meg.

És még ez: Minden modern ember belátja, hogy a gazdaságilag független, nagykoru nő, nem töltheti egész életét coelibátusban pusztán azért, mert nincs módja vagy kedve férjhez menni.

De ennek az elvi és elméleti belátásán tul, nem óhajtjuk tudni, hogy kikkel hol és mikor szegi meg ezt a coelibátust.

Belátjuk, hogy egy fiatal nő nem mondhat le utazásról, társas életről, bálról, szinházról, pusztán azért, mert nincs férje, aki gardirozza. De hogy a bálakon, estélyeken esti hazakiséréseken tul is van valami, azt nem akarjuk tudni, nem akarjuk hinni és nem akarjuk tudomásul venni.

Nem csak itt, de ugy látszik még Berlinben sem, ahol egész természetes, hogy minden felnőtt lánynak kapukulcsa van.

Mert ha olyan nagyon rendjén találnák Berlinben, hogy egy lány barátot tart, akor talán Anthony Erna nem gyilkolt volna amiatti félelmében, hogy a takaritónő el fogja árulni a titkát.

Vajjon megmentette volna-e Anthony Ernát az, ha modern megértő anyja van, akinek mindent elmondhat?

Lehet, hogy igen. Lehet, hogy Erna föképpen attól félt, hogy a takaritónő a szüleinek árulja el. Ha igy van, akkor anya és lánya közötti őszinteség okvetlenül elháritotta volna a szerencsétlenséget. De az is lehet, hogy Erna leginkább a cégfőnök előtti árulkodástól tartott, ami állásába kerülhetett volna. Ebben az esetben kevésbé segithetett volna az anya, bár lehet, hogy ő talált volna más módot a takaritónő elhallgattatására.

Az Anthony-esetben mindenképen azt kell hinnünk, csak használhatott volna az, ha az agyongyötört, tépett idegzetü lány az anyához menekülhet.

No de Erna aligha gondolt arra, hogy ölni fog és ha gondolt rá, *ezt* igazán nem mondhatta meg az anyjának. A szerelmi dolgait meg nem akarta elmondani.

Mert még valami van itt, ami akadálya az őszinteségnek.

Az a megmagyarázhatatlan, de letagadhatatlan tény, hogy minden anya a lányát és minden lány az anyját tökéletesnek akarja látni.

A saját botlásait valahogy lélektanilag menteni vagy legalább indokolni tudja. De az anyja, illetve lánya, az legyen tiszta, bünnélkülvaló és megközelithetetlen.

A modern nő itt csak annyiban különbözik az ősditől, hogy valahol a tudata legmélyén ő maga is sejti, hogy ez az ő hite bizonyos fokig — illuzió. Hogy milyen fokig, azt nem is akarja tudni.

Anya is lány is ragaszkodnak a maguk és az egymás illuzióihoz.

Lucia.

UTITARISZNYA

—▪—

A holt város

Ne féljen, asszonyom, az alkony oly szelíd, mint barackarcu novicius, aki a Madonnához imádkozik és az Armea völgyében a pálmák, pincék és olajfák duzzadós zöldje, a szekfü- és violatáblák pirosa, sárgája, buja rózsaszinje zengi az örök tavasz hites himnuszát. Ne borzongjon, hiszen minden már a messzi multé, drága utitársnőm.

Jöjjön velem a keskeny sikátorokon keresztül, meredt, halott falak, riadt, repedt árkádok alatt. Ime egy üzlet: a falban még a polcok helye, amott az adósok névsora az ajtó mellett. Vajjon megadta-e már Giovanni Bianci a feljegyzett 35 centesimit? Ki tudja mi lett Giovanni urral azon a borzalmas éjszakán ötven esztendővel ezelőtt, mikor megindult a föld és a halál költözött ebbe a városba? És ki tudja mi lett Önnel, kedves szatócs uram, kinek szelleme még itt bóbiskol az árutlan, vevőtlen üzletben?

Ez pedig egy hálószoba volt, kedves, boldog, meleg tészek, nézve, mily friss még a festés, pajzánkodó faunok és riadozó nimfák kergetik egymást a hasadt fal felső peremén. Itt kéjeskedett az ágy, a széles, szerelmes ágy, csókcsaták csattoghattak benne és ki tudja, hogy daloit és lüktetett az utolsó csók azon az éjszakán, mikor meghasadtak a falak és leroggyantak az emeletek? Ez ott egy olajszagu osztéria lehetett, dalolós, boldog, büzös osztéria, vastag, vörös bort ittak benne a kósza gitárosok, a léha gyöngydrusok, az elüzött genovai kikötőmunkások. Azon az éjszakán nem a taggiai botok és kések, hanem a szétrepedt mennyezet ütötte le a borgőzös koponyákat és sebezte fel a barna, bátor, büszke arcokat. A canzonetta pattogó dallama szétszakadt valahol, kifolyt a bor, elaludt a sárga, füstös világosság, vége szakadt a mulatozásnak, csak valami vereses, loccsanós folt maradt a falon, mindössze ez jelzi az egykori marit. Bor, vér vagy leszáradt agyvelő festette barnára a falat? — ki ad erre ma választ és bizonyosságot?

Ásitó kiskapuk, roggyant, töredezett lépcsők, róvások, gazdátlan házszámok, vak ablakok, térdreesett emeletek — mindmegannyi fagyott, dermedt jelei a sebtiben eliramlott életnek. Fent a templomban még állnak és várnak a márványoltárok, várják a hivőket, a szenteket, a szépséges madonnát, aki elhagyta házát és nem hallgatta meg a fohászokat. A szentelt viztartóban kiszáradt már a viz, a galambtestü szentlélek helyett most denevér röpköd a csonka toronyból a főoltár keresztje felé. A sekrestyében széles hasadék, mely a pince setétjébe hullat világosságot. Öreg, sürü, poggivi borok szunnyadozhottak ott lenn a sötétben, vastag, duhajos borok, melyek sohasem szelidülhettek Krisztus vérévé az aranykehelyben.

Kilépünk a templomból és azt est homálya lassan behamuzza a holt várost. Szavunkat visszadobja a fagyott csend, mint gőgös tirannus a kegyelmi kérvényeket. Valami alattomos belső borzongás redőzi fel a lelküket, mintha a némává fagyott kiáltások lassan ujra élednének, mintha a csenddé kövült sikolyok, az elsápadt gyermek nyöszörgések, a horpadt mellkasok utolsó segély sóhajai életet és siri hangot kapnának a boruló, barnuló estében. Giovanni ur talán megmozdul az egyik kőrakás alól, amott a sarki kőszilánkok közül talán egy zuzott, véres kéz nyul ki életért kiáltva. A felhasadt pincék homályában talán fulladozó asszonyo, pityergő öregek sirnak, hápognak, hörögnek . . .

— Gyerünk innen!

Sietve, idegesen botorkálunk át törmelékeken, szétmállott homlokzatokon, lecsuszott tetőkön, sietünk az életbe, mint szomjas, didergős, téli szegénylegények a füstölgő, forgácscégéres korcsma felé. Összesimulnak, akárcsak két borzongó veréb az északi éjszakában és nem eresztjük el egymás kezét. Gyengék vagyunk a holt árnyak tömegében, mi vagyunk a gyengébbek, mert csak ketten vagyunk. Élők vagyunk, idegenek vagyunk és ijedősen botorkálunk a halál városában, mint az a két eltévedt gyerek a mesék erdejében.

Messziről idekong az angelus szendergés lohászva és nemsokára ismét teljesülik az Armea szegfüs, pincés, violás völgye. Villanyfények pislognak Poggio felől, a virágok munkásai lassan, ringósan, nótásan baktatnak tova a bőlcsejü szamárral.

Élet . . .

Kiléptünk már a holt városból és kezünk szétszakad. Büszkén, önhitten, keményen és különváltan lejtünk lefelé! (Bussana Vecchia)

Szenteleky Kornél

CSUKA ZOLTÁN:

Versek üvegről és vasbetonról

1

Hajnalok omló ködei ringanak fölöttünk
a föld torkából boldog kurjantás szakad
a sötétben még lebegnek a cérnára füzött angyalkák,
de mi már látjuk, ahogy a hajnalhullám szétárad.

Mi nem egy táj egy hajnalát dicsérjük dadogva,
mert tudjuk, hogy örök előrerohanással
minden tájak és emberek fölött száguld végig a Hajnal
s messze utána leszegzett fejjel az alkonyat lohol.

Hiába beszéltek, a tegnapot végleg elkavarta az idő
lenditőkereke felkapott és milliókat dobott a mába,
a kerék forog és szüntelen jönnek uj milliók utánunk
kispolgárok reggeli kávéja hiába ereget józan ködöket.

Uj életritmus zakatol ereinkben és ragad bennünket,
babánk barna szeme helyett mi az üveget énekeljük,
az ezerszinben vibráló, világosságot ontó anyagot,
és a vasbetont, amelyből uj életszimfóniák dalolnak.

Mi látjuk, érezzük és tudjuk a mát, kezünk a kapcsolók fogantyuin,
házunkon először csakazértis az ötödik emeletet épitjük,
és tudjuk, hogy a puska is ócska lom, mészároskés,
a háboru korhadt romantikáját holnap örökre megdermeszti a gáz.

Fejlődjünk sorokba hát és énekeljük a tömegek dalát,
sarkunk alatt elomlanak a korhadt tegnapok vázai
üveg és vasbeton, repülő szárnyak és éterzene jönnek a helyükbe,
és ének ha zeng, uj ritmussal száguld az égnek:
az emberről szól, aki él és élni fog.

Uj mese Hamupipőkéről

Irta: Somlyó Zoltán

Amikor a hires nagy áruház tulajdonosa meghalt, az összes lapokban különös hir jelent meg, amely a végsőkig felfokozta a közönség érdeklődését. A különös, sőt szenzációs hir arról szólt, hogy az elhalálozott, dusgazdag áruháztulajdonos miképp végrendelkezett a temetéséről és egyebekről. A furcsa hir a közjegyző utján jutott ki a világba, akinél a végrendelet letétbe volt helyezve s aki annak tartalmát az egyik ujságirónak elmondta. Hivatalból el kellett mondania, mert ez lényegét képezte a végrendeletnek.

A legfőbb pontjai ezek voltak: a holttest, belbalzsamozva, az áruház fehérnemü-osztályának óriási hajójában üvegkoporsóban egy napra közszemlére kiállitandó, pontosan déli tizenkét órakor, amikor legnagyobb a forgalom, az üzletvezető két tanu jelenlétében felnyitja a fehérnemü-osztályban a bal loggiában álló vasszekrényt, amelyben horribilis értékü női kelengyét fog találni és boritékban igen nagy összeg készpénzt. Egy kis bőrdobozban egy pár selyembrokát kivágott női cipőt is. A cipő a rendesnél jóval kisebb számu. A végrendeletben megnevezett személyekből zsüri alakitandó. Ez a zsüri megkeresi a vásárlóközönségnek már első pillantásra szegénysorsunak látszó hölgytagjai közt azt a fiatal hölgyet, akinek lábára az alacsony számu selyembrokát cipellő kényelmesen ráillik. Ez a hölgy tulajdonosává válik a vasszekrény egész tartalmának és pedig azonnal, ennek a ténynek az erejénél fogva. Egyetlen kötelessége csak az, hogy az osztályon levő öltözőfülkében azonnal átöltözzék a csudásan szép kelengyébe és igy átöltözve, haladjon el az üvegkoporsó előtt, mintegy a nagy áruház óriási vásárlóközönségének a szimbólumául, bucsuképpen, mikőzben az emeleti nagy zongoraautomata Wagner Nászindulóját játssza . . .

A különös hir rózsaszinüre festette sok-sok szegény, kopott ruháju, rossz cipőjü leány életét. Soha még annyi szépet nem álmodtak leányok, mint ama két éjszakán, amely a nagy napot megelőzte.

Különösen azok, akiknek a szokásosnál kisebb lábuk volt. Ezek a leányok egyszerre csak arra ébredtek, hogy a lábuktól függ minden. Ezrekre ment ezeknek a kis Hamupipőkéknek a száma és nem egy olyan leány is akadt, aki azon gondolkozott, nem volna-e érdemes a lábából levágni egy darabkát? Hiszen a forradás a harisnyán ugyse látszik át, az a kis fájdalom pedig semmiség a gyönyörü kelengyével szemben . . .

Persze, a jómódu leányok közt annál nagyobb volt az elkeseredés. Kifakadtak a különc áruháztulajdonos ellen, aki furcsa végrendeletével ilyen égbekiáltó igazságtalanságot követ el. Ha arról van szó, hogy kicsiny láb kerestetik, minek azt holmi szociális kérdéssel összekötni? És egyáltalában: hogyan juthatott eszébe az ilyesmi egy olyan dusgazdag embernek, akinek legendás nagy vagyona nyilván nem a szegény, elhanyagolt külsejü leánykák, hanem a selyemtől suhogó divathölgyek pénzéből gyült össze . . .

A különös hir futótüzként terjedt el a városban. A szegény nők szivdobogva készülődtek a nagy próbára. Éjjelre szorosan összefáslizták a lábukat és szegénységükben is a lehetőség szerint csinosan kiöltözködtek a nagy napra. A legtöbbje még bevásárlásokat is eszközölt előbb a nagy áruházban, uj cipőt, uj kalapot miegymást, hogy ott, az óriási nyilvánosság előtt, annyi szem tüzének kitéve, ne kelljen szégyent vallaniok. Az áruházat ilyképpen rettenetesen megrohanta a vásárlóközönség a még hátralévő két napon, ugyhogy a végrendelet kikötései, bármily értéket képviseljen is a dijul kitüzött kelengye és készpénzösszeg, a legnagyszerübb reklámot jelentették . . .

Elkövetkezett a várva-várt nagy nap. Reggel nyolckor hozták a kettős bronzkoporsót. Fehérkócsagos gyászparipák vonták a halottas hintót, amelyről az üvegfedelü koporsót az alkalmazottak emelték le és vállaikon a már elkészitett óriási katafalkra helyezték. A forgalom egy percre se szünetelt. Kétsort a magas, karcsu kandeláberek fényében, im ott feküdt már a furcsán végrendelkező tulajdonos holttestje, egyik szeme félig nyitva is volt s igy az volt a látszat, mintha birodalmában minden mozdulatot szemmel tartana, ellenőrizne, ugy mint életében. Ez a látszat annyira szuggesztiv erejü volt, hogy még azok a vásárlók is, akik nem egyszer megdézsmálták az árukat egy-egy óvatlan pillanatban, most zavarban voltak és visszatartották eme szenvedélyüket . . .

A közönség szinte hömpölygött az áruház tágas, mindenféle árukkal zsufolt csillogó ezer villanykörtés hajójában. Hangos alkudozások, csomagolás recsegő nesze, pénzcsörgés, liftek zurrogása, a nagy forgóajtó sziszegése . . . Csak ugy állt, a vásár, mint egyébkor. És a halott keresztbetett kezekkel, fekete szalónruhájában némán várta az ismeretlen Hamupipőkét, hogy boldoggá téve, haladjon el koporsója előtt.

Pontban tizenkét órakor megjelent az ünnepélyesen kiöltözött üzletvezető két ur kiséretében. Néhány szavas beszédet intézett a közönséghez, tudatva a jelenlévőket, hogy most következik a végrendelet előirása szerinti aktus, a megfelelő női láb kiválasztása. E pillanatban megszünt a zaj. Az alkalmazottak abbahagyták a kiszolgálást, a pénztárak vasajtói durva csattanással becsukódtak. És mikőzben a hölgyközönség — szinte kivétel nélkül szegényes, sőt szánalmas külsejü nők — sorba állt, az üzletvezető a két tanu jelenlétében kinyitotta a vasszekrényt. A müvelet kissé nehezen ment, a zár nyilván hosszu idő óta volt érintetlen. Csakhamar megtalálták a nagy kelengye-csomagokat, a valóban horribilis összeget rejtő boritékot és — igen — a brokátcipőt is, amely remeke volt a cipőgyártó iparnak. A kecses kis topánkákon ékkövekkel kirakot két selyempille: mintha véletlenül repültek volna oda . . .

Kezdetét vette a próba. A szegény, rózsaszin álmu nők, szomoru, kopott külsejü leányok egymásután, sorban odajárultak az öltözőfülkébe, hogy a cipellőket felpróbálják. És egymásután távoztak onnan, megcsalódva, megnyult ábrázattal, ismét megrabolva egy szines álmuktól. Szinte sirva ment el a legtöbbje, nem is voltak rá kiváncsiak, ki lesz a szerencsés, aki a cipellőket meg is tarthatja a lábán. Ami pedig nagy szó, mert a nő és a kiváncsiság tudvalevőleg ikertestvérek.

Már jó néhány száz szegény nő bi volt a próbán, amikor egy, szinte rongyokba burkolt, de kecses alkatu fiatal leány közelitett a zsüri felé. Utat nyitottak neki a tömegben. A kétsort álló nők türelmetlenkedve topogtak helyükön, gyülölködő pillantásokat vetve egymásra: hisz valamennyien ellenfelek voltak itt! A kecses karcsu leány lehajolt, beledugta lábát a cipellőbe, amely vigan csuszott föl a pici lábra. Halk bravó-kiáltás felelt erre, de csak a zsüri férfi tagjainak ajkáról. A sok nő némán és sápadt maradt . . .

A szerencsés, karcsu leány most fürgén magára zárta a fülke ajtaját és öltözködni kezdett. Mesébeillő holmik közt válogatott. A végén ugy lépett ki, mint valami igéző, ifju királynő. Elragadó volt, megejtően szép. És amikor elegáns lejtéssel, keblében a rengeteg összeget tartalmazó boritékkal, a boldogságtól kipirult arccal elhaladt a koporsó előtt, odafent, az áruház emeletén a zongoraautomata belekezdett a Nászindulóba . . .

Az áruház előtt bérautóba vágta magát az elegáns és szerencsés hölgy és meg sem állt egy gyönyörü rózsadombi villáig, ahol az apja lakott. A szerencsés hölgy ugyanis a konkurrens áruház tulajdonosának áruházába öltözött leánya volt . . .

Lagerlöf Selma

a legnagyobb élő svéd irónő leghiresebb könyvei a kulturember legizleteseb'i szellemi tápláléka és könyvtára disze!

A Lőwenaköld-lány.	Füzve 65·—	din.
	Kötve 90·—	»
Jeruzsálem I—II.	Füzve 100·—	»
	Kötve 150·—	»
Az Antikrisztus csodái	Füzve 60·—	»
	Kötve 85·—	»

Megrendelhetők

a Minerva r.-t. könyvosztályában

Szláv kosztüm- és csilimkiállitás Párisban

Szpalajkovics követ nyitotta meg a kiállitást

Az *avenue des Champs Elysées-i Lido*-palotában a napokban nyilt meg egy nem nagyméretü, de igen kedves, szimpatikus és felette artisztikus látványosság, a szláv *népmüvészeti kiállitás. Egy tágas* teremben halmozták fel a sok érdekes látnivalót. Jugoszlávia és Csehszlovákia dominálnak, de ott találjuk a kisebb szláv államok majd minden fajának szines, tarka népviseleti szláv motivumát.

A bejáratnál lévő fal mentén gyönyörü ószerbiai kosztümbe öltöztetett babák állnak sorfalat. Férfiak és nők vegyest. A látvány, amellett, hogy a ruhákat igen jó izléssel válogatták össze, groteszkül kedves. Az életnagyságu babákat ugyanis párisi cégektől szerezték be, s a *manequinek*, melyek arra a célra készültek, hogy párisi kirakatokban a legujabb párisi divatremekeket hordják magukon, ugy festenek a szép tarka szláv parasztkosztümökben, mint jelmezbálra induló párisi hölgyek. Bubifrizurás, pisze, sikkes pózban mosolygó, keskeny lábu, vékony bokáju, modern apró cipőket viselő dámákon a kissé robusztus délszláv népies ruha szerfelett mulatságos. De a kosztüm a fontos, mely igen szép, müvészi himzéssel gazdag és nagyon sok a bámulója. Mind eladó és 1200 frankért a legszebbet is meglehet kapni.

A jugoszláv fallal szemközt lévő oldalon állnak a cseh kosztümös babák. A hatás éppoly jelmezbálszerü, de a ruhák nem oly eleven hatásuak, a szinösszeállitásuk sem olyan finom, mint a jugoszlávokéi.

A jugoszláv kiállitás nagy *csilim-kollekcióval vonult fel.* Ezen akadt meg a legtöbb francia látogató. A csilimnek nagy sikere van, a párisi hölgyek csodálkozva tapogatják, élénken tárgyalják tarka mintáit, anyagát és sokat vásárolnak belőle. Nem is csodálkoznám, ha egy XIV. Lajos korabeli szalonban egyszerre megpillantanék egy szép csilimet valamelyik párisi lakásban.

A falon egy sor igen jó, portrészerü, *L. Kuba* névvel szignált, kosztümös, főleg ünneplő ruhába öltözött parasztnő képe. Kuba elsőrendü festő, internacionális értelemben.

Ugy a jugoszlávok, mint a csehek egy-egy muzeális értékü antik szobaberendezéssel szerepelnek. A cseh-szoba sokszinü motivummal gazdag, régi butorai, külön látványosság. A falon egy csomó, herendi fayence hatásu antik tányér függ, az egyik szekrényen és az asztalon ugyanilyen készitésü gyertyatartók, figurális tárgyak állnak. Ez a fayence gyüjtemény helyet foglalhatna a *Cluny*-muzeumban is.

A másik szoba Boszniát és *Montenegrót* képviseli. Egészen törökös hatásu. A falakat és a padlót egészen beborítják a csilimek, melyek a legszebb darabjai az egész kiállitásnak. Ezek nem eladók, ugy látszik, magángyüjteményből kerültek ide. A szobában kereveten török karosszékekben, alacsony asztaloknál, török kávéfőző masinák közt, több ülő es álló alak, keleti kényelemben, artisztikus kosztümökben. Van még egy szoba, melynek az a felirata: »*Serbe de Lusace*«. A lausitzi, luzsicai szerbek szobája. Ennek a falain sok kitünő Kuba-kép, s az alakok ruhái feltünően szépek.

A kiállitásnak talán legfontosabb része a két elárusitó terem. Itt nagy a tolongás. A csehek különösen olcsón adnak mindent. Van sok fából készült játék és már egy frankért igen hangosan szóló gyermektrombitát lehet kapni. 3—8 frankért pedig nagyon mutatós játékszereket. Igen népszerü cikk a müvészien festett szines tojás (tyuktojás 3 frank, ludtojás hat frank).

A szerb üzlet főleg kézimunkával szolgál. Rengetek himzett mellények, női ingvállak, zsebkendő, sok finom apróság. Kulacs, bocskor, papucs és sok *minden* egyéb. Mind tarka, izléses, nyugati szemnek artisztikusan, keletien, szokatlan, meglepően exotikus. Az internacionális közönség, különösen a női fele, izgatottan kutat, kedvesen turkál és jócskán vásárol.

A kiállitás létrehozója az igen agilis *Szpalajkovics* jugoszláv követ, aki elkelő közönség jelenlétében nyitotta meg a kiállitást. A Lido-palota második emeletén, Páris legjobb vidékén, van a kiállitás, közvetlenül a Hotel Claridge mellett. A lapok hosszan számoltak be a szimpatikus látványosságról és nagy sikert jósoltak.

Weidinger Dezső

Melyik film tetszett Önnek a legjobban?

A Bácsmegyei Napló uj ötszázdináros problémája

Amerikában most szavaztatták meg a közönséget arról, hogy a mult évben melyik film tetszett a legjobban. Ez a kérdés valósággal lázba hozta a mozi igazi hazájának a közönségét és százezerszámra érkeztek a válaszok, amelyeknek tulnyomó többsége a »Ben Hur«-t és a »Hotel Imperial«-t nyilvánitotta a mult év két legjobb filmalkotásának. Ez a szavazás nemcsak az amerikai közönséget, hanem a filmgyárakat is közelről érdekelte, mert hiszen a közönség izléséhez igyekszik alkalmazkodni minden film-producer és bizonyos, hogy a jövő szezonban sok olyan filmet fogunk látni, amelyek alapötletükben vagy rendezésileg hasonlitani fognak a ékt diadalmas filmhez.

Ugy gondoljuk, hogy ami az amerikai filmközönséget ennyire lázba hozta, az érdekelni fogja a vajdasági mozilátogató publikumot is. De hasznát fogják venni a vajdasági mozik is annak, ha megismerik a közönség izlését és véleményét, mert amint a filmgyárak a filmek előállitásánál, épugy a mozitulajdonosok müsoruk összeállitásánál elsősorban a közönség izlését veszik figyelembe.

E heti ötszázdináros problémánkul ezért azt a kérdést intézzük az olvasóhoz:

melyik film tetszett az idén a legjobban és miért?

A pályázók röviden, néhány sorban fejtsék ki, hogy a megnevezett filmben *mi tetszett a legjobban* és *miért* tartják a filmet a legjobbnak, meséjénél, rendezésénél, a szinészek játékánál vagy fotografálásainál fogva? Természetesen

csak azok a filmek jöhetnek számitásba, amelyek akármelyik vajdasági moziban 1927. szeptember elseje óta, tehát az idei szezonban már szinrekerültek.

A legbiztosabb itéletü és a legjobban megindokolt válasz 500 dinár jutalomban részesül és az eredményt a *Bácsmegyei Napló* jövő vasárnapi számában közöljük.

Jézus és a zsidóság

Fischer Árpád kiáltványához

Irta: Farkas Geyza

I.

Születtem emberek voltak, egyesek a sok-sok ember közül. Olyan férfi, mint atyám, olyan nő, mint anyám millió és millió akad. Igy magam is ember, egy ember vagyok, képes ezen élet minden élvezetére, kiszolgáltatva minden szenvedésének. Gyermekeimet, unokáimat sem várja más sors, mint hogy megsokasodva elvesszenek a nagy emberi átlaglét hullámaiban. — Igy beszél az ember, mikor természettudományilag gondolkozik.

A világon tömérdek férfi és tömérdek nő élt, de az én számomra csak egy valóban igaz férfi, egy valóban igaz nő akadt: atyám és anyám. Az emberi faj nap-nap után ontja az ujabb nemzedékek tömegeit, mindezek közt számomra mégis csak egy igazi fajta van: az, melyet az én gyermekeim, utódaim képviselnek. Ezeknek kell beteljesiteniök, a mi nekem magamnak már nem sikerül: Isten és világ előtt igazolniok, hogy valóban az én szüleim fája a jó fa, mert ez termi az igazi gyümölcsöt. — Igy szól az ember, mikor erkölcsileg gondolkodik.

A zsidó vallás egykor egyike volt a világszerte kialakult tömérdek népvallásnak. A szellemi fejlődés egy bizonyos pontján minden kis törzsnek megvolt a maga saját istensége, melyet legalább a maga számára az egyedül igaz istennek tartott, mig más közönbös vagy ellenséges törzsek isteneit megtagadta, vagy ellenük mint ártó szellemek ellen védekezett, a legjobb esetben mint saját istensége szolgáit, segéderőit, a későbbi spekulációk idején már megjelenési alakjait ismerte el, részesitette még tiszteletben is. A kezdetleges szükkörü törzsi életnek fejlettebb államivá szélesedése idején ez mind nagyobb mértékben előfordult, igy az egyes törzsi istenekből valóságos világ-istenek lettek, akik azonban elismertetésük széles területein igen változatos alakokban jelentek meg különböző származásu, helyzetü és gondolkodásu tisztelőik lelki szükséglete szerint. — Igy beszélhet egy zsidó, ha az összehasonlító vallástudomány alapjára áll.

A zsidó vallás egyetlen a maga nemében. Eredeti követőinek csekély száma és ereje ellenére más vallásoknál példátlan tisztaságban öröklődött át a nemzedékek hosszu során keresztül, kényszeritette elismerésre, behódolásra a zsidóságnál sokszorta számosabb és hatalmasabb, ezt a zsidóságot zsarnokilag elnyomó és kegyetlenül üldöző nemzeteket is. Ez már magában véve is bizonysága annak, hogy egyedül a zsidók istene az igaz Isten, egyedül ettől várhatja üdvét az egész emberiség. Ennek az üdvforrásnak őrzésére és elterjesztésére választott népe éppen amaz egy igaz Istennek a zsidó nép. — Igy beszél a zsidó erkölcsi álláspontjáról.

A két felfogás, a tudományos és az erkölcsi között, ugy az egyes ember *mint a nép* esetében, talán az első a megalapozottabb, a második mindenesetre a természetesebb. És ezért talán inkább vezet el az igazsághoz.

II.

Ki voltaképen a zsidó? Kérdezhetnők már Pál apostollal. Kik alkottak egy népet, mely valamennyi közül egyedül találtatott érdemesnek arra, hogy az Egy igaz istent megismerje, magáénak vallja, majd ismeretét és tiszteletét, kinyilatkoztatásait és parancsait a többi nemzetekkel is közölje és ezzel őket is az üdvösség utjára vezesse?

Talán a *patriarchák*, akiknek jámborsága és erkölcsisége a Biblia történetei szerint sem emelkedett az akkori idők átlaga fölé? Vagy Mózes kortársai, akik a reájuk szakadt üldözések rémületében megfogadták ugyan az okos szót, de éppen valláserkölcsi tekintetben szálltak szembe a legelső alkalom adtán nagy vezetőjükkel? Vagy Józsué és honfoglaló társai, akik az emberteien kegyetlenségben bátran felvehették volna a versenyt bármely mongol hódítóval? Vagy a későbbi zsidó királyok, a kik bizonyára nem ördögi perverzióból *hanem jól mérlegelt* államérdekből épenugy áldoztak és emeltek szentélyeket a velük érintkezésbe és sorsközösségbe jutott népek istenségeinek, mint később a római imperátorok? A zsidó papok, akik ezt minden tiltakozás nélkül türték, talán, ki tudja? némely esetben *még javasolták* is? Vagy a rendszerint napi érdekeikkel és teendőikkel elfoglalt zsidó pásztorok, földmüvesek, iparosok, kereskedők és szolgák tömege, mely a magasabb kérdésekben csak mint minden más tömeg ment, lendült, billent arra, amerre irányitották? Vagy *talán az a néhány ember*, akiben köznapi életének sok botlása és tévedése közt olykor mégis lelke elé villant a magasabb eszme, a diesőbb hivatás érzete? A próféták, akiknek szavára a zsidó nép olykor egy-egy ideig hallgatott, de akik rendszerint bizonyára csak a »vad zsenik« félig elismert és irigyelt, félig lemosolygott, a rendes életből kikapcsolt szerepét játszották?

Vagy talán azok, a kiáltványban emlitett hithü, de kicsinyes keleti zsidó üzletemberek, akik ugyan aggodalmasan betartanak minden vallási előirást, mert ki tudja? talán az is jó valamire, de akiknek főszempontja mégis a legközvetlenebb anyagi haszon? Vagy azok a tulmodern zsidók, akik csupa vallástagadásból belecsestek saját mindentudásuk nevetséges hitébe, vagy különféle izmusokba, melyek még anyagi valószinüség szempontjából sem emlithetők egy napon a Szentirás tanitásával? Vagy éppen azok a *hit- és néptagadók*, akik hogy származásukat elfelejttessék, leghangosabban uszitanak véreik ellen?

Igen, a zsidó nép ezekből is áll, nemcsak azon kevésszámu mindig őszintészavu és mindvégig igazéletü zsidókból, akik előtt még a legvadabb antiszemiták is kénytelenek egy percre meghajtani zászlójukat. A szó erkölcsi értelmében zsidó mindenki, akiben a zsidó eszmény él, bármi és bárki legyen különben — de éppen csak abban a mértékben és értelemben, amelyben az eszmény betölti, legtitkosabb vágyát megadja. Lehet valaki racionalista sadduceus, formalista farizeus, még nádszál módjára minden hatalom előtt hajladozó renegát vagy önző büntevő — mégis csak zsidó marad, amig zsidó kivánna lenni. Persze nem egészen és teljesen, hanem csak abban a kisebb-nagyobb mértékben, melyben az eszmény, a magasabb utáni vágy minden tévelygései közt mégis tovább él és irányozza gondolatait, tetteit. Buzaföld az is, melyben az aranykalászok színébe alig vegyül egyetlen más szin, de az is, melyben a konkoly és pipacs közül csak *itt-ott* vergődik ki a napfényre egy-egy csenevész kalász. Ebben a megállapitásban már a zsidó nép egy nagyszerü, bár talán némely irányban tévutra került fiának, Weininger Ottónak tanuságára is hivatkozhatunk, akinek igen éles megfigyelése szerint senki *sem egészen férfi*, vagy egészen nő, de ép oly kevéssé egészen zsidó vagy germán sem. Csakhogy a tragikus végü bölcsész azt, hogy valaki *többé-kevésbbé* zsidó, erkölcsileg kedvezőtlen értelemben állapitja meg, mig mi éppen a legmagasabb erkölcsi eszmény szempontjából.

A zsidó népet tehát mint erkölcsi valóságot összes fiai és leányai alkotják, a rosszak, miként a jók, csak az egyik kisebb, a másik nagyobb mértékben. A sok tökéletlenség és hiányosság összegeként mégis csak egy egész valóság áll előttünk, mely nem más, *mint a zsidóság*.

Ebben azután már az sem okoz zavart, hogy a bibliai zsidóság époly messze van a faji tisztaságtól, mint bármely más nép a Földközi-tenger vidékén. Már a legszigorubb törvény idején is szabadon keveredett a zsidó vér egyiptomi és edomita vérrel, később föniciai és kazár népelemek mint tömegek estek bele a zsidó népkeretbe, melyből viszont állandóan hullottak ki az elszakadottak, elpártoltak. A vallási és bölcsészeti felfogás különbözősége sem igazi válaszfal a zsidóságon belül; lehet valaki az ismeret haladásáért élőhaló tudós, vallásgyakorlataiban elmerülő szent, vagy egyszerüen mindenkivel szemben jótékony emberbarát — mindegyikük a maga utján dolgozhatik az egy nagy eszmény megvalósitásán.

De ha ennyit megengedünk, mi marad még a zsidó népnek, mint olyannak választottságából? Ha hozzászámitjuk a *néphez az egyébfelől* hozzá csatlakozottakat, a legnagyobb létkérdésekről való felfogásukban egymástól messze eltávozottakat, mi jogon zárnók ki a zsidóság, a választottság eszméjéből azokat a nagy szellemeket és jellemeket, akik ugyan nem származtatták magukat Izráel *tizenkét* törzsének egyikétől sem, akik talán Mózes könyveit sem ismerték, legalább nem behatóbban, de gondolkodó munkájukban olyan eredményekre jutottak, melyek a zsidó létezését alátámasztják, életükben, erkölcsi magatartásukban pedig diszei lehettek volna *bármely kor* zsidó társadalmának? Ki merné állitani, hogy egy Sokrates, egy Nagy Károly, egy Goethe nem tartoznak Isten választott népéhez?

De ha megengedjük egyes nemhébereknek a választott néphez tartozását, mi jogon zárhatnánk ki belőle tovább egész *nemzeteket*, melyek, ha mást is,

de mégis annyit szenvedtek és küzdöttek, mint a zsidók, akiknek ez a szenvedése és küzködése a zsidó eszmény megvalósításához vitte közelebb az emberiséget? Talán nem alap nélkül érzi magát minden öntudatra jutott nép még a bibliai értelemben is választottnak. A nemrég elhalt Chamberlain H. S. talán nem tért el tulmessze a valóságtól, mi;or a germánok világ-világosság-hivatását hangoztatta, sem a régi magyar költők, akik a magyarban legalább Isten második választott népét látták. Talán még azok az angolok sem, akik a brit nemzetnek a régi zsidótól való vérszerinti leszármaztatásával próbálták hazájuk világuralmi igényeit alátámasztani.

Persze, ha mindenkiben van a szó magasabb értelmében vett zsidó — akkor a zsidóság, Anatole France szavait átvéve, sehol sincs, mert mindenütt van. Ámde ez a zsidóság még igy is létezhetik és létezik, annak dacára, sőt éppen azért, mert »birodalma nem ebből a világból való.« !

(Jövő vasárnap folytatjuk.)

Egyetlen téli nap

Irta: Quasimodo

Ahogy feküdt az ágyában, megint éktelenül korgott a gyomra. Az egész napot ugy-ahogy elmászkálta és kiverte fejéből az evés gondolatát, de most, hogy se tennivalója, se gondolkozni valója nem akadt, megint elötolakodott az éhsége.

Hónapok óta nem dolgozott. Ha most jól meggondolja, nem tudna rájönni, hogy miből élt az utolsó időben. Holnaptól kezdve még csak lesz valahogy, de eddig egész titokzatos módon maradt életben. Igaz, hogy egypárszor volt kolduln i...

— Miért nem jutott ez nekem előbb eszembe? Ilyen kihasználatlan kereseti forrás. Ezen a télen sokat tanultam.

Valóban, ezen a télen sok rejtély nyilt meg szemei előtt. Először rájött, hogy a hideg lilára csipi a kezeit, mint egy csintalan pajtás és ujjait képtelen mozgatni, mintha valaki ólmos bottal nagyot vágott volna a kezefejére. Észrevette, hogy akármennyire fölgyüri kabátjának a gallérját, a szél mindig talál egy kis rést, ahol bebujhat és csiklandozhatja a hasát, meg a hónalját. Végül rájött a lyukas cipő hátrányaira is.

Máskor ha reggel elindult hazulról, megtett minden óvóintézkedést. Micisapkáját a fülére huzta, cipőjét kitömte ujságpapirral, kabátja alatt valami rossz kendőbe csavarta a derekát. Csak a kezével nem tudott mihez kezdeni. »Ha zsebredugom, alul kiesik.« A kabátujjába nem fért bele... Tehát hagyta fázni.

Összeszoritotta a fogát és azt mondta: nem fáznak a kezeim, nem fáznak a kezeim. Nem az enyém a kezem, nem az enyém a kezem.

Aztán elhatározta, hogy naplót vezet. Minden nap, mindent beleir a naplójába és, ha meghal a világ nagyot fog bámulni, hogy az ember erősebb a vasnál.

Holnapig azonban minden esetre vár. Holnapra munka igérkezett. »Saját szabadalom.« Ha beválik, akkor mégse ir naplót... Elábrándozott... — Jó lenne... Csak egy kicsit keresni. Minden nap rendesen enni... A lányt is kivánta már. Mióta nem keresett, nem is látta... Hogy ment volna hozzá? Legalább egy kis cukrot vitt volna neki. Csak ugy, minden nélkül nem állithatott be... — Holnap.

Ajkára édesedő mosoly csuszott... Kinyujtózkodott... aztán két tenyerét egymásra fektette, mintha imádkozni akart volna, és ráhajtotta a fejét.

✸

Szájára rászáradt a nyála és, ha nyelt, fájt a torka. Kintről még a sötétség törölgette az ablakot.

Fájt a feje az álmosságtól, de nyugtalan volt, nem birt aludni tovább. Előkotorta óráját a párnák alól, de nem tudta kivenni, hogy mennyi az idő. Gyufát gyujtott...

A fény, elvakitotta... Csak félszemmel pislogott a fehér számlapra.

Négy óra volt. Azt mondták, hogy öt után legyen ott. Még volna valamennyi ideje

Kidugta lábát a takaró alól... — Brrrr... visszarántotta.

Azon gondolkozott, hogy melyik a legrövidebb ut a piactérig. Kezével mutatta magának az irányt a levegőben.

Aztán: Kik is azok?... A 21-es, 22-es, 29-es... Még egy van... Az ördögit, hogy nem jut eszébe... Vagy a 43-as, vagy a 45-ös?... Biztos a 43-as.

✸

Hosszu lábaival mérte a járdát. Még öt óra se volt. Biztos nem lesz ott senki. Gondolta, hogy előbb mászkál egyet. Aztán más jutott az eszébe.

— Megelőzi őket. Mire odaérnek, már mindnek ki lesz pakolva. Hátha a többi is kedvet kap.

Örült az eszméjének és sietni kezdett.

Egy piactéri házban voltak a holmik.

Bement. Az örnek megmondta, hogy mit akar. Hóna alá kapott pár kosarat. Sietett. A hideg belemart a kezébe.

Mind a négy asztalra egyformán rakott ki mindent.

Egy narancsosládán ült és a fekete vastáblákra rajzolta krétával az árakat, mikor egymás után jöttek az árusasszonyok.

Gyanakodva nézték. Az egyik meg is tapogatta a zsebeit, nem dugott-e el valamit. Aztán megelégedetten bólintott. Egy fagyos almát nyomott a kezébe.

Ahogy beleharapott, olyan volt, mint a jég. Belevástak a fogai.

Akkorra már a nap is rábukott az égre. Dermedt kezével szerette volna marokra fogni a langyos sugarakat.

Odaadták a pénzt.

A többi kofa különös tekintettel nézte őket.

Az egyik, aki a fiu mellett állt, odaszólt nekik.

— No, asszonyok... melyik jelentkezik kuncsaftnak?

Megint akadt három.

Előkotorászott zsebéből egy darab papirt, ceruzája hegyét megnyálazta és felirta a nevüket, meg a sátor számát.

Megemelte a sapkáját és nyugodt, kimért léptekkel indult a város felé.

✸

Ebédután még ott maradt egy ideig a kis korcsmában. Szájában hosszu szivar fityegett, előtte az asztalon egy pohár bor állt. Érintetlenül. Csak betyárbecsületből rendelte. Mikor megkóstolta, azt hitte rosszul lesz.

Szemben vele egy vasutas ült. Beszélgettek.

— Azért mondom, nem érdemes agyondolgozni magát az embernek azért a rongyos pár garasért.

— Maga mivel foglalkozik.

— Szállitok.

— Mit?

— Gyümölcsöt a kofáknak.

Elnyujtózkodott a széken és nagyot szippantott a hosszu szivarból.

✸

Estefelé moziba ment. Kabátgallérját lehajtotta és sapkáját eldugta a kabátja belső zsebébe. A lány ott ült mellette. A sötétben megfogta a kezét. A szünetben savanyucukrot vett és a lánynak adta. Jókedvüen ropogtatták.

Mikor hazafelé mentek, keresztül a piactéren, belekarolt a lányba és hevesen magyarázta.

— Csodaszép volt Pesten... Csak te hiányoztál...

Egy beográdi jós azt állitja, hogy Nungesser és Colli élnek

Sztani zavlyevics Toma, akinek eddigi jóslatai mind beváltak a kormány bukását várja — Szeptemberre háborut jósol Olaszországgal

Országok és népek sorsát intézték egykor a jósok. A királyok fontos államügyekben, a hadvezérek a csata előtt a jósoktól kértek tanácsot és vakon biztak az »égi jelek« magyarázóiban. A nagy világháboru után a jóslás büvészete reneszánszát éli és ma már alig van nagy város, ahol ne lenne néhány igen jól jövedelmező jósoló-intézet.

Beogradban is él egy ember, akiről sokan, akik ismerik, azt mondják, hogy ritkaképességü jövőbelátó. *Sztaniszavljevics* Toma a neve, a Likában, Gracsas községben született, a zagrebi ipariskolában kitanulta a kőfaragó mesterséget, aztán bejárta a félvilágot és megtanult vagy egy tucat külföldi nyelvet. Volt rendőr, díjboxoló, sőt buvár is és minden pályaváltozást »viziói« sugaltak. Ő egyáltalán minden lépését az életben a vele érintkezésben levő »szellemek« parancsától teszi függővé és még sohasem csalódott, ha követte a tanácsukat. Jóslataival külföldön is nagy hirnevet szerzett.

Berlinben például jóelőre megmondotta, hogy ezen vagy azon a párisi vagy londoni versenyen ez vagy az a ló fog győzni és sohasem csalatkozott. Megjósolta, hogy Byrd lesz az első, aki átrepüli az Északi-sarkot és amikor Amundsen a sark fölötti utján négy hétig nem adott életjelt magáról és amikor mindenki azt hitte, hogy elpusztult, Sztaniszavljevics egy vizió alapján öt nappal az első hir megérkezése előtt részletesen elmondotta, hogy Amundsen a 83. szélességi fokon tartózkodik, hogy baleset érte, de még életben van. Öt nappal később a látomás valónak bizonyult. Harminc nappal előbb leirta az olasz Bonagli és a német Schmelling közötti boxmérkőzés lefolyását és megállapitotta azt is, hogy Schmelling már az első fordulóban Knock-auttal fog győzni. Már 1915-ben pontosan megjósolta a háboru kimenetelét és az orosz forradalom kitörését. Egy nagy berlini villamosbalesetet harmincöt nappal előbb jósolt meg és jóslata még az áldozatok száma tekintetében is beteljesedett. Dr. Trbojevics Mane beogradi orvosnak megjósolta, hogy valami fatárggyal meg fogja sérteni a fejét. Két nap mulva Trbojevicsot a tiszti otthonba hivták egy beteghez, amikor az ajtón belépett, szemben jött egy tiszt, aki olyan erővel nyujtotta ki az ajtót, hogy Trbojevicset ugy fejbeütötte, hogy elöntötte a vér.

A Jugoszlávia—BSK bajnoki mérkőzés kimenetelét tiz nappal előre megjósolta. Nemcsak az eredményt, hanem a góllövők neveit és a játék lefolyását is tudta. Megjósolta Pasics halálát is.

— 1926. tavaszán — meséli Sztaniszavljevics — viziót láttam: a Teraziján végigment egy halottaskocsi. Megkérdeztem a szellemet, mit jelent ez, mire a szellem azt mondta, hogy negyven héten belül, egy pénteki napon Pasics meg fog halni és tényleg a negyvenedik hét péntekjén Pasics meghalt.

Sztaniszavljevics ráncokba szedi hosszukás, szakállas aszkéta kinézésü arcát és tovább meséli:

— Látja például, az egész világ azt hiszi, hogy Nungesser és Colli meghaltak, hogy elnyelte őket az oceán. Ez nem igaz. Én láttam őket egy vizióban. Ők élnek és ők az első repülők, akik Európa felől jövet Amerikába értek.

— De hát akkor hol vannak mostanáig?

— Ők elérték az amerikai szárazföldet. Leszálltak valami puszta vidéken, ahonnan még nem adhattak életjelt magukról. Pontos földrajzi fekvésüket még nem tudom, de remélem, hogy ezt is meg tudom rövidesen. Nungessernek sok baja van Collival, aki a repülés folyamán sulyosan megbetegedett. Fognak ők jelentkezni egyhamar...

Persze, érdekelt engem, hogy fognak nálunk fejlődni a politikai viszonyok is. Sztaniszavljevics vékony ujjaival megsimogatta puha szakállát és álmodozó kék szemével valami inmaginárius pontot fikszirozva, ezt mondotta:

— Erről is beszélgettünk. (Tudniillik ő és a szelleme.) Ennek a rezsimnek nem adok sok időt, el fog tünni.

— Mikor lesz ez? Mikor jön az uj rezsim?

— A kormány gyorsan meg fog változni és jön egy rezsim, amilyen még nem volt ebben az országban. Én nem tartozom semmiféle párthoz sem és nem értek a politikához, de közölték velem (t. i. a szellem), hogy *Vukicsevicset nemsokára felváltja egy személy, aki eddig nem foglalkozott politikával* és akinek feladata rendet csinálni a közügyekben. Viziómban láttam is. Katonaember, aki parancsolgat. Kerek, telt arca van, stuccolt bajusza... Nem ismerem sem személyesen, sem névről. Ez az egyenruhás ember lesz a miniszterelnök, ő rendet fog teremteni ebben az országban. Egy esetben ő le akar majd mondani, de a viszonyok kényszeriteni fogják, hogy tovább is a kormány élén maradjon. *A főszemélyiség ebben a kabinetben Radics István lesz.* Ezt már február 6-ikán közölték velem Tranceban, diktálás szerint ezt irtam jegyzetkönyvembe: azok, akik üldözték és kizárták Radicsot, kalapot fognak emelni előtte. Hajlongani fognak előtte és kérni fogják... Egy szakállas ur a radikálisokat fogja képviselni ebben a kormányban. Benn lesz a kormányban egy kövér, telt, borotvált arcu politikus is (Korosec?). De jegyezze meg: Radics István ebben a kormányban fontos személyiség lesz.

— És mikorra várja ezt a kormányváltoztatást?

— Csakhamar. Az uj kormány egy hétfői napon fog megalakulni.

— Milyen lesz a viszonyunk Olaszországgal?

— Ha majd az egész világ hinni fogja, hogy viszonyunk teljesen normális, Itália megtámad bennünket és háborut kezd ellenünk. Ez még ebben az évben fog megtörténni. A bázis szeptember. A támadás beköyetkezhet tizennégy nappal előbb vagy utóbb, de szeptember lesz a bázis, az események centruma.

Ezután minden részletében kifejtette az olaszokkal való konfliktust, valamint egy hasonló akciót is Bulgária részéről is, amelynek kezdetét szintén a legközelebbi jövőre jósolta Sztaniszavljevics Toma.

Debreczeni József:

Régi kabala

Kéményseprőt régen láttam,
Régen láttam pókot
Fehér lovat régen láttam
Rég hullattam bókot.

Lóherét is régen leltem
Lottóra rég tettem,
Csendben, esten, teluvégen
Rég lépdeltünk ketten.

Tombolára rég nem néztem,
Rég ütöttem kártyát
Régi kedvem, régi fészkem
Más fogta a pártját.

Elszaladt az élet jobbra,
El az öröm balra
Csak az emlék mar, a kobra
Kedvem örök barna.

✸

Se karcsutörzsü csolnakon,
Se sárgán baktató tevén
Ahová szerencsém tevém
Nem juthatok már én soha.

Se gőzösön, se szánon
Hiába szánom-bánom.
Se paripán, se taligán,
Se bus csacsin, se barikan.

Se gépkocsin, se léghajón,
Se dereglyén, se tutajon
Nem hagyhatom el a bajom.

A kéményseprő rejtezik,
A pók e tájon nem szö
S nem érzi már a homlokom
A jó szerencse tejkezit.

Nem hányja számom a kerék,
A kocka el van vetve rég
S lekaszálták a lóherét.

MINDENNAP

Látta-e már Szuboticát éjjel?

Én már láttam. Tizenkettőkor is, egykor is, később is. Amikor fekete álruhában szaladgál végig a városon a sötétség, mint a mesék igazságos kalifája és mindenkinek hoz valamit. Kinek az *álmot hozza*, kinek a *mámort*, kinek a gondot. Ilyenkor a nagyothalló csend észrevétlenül befonja az uccákat, mint a felhő, sehol semerre senki, csak a kövezet hangoskodik szemrehányóan a magányos léptek alatt. Bizony nem nehéz azt hinni, hogy Szuboticán hiányzik az éjszaka. Éjszaka, olyan értelemben, aminőben zagrebi beográdi vagy nagyváradi éjszakáról beszélünk. Ez nem a pihenés és az elnyugvás biblikus napszaka, hanem a szórakozó életé. Amikor az emberek a nyolc-tiz órás robot után nem lefeküdni sietnek haza, hanem csak *ruhát cserélni*.

— Egész nap dolgozom, mint egy *barom, de éjjel ur vagyok* — mondja egy Wilde regény hőse. Vajon kik nem alszanak Szuboticán azokon kivül, akiknek gond, vagy betegség peckeli fel a szemhéját?

*

Tévedtem. Szuboticán is van éjszaka. Sok tekintetben színesebb, érdekesebb mint másutt. Szuboticán jellegzetes standardtipusai vannak az éjszakának.

A részeg emberek dominálnak. Részeg ember sokféle van, elkeseredett és jókedvü, optimista, pesszimista és fatalista. Van, amelyik letegezi a gázlámpát és kezet fog a villanyossinnel. Szivarral kinálja a rendőrt. Elmondja a felesége életrajzát. Van, amelyik halkan dünnyögve imbolyog végig a főuccán, van amelyik harsányan danol. Tegnap találkoztam egy hamisitatlanul szuboticai részeg emberrel. Zenekarral vonult végig az uccán. Azt énekelte, hogy:

Oj doktore srce mi bole...

Azután:

Csak egy kislány van a világon...

Nagyon keservesen énekelt, kedve kerekedett az embernek elhinni, amit állit. A harmonika el-el maradozott a sebes danolászás mögött. Pedig két hegedü is kisérte. Egy a harmonikás mögött, egy pedig lenn az aszfalton, mint árnyék. A részeg ember egy piros luftballont tartott a kezében és éneklés közben gyakran elpityeredett. A sarkon »megálljt« parancsolt a zenének és csak amugy szörén minden muzsika nélkül rázenditett egy ismeretlen dalra:

Házam, kertem, lugasom
Van énnekem Ludason . . .

Nagyon szépen szólt. A muzsikások kérdően néztek össze a részeg ember pedig boldogan fujta. Hogy a szövegét honnan vette nem tudom, a melódiát valami ismert nótától kapta kölcsön.

A mulatásban hamisitatlan lokal-couleur volt. Sajnos nem sokáig folytathatta hangos tevékenységét, mert a láthatáron egy rendőr komor sziluettje tünt fel.

Ugylátszik annyira nem volt részeg, hogy jóbarátnak nézte volna a rendőrt. Búcsuzóul még elpukkantotta a luftballónt és véget vetve a zenének eltünt egy balkéz felőli mellékuccában.

—

Mennyi csapszék! A kanyargós kisuccákon, ahol fogódzkodni kell, hogy bele ne zuhanjunk a végtelen sötétségbe, ezek terjesztenek némi világosságot. Mindegyikből zene szól és ének hangzik. A tambura különös szomorusággal pendül hajnali négykor. A Gajeva uccán felcsapódik egy korcsmaajtó valaki kibukik rajta. Az elanból arra lehetne következtetni, hogy belülről is elősegitették a távozását. Egy kalap és néhány szitok repül utána. Az első pillanatban nem tudom kivenni az arcát. Gyufával kell levilágitani a lépcsőre. Öreg, szomoru, borostás. Levánszorog pár lépést a gázlámpáig és hang nélkül leül. A szemeit már utközben becsukta, készülődik az alvásra.

— *Jó éccakát kivánok* — motyogja és olyan mozdulatot tesz, mintha ludpihés, finom dunnát huzna a fejére.

*

A fiakkerosok nem alszanak. A kávéházból pezsgő zene foszlányai szabadulnak ki hozzájuk. Éjjelesek. *fáznak*. A fiakkeros ugy szórakozik, ahogy tud. Az egyik kocsiról lekerül a lámpa, azt ülik körül néhányan dideregve. Amikor odaértem, épen felolvasott az egyik.

Lelkesen bólogatott közbe, néhányan hangosan, jólzüen nevettek rá és élvezettel *sodorintottak* egyet-egyet a zuzmarás bajuszukon. Göre Martsa lakodalmát olvasta az előadó, félnégykor a didergő kocsilámpa fényénél.

— Aj de jóizü — ismerte el egy öreg kocsis és kereskedett a zsebkendő után, mert mi tagadás, kikivánkozott a nevetős könnye.

— Nem rossz — vélte egy fiatalabb is — de otthon lenni még jobb volna.

A kávéházból valaki fiakkerért kiált. A soros nehezen hagyja ott Göre Marcsát.

*

A kucséber most van körutja végén.

A sarkon számolja a lózungot. Pár vagy umpár? Mit tudja ő? Élni kell. A kucséber hivatalból nem álmos sohasem. Néha sorozatos balszerencsével küzd és egymásután veszti el a legfinomabb csokoládékat, de azért jó képet vág a dologhoz és udvariasan kér revánsot.

— No próbáljunk egyet — mondom.

— Umpár — és behunyom a szemem.

Három volt. Kapok egy csomag mentolosat. Azután még háromszor umpár. Mit csináljak a csokoládéval?

Dupla vagy semmit ajánl. Vabanque-ur az éjszakában, aki a saját balszerencséjéből él.

*

De vannak még sokan. Külön világ, ahol kilowattokban számolják a világosságot.

Debreczeni József

— Hivatalosan, vagy mint magánember jött hozzám? Azért kérdezem ezt, mert ha esetleg kutatni akar, átadom kulcsaimat, hogy mindent könnyen átvizsgálhasson.

— Dehogy — felelte zavartan a rendőrfőnök — csak látogatóba jöttem önhöz, mint magánember.

Ezen válasz meglepte Tolsztojt, egy darabig tünődött magában, majd két robusztus szolgájának kiadta a parancsot:

— Akkor dobjátok ki.

Történelem kis történetekben

Bonaparte Napoleon

tábornokainak nagyon a körmére nézett, annyira, hogy azok nem tudtak ugy harácsolni, hogy arról Napoleon tudomást ne szerzett volna.

Midőn a franciák 1810-ben egy spanyol trappista kolostorba betörtek, az elkeseredett szerzetesek azt a Turgot tábornok csapatába tartozó négy katonát, akik a kolostorban a legféktelenebb pusztitást vitték véghez, — megölték. Amint ezt a tábornok megtudta, elrendelte a kolostor megszállását, azután pedig maga elé rendelte a kolostor főnökét.

— Megölték négy katonámat, — igy rivalt a főnökre, — ezért ugy önt, mint az összes alattvalóit agyonlövetem.

A főnök könyörgésre fogta a dolgot, kijelentette, hogy a katonák meggyilkolása az önvédelem kétségbeesett kényszere volt és késznek nyilatkozott a legmesszebbmenő elégtételre. A tábornok szenvedélyes mügyüjtő volt és véletlenül megtudta, hogy a kolostorban Murillonak négy mestermüvét őrzik, tehát igy szólt:

— Ön négy katona életével tartozik nekem, adjon helyette ugyanannyi Murillo-képet és az ügy ki lesz egyenlitve.

A prior nem ellenkezhetett és a négy Murillo-kép a tábornok gazdag párisi gyüjteményébe került. A hadjárat befejezte után Turgot is visszakerült Párisba, ahol egy szemle alkalmával Napoleon igy szólt hozzá:

— Tábornok ur, ugy hallom, hogy négy remek Murillo-képe van... engedje át nekem... Nem fogja megbánni.

Természetes, hogy a tábornok azonnal teljesitette a császár óhaját és a képek már másnap a Louvreba kerültek, azonban Turgot hiába várt az igért kárpótlásra: ugy látszott, a császár megfeledkezett róla. Egy napon azonban mégis megszólitotta a tábornokot:

— Láttam már a remek müalkotásokat és nem is késedelmeskedem az igért ellenszolgálattal.

Turgot örömsugárzó arccal hajtotta meg magát és képzeletében már a kezében érezte a marsallbotot.

— Berthier! — szólt ekkor Napoleon mellette álló bizalmasához. — Gárdámból válassza ki a négy leghatalmasabb katonát és osztassa be Turgot tábornok csapatába.

Azután mosolyogva Turgothoz fordult, akihez igy szólt:

— Láthatja, hogy visszatéritem a teljes vételárat.

Ezzel sarkonfordult és otthagyta a megdermedt tábornokot.

William Shakespeare
(1564—1616)

huszonkét éves korában ment Londonba szerencsét próbálni. Először lovak őrzője volt a szinház bejáratánál, aztán szinész lett, majd pedig egy kis szinház tulajdonosa.

Szinész korában egy előadáson, melyen Erzsébet királynő is jelen volt, királyt személyesitett. A királynő előadás közben kiejtette kezéből zsebkendőjét, mely a szinpadra esett, közvetlen Shakespeare elé. Shakespeare anélkül, hogy zavarba jött volna, mintha ez is szerepéhez tartozna, egyik kiséretéhez tartozó szinésznek méltóságteljes hangon kiadta a rendeletet:

— Vegye fel testvérünk zsebkendőjét és vigye fel a páholyba.

Alphonse Karr
(1808—1890)

a híres francia humorista, szerény ember volt és éppen ezért nem szerette az elbizakodott embereket.

Az 1830-iki juliusi forradalom után Lajos Fülöp liberális kormánya bőkezüen osztogatta a becsületrend keresztjét, annyira, hogy azok, kik személyes érdemeikért vagy a csatatéren hagyott lábukért kapták e kitüntetést, erősen zugolódtak és méltatlankodtak. Történt, hogy Alphonse Karr egy napon kimentett a Szajnából egy fuldokló katonát. De nem csinált belőle nagy hühót és hőstette nem is jutott a hivatalos körök tudomására. Egy filantrop társaság azonban medaillonnal tüntette ki a humoristát. Egy alkalommal meghivták Karr-t egy politikai bankettre. A humorista tudta, hogy az estélyen sokan lesznek, akik a becsületrend keresztjét fogják ruhájukon viselni, ezért elhatározta, hogy ő is feltüzi az övét.

A banketten elkezdték nézegetni Karrt, sugdolóztak, lopva rásanditottak, végre az egyik politikus az asztal végéről odakiáltva, megkérdezte tőle:

— Monsieur Karr, nem mondaná meg nekünk, miféle rendjelet visel?

Karr mosolygott és megelégedettnek látszott, mintha várta volna a kérdést. Jegyzőkönyvecskét és ceruzát vett elő zsebéből és az első oldalra ezt irta:

»Alphonse Karrt azért tüntették ki, mert kimentett a Szajnából egy dragonyos katonát. A többi kitüntetett mélyen tisztelt asztaltársaim is ide irhatják, hogy miért kapták kitüntetésüket.«

És szokásos nyugalmával átnyujtotta a jegyzőkönyvecskét a jobboldali szomszédjának, azon kérelemmel, hogy olvassa el és adja tovább.

A notesz és ceruza körüljárva az asztalt, végre visszaérkezett Karrhoz, de az ő irása után egy szót sem irt be senki. Azontul senki sem kérdezte, hogy miért hordja kitüntetését.

Gróf Tolsztoj Leó
(1828—1910)

a hires orosz iró, egyáltalán nem szerette a hatalom embereit és ahol csak tehette, mindig kellemetlenné tette a tényked esüket és ellenszegült nekik, de azért ugy intézte mindig a dolgot, hogy ne vádolhassák hatóság elleni erőszakkal. Igy bánt el egy rendőrfőnökkel is, aki azért ment Jasznaja Poljnaába, hogy az irónál házkutatást tartson. Tolsztojt ugyanis azzal gyanusitották, hogy forradalmárokkal tart fenn összeköttetést.

Midőn a rendőrfőnök bejelentette magát a grófnál, Tolsztoj azonnal elébe ment és igy szólt:

Noteszhulladék

Igazságszolgáltatás spárgával

(Kuriózumok)

Erzsébet királyné uralkodása alatt Angliában három-négyszáz embert akasztottak fel évente *csavargás miatt*.

*

Rabele, az ismert afrikai hóditó, aki 1900-ban hunyt el, azt a katonát, aki *szükségtelenül lőtt ki egy töltényt*, felkötöttette a legközelebbi fára.

*

A régi Thesszáliában halállal büntettek mindenkit, aki *egy golyót megölt*.

*

Arbogast, az első strasszburgi püspök végrendeletében meghagyta, hogy holttestét a vesztőhelyen, *a bitófák között temessék el*. Ezzel fejezte ki együttérzését azokkal a szerencsétlenekkel, akik az akkori igazságszolgáltatással összeütközésbe kerültek.

*

A solon-i törvények szerint, amelyek bölcsességéről minden gimnazistának oldalakat kell tanulni, ha egy *tárgy* valamiképpen halálát okozta egy embernek, törvény ültek fölötte és ha az itélet marasztaló volt, *átlették a határon*.

*

III. Edward idejében kötél által nallállal, vagy kerékbetöréssel büntették azt, aki *vadászsólymot lopott*.

*

1753-ban máglyán végeztek ki Münchenben *két tizenhárom éves kisleányt*, akikről a biróság kimondta, hogy boszorkányok.

*

A magyarországi proletárdiktatura alatt elrettentésül minden vétség elkövetését, kezdve a szesztilalom áthágásától, halálbüntetés terhe alatt tiltották meg. Ekkor tette *Karinthy* Frigyes azt az inditványt az egyik igazságügyi népbiztosnak, hogy töröljék el az egész büntetőtörvénykönyvet és léptessék helyette életbe ezt az egyetlen szakaszt: »*Mindenki halállal büntettetik.*«

*

II. Sándor cár uralkodása idején egy korcsmáros kihallgatta két csavargó beszélgetését, akik merényletet terveztek az uralkodó ellen. Illő jutalom reményében jelentést tett erről a belügyminiszternél, de nem adtak szavának hitelt. A merénylet mégis megtörtént. Nyomban utána letartóztatták a korcsmárost és — hogy ne mesélhesse el senkinek, hogy ő idejében figyelmeztette a belügyminisztert, de az elmulasztotta a szükséges intézkedéseket megtenni, — *»valószinü bünrészesség«* címén felakasztották.

*

A kis német hercegségekben gyakran csak azért végeztek ki egy-egy ártatlan vándorlegényt, hogy *az uralkodó pallósjoga el ne évüljön*.

s. k.

EREDETI FRANCIA
VALDA-PASZTILLA
megóvja Önt a hideg, a köd és nedvesség, valamint a bacillusoknak a légzőszervekre való káros hatásaitól. Kapható minden gyógyszertárban és drogériában.

A tükör életrajza

Ma, a fejlett üvegipar korában talán a legkönnyebben és leggyorsabban előállitható luxuscikk a hiuság, kiváltkép a női hiuság szimbóluma — tükör. Most a vizszintesen lefektetett üveglapra vizben feloldott ezüstsót, vagy kloridot, öntenek, erre meg szalmiákszeszt, mely az előbbi oldatból kiválasztja az ezüstöt. Mikor az ezüst megszáradt, valami olajjal kenik végig, hogy az ezüstpor le ne pattogjon és máris kész a tükör.

A mai tükör őse, az ősember primitiv tükre egy tó, vagy pocsolya volt, amelyben azonban, természetesen, csak tiszta, derült időkben nézhette magát zavartalanul. Még napjainkban, a modern fényüzés eszközeinek tobzódása között is fellelhetjük néha ezt a primitiv tükröt, legtöbbnyire falun, ahol tükör hijján a kackiás menyecske sokszor szivesen elkacérkodik önmagával a kut vizének tükrében, vagy a szegényebb háznál, ha nincsen kéznél tükör, egy vödör viz fölé hajolva fésülködik a falusi ember.

A tükör legelőször a babiloniai népeknél s az asszíroknál tünt fel, főként a női kezekben. Acélból készültek, nyéllel voltak ellátva, simára csiszolt része, melyben nézegették magukat, gyengén domboru volt. Maga a tükör lapja és nyele vésésekkel volt kicifrázva. Ekkor még ritkaságszámba menő disztárgy volt, nemkülönben később a görögök és a rómaiak korában is, amikor a fenti leirásu tükör már rézből készült.

Egyiptomban szintén ebben a formában használták a réztükröket, csak a hercegnők és bizonyára Cleopatra királynő is, csináltattak ezüst tükröt maguknak. Az ezüst tükrök rendkivül drágák és értékesek voltak, mivel nem rozsdásodtak és a fényüket nagyon sokáig megtartották. Az Egyiptomban tartott ásatásoknál sokáig fejtörést okozott az archeologusoknak az a palacsintasütő formáju tárgy, amelyet néha a sirokban a halott mellett találtak. Nem tudtak rájönni, hogy micsoda. A hinduk ugyanekkor fekete márványlapot csiszoltak fényesre, ez a lap is domboru volt kissé, ez volt a tükrük. De csak a magasállásu, gazdag emberek házánál lehetett ilyet találni.

A tükörnek a görög mithológiában is szerep jutott. A monda szerint ugyanis Perseus a szörnyü Gorgón meduzát csak olymódon tudta elpusztitani, hogy amikor a barlangjában meglepte, kerek, fényes pajzsát hirtelen annak az arca elé tartotta s a meduza meglátva magát a pajzs tükrében, holtra dermedt, szörnyet halt.

Körülbelül IV. Béla idejében, a föniciaiak csináltak először üvegtükröt. Érdekes, hogy még a középkor végéig is csak gömbölyü tükröt tudtak csinálni, azon egyszerü okból, mert nem tudtak üveglapot metszeni. A nyers üveget egy fazékból márványlapra csurgatták, a lepényszerü pépet kissé átgyurták, de négyszögü lapos formát nem tudtak adni neki. Ezért van az, hogy az összes középkori és régebbi épületek ablakai, mint képeken láthatjuk, mind gömbölyüek voltak.

A legszebb müvészi tökéletességre emelt tükröket a korai barokk-korban csinálták. Ezek az ugynevezett velencei tükrök, melyek valójában nem is Velencében, hanem a mellette fekvő Muranoban, szárazföldön készültek. Itt találtak egy anyagot, valami lágy kvarcfélét, a folyóvizek hordták oda, ebből olyan kristálytiszta, hajlékony üveget csináltak, hogy hasonlót talán ma is kevés helyen tudnak gyártani. A velencei tükröt mégsem a tükörlap tisztaságáért, hanem a munkás, gyönyörü keretért, amely szintén üvegből van, vették és veszik ma is drága pénzért. Az aprólékos kidolgozásu, csipkefinom keret különösen a XV. században, a renaissance alatt vált kedveltté, amikor nem is volt igazán előkelően, izlésesen és divatosan berendezve az urilak, ha a velencei tükör hiányzott belőle.

A XVI. században Medici Katalin ismét a nyeles tükröt hozta divatba: a keret aranyozott fából volt és az ovális tükröt köröskörül strucctollak szegélyezték, ugyhogy legyezőül is használták. De még ebben az időben is speciális luxuscikk volt a velencei tükör. Ma is az. Az állam törvénnyel védte a gyártási titkát és féltéknyen vigyázott rá, nehogy egy munka nélkül álló velencei tüköriparos kivándoroljon a köztársaság területéről.

A nyeles tükör divatja sokáig kedvezett az ötvösiparnak, mert a nyelét és hátlapját, valamint a tükör körületét finom vésetekkel látták el, akár csak az ókori keleti népek. A XVII. század egyszerre megszüntette ezt a divatot. Ekkor ugyanis a tükröt a nők láncon, majd később selyemzsinóron a derekukra erősitve, állandóan maguknál hordták, illatszeres üvegecskékkel, ollóval és tüpárnával együtt. A XVIII. és XIX. században voltak periódusok, amikor a nyakban viselt, vagy a mellen, a bluzra tüzött medaillonba tükör volt foglalva. Nemsokára aztán már mindazok a formái meg voltak a tükörnek, amelyek nagyrészt ma is láthatók. Legfeljebb a puderos dobozon nem volt rajta a tükör, mivel akkoriban a puderos doboz sem volt divatban.

Franciaországban, Amerikában, ugy látszik, még ezt a módszert sem tartják elég praktikusnak, legujabban a modern yenki asszonyok és a párisi divathölgyek a gyürüjükben elhelyezett metszett miniatür tükröcskékben restaurálják napközben ruzsos ajkukat. Emellett otthonukban még nem egy drága, müvészi müvü tükör áll hiuságuk rendelkezésére. Mert talán a tükör az egyetlen, amely a fényüző régmult kihalt szokásaiból a modern ember otthonában is változatlanul kedvelt és ha már nem egészen disztárgynak számit is, mint valaha, de ma is feltétlenül több, mint butordarab.

FÖLDI ILONKA:

Tudok szeretni

Dalba szökken a remegő sejtelem
Az ébredések, az örömök hajnalán
Valamely utról jő felém a kedvesem
Muzsikál a levegő a lépte nyomán

Az elalélt világ a mélységekbe hull
Eggyé válunk! ajkamba váj a csókot
Felcsendülő szivünkre lángpalást borul
Szemünk sugártavában Isten mosolyog.

Megtanultam szeretni a ködös estéket
Ha örvénylő látások belém is riadnak
Tudok szeretni mindent, mindent, ami élet
Ajkamon izével jövendő csókoknak

Ha valaki hozzám fut csonka hitével
Áldott anyaölbe hajtja bus fejét
Mesék csodakapuján vezetem el
Hadd zokogja, milyen végtelen öröm a lét

Örüljünk, hogy halálokon téreken át
Szemeink kacagják Isten mosolyát
Örüljünk, hogy a halk bánatos temetőkben
Az elmulásban, a könnyekben, a vérben
Fekete fájásban uj csoda, uj élet serken

„Nagy nők" férjei...

A hires pilotanővel különböző bajok történtek. Többek közt például az, hogy egyszer (egyszer?) megcsalta a férjét s multjáért nemrégiben letartóztatták. Mert Amerikában nagyon ügyelnek az ilyesmire. S most nézzünk be kicsit a hires pilótanő életébe. S nézzük meg a pilótanő férjét is.

Hiába irja minden ujságiró Miss Edersnek. Hiába repült leánynevén, ezzel a magán könnyitő gesztussal lerázva az American Girl mellől férjeurát, a vidéki ügynököt, aki az olyan tipikus férjek közé tartozik — ezuttal aztán tagadhatatlanul be lehet bizonyitani — akik képtelenek feleségük magasröptü szárnyalását követni. Mégis Elders »kisasszony« már »Mrs», akinek — mivel nem vált el — számolni kellene férjével.

Azonban Párisban nem nagyon számolt vele. A hotelben csupán egy szalon választotta el a közös appartementeben a pilóta, Mr. George Haldemann szobájától.

Ha meggondoljuk tehát, Párisban a két ifju ember sokkal közelebb jutott egymáshoz, mint mikor egyedül lebegtek a párás Óceán felett és a téli hold romantikusan öntötte fényét fejükre és a csillagok pompázatos palástja alatt versenyt daloltak, bugtak a karcsu leányzóval, az American Girllel.

Mert a görlice szigoru gardedamnak mutatkozott. Bizalmaskodásra nem adott alkalmat, sem időt — sulyos veszedelmekkel fenyegetőzve. (El is nyerte érte méltó büntetését.)

Az éjszaka, amelyet az egész világ szemeláttára az Óceán felett bizalmas kettesben töltött el a szépséges huszéves asszony és a daliás szőke kapitány igy még nem volt kompromittáló. Az ügynök férjhez egyelőre csupán lélekben lettek hütelenek; (a közös halálveszedelem és a hősiesség örök időkre szóló összetartozást jelent.)

De Párisban! A közös appartemente-on kivül még egyebekben is szimbolizálták szoros lelki összetartozásukat.

Mikor a nemzetközi sajtót fogadták, George, a szőke és daliás pilóta bizalmasan annak a karosszéknek karfáján lógatta lábát, amelyben Ruth, a bátor pilótanő, egészen hősiesen, egészen cicásan elterülve, inkább feküdt, mint ült. Ami ezután következett, az teljesen egymáshoz lóditotta őket. A párisi tudósitók szerint ugyanis a könnyed franciák szemükkel szerelmes nászutaspárrá boronálták össze az ifju pilótapárt.

Ruth és George ugy hajlongtak a hotel erkélyén, fogadva a tapsvihart, olyan szimpatikusak voltak a párisiaknak, mint valami magát megmutató ifju trónörökös pár egy lojális nép hódolatától körülsugározva — öt perccel az esküvőjük után.

Korunkra jellemző, hogy a rangot nélkülöző, össze nem esküdött pilótapár ünnepélyes megjelenését követelik a hagyományos balkonon, számüzve képzeletükből az otthonhagyott törvényes férjet.

Ami azonban az otthonhagyott férjet illeti, aki mindezt eltüri és engedélyezi (a lapok mindig azt zengték róla, hogy odahaza türelemmel és szeretettel vária feleségét) —, viselkedése mégsem tipikusan huszadik századbeli jelenség.

*

Lilly Braun, aki »A marquise szerelmes leveleiben« a tizennyolcadik század nagyvonalu és egyben a detailokra kiterjedő ismeretéről tett tanuságot, bemutatja nekünk Montjoie marquis öméltóságát, aki csontos kezét most kinyujthatná a sirból, hogy melegen kezet szoritson Ruth Elders férjével, egy egyszerü amerikai ügynökkel, noha ez csupán a megvetett harmadik rendhez tartozik.

Ez a Montjoie a rokokkó gáláns lendületével kitért nagyon szeretett felesége utjából, mert rájött arra, hagy a marquise nem sziveli. Belement felesége liaisonjába és mikor ennek következménye jelentkezett, a marquis a válásról csak olyan formában óhajtott hallani, ha nála hagyják a gyermeket, ha ez a Montjoie nevet fogja viselni.

Az olvasó, aki tudta, hogy Montjoie marquis a régi vágásu francia arisztokraták szinte utolsó képviselője a cro-nique scandaleuse-ök korában, természetesnek találta ezt a kivánságot, amely látszólag azért támadt, mintha kerülni akarna minden hangos botrányt.

De a hangos botrány elkerüléséhez, arra már igazán nem volt semmi szükség, hogy a marquis felesége, aki nem vált el, nem akarva elszakadni legszebb szerelme gyümölcsétől, egyszerre csak azon panaszkodjon szerelmesének irott levelében:

»... a marquis azt akarja, hogy mindig körülötte legyek és a kicsikét mindinkább a valódi apa büszkeségével nézi«.

Az öreg ur, akinek legfőbb óhaja az volt, hogy felesége örökössel ajándékozza meg, állitólag gyöngédségből — egyetlen gyermekük halála után —, a hideg marquisetól nem kényszeritett ki olyan alkalmat, amely bizonyitékot szolgáltatott volna önmaga előtt, hogy feleségének az örökös ajándékozására még módot nyujthat-e.

De a vágy azután, aki fenntartja a Montjoie név hirét az utókor számára, oly hevesen megmaradt, hogy a nagyon szeretett feleség és az idegen férfi szerelmének gyümölcse végül is jó lett erre a célra boldogitó szurrogátumnak. S ha nem adna oly groteszk látványt, szinte megható lenne a marquis féltő gondolkodása, amellyel a legkisebb veszélytől is óvta a hamisitott Montjoie-örököst.

*

Ez az a pont, ahol a tizennyolcadik századbeli francia marquis csontos kezével kezet szoríthat a huszadik századbeli amerikai ügynökkel.

Az amerikai ügynök is szépen utjára engedte Ruthot Georgeval az American Girlön. Ha egyszer az ilyen kirándulás volt feleségének legnagyobb vágya! Annak a nőnek, akit bizonyára imád; nem is lehet másképpen, hiszen két kontinens rajongva csodálja szépségét. Aztán az ügynök otthon maradt és szép türelmesen várt az asszonyra. Előzőleg meg sem próbálta a repülés mesterségét, hogy feltornássza magát a feleség pilótájává. Valószinüleg nem bizott magában. Belenyugodott, hogy az imponáló Mr. Haldemann légyen a felesége partnere. Amibe annál könnyebben nyugodhatott bele, mivel mint már mondottuk, az American Girl szigoru gardedamnak látszott az Óceán felett.

A többit, ami a szerencsés vizbepottyanás után következett, az előre nem sejtett jeleneteket: a Georgegal közös appartementet a világ szemeláttára, a bizalmas elhelyezkedést a nemzetközi sajtó szemlencsséjében, a nászutaspárként való megjelenést Páris népe előtt — megbocsátja az amerikai ügynök. Megbocsátja, mikor olvassa a párisi tudósító sorait Ruthról.

»... egy szót se szólt, inkább csak bágyadtan mosolygott, mint egy fiatal anya, aki éppen az imént megszülte a rózsás babyt, a világhirt«.

Az ügynök lassankint, fokozatosan ugy érzi — noha jómagának semmi része nincs az eredményben —, hogy neki, a törvényes férjnek hozta a világra. Övé a rózsás baby, aki fenntartja az ő hirét is, amely kis hiján az ismeretlenségbe potyytyant. Ha felesége nem vállalkozott volna a vizbepottyanásra. »... és a kicsikét mindinkább a valódi apa büszkeségével nézi«. Nem igy az erényes amerikai »közvélemény«, amelyik nem tanul a párisiaktól könnyedséget, hanem igenis megköveteli a törvényes apát; és a törvényes férj boldog jogait még azon az áron is védi, hogy Miss Ruth Elderst, aki pedig dicsőséget hozott Amerikára, letartóztatja egy csekélységért, azért, mert kiderült róla, hogy megcsalta a férjét.

Holló Magda

Aranyat ér

az a könyv, amely megtanit arra, hogyan kell olcsó és eredményes

reklámot csinálni

Ez a könyv

Dr. Szabó László:

A HIRDETÉS

cimü könyve *Ára 60·— din.*

Megrendelhető a

Minerva rt. könyvosztályában

Madárfióka a viharban

Regény. Irta: Gál Ottó (3)

Néhány percig várakoztam... Aludni látszott. Fejét mélyen a mellére csüggesztette, mint a halódó madár. Álmos voltam és dühös főleg, mert izgatott ez a néma, de szemmelláthatő, talán szándékosan kirakatba helyezett szenvedés. Bár veszélyt szimatoltam, mégis elszántan eléje léptem és, talán kissé nyersen, megszólítottam. Felemelte a fejét és végtelen közönynyel tekintett az arcomba. És erre az egyetlen mozdulatára mint rémült sejtés nyilalt át agyamon a gondolat, hogy ezt a nőt ismerem valahonnan. Ezt a helyzetet, amint itt áll előttem a néptelen uccán és amint mi igy ketten, elhagyottan, egymásra-utalva, egymásmellé-sodrottan, kiválasztottan a sok százezer ember közül egymásmellett állunk, már átéltem egyszer, ha más körülmények között is, de lényegében ugyanigy. Hirtelen varázslatos gyorsasággal felötlött bennem a megporosodott emlékü, decembervégi galiciai éjszaka, minden gonosz titkával és pillanatok alatt átéltem ujból az elmult csalódás minden kinját. Mohó szemekkel kutattam arcát és már láttam is az ismerős vonásokat: az orr szelid hajlását, a szem sötétbejátszó, sekély árkát, a száj csigás vonalát. Igen, mindezt láttam egyszer egy alacsony vaskályhában duruzsoló tüz vörös világitásában, elmosódottan, inkább csak sejtve az arc szépségét és zengő harmóniáját. De szemeim, mint a fényképezőgép finom lencséje kitörölhetetlenül rögzitették meg agyamban a képet. Nem tévedhettem. És máris a vad bosszu örömös előérzete borzongatott. Durván megragadtam a karját és arcommal az arcához egész közelhajolva sziszegtem felé, tulboldogan a sors ritka kegyétől:

— Most végre a kezeim közé kerültél... Oh hogy vágytam erre a percre... Ez a valódi boldogság, nem pedig az, amit csókjaid hazug tüzével élesztettél bennem... Most elbánok veled! Most fizetned kell Galiciáért... A háboruért... Szenvedéseimért... Elpazarolt éveimért... És egész elhibázott életemért...! Most én is bosszut állhatok...!

Nagy zöld szemei kissé talán tágabbra nyiltak, de arca változatlan maradt. Meglepetésnek, vagy félelemnek még árnyéka sem zavarta meg tompa egykedvüségét, amely ugy ült ajkszöglete és szemei körül eloszolva, mint a téli köd a befagyott tó felett. Gunnyal, gyalázkodó szavakkal igyekeztem vérforraló nyugalma mögé férkőzni, de szavaim, mint gummigolyók a márványfalról, visszhang nélkül peregtek le róla. Szótlanul türte szitkaim szegesvégü korbácsát, csak néha egy-egy durva sértésre rezzent össze és arca ilyenkor egy pillanatra, gyermekien aggodalmas, segélytkérő kifejezést öltött. Aztán ujra lebiggyentek ajkszögletei és a szemei ugy néztek az én szemembe, mintha bensőmbe látnának. Nem, mintha keresztüllátnának rajtam.

Amikor már kifogytam a szóból és csak hápogó, artikulátlan hangokban ömlött belőlem a düh, amit talán az éjszaka elfogyasztott pezsgő is táplált, hirtelen hangra nyilt az eddig hallgatásra préselt száj:

— Éhes vagyok, uram! — susogta, lehelte, alig hallhatóan. Két napja egy falatot sem ettem . . .

Ez a néhány, talán nem is hozzám, hanem a levegőbe, az univerzumba panaszlott szemrehányó szó észheztéritett és fehérizzásig hevitett haragomat dermedt megdöbbenés gyürte le. Önvádló szégyenkezésemben, kételkedő szemeim magyarázatkérően siklottak a nő bundájára, ellenmondás-keresőn a drága ruhadarab és szavai sulyos értelme közt. De már láttam hályogosra szürkült pupilláin, ónszinü arca zöldbejátszó reflexén, azt, amit már rég észre kellett volna vennem. Néha, ha külvárosokba vitt utam, borzadva menekültem a rongyos, fáradtnézésü, bizonytalan járásu emberek elől és megrettenten forditottam szemeimet befelé, ha kisértetiesen sovány, dülöngélő, asszonyok, vagy görnyedthátu, megroggyant-térdü gyermekek kerültek elébem. Ezeknek az arcáról ugyanez a rém kisértett. Hályogos pupilla . . . Zöld-lánggal égő bőr . . . Eleinte azt hittem, csupa részeg dülöngél előttem, mellettem, mögöttem a szürkebérkaszárnyás, szennyes kövezetü uccákon. Aztán riadtan hallottam, hogy nem az ital, hanem az alattomos léptekkel közelgő éhhalál deliriuma borit itt vérkődös fátyolt az agyra. Azóta kerültem a külvárosokat. Ha utam éppen arra vitt, kocsiba ültem. Lelkiismeretaltatón. Mert hiszen régről tudtam: az egyén számára csak az létezik, amiről tudomást vesz. Minden egyéb hazugság lehet... Könnyü kételkedni és könnyü nem hinni abban, amit nem a saját szemünkkel láttunk és nem a saját fülünkkel hallottunk . . .

És ime most elémtoppan a rém a külvárosból. Kisérteni és számonkérni. És azt az arcot öltötte magára, amelyet egyszer egy féléjszakán át csókokkal halmoztam el és azon a szájon keresztül szól hozzám, amely egyszer a hazugság bódító füszerével kábitot el . . .

— Mit tegyek? Hátha most is hazug szavakkal igázott le? Hátha ismét hazudik?! Hazudik . . .! — tépelődtem magamban a kétségektől feldultan.

És a nő csak állt előttem, most már lezárt szemekkel. Magábaroskadtan. Elfeledkezve rólam és a világról. Talán már a másik hazáról álmodott! A messziről, az igaziról, az örökösről . . .

Hiába harcoltam ellene, elöntött a részvét könnyes, meleg hulláma . . . Szeliden karonfogtam a nőt és visszaindultam vele a szállodámba . . .

Odafönt teát főztem neki a villamos gyorsforralón. Volt néhány üveg kondenzált tejem: a legdrágább ital az akkori Bécsben. Friss, tojás, pirosan csillogó, fehér zsirszeletekkel tarkázott prágai sonka, vereshéju, elefántcsontszinben ragyogó belü francia sajtok, aranyosan csillogó olasz szardiniák és fehér kenyér, omlós belü, tiszamenti lisztből készült került a sebtiben megteritett asztalra.

És én csak tátott szájjal bámultam, mint tünik el mindez az evés, a falás fullasztó látványu lázában. Valamikor gyermekkoromban láttam egyszer egy képet. Hogy hol, nem tudom! Csak arra emlékszem, hogy egy függönyökkel elsötétitett szoba falán csüngött. Talán hamisromantikáju olajnyomat, vagy zülött vándorfestő vásári mázolmánya volt, de belőlem soha erejét nem vesztő hatást váltott ki. Boszorkányégetést ábrázolt a kép: a sötét háttérből tejfehéren vált ki a mezteleure vetköztetett boszorkány gyengéd és finom alakja a már tüzetfogott máglya tetején. A boszorkány szép volt és sokkalta vonzóbb, mint a máglya körül dühöngő, fogcsikorgató némberek. Csak mosolya volt borzalmas és kibontott szőke haja, amint ezerfelé kuszálva lengett a szélben. És emlékezetem taván ijesztő közelre siklott elébem ujból e kép, amint a habzsoló nőt néztem. Ennek a haja is kuszáltan szálldosott a homloka körül és az ő szemeiben is őrült tüz égett...

Már vége felé járt az evésnek. Már csak telhetetlenül csipkedett a maradékokból és csak a szemei falták azt, amit gyomra már nem tudott bevenni.

— Most pedig pihenje ki magát! — mondtam, amikor az evést végre befejezve, pihegőn, kimerülten a szék támlájára dőlt.

Fáradt mosollyal nemet intett.

— Itt az ágy, feküdjék le nyugodtan! Én majd egy másik szobát bérelek a mai napra magamnak — szeroltem le erőtlen, bágyadt tiltakozását.

Lezártam a szekrényeket, talán sértő tüntetően. Lopva a zsebemhez nyultam: a pénztárcám ott domborodott kabátom belső zsebében. De ő nem figyelt reám. Pilláinak sulyos függönyei le-lecsusztak a szemeire és csak akkor lobbantak fel mély tüzzel ezek az aranyfényben zöldelő szemek, amikor elköszöntem tőle. Valami különös mosollyal nyujtotta kezét bucsura és mintha egy pillanatra fensőbbséges gunyt láttam volna felcsillani az arcán, aztán — csalódtam talán?! — alázatos kutyatekintettel mondott köszönetet mindenért.

Nyugtalanitó mosolya elkisért az ébrenlét leghomályosabb fülkéjéig, ahol már az álom lebegteti fekete szárnyait.

Vele álmodtam... És álmomban megbocsátottam neki... Nem, én esedeztem hozzá bocsánatért. Igen, én voltam a bünös: mert hazudtam... megloptam a hitét... megcsaltam az álmát... És ő megbocsátott nekem!... Mert szeretett. És én is szerettem őt. Hisz csókjainak és ölelésének a hevét magamban hordoztam, ott, ahol sebzett emlékeimet és titkolt érzéseimet őrzöm a napvilág elől rettegőn. És a vágy, gondosan elfojtott, megszégyenitett vágyam csak álomban mert előtörni rejtekéből és ébredéskor csak torz restelkedése maradt belőle.

Délfelé bekopogtattam hozzá, még az álom bódulatával agyamban. Nem kaptam választ belülről. A rossz sejtelem hidegsége szaladt végig gerincemen. óvatosan lenyomtam a kilincset. Engedett.

Az ágyban feküdt még. Aludt.. Az ajtónyilásra sem ébredt fel... Nesztelenül az ágyhoz siklottam. Arca rózsás szinben, tündöklőn, vált ki a párnák fehérségéből. Meztelen karjai a takarón feküdtek. Fölébe hajoltam és megcsókoltam a homlokát. Összerezzent... Kinyitotta a szemeit... Gyengéden rámmosolygott.

— Szeretsz? — suttogta...

És én zokogva, megkinzottan, vetettem magam az ágyra, lelkem mélyéig megrendülten a nagy megalázkodásban.

Mámorosizü napok következtek. Lihegő, észveszejtő elomlás a nagy boldogságban. Napokon át ki sem mozdultunk az uccára, mert reszkető kivánásban és betelni-nem-tudó vágyban csak egymást kerestük. Néha olybá tünt, mintha az éjszaka felszivták volna a nappalokat és az örökösnek látszó mély sötétségben csak szerelmünk tüdöklött, világitott fáklyázó, izzó fellobogásban. Máskor meg, mintha kigyulladt volna a világ. Mintha lángok perzselték volna testünket, és mi is égtünk, lobogtunk a ki nem hamvadó tüzekben.

Milyen uj volt nekem mindez: e varázslatos egybeolvadás, függetlenül a külvilágtól, gondok nélkül, távol a hétköznapoktól; a tiszta lelki és testi harmonia köztünk. Gyengéd kimélettel kerültük a szót, amely a multra emlékeztetett volna bennünket: Galiciára, meg arra a csodálatos hajnalra, amely ujból egymás karjaiba sodort bennünket. Elfeledtük az elmult éveket és napokat és csak a jelenvaló perceknek éltünk.

És amikor elmultak e napok, zilált, ezerfelől cibált életem e legszebb napjai, bódult, külsőségeket hajszoló, féktelen hetek következtek...

Először is ruhát kellett vennem. Mert azon az emlékezetes hajnalon a bundája alatt: egy szál ingben volt. A felső ruháit mind eladogatta az éhezés sötét napjaiban. De a bundájától, mint később, — amikor már nem kisértette a rém, — nevetve mesélte, nem akart megválni, inkább éhenhalt volna. És most teméntelen sok ruhát kivánt. Kárpótlásul. Szines selymeket, nehéz csipkéket és omló bársonyokat. És cipőket, a szivárvány minden szinében. Fakófényü gyöngyöket, aranyat és sok-sok smaragdot, amelyek sötétzölden csillogtak, megfejthetetlen talánnyal, mint a szemei. A legdrágább éttermekben étkeztünk. És mindennap hajnaltájban vetődtünk haza Bárok, mulatók, csak busás borravalókra nyiló, titkos ajtókon át megközelithető helyiségek, ahol a felszabadult ösztönök keresték az elérhetetlen régiókban trónoló kielégülést, voltak éjszakáink állomáshelyei. Elmerültünk abban a szines forgatagban, ahonnan csak megpörkölt szivvel és fertőzött lélekkel lehetett kikerülni.

És ezeken a nappalokat kergető éjszakákon és beesteledni nem akaró nappalokon elveszitettem őt. Reggelenként, amikor hazavetődtünk az őrült csatangolásból, holtrafáradtan dőltünk az ágyba. És csókjaimat ilyenkor már csak félálomban viszonozta. Hasztalan költögettem kérlelő, követelőző szavakkal, nem mozdult. Aludt mellettem, mélyen, sokszor szinte halotti mozdulatlanságban. Én meg, árván maradt vágyammal, néha órákig virrasztottam felette, hogy tolvaj kémkedéssel kilessem gondolatait, amelyek olykor felszálltak álmából, utat keresve a külvilághoz, mint a tó mélyén rejtőző gázok felszöknek bugyburékolva, a világosság után vágyódón, a felszinre. Néha gyermeki csufondárossággal felnevetett álmában. Vagy beszélt: lihegve, lázasan, összefüggéstelenül, ismeretlen emberekről, nyomorról, éhezésről, önfeláldozásról, áldozathozatalról és különösen egy Axel nevü férfiről. Milyen sebzett önérzettel találgattam, hogy ki lehet ez az ismeretlen férfi, aki álmait betölti!...

— Megint Axellel álmodtál! — gunyoltam, amikor felébredt, de belül féltékenység mardosott.

És ilyenkor nevetve borult a mellemre. Hizelkedő, becéző szavak özönével árasztott el és lángbaboritó heves csókokkal zárta el a számat a további kérdezősködések elől. De engem belül tovább marcangolt a féltékenység. Hiába esküdözött, hogy Axel nevü ismerőse sohasem volt és ha lett is valaha, mindenkit elfeledett már, mindenki kiesett az életéből, csak én egyedül töltöm be agyát és szivét, és csak engem szeret...

Oly különös volt mind ez az esküdözés és szorongató tekintete, amellyel az arcomat kémlelte, hogy elhiszem-e a szavait. És én éreztem mindenkor, hogy nem mond igazat. Mégis kétségeimet legyürő erőfeszitéssel menekültem ellenmondásai hinárjából. Nem akartam megtudni a valót! Miért is faggattam. Csak én kerültem ki vesztesen e vitákból. Hiszen szerettem... És ki tudja milyen mérgeslehelletü lehet a való, amit tolvaj lelkiismerettel rejteget előlem?

Már átaludt nappolk és dőzsölgő, gözölgő, fekete éjszakák hetek, hónapok rendjében sorakozott hosszu láncolata választott el attól a hajnaltól, amely ujból elémhozta éhezős nyomorban, ingre vetkezve ezt az asszonyt, és bár, az első mámorok megszürkülése után, éjjel-nappal, sokszor még álmomban is, ösztökélő kinnal futkározott agyamról a nyelvemre a vágy, hogy szavakba öntsem emlékeimet az első találkozásunkról odafenn a háborus Galiciában, de valami névtelen szégyenkezés visszatartott. Hallgattam az első éjszakánkról... sirós hazudozásairól... az uráról, a kit otthagyott... Hallgattam azt az éjszakát követő reggellel reámszakadt gonosz titokról!...

Mégis egyszer, egy esős délutánon, amig az ágyban heverésztünk ernyedtségben elomlón, felkeléssel küzködő lustasággal, csak ugy cigarettával a számban, egykedvüségbe burkolózva, belül azonban remegő, kicsorduló kiváncsisággal nyultam az elmult dolgokat fedő lepelhez, hogy fellebbentsem és alátekintsek, hogy megfejtsem a rut rejtélyt, hogy eloszlassam a köztünk lebegő fülledt ködét a hazugságnak. Szembe akartam nézni az igazsággal!

Sohasem fogom elfeledni azt a mindennel dacolni kész vakmerőséget, amivel szembeszállt velem. Előbb gunyolódott, mosolygón felfigyelve, aztán komolyra ráncolt arccal és csodálkozásra-tágult szemekkel nézett reám. Hogy megőrültem-e hirtelen? — ezt kérdezte kutató tekintete. Majd hisztériás, fütött dühvel fordult ellenem. Hangja rikácsolt a méltatlankodástól. Tagadott és izzó gyülöletet éreztem kicsapni a hangján. Felgyult, perzselő lihegése az arcomat égette. Tagadta, hogy azelőtt valaha is látott volna. Letagadta az első éjszakánkat, zokogásba fogant csókjainkat. És most már sirásba olvadó haraggal esküdözött, hogy Galiciát még a térképről sem ismeri, lengyelül még beszélni sem hallott soha senkit. És a pénztárcám a két havi gázsimmal: rágalom. Gyehennás, végeszakadni-nem-akaró eskü következett. Szülők, rokonok és szentek nevei röpködtek a levegőben, mint sirjukból kiüzött kisértetek...

— Oh, az idegeim!... Hallgass! Hallgass el már! Nem igaz, amit mondtam! Elhiszek neked mindent!... Tévedtem, hazudtam!... Jaj, csak már vége legyen ennek — esedeztem, könyörögtem, mennydörögtem befogott fülekkel, arccal a párnának dőltem, hogy ne lássam lobogó fürtjeit, könnybenuszó, de zöld villámokat szóró szemeit. Milyen isszonyatos volt, milyen visszataszitók e hazug könnyek, vonagló ajkak, a veres orrcimpák... Hogy gyülöltem ebben a percben. Ha revolver, ha tör lett volna nálam, milyen hidegen, milyen megfontoltan és kiszámitottan végeztem volna vele.

(Folyt. köv.)

Beszéljünk a macskáról

Figyelemmel és élvezettel olvastam a *Bácsmegyei Napló* vasárnapi mellékletében azt a cikket, amelynek az volt a címe: »Beszéljünk a kutyáról«. Nagyon szeretem az állatot s első sorban a kutyát. De miután már több kutyámat baleset érte, nem tartok többé, nem akarok magamnak hiábavaló szivfájdalmat okozni. Ámde tessék elhinni, a macskáról is érdemes beszélni s én ezzel az irással óhajtom leróni kegyeletemet az én jó öreg »cica Tatám« iránt. Miután leginkább az ő emlékét óhajtom megörökiteni — róla fogok utoljára irni.

A macskáról lehet sokat irni s nálamnál többet talán csak Mariska barátnőm tudna, aki előszeretettel tenyészti a fehér cicákat. Én a feketét kedvelem. A kutyakedvelők ravasznak mondják, pedig a macskában sincs több ravaszság, mint amennyi a létfentartási harchoz kell. S ami megvan még az emberben is. Sőt a mai tülekedő világban talán itt van legjobban kifejlődve. A kutya és macska hüségét és intelligenciáját összehasonlitani nem lehet. A macska soha nem tud érzelmeinek olyan élénk kifejezést adni, mint a kutya. Örömét csak hizelgéssel tudja kifejezni. Aki többet foglalkozik velük, megtanul a nyelvükön beszélni s megérti őket. Csakhogy szegényeket háttérbe szoritják és nem emlékezik meg róluk senki. Pedig a macskák közt is van különféle jellem és érző szív. Ime a bizonyiték:

Sári cicám sokáig élt, de macskát még annyi szerencsétlenség nem is ért, mint ezt. Állomáson laktunk és a házból soha sem ment ki. De a padláslyukon mindig leste a sürgönydróton ülő verebeket. Addig-addig, hogy egyszer utánuk kapott, elvesztette az egyensulyt és kibukott, azonban megkapaszkodott a sürgönydrótba s ott lógott keserves orditással, amig egy málházó le nem hozta. A férfiaktól rettenetesen félt, különösen a vörös hordárra haragudott, pedig az soha nem bántotta, sőt ha meglátta a Sárit, felborzolt farkával fujni és trüszkölni, nem mert a közelébe menni. Kómikus látvány volt, ahogy ezek egymástól féltek. A szappannak való zsiradék edénybe akkor is belenyalt, amikor lug volt benne: alaposan összeégette a nyelvét. Belefeküdt a sütőbe melegedni. A cseléd nem vette észre, begyujtott, az ajtót rácsukta és szegény Sári benn orditott. Az ellensége, a vörös hordár jelentette a balesetet, de ahhoz már nem volt bátorsága, hogy kinyissa a sütőt, inkább bent hagyta volna égni. Szegény Sárit két hétig kellett ápolnom, a talpa összeégett, a farkáról a szőr leégett. Ezentul, ha fujt és trüszkölt a vörös hordárra, a farkán a szőrt nem birta többé felborzolni. Képzelem, milyen roszszul esett ez szegénynek.

Volt egy tigrisszőrü szimpla, hétköznapi macskám, mely azért említésreméltó, mert öt év alatt nem kevesebb mint ötvenhat kis cicának adott életet.

Picinyeivel cirkuszi bohóc módra játszott egy fiatal, fekete-fehérfoltos kandurka. Különben is ezeket tartják a legintelligensebb macskáknak. Ha meghallotta a hangomat, tánclépésben sasirozott elém s utközben 3—4 bukfencet vetett. Szerette, ha fejét menyecskésen hátra kötöttem, értette a tréfát s igy ijesztgette a picikéket. Két lábon táncolt nekik s néha egyfolytában 8—10 bukfencet is vetett. Határozottan állitom: *tudta, hogy mulatunk rajta.*

Cini cicát kicsinyeivel együtt a város másik végébe ajándékoztam. Öt hónap mulva hazajött s ugy tett, mintha soha nem is lett volna máshol. Nem mutatott megsértődést.

Egyszer az udvaron megjelent egy gyönyörü pezsgőszinü óriási macska. Félénken meghuzódott a bokrok alatt, távolról nézte a cica mama táplálkozását s ha az jóllakott, a maradékot megette. Kezdetben azt hittük, hogy a cica mama udvarlója, elneveztük Tatának s ez a név rajta is maradt. Később kiderült, hogy nem is lehetett Tata. Lassanként megbarátkozott a cica mamával, de igazi barátság csak akkor fejlődött ki közöttük és közöttünk, *mikor* a picinyeket enni tanitottuk. A picik háta mögé állt, de csak akkor nyult a megmaradt ételhez, ha azok már a tányértól odébb mentek. Ha nem maradt ott semmi, türelmesen odébb állt s belenyugodott sorsába. Nem kért, nem tolakodott. Mintha érezte volna, hogy nekik szerényen kell viselkednie, hogy el ne üzzük. Hálából valóságos szárazdajka lett belőle. Gondozta, ápolta, nevelte a picinyeket. El is neveztük nevelő nrnak. Ezt az állását pontosan és lelkiismeretesen *töltötte be.* Ha *játszott velök,* óvatosan guritotta őket maga alatt nehogy megsértse őket, lévén ő sulyra *6.5 kiló,* magassága ha két lábra állt — s lábát szerényen az asztalra tette — *87 cm.* Pontosan tudta hány cicának kell a tányér körül helyet foglalnia, ha egy *hiányzott, rögtön keresésére indult.* S ha nem birta megtalálni— mert már elajándékoztuk — olyankor mindig összeveszett az anyjukkal, mintegy azt tette felelőssé a kis cica eltünéséért. Soha nem bántotta máskor, de ilyenkor neki esett s valósággal meggyomrozta a mamát. Ez minden kis cica eltünésénél ismétlődött. Tehát látszik, hogy *emlékezett.* (Sohasem dobtam el az ujszülötteket, hanem elajándékoztam. Mindig vannak megrendeléseim, csak győzze a cica mama szállitani őket.)

Ámde szegény cica Tata kezdett lassanként öregedni, elsőfogai kihullottak, két év mulva ismét kinőttek, de már csak oly korcs fogak lettek. Egyre kényelmesebb lett, járása már nem volt oly elegáns és ruganyos. Most már rágó fogai is meglazultak, de ha kutya jött a kertbe, azt *még* mindig kikergette. A hátára ugrott, bármilyen nagy kutya is volt s ugy lovagolt rajta, csak a kapunál ugrott le róla. Egyszer aztán foggyökér gyulladást kapott és az arca szörnyen megdagadt. Az állatorvos már a sintérnek szánta, mire ugy megijedtem, hogy azt mondtam, nem is tudom, hol lakik a sintér. Mikor már olyan volt, mintha még egy feje nőtt volna ki, elhatároztam, hogy magam megoperálom. Türte a legcsekélyebb ellenállás nélkül. *Mütét után* vidámabb lett, ugylátszott, fájdalmai megszüntek, jobban evett s pár napra teljesen magához tért. Naponta többször átkötöttem. Minden átkötés után hálásan dorombolt. Nyaka többé nem dagadt meg, de ereje mindig jobban és jobban fogyott. Már alig vánszorgott. *Végtelenül sajnáltam* s mindnyájan vele szenvedtünk. Most már mi is többet gondoltunk az orvos ajánlatára, de hogyan tegyem meg, mikor engem ugy szeret, bennem bizik, tőlem reméli gyógyulását? Végre elhatároztuk, hogy aetherrel elaltatjuk s aztán elküldjük s *igy nem fog érezni semmit.* Igy is történt. Mikor az aetheres vattát az orrához nyomtam fölriadt, szembogarai kitágultak, rémülten nézett reám. Ezt a tekintetet sohasem fogom elfelejteni!

»Élt 18 évet.«

Dr. Varró Jánosné

SZINHÁZI KISTÜKÖR

Tanulmány a jazz-bandról — Hitvita a hitvitázó Shaw-ról

A jazz-bandet jobbról-balról támadják. Tekintélyes szónokok beszélnek ellene a képviselőházakban, a közgyüléseken, szapulják, csepülik mindenütt. Mindenesetre a népszerüség tetőpontján áll, az érdeklődés központjában. Fraccaroli, aki nemrég tért vissza amerikai körutjáról, tanulmányban foglalkozik a jazz-banddel.

Milyen hatást tesz ránk?

— Mintha hirtelen egy csomó ezüst tányér zuhant volna a földre. Valami leesett? Nem, muzsikálnak. Ez a dicső zene: a jazz a nap és éjszaka diadalmasa, a ma este és holnap müvészete, a tiszteletlenség szimfóniája, a *tengeri betegség ünneplése, az érzelem konzervdoboza, a lázas pillanatok villanyórája* Modern életünk nem is egyéb, mint a jazz. Kurta szoknyák, lábak a levegőben, durrogó pezsgődugók, *nyavalyatörős muzsika.* Jazz. Bibor ajkak, véraláfutásos szemek, görcsös táncok, reklám harsonák, a vágyak vásárja. Jazz és ujra jazz. A mutatványosság nagydobja, egy én, aki nagyobb, mint te, egy te, mely ennél is nagyobb, térd-csata, vállal való tuszkolás, hogy minél előbb érjünk célhoz, *az a tudomány, hogy látszunk, anélkül, hogy volnánk, hogy annak látszunk, amik nem vagyunk.* Jazz és ujra jazz. Kapkodó kezek, melyek minél előbb akarnak valamit megragadni, a gyors hiresség és közvetlen élvezet eldorádója, jazz, jazz. Az élet, az igazi élet, a nagy élet. A másik oldalon pedig, de háttérben, minden jelentőséges jazz nélkül vannak a haszontalanok és eltévedtek, a szegény emberek, *a muli romjai, azok, akik dolgoznak és termelnek.* Tücskök és hangyák.

— A szó jelentését megkerestem *Funch és Wagnal New Standard Dictionary*-jában, az amerikánizmus bibliájában. Ezt leltem: *Jazz ragtime zene,* egyenlőtlen és bicsakló, zagyva hangokkal, jazz-band: zenészek csoportja, akik különböző hangszerekkel, banjóval, szaxofonnal, fuvolával, zongorával, harsonával, dobbal a *fönti zenét* müvelik. A jazz mindenesetre korunk szine lett. Hatása alatt kiabálunk az örömtől, orditunk a rémülettől, de nem birunk ellene védekezni. Szemtelen, zajongó taktikájával győz. Foglalkoztatja rajongóit és rágalmazóit, feldühit, de meg is nevettet. Hülyének nevezhetjük, de nevetünk rajta. Aki pedig nevet, az le van fegyverezve. Gondolkodni, egymás mellé rendelni, harmonizálni, egyensulyozni, válogatni fáradságos munka, nem érdemes rá időt pazarolni. *A jazz nagy leleménye az, hogy egyhanguságával tüntet.* Végtelenig ismétel zavartalan állhatatossággal egyetlen motivumot, két motivumból pedig egész balettet, egy egész operettet alkot.

Van-e müvészi jazz?

Azt hiszem, hogy van s azt hiszem hogy sokkal kevésbbé üres, mint ahogy látszik. *Tehetséges müvészek érdeklődnek iránta és megnemesitik, helyesebben megalkotják.* Időt kell engedni, hogy a jazz tulhaladjon lázas korszakán. A *Newyork Times*-ben *Ernest Newman* szembe állitotta a zenét a jazz-el s az utóbbit afféle *örült cocktailnek nevezte.* Valóban ettől a keveréktől elvesztjük az eszünket. Tehát el kell ismernünk hogy részegitő. *Paul Whiteman,* a leghiresebb amerikai jazz-müvész a newyorki közönségnek bemutatta zenekarát, titáni hangszerekkel játszotta a legvadabb, legbicsaklóbb melódiákat, melyek ellenállhatatlanul hatnak. A közönség énekelni kezd. A jazz ujsága a *fiatalságában lakozik, abban a szemtelenségében, amellyel farkasszemet néz a közönséggel.* Semmitől sem fél, nincsenek hagyományai. Csecsemő ártatlansággal vérmérsékletére bizza magát. Nevetni akar s mint minden egészséges szellemü és testü ember, önmagán is nevet. Nagy agyafurtsága éppen az, hogy nem veszi magát komolyan. Ezért szereti a közönség. A kómikus megmosolyogtat bennünket, a bohóc megnevettet. A jazz is bohóc. Az a kérdés, vajjon a tiszteletlenség, mely korunkra jellemző a jazzből született-e, vagy a tiszteletlenségből született-e a jazz, messze vezetne, addig a problémáig, vajjon a tojás volt-e előbb, vagy a tyuk.

*

Miután Bernard Shaw-nak az Androclus és az oroszlán cimü drámája elé irott előszava külön kiadásban, könyvalakban is megjelent, ujra lobot vetett az a vita, mely évtizedek előtt lángolt. A birálók ismét sokat foglalkoznak ezzel a drámairóval, aki — ugy látszik — kitünő képességgel rendelkezik, hogy állandóan beszéltessen magáról.

Tudvalévő, hogy ő magát nem is annyira darabirónak, költőnek tekinti, hanem »bölcselőnek«. Aki csak nagy müvésznek tartja, az megsérti őt. Véleménye szerint ő a jelenkor szellemi vezére, egyeten »világosan látó« apostola.

Most a birálói ujra fölvetik azt a kérdést, melyet már harminc éve nem tudtak megoldani; vajjon ez az ir drámairó egy prédikátornak öltözött bohóc-e, vagy pedig egy prédikátor, aki bohócruhát visel, hogy csepürágó-e, vagy pedig az uj erköles prófétája?

A kereszténységről irott értekezése hozzászólásra kényszeritett egy igen jeles birálót, *Amicot* is, aki tanulmányában következőképpen okoskodik.

Azt mondják, hogy az álarc nélküli Shaw-t leginkább akkor lehet megismerni, mikor gyón, vagyis hires előszavaiban. Ez nem igaz. Számunkra a müvész akkor gyón igazán, mikor önfeledten ir, mikor alkot s nem akkor, mikor bölcselkedik, magát magyarázza. A költő szellemi életét nem naplóiban, leveleiben, önvallomásaiban és barátjainak vallomásaiban kell keresnünk, hanem müvészi alkotásaiban. A kereszténységről *irott* ugynevezett bölcseleti tanulmánya pedig csak arra való, hogy a holnap e prófétája lelkiismeretlen könnyedséggel intézi el azokat a nagyon nehéz kérdéseket, melyeket az emberiség már több ezer év óta hiába igyekszik megoldani.

Gyülöli a közhelyeket, ennélfogva az ellenkező hibába esik: mindig az ellenkezőjét mondja annak, amit már mondottak.

Ennek az előre megfontolt és tagadhatatlanul szikrázó értelemmel végbevitt játéknak az eredménye nem forradalom, hanem az, hogy *mindent a visszájára fordit.* Nem uj fényt bocsát ki, mely más, nemvárt szemszögből világitja meg a dolgokat, hanem tótágast állit mindent s józan észnek nevezi a fonákságokat.

Valamint a Johanában szokása szerint tagadta mindazt, amit elődjei hirdettek, akár a hőse mellett, akár a hőse ellen, a kereszténységről való vitairatában is szembeszáll mindenkivel. Különösen itt állapithatjuk meg elmélett és vitázó prózájának üresség ét. Az a vágy, hogy folyton paradoxonokat mondjon a józanészről, teljesen lerontja értekezésének meggyőző erejét. Minden mondata után azt érezzük, hogy az iró ugyanilyen hévvel tudná bebizonyitani az ellenkező tételt is. Rengeteget beszél a lélek üdvéről, de ezt nem mint apostol éri el, hanem mint müvész. Akár propaganda-müvek a drámái, amint ő állitja, akár nem, annyi bizonyos, hogy mikor mint müvész alkot s megfeledkezik előszavainak tételeiről és elveiről, akkor élvezzük őt, akkor a lelkünkre is hat.

Eszmevilágát, müvészetét is felemássá, sztéforgácsoltá teszi: szemünk előtt kartonlapok táncolnak, ékszerek, virágok és bábuk. De gyakran megesik, hogy megfeledkezik antifilozofiájának ellentéteiről, antiesztétikájának tilalmáról s ekkor egyik-másik ilyen bábu talpra áll, magától kezd járni, már nem bábu, hanem ember, férfi vagy nő. Ezekben a pillanatokban Shaw minden álbölcselkedése ellenére remekművet alkot.

Szabó Ferenc:

Várakozás

Süket csend, oly dimos
minden, a város
— mint fáradt, vén anyó —
szundit; a rohanó
perceket busan ketyegi
az óra.

Szemem kerüli az álom;
a holnapot várom,
egy rövid hajóról, az ismeretlent,
mely engem tovaröppent
messze, a vágyak
piros vizén, hogy szálljak
idegen, uj tájak
felé —

A percek rohannak tova;
én állok tétova
és maradok vágyva
az ujat — várva
a csodát...

E. Szécsi
„PHILATELIA“
bélyegkereskedés Subotica Cirila Metoda trg 53
(Teréz templommal szemben sorban).
Nagy választék külföldi bélyegekben, Legujabb kiadásu albumok minden nagyságban
és katalogusok raktáron. 1417

Meghivó

Gazdák figyelmébe!

A „Jégkár Biztositó Szövetkezet, mint alkalmi egyesület" alakuló közgyülését **1928. évi április hó 1 én** délelőtt 10 órakor a **Közgazdasági Bank r. t.** helyiségében fogja megtartani.

Saját érdekükben felkéretnek az összes érdekeltek, hogy az alakuló közgyülésen minél számosabban megjelenni szíveskedjenek.

Az alapitók.

3005

Eladó

raktárról 1 Ford-autobusz
1 könnyü Ford-teherautó
és egy kétüléses Ford

VULKAN GARAGE, SOMBOR

2312

REUMA

Köszönőlevél

Dr. I. Rahlejev urnak

Beograd
Kosovska 43

Az Ön gyógyulást hozó RADIO BALSAMIKA szere erős reumatikus fáidalmaimat megszüntette. Hálás köszönetet mondok ezért és gratulálok a kiváló sikerért. Már az első üveggel, amit részemre küldött, kigyógyitottam magam. Mivel látom, hogy ez megmentőm, kérem szíveskedjen utánvét mellett még 2 üveg RADIO BALSAMIKÁT küldeni, amiért előre is köszönetet mondok. Fogadja t. Doktor ur hálás köszönetem kifejezését.

Manastirac-Južni Brod, 17. VI. 1927.

Tisztelettel:
Tojofilo Mitrović,
földmives.

A **Radio Balsamika** *gyógyszert készíti, árusitja és postai utánvéttel szállitja* **Dr. I. Rahlejev „Radio Balsamika" aboratoriuma** *Beograd, Kosovska 43 és kapható minden jobb gyógyszertárban és drogériában.* 2043

Zárva az üzletem

az ünnepek miatt

nagycsütörtökön, nagypénteken, nagyszombaton. Azért kérem tis telt vevőimet, hogy a tavaszi szezónra megérkezett legjobb, legelegánsabb és legolcsóbb női-, férfi-, gyermekcipőket, férfi és fiukalapokat, ingeket, nyakkendőket, harisnyákat minél előbb szerezze be üzletemben

Schlesinger W. Soma

Senta, Városháza 2 8

Gazdák!

A valódi

zöldpor

½ kg-os csomagokban **„Aeroplan"** védjegyel, mint itt látható, jön forgalomba.

Ingyen ismertetőt küld és viszonteladóknak szállitja:

Kemikalija Novisad

Futoški put 27

REJTVÉNY

A mult számunkban közölt rejtvény helyes megfejtése:

Fetis

t = y
é

KERESZTSOROS REJTVÉNY

Mult vasárnapi számunkban közölt keresztsoros rejtvény helyes megfejtése:

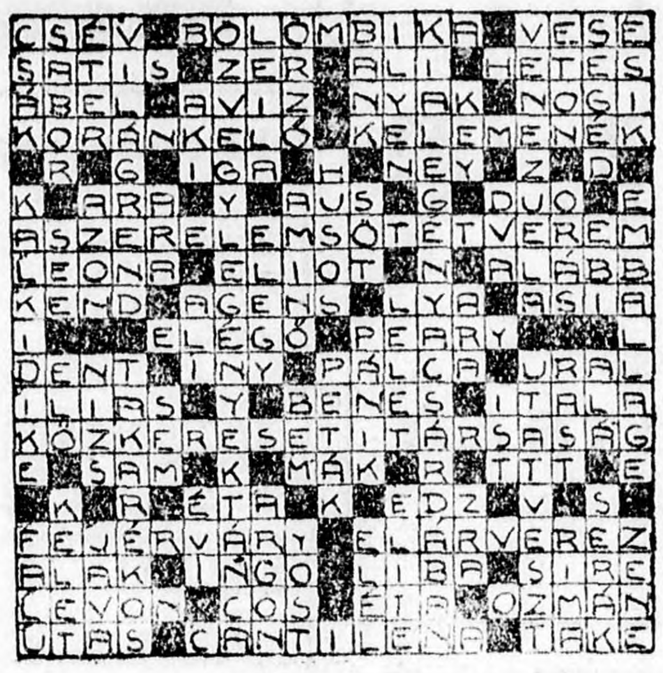

A mult vasárnapi keresztsoros rejtvényünket megfejtették 86-an. A kézifestésü hirlaptartót sorsolás utján *Fernbach Péterné* Sombor (Venac Bojović 17.) nyerte meg, akit arra kérünk, szíveskedjen portóra, bélyegben, 5 dinárt beküldeni.

Mielőtt **BUTOR** szükségletét bes erezné, saját érdekében tekintse meg dus raktáramat, hol egyszerü, jóminőségü **stily- és mübutorokat** olcsó árban beszerezhet, vagy rajz szerint megrendelhet. — Keményfa fényezett hálók **5200.— din.**-tól feljebb. Modern ebédlők **10.000 dinártól** feljebb.

Éder Kálmán

müeszta'os butoráruháza, Vilsonova ulica 40

2 ÉVI HITEL

Mindennemü egyes és univerzális

asztalos- és bognárgépek

beépitett motorral vagy anélkül

keretfürészek

Welker-Werke J. Wachstein

Wien X/4 Laxenburgerstr. 12

Alkalmi vétel: használt, jókarban levő komb. egyengető, csapoló, maró és vastagsági gyalu, marógép furógéppel és körfürésszel kombinálva.

11145

Hová megy fényképeztetni magát?
Megyek Gergics foto Rekord mütermébe
Aleksandrova ulica (Nemzetivel szemben) 105

Az elsőrendü

„SCHÄFFER"

SZÁLLODÁT APATINBAN

amely ezidőszerint még bérbe van adva, 19.8. év május 1-i átvétellel szabad kezből eladja a tulajdonos

SCHAFFER JOZSEF ANTAL, Apatinban

2775

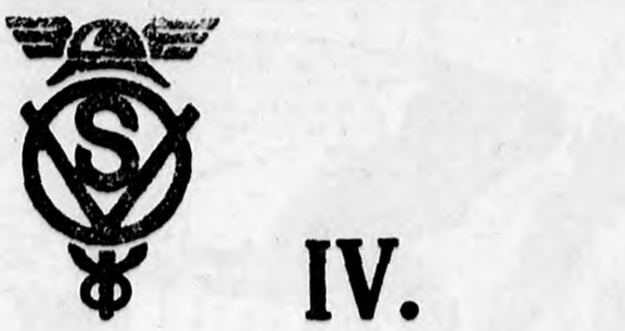

IV. OSIJEKI VÁSÁR

ÁPRILIS 8—17

VÁSÁRIGAZOLVÁNY a kiállitás látogatására és a vasuti menetdij-kedvezményre jogosit

csak 10 dinár

Kapható a tiszteletbeli képviseletnél:
Rádió-Reklám Subotica, Manojlovićeva ul.

2905

LÁNG L. GÉPGYÁR R. T.
BUDAPEST

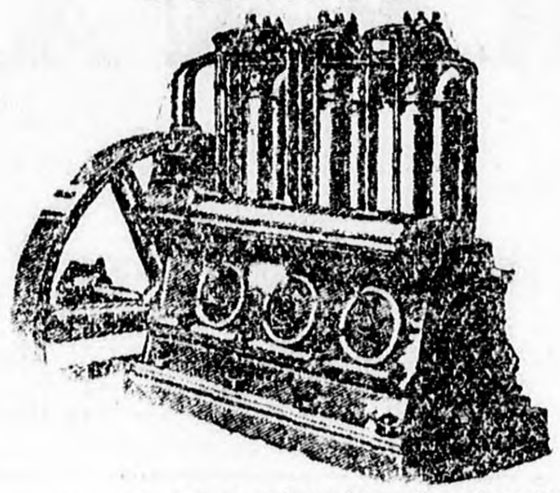

...OS és LÉGSÜRITŐ NÉLKÜLI
DIESELMOTOROK
KÉPVISELŐ 1965
SOMOGYI LÁSZLÓ okl. gépészmérnök
SZU OTCA, Kralja Aleksandra ul. 15

BEOGRADBA UTAZÓKNAK!

Külön

ITALLAL és ENNIVALÓVAL

várja önöket a beogradi

„KASINA"

téli kerthelyiségének étterme. Bérlők:

BRACA LAZIĆ

2916

HERKULES (Hungaria) drótfonatot, négysarkos és hatsarkos keritésfonatokat, drótot, tüskésdrótot és szeget
gyárt és legelőnyösebben szállit

KRAMER TESTVÉREK, NOVISAD
Mali Liman

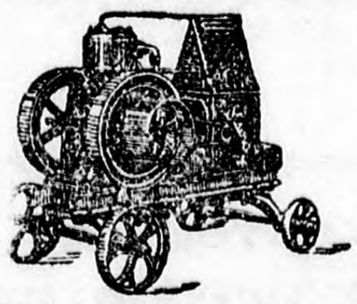

Akar üzemében megbizható és olcsó üzemerőt? Szerezze be a

„SLAVIA"
BENZINMOTORT
2—10 lóerőig.

Készletben lokomobil, stabil és körfürésszel szerelve. Minden motorhoz megfelelő cséplőgép. 2 évi jótállással.

Paržik Testvérek, Napajedla, Č. S. R. gyártmánya

Vezérképviselőség Jugoszláviában

Ljudevit Ambruš

Zagreb, Sajmište 2

Látogassanak meg az oszijeki kiállitáson.

2962

P. & C. HABIG és PANIZZA kalapok, valamint L. B. O. uri és női harisnyák egyedüli lerakata csak

VUKOVICS GERŐ

cégnél Subotica, hol a legszebb és legizlésesebb uri divatcikkek kaphatók. — Szolid árak, pontos kiszolgálás

A legjobban bevált
AUTOBUS
A legkitünőbb
TEHERAUTO
RENAULT

Kapható azonnali szállitásra minden nagyságban
a Renault-müvek vezérképviselőjénél
KRAUSZ EDE, NOVISAD
Tekintse meg az épen most beérkezett világszenzációt
a MONASIX turakocsit!
2921

240 dináros havi részletre
már kaphat elsőrendű keményfa hálószobát, hajlitott széket, konyhaberendezést, tróasztalt és minden más butort
BOTHE I EHRMANN D. D. ZAGREB LERAKATA
GUSTAV FISTER ml. SUBOTICA
VII. Fra Ješe trg 6 Barátok temploma mellett
1187

LABADOZOKNÁL ÁLTALÁNOS GYENGESÉGNÉL
ESETÉN
VÉRSZEGÉNYSÉG
DESCHIENS SYRUP HAEMOGLOBINNAL
AZ ORVOSOK IGAZOLJÁK, HOGY EZ A VITÁLVASAS SZIRUP A NYERSHUST ÉS KÜLÖNFÉLE VASKÉSZITMÉNYEKET MESSZE FELÜLMULJA

Kerékpár kereskedők! Mechanikusok!
Kérjék tavaszi árjegyzékünket kerékpárok és alkatrészekről
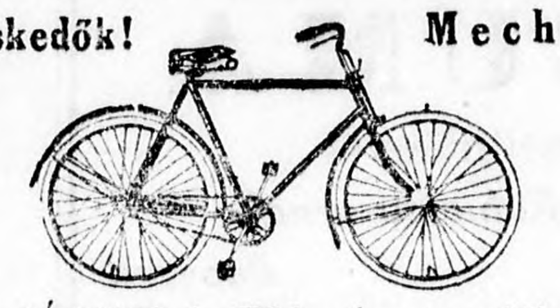
ATLAS trgovačko poduzeće Novisad
Futoški put 54
Telefon 26-63
SCHWEITZER JÓZSEF és FIA cég nagyraktára és képviselete
2943

Halló! 2323
Tudja-e már hol kaphat olcsón jó és friss marha-, borju- és sertéshust, továbbá mindennemü felvágottat? Csakis
DUDAS
mészáros- és hentesüzletében a Kiskápolnával szemben (volt Kuthy-féle helyiségben)
Jó tőkésegény felvétetik

Billiárd
golyó, mandinergumi, zöldposztó, Lignum Sanctum tekegolyók és babák a legolcsóbban beszerezhetők
Erich J.
esztergályosnál, SOMBOR
Pariška ulica 1 823

Ügyes képviselők
jugoszláv értékpapirok kis havi részletre való eladására felvétetnek. Ajánlatok Jakov Zumbulović, Beograd, Kralja Petra ul. 52 cimre küldendők.

200
dinár négy darab festőmüvészeti könyv
Petrovich: Ujakról és régiekről
Van Grgh levelei
Walden: Expressionizmus
Kállay: Uj magyar piktura
Megrendelhető a BACSMEGYEI NAPLÓ könyvosztályában

Deutz-kismotorok
Petroleumra 2, 4, 6 PS nagyságban
Diesel- és szivógázmotorok
Fagáztelepek
GYORS SZÁLLITÁS
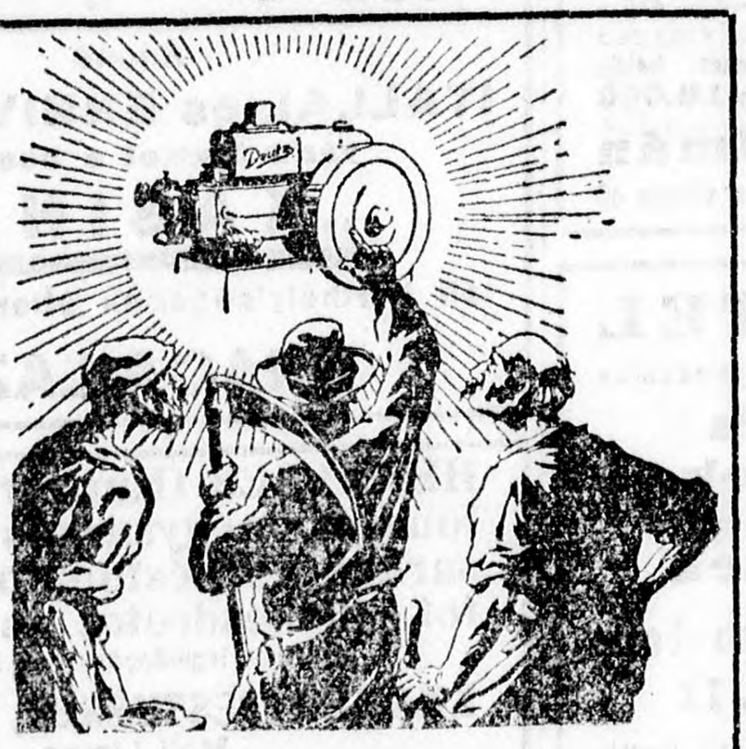
KEDVEZŐ FELTÉTELEK
Erdős Henrik és Társa
NOVISAD VEL. BEČKEREK
2 25

CANADIAN PACIFIC
a világ legnagyobb közlekedési vállalata
Németek, magyarok, románok egyedülállók és családok, akik Kanadába óhajtanak kivándorolni farmokra (mezőgazdaságokra), kivándorlási és szállitási feltételek ügyében forduljanak utbaigazitásért az alábbi cimre:
KOVACSITS RADIVOJ, a Canadian Pacific Railway Co. képviselője Sombor, Pariška ul. 2
1006

Megjelent Paleologue
A cár országa a nagy háboruban
szenzációs könyvének második kiadása
Kapható a Minerva r. t. könyvosztályában
Ara 300 dinár

Csak jó könyvet vegyen!
Csak a jó könyv olcsó!
Csak jó könyvet szállitunk!
Bácsmegyei Napló könyvosztálya

Szabadalmazott jégszekrényeket
40% jégmegtakaritással gyárt
Braća Goldner többszörösen kitüntetett jégszekrénygyára Szubotica, Jugovića ulica 20
Kérjen árjegyzéket!
388

11695

Pékek figyelmébe!

Mindennemű pékműhelyberendezés

ZIVKO KOZAREV

Novisad, Temerinska ul. 67.

Az összes pékkellékeken kívül különböző öntött és kovácsoltvas pékkemence-ajtókat világítóvassal és anélkül a legolcsóbb áron

Ajánl építőmestert pékkemencék építéséhez

I-a bükkhasáb I-a gyertyán

és vegyes keményhasáb felaprítva és hasábban egolcsóbban kapható

DEUTSCH

fatelepén

B. Sudarevićeva ul. 72

189

„VULKAN" GARAGE – SOMBOR

Tulajdonosok: Zwirschitz Károly és Roder Dezső :: Torinoi Fiat-automobil főképviselete

Megérkeztek a legujabb typusu **csukott** és **nyitott autók.**

Uj árak és előnyös fizetési feltételek!

Összes **Fiat**-autókhoz állandó **nagy alkatrész raktár, kedvező árakkal.** — Továbbá **FORD- és FORDSON-részek is kaphatók nagy engedménnyel.** Viszonteladók **jutalékban** részesülnek.

Nagy amerikai **dugo Dupout fényező, kárpitos, kovács, autóbuszépitő- és javitómühelyek. — MICHELIN**-gummi egyedárusitó helye.

„Standard" olaj- és benzin-lerakat.

Összes **autó felszerelési cikkek és autóbusz karosszéria-anyag** nagy raktár.

Kérjen árajánlatot!

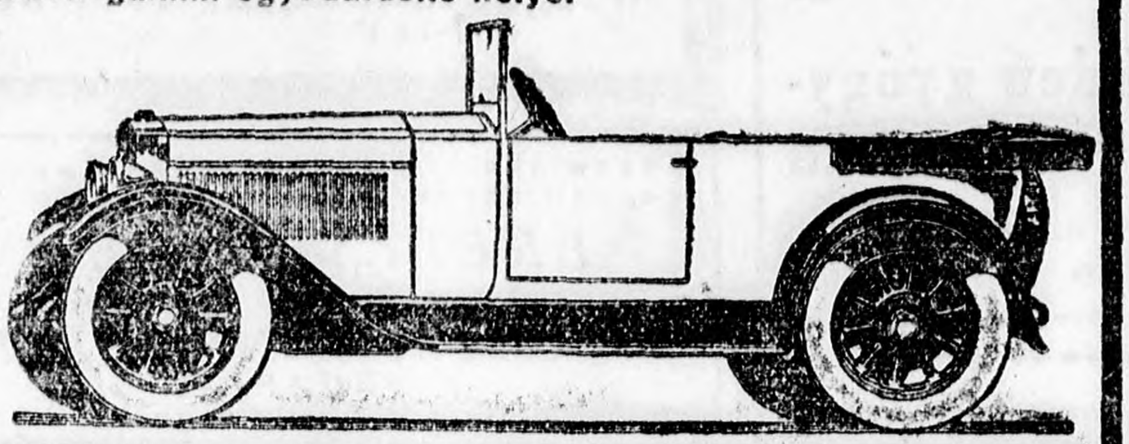

11395

Eredeti francia

Eclair Vermorel

a világ legjobb

PERMETEZŐJE

Vezérképviselet:

BARZEL D.D., SUBOTICA

Kapható mindenütt!

Kérjen árjegyzéket!

717

A LEGUJABB

FOGYÓKURA

NOVISZADON

KRALJA ALEKSANDRA UCCA 15. I. EMELET

A SZENZÁCIÓS

PARAFIN-THERAPIA RENDSZERREL

amely reumát, csuzt, ischiast, magas vérnyomást is sikerrel megszüntet.

Egyes testrészek (vastag lábak, has stb.) biztos és gyors lefogyasztása.

Vidékiek levélben felvilágositást kaphatnak.

3010

Eladó fakereskedés

Sentán 25 év óta fennálló elsőrangu detail-üzletem — betegség miatt —

eladom, esetleg társulnék

Bővebb információt bármikor adok. Csakis személyesen tárgyalok.

Pollák A. Vilmos

fakereskedő, Senta

25 3

Az állatbetegségek 50%-a

elkerülhető, ha a nyers takarmányban levő kártékony bacilusokat „ALFA" gőzfüllesztővel elpusztitjuk. A takarmánynak vizzel való főzése esetén a viz a tápérték jelentékeny részét elvonja.

65 literes **„ALFA" takarmány-gőzfüllesztő ára 1500·— dinár.** 2725

„ALFA"-szeparátor képviselete:

Szeles Sándor Sombor,

Stepanovića Venac 32.

Helyi képviselőket keresünk

ELADUNK

nagyobb tétel, prompt szállitható

NYÁR- és FÜZTÜZIFÁT

és

FŰRÉSZELTÁRUT

TÖLGY- és SZILTÜZIFÁT

Boszniai borovi és fichte anyagot

hajó és vagontételekben és nagyobb mennyiségü

kubikos- és házitalicskát

KISS PAL ES TARSAI, SOMBOR

092

Linoleum

a legjobb padlóborító

Kivánatra árjegyzék!

2612

A t. közönség figyelmébe!

Szives tudomására hozom ugy a helybeli, mint a vidéki n. é. közönségnek, hogy **Vel.-Bečkereken, a Miletićeva (Temesvári) ul. 27. szám alatt** 33 év óta fennálló

kelmefestő- és vegytisztitó-intézetemet

modern

gőzmosódával és villanyvasaldával

bővitettem ki és igy abban a helyzetben vagyok, hogy **galléro'k, manzsetták és ingek mosását és vasalását a legjutányosabb árban elvállalhatom.**

A t. közönség szives pártfogását kérem tisztelettel

özv. Pierre Jánosné

Főüzlet: **Pénzügyi palota.** Alapittatott 1895

271

Baltacim, bükköny, muharmag, répamag, heremag, kendermag, köles, pázsitfümag, angol- és olaszperje, továbbá mindenféle kerti vetemény- és virágmagvak legolcsóbb beszerzési forrása

Kőrösi Géza cégnél

Telefon 513 2965

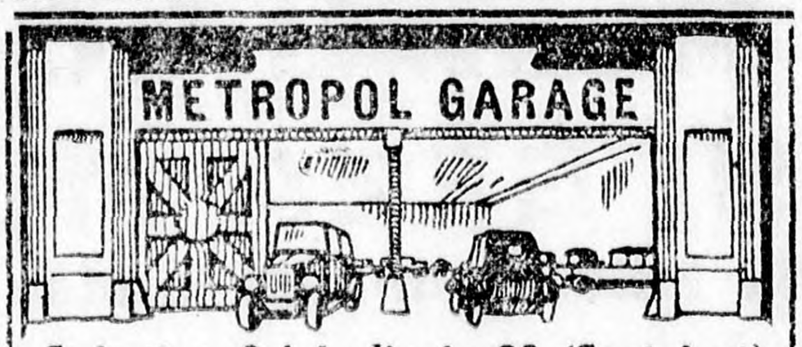

Subotica, Oslobodjenja 23 (Sentai ut)

Elvállalja az összes e szakmába vágó munkákat garancia mellett

Mérsékelt árak! Szolid kiszolgálás!

2832

BUTORSZÖVETEK

Selyem ripszek	**Moquettek**
Brokátok	**Matracgradlik**
Damasztok	**Szőnyegek**
Velourok	**Futók**

az összes kárpitos kellékek nagyban és kicsinyben.

ZSÁKOK, PONYVÁK, ZSINEGEK, KÖTÉLÁRUK

Mintákat vidékre is küldünk.

Weitzenfeld és Társa

Subotica Detail: Városi bérpalota. Engros: Vilsonova ul. 7

A régi és elismert Dr. Lehman-féle városi arc- és kézikenőcs és krém

5211. szám alatt törvényesen védve. Békebeli minőségben, éjszakai használatra zsirtartalmu, nappali használatra zsirtalan (krém) arcviz, szappan és puder 3 szinben. — Eltávolitja a szeplőket, májfoltokat, pattanásokat, böratkát (mitesser) és az összes bőrtisztátlanságokat. Kenőcs 12 dinár, krém, arcviz, szappan és puder darabonként 10 dinár. Egyedüli raktár az egész S. H. S. Királyság területére:

Jugović gyógyszertár, Novisad

Postai szétküldés. Törvényesen védve az ipari jogokat védő hivatal által. Őrizkedjék az ártalmas utánzatoktól. Viszonteladóknak engedmény

1067

A huzás minden haladék nélkül május 27-én, augusztus 19-én és december 23-án 1928. lesz megtartva.

Egy 10.— dináros sorsjegy mind a három huzásra érvényes, minden fölülfizetés nélkül.

Elárusitókkedvező feltételek mellett minden k zségben kerestetnek. 2859

10·— dinárért kis szerencsével

a következő nyereményeket kaphatja:

10 auto,	100 női aranyóra,
10 motorkerékpár,	100 férfi aranyóra,
100 kerékpár,	100 férfi ezüstóra,
100 varrógép,	100 Ratna Steta kötvény.
10 hálószoba,	10 ebédlő,
20 gramofon,	10 pianino,
5 zongora,	10 irógép és
10 konyhaberendezés	7000 rb különféle értéktárgy

Az összes nyeremények értéke 3,000.000·— dinár.

Siessen sorsjegyet venni, mert a huzás előtt technikai okokból lehetetlen lesz a sorsjegyek szétküldése

A huzás az összes ujságokban közzé lesz téve.

A Zagrebi Rokkant Szövetkezet első nagy sorsjátéka.

Sorsjegyek szétküldése utánvéttel 6·— dinár portó felszámitásával vagy a pénz előzetes beküldésénél 1·— dinár portóval 52860 sz. postacsekk utján.

A Rokkantszövetkezet sorsjegyeinek főelárusitója: **„BRISTOL" NOVISAD,** Željeznička ulica 27. — Telefon 25—96

Zaštitni znak

Gyermekhintőpor
Gyermekszappan
és Gyermekkrém

Dr. Milenko Materni

gyermekorvos 2342

Kapható minden gyógyszertárban és drogériában

NAGYBAN AZ „ISIS" D. D. CÉGNÉL
ZAGREB BEOGRAD LJUBLJANA

Tavaszi szezonra

megérkeztek legujabb kész

Férfi és gyermekruhák

legszebb választékban. Továbbá legmodernebb és legfinomabb eredeti

Angol férfiszövetek

öltönyök részére különféle és csak

Szabott árakban!

Wiegenfeld Jaša, Novisad
Kr. Petra 13 1254

Habendorfer Kratzenfabrik
Jos. Schöler, Althabendorf (Böhmen)

KRATZEN
aller Art

Nitschelhosen, Florteilerriemchen,
Plüschwalzendraht
etc., etc. 1763

Középiskolai, polgári összevont magánvizsgákra és

ERETTSÉGIRE

a legjobb sikerrel készit elő

GALGOCZY TANINTEZET

BUDAPEST
Mária Terézia-tér 3
(0518

Mielőtt épitkezéshez mész-,

cement-, gipsz-, oltottmész-, fedőlemez- vagy más épitkezési anyagokban, vagontételben vagy kisebb mennyiségben **szükségletét beszerezné, kérjen ajánlatot!**

Sipos Sándor mészterméktől
SUBOTICA, I. Sokolska (Gombkötő) ul. 6. Telefon 868 és 867

A Fonó- és Kötélverőgyár r. t.
Odžaci

ajánl a legolcsóbb árban és igen kedvező fizetési feltételek mellett

Manilla-, Sisal- és háromágu kenderkévekötőfonalat aratógépek részére

Kérjen árajánlatot!
432

25—40 láncos

szállást keresek

megvételre

készpénz fizetéssel, Subotica közelében

Dr. Löbl Marcel ügyvéd
Subotica, Zrinjski trg 10 2690

Kérjen azonnal ajánlatot!

SENTAIAK!

Ha **mérlegeit** és sulyait a hitelesitésnél nem találják jónak, saját érdekében küldje be a mérleggyárba, ahol azokat **garancia mellett legalaposabban rendbehozzák és 3 napon belül hitelesitve visszaszállitják** és a vasuti fuvarral sem kerül többe, mint a megbizhatatlan gyors alkalmi javitások

J. Šebešćén mérleggyár
Subotica 2789

GÁRDONYI GÉZA

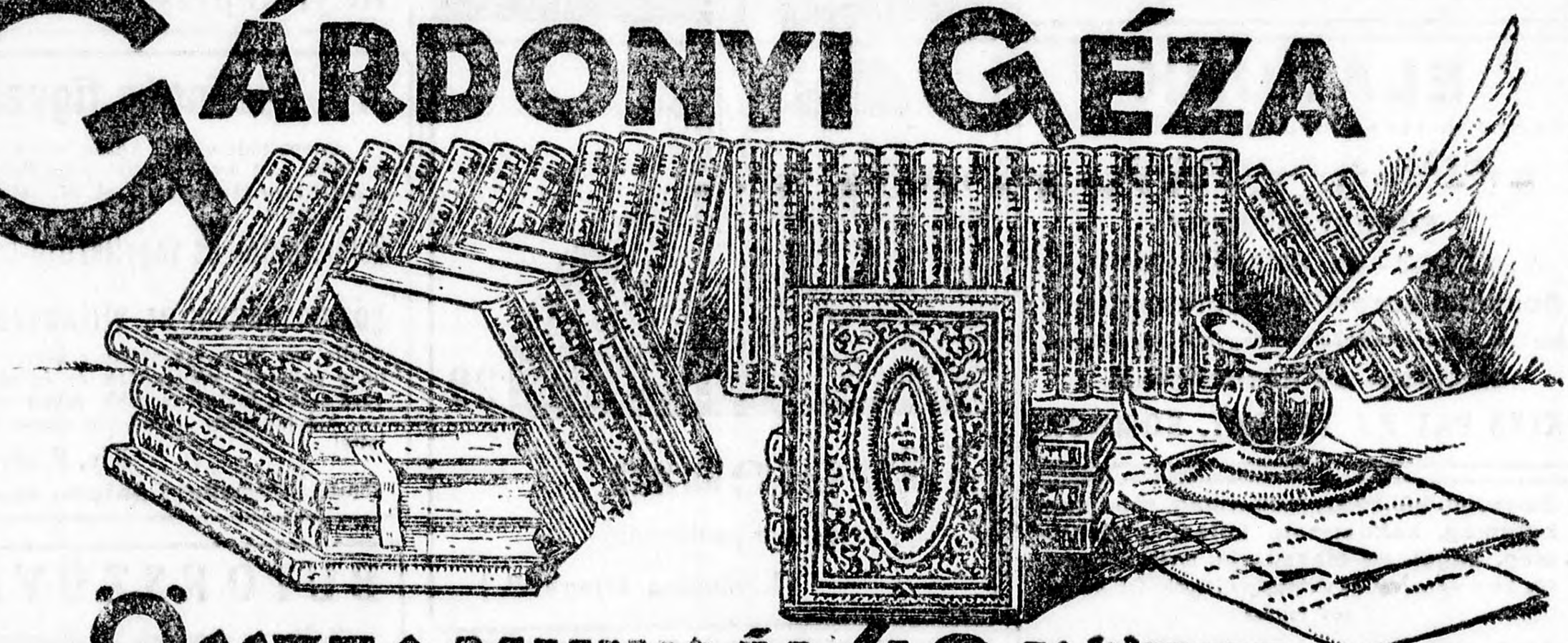

ÖSSZES MUNKÁI 40 KÖTETBEN

GÁRDONYI GÉZA MUNKÁINAK

40 köteles ünnepi kiadására

elfogadunk kedvezményes előfizetéseket korlátozott számban. — Az ünnepi kiadás 40 diszes kötete halhatatlan irónk összes maradandó munkáját (47 müvet) foglalja magában.

Az ünnepi Gárdonyi-kiadás ára 3200 dinár.

Ugyanezen könyvek rendes bolti ára 3500 dinár.

A gyüjtemény megszerzését kedvező fizetési feltételekkel is megkönnyitjük. Részletes felvilágositást adunk mindenkinek, aki a mellékelt szelvényt kiadóhivatalunkhoz beküldi

A szelvény beküldése senkit sem kötelez a sorozatok átvételére.

Itt tessék levágni és elküldeni

A MINERVA r. könyvosztályának **SUBOTICA**
Postafiók 43

Szíveskedjenek velem közölni, milyen fizetési feltételek mellett kaphatnám meg

GÁRDONYI GEZA MUNKÁINAK

kedvezményes áru ünnepi kiadását.

(Olvasható aláirás)

(Foglalkozás) (Pontos cim)

Gyepszéna préselve, száraz, penészmentes elsőrendű, jó minőségü áru, kapható nagyban és kicsinyben, felelősség mellett olcsó áron szállitva. Fizetendő az áru megérkezése után

Berger Árpád, Vel. Bečkerek

Dohánygyár mellett 7. sz. 223

HEGYI FÜLÖP

női konfekció áruháza, SUBOTICA

tisztelettel értesiti a t. hölgyközönséget, hogy a tavaszi ujdonságok árusitása megkezdődött és kéri azok sz. megtekintését.

2413

Olcsó árak!

Kedvező fizetési feltételek!

CHOCOLAT' LA CIGOGNE

NAGY SORSJÁTÉK!

Vásároljunk La Cigogne csokoládét nagy nyereményekkel.

Minden tábla csokoládéhoz a nagysághoz képest egy vagy több kép van becsomagolva.

Csak 40 kép kell egy nyereményhez

A következő tárgyak nyerhetők: karkötő-óra, asztali óra, fényképező készülék, gramofon, gyors- és kerékpár. Szives felvilágositással a sorsjáték ügyében szolgál minden jobb kereskedés.

Engros-árak miatt forduljon a csokoládégyárhoz

D. PECHMAJOU & CIE ZEMUN

1786 Telefon 56

KÉKKÖVET RÉZGÁLICOT

legjobb gyártmányut, u m.

Saxonia 250 kg HORDOKBAN

Marengo 100 kg ZSÁKOKBAN

legolcsóbban szállit a főelárusitó

METALOKEMIKA

BEOGRAD, Zmaja od Noćaja ul. 8.

Sürgönycim METALOKEMIKA.

Telefonok 24—51 és 33—54.

2071

Gazdák és komlótermelők

Komlózsineg nagy választékban kilogrammonként 25 dinár és feljebb, minőség szerint

Manilla-Sisal-Kötőkötözők Jugoszláviában legolcsóbban beszerezhető

AVRAM SCHIFF, NOVISAD

zsák-, ponyva- és zsinegnagykereskedőnél. Sürgönycim: JUTEŠIP Telefon 2403 Feltétlen kérjen mintázott árajánlatot

847

Várjon, ha

jó és modern cipőt olcsón

akar venni

225

?

Pár nap mulva nyilik meg

CHIC DE PARIS

cipőgyár lerakata

Szuboticán

Aleksandrova ulica

Akar Ön jó és olcsó könyvet?

Akkor fáradjon be a „Bácsmegyei Napló" könyvosztályába, ahol a legmagasabb igényeket is kielégitik

SUBOTICA **SEVER D. D.** **Telef. 5-84**

ELEKTROMOS GÉPEK GYÁRTELEPE

KEPVISELOSEGEK:

Brandt i Kortman
BEOGRAD
Skopljanska ulica 3

Ing. W. Cvetanović
NIŠ
Namenjina ulica 41

Ing. Gj. Mihajlović
NOVISAD
Voj. Bojovića ulica 27

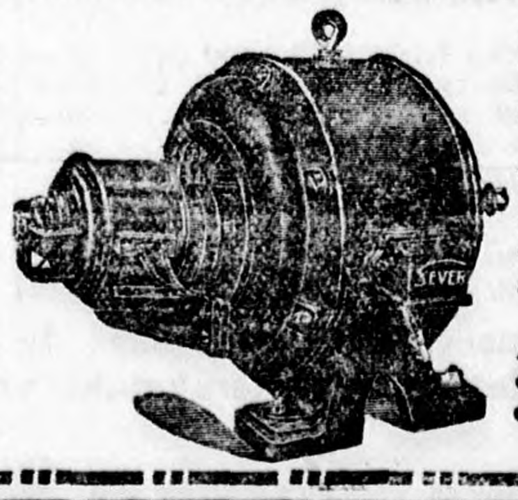

Gyárt és javit: Mindenféle elektromos gépeket és szerkezeteket.

Raktáron tart: Motorokat, dynamókat vas szigetelő tartókat, stb. elektromos cikkeket. 10890

Az általunk gyártott és javitott gépekért egyévi jótállást vállalunk.

Füreszelt és faragott épületfa tüzifa, tetőfedőcserép a legolcsóbban beszerezhető **Ádám Aladár** fakereskedőnél Subotica, Sombori ut 45. Tel. 751, lakás 339. Állandó nagy raktár

LALKOVIĆ AJÁNDÉKA

Minden vevőjének, ki 200 dinár értéken felüli árut rendel, a nagy hadirokkantsorsjáték egy sorsjegye, melynek húzása folyó évi április 17-én lesz és ezzel lehetőséget nyujt 1,000.000 dinár értékű nyereményekre és a főnyereményre, egy

tengerparti villára

A sorshuzás eredménye közölve lesz az ujságokban. — Használja ki és rendeljen postai utánvét mellett. 500 dináron felüli rendelésnél postaköltséget nem számitunk. Mintát nem küldünk.

Harisnyákat és zsebkendőket üzletünk átrendezése miatt kiárusitjuk és áron alul adjuk

Férfiharisnya, szép szinekben, igen erős, párja	7.—
Férfiharisnya jobb, különféle szinekben párja	9.—
Férfiharisnya, mintázott, igen szép, szines, párja	10.—
Cérna (flór) férfiharisnya, finom, párja	18.—
Finomabb férfiharisnya, drap-koverkot	10.—
Mintázott férfiharisnya párja	18.—
Legfinomabb női flór harisnya, minden szinben párja	22.50
Női selyemharisnya minden szinben, igen erős, párja	18.—
Női selyemharisnya, igen erős, párja	25.—
Gyermekzsebkendők, képekkel darabja	2.—
Nőizsebkendők, szines szegéllyel darabja	3.—
Finom nőizsebkendők, fehér batiszt, ajourozott egy tucat rendelésnél 55.—, darabja	5.—
Férfizsebkendők, fehér szinü, szines szegéllyel darabja	3.50
Erős férfizsebkendők, szines, tucatja 55.—, darabja	5.—
Férfizsebkendők, fehér, tucatja 75.—, darabja	7.—
Szines, batiszt férfizsebkendők tucatja 100.—, darabja	10.—

LEPEDŐVÁSZNAK

Erős angol vászon paplanhoz, 200 cm. széles métere	30.—
Ljiljana dovlas, legfinomabb 150 cm. 22 din., 180 cm. széles 30 din., 200 cm. 36 din., 220 cm. métere	42.—
Természetes Ljiljana vászon, 150 cm. métere 32 din. 180 cm. 38 din. és 200 cm. métere	48.—

FEHÉRNEMŰVÁSZON

Batisztvászon, selyemfényü, vékony, 80 cm. 16 din., 90 cm. 18 din. 27 és fél méteres végekben 410 din. és	460.—
Batisztvászon, valódi Ljiljana, 80 cm. széles métere	18.—
30 m. végekben	500.—
Legjobb vászon, mindenféle használatra, lenfonásu 80 cm. Ljiljana különlegesség	14.—
30 m. végekben	400.—
Sifon Ljiljana 80 cm. széles 23 m. végekben 320 din. métere	15.—
Ljiljana vászon, alkalmas mindennek, középsürü, 80 cm. 30 m. végekben 350 din. métere	12.50
Ljiljana No. 1. erős 75 cm. széles, 30 m. végekben 330 din. métere	11.50
Ljiljana No. 0. igen erős vászon 75 cm. métere	9.—
»Ekonomija« vászon, egyszerü, erős 70 cm. métere	8.—
Legerősebb vászon, puha, 90 cm. métere 18 din. 36 m. végekben	580.—

ALSÓNADRÁGVÁSZON

Dovlas-ljiljana 75 cm. sürü legerősebb minőség, 30 m. végekben	360.—
métere	12.50
Köpper-gradli alsónadrágnak, erős, 80 cm. 30 m. végekben 390 din. métere	14.—
Atlasz-gradli legjobb minőség, szélesebb és keskenyebb sávokkal, 80 cm. széles 30 m. végekben, 500 din. métere	18.—

FEHÉRNEMÜ-BARCHETEK

Tepisz-flanell 75 cm. széles métere	10.—
Házi barchend, rózsaszin, kék, csikos és sima 70 cm. széles métere	12.—
Cérnabarchend, vattázott, gyönyörü szinekben, alsóruhára 70 cm. széles	16.—
Finom tennisz-flanel 80 cm. széles	16.—
Legfinomabb atlasz barchend gyönyörü szinekben 80 cm. széles métere	18.—
Pick-barchend, fehér métere 16, 22 és 26 din. flanell-barchend fehér, métere	18—20.—
Cic, minden szinben 70 cm. széles métere	9.—
Cic, 95 cm. sötétkék, métere	10.—
Cic, 75 cm. legjobb, festett	11.50
Mosó földelén 80 cm. széles métere	10.—
Földelén, finom minta, 80 cm.	12.50
Földelén, legfinomabb, legszebb szinekben 80 cm. széles métere	15.—
Pamutszövet, mosó, szép szinekben 70 cm. széles	12.—

Féláron adjuk tavaszi áruinkat:

Szövetimitáció, gyönyörü mintákkal, 70 cm. középsürüségü, ezelőtt 30.—, most	15.—

BÁRSONYOK

Olaszbársony, férfiruhára 70 cm. széles, minden szinben métere	32.—
Bársony, női ruhára egyszinü, sávos, 70 cm. és 30 szinben métere	30.—
Bársony, tarka szinben, gyönyörü mintákkal 70 cm. métere	36.—
Simabársony, finom, 70 cm. széles métere	60.—
Simabársony 80 cm. széles métere	75.—

SELYMEK RUHÁNAK

Rosajde, mintázott, garantált mosható 100 cm. széles	36.—
Szövöttselyem 75 cm. szép szinekben métere	25.—
Crep-georgett egyetlen szinben és crep maroken félselyem 100 cm.	25.—
Toile de soil 80 cm. garantált mosható, női fehérnemüre, ruhának, gyermekruhának, fekete-fehér és minden más szinben	26.—
Crep-de chine, nehéz mint a banyon, át nem látszó, mosható 80 cm. széles tiszta selyem, minden szinben	62.—
Crep-de chine tiszta selyen minden szinben 90 cm.	50.—
Pajet-selyem nehéz, 90 cm. tiszta selyem, minden szinben	55.—
Taftelin finom tiszta selyem 80 cm. minden szinben	75.—
Fekete taft legfinomabb minőség, 95 cm. széles métere	110.—
Legelegánsabb selyem ruhának ma a »Crep Riviera« 100 cm. széles, minden szinben métere	100.—
Crep Orlov eredeti A. G. B. legnehezebb banyon, métere	150.—
Crep georgett legfinomabb tiszta selyem 100 cm.	120.—
Crep georgette legnehezebb, mintázott 100 cm.	125.—

KABÁTSELYMEK, RUHÁNAK ÉS KABÁTNAK

Ripsz, apró kockás 90 cm. minden szinben métere	85.—
Ripsz apró mintás minden szinben 90 cm.	85.—
Divatselyem, nagyobb kockákkal, minden szinben	95.—
Finom selyem szép mintákkal, nehéz 90 cm.	130.—
Otoman, legnehezebb 140 cm. fekete és barna szinben	200.—

NŐI RUHASZÖVETEK

Gyapju-delin szegéllyel, szép szinekben 130 cm. széles	75.—
Gyapjuszövet, seviot, 100 cm. széles	35.—
Ripsz, tiszta gyapju minden szinben 100 cm.	50.—
Crep-cacha, tiszta gyapju divatszövet 100 cm.	58.—
Otoman-ripsz, nehéz anyag, tiszta gyapju, minden szinben 140 cm.	88.—
Koverkot, tiszta gyapju, minden szinben 130 cm. széles métere	88.—
Koverkot nehéz, minden szinben, tiszta gyapju, 140 cm.	100.—
Ripsz szövet, könnyebb, tiszta gyapju 140 cm.	100.—
Finom kabátanyag, selyemgyapju, mintázott 130 cm. métere	160.—
Férfi koverkot női kabátnak, 150 cm. széles	200.—
Cachaszövet kabátnak, világos szinekben 130 cm. széles	140.—
Pepitaszövet, kisebb és nagyobb kockákkal, tiszta gyapju, 130 cm. széles	110.—

FÉRFIRUHA-SZÖVETEK

Mosható pepitaszövet, gyermekruhának, 130 cm. széles	28.—
Vitorlavászon, mosó gyermek- és munkásruhák, 125 cm. széles métere	50.—
Finom angol szövet 140 cm. széles gyönyörü mintákkal	180.—
Legfinomabb angol szövet 140 cm. széles fekete és sötétkék 200, 220	250.—
Kellék ruhához 150—180 din. és legfinomabb	250.—

Takaró, drap szinü szegéllyel	90.—
Takaró, nagy, nehéz, képekkel	140.—
Gyapju, nagy, nehéz gyapju szürke, lótakaró	200.—
Gyermektakaró, legjobb, képekkel darabonként	35.—

Amerikai sárga vászon középminőség 70 cm. széles	8.—
80 cm. széles legfinomabb minőség	10.—
Állami minőség 90 cm.	12.—
Női ingek, vékony vászonból, darabja 25 és	35.—
Fehér férfi ingek	55.—
Fehér férfi ingek, legjobb vászonból, selyem mellel, minden számban darabonként	70.—
Fehérneműopál 80 cm.	18.—
Legfinomabb opál, fehér és szines 115 cm.	26.—
Markizette fehér 100 cm. 20, 115 cm. 28, 150 cm.	38.—
Atlasz, paplannak, könnyebb 150 cm.	160.—
Velencei atlasz legfinomabb és legerősebb minden szinben, 160 cm.	180.—
Selyem-atlasz satine paplannak, nehéz 140 cm. minden szinben	75.—
Satin, paplannak, minden szinben, jobb 140 cm.	35.—
Satin, legfinomabb 160 cm.	60.—
Satin, szines, paplannak 140 cm.	40.—
Satin, fekete. 130 cm. 25, 140 cm.	35.—
Satin, fekete, atlasszerü 140 cm.	40.—
Legfinomabb satin 140 cm.	45.—
Szines satin 80 cm.	15.—
Foulard satin szines 70 cm.	16.—
Foulard satin, selyemfényü	18.—

FÜGGÖNYÖK MÉTERSZÁMRA ÉS KÉSZEN

100 cm. széles métere	18.—
110 cm. széles métere	28.—
120 cm. széles finomabb métere	34.—
130 cm. széles métere	40.—
140 cm. széles legfinomabb métere	48.—
Vitrage 45 cm. 16 és	18.—

KÉSZ FÜGGÖNYÖK TÜLLBŐL ÉS MARKIZETTBŐL

Storok 90, 150, 200, 300 és	350.—
Kétszárnyu függönyök és ágytakarók 250, 350, 500, 600 és	800.—

FÉRFI INGANYAGOK

Zaphir 70 cm. szép szinekben	8.—
Zaphir jobb 70 cm. szép szinekben	10.—
Finom zaphir 80 cm. divatos 15 és	20.—
Rosajde legfinomabb mintázott	30.—
Rosajde sima minden szinben 80 cm.	26.—
Rosajde sima finom 100 cm.	32.—

KABÁTBÉLÉSEK

Foulardbélés klott 70 cm. 16 és	18.—
Foulardbélés gyönyörüen mintázott 100 cm.	30.—
Legfinomabb foulardbélés, selyemszerü divatos nagy mintákkal 100 cm.	40.—
Selyem, mintás, bélésnek 90 cm. széles 55, sima 100 cm.	60.—

ÁGYGARNITURÁK

Teljes garnitura, 3 darab, 2 ágyteritő és asztalteritő bordó és zöld	300.—
Jakard garnitura, 3 darabból, jobb minőség, bordó	360.—
Kreton nagy mintákkal finom 75 cm. métere	18.—
Fehér damaszt hatszemélyes ebédlő asztali garnitura 250, 12 személyes	390.—
Legfinomabb fénylő damasztgarnitura különféle mintákkal zöld és bordó 420 és	450.—
Gobelin különféle szinekben, legkitünőbb garnitura 3 darabból 400 és	420.—

DAMASZT ASZTALTERITŐK

Fehér, kockás damaszt 140 cm., métere	32.—
Szalvéták, mint a teritők is, kockás, darabja	11.—
Lendamaszt, gyönyörü szinekben mintázott, garantált mosó 120 cm.	32.—
Legfinomabb fehér damaszt, selyemfényü 140 cm	55.—
Törölköző, piket, kisebb darabja	12.—
Etamin darabja	22.—
Etamin nagyobb, darabja	25.—
Bolyhos, jobb, darabja 25—40, legnagyobb	60.—

PÁRNAANGINÁK

Fehér, kék és piros 12 és 16, legjobb, métere	18.—
Szőnyeg 65 cm. széles	22.—
65 cm. széles jakard finom	55.—
85 cm. széles, legjobb	75.—

Szrbobrán közönségének figyelmébe! Az összes fent felsorolt áruk kaphatók a mi közismert olcsó árainkon „Srbobranski Magacin“ c. üzletben, ahol lerakatunk van. Ugyanilyen árakon adunk hadikárpótlási kötvény vagy egyéb értékpapirokért.

2858

Központ
Beograd, Kralja Milana 69
Telefon 17-80

Žarko S. Lalković i Brat, Beograd

Fiók
Beograd, Vasina ulica 18 sz.

KÖNYV·FILM·RÁDIÓ

Aki már száz év előtt követelte az irók és tudósok jobb dijazását

Az első magyar irodalomtörténetiró, Pápay Sámuel emlékezete

Irta: Dr. KEMÉNY ISTVÁN

A közelmultban volt száz éve, hogy forduló méltó alkalom arra, hogy fellelkesitő embernek alakját és a százidézzük magunkban ennek az egész élePápán örök álomra hunyta le szemét gyar irodalomtörténet nagytudásu szera magyar nyelvnek és irodalomnak egyik zője, *Pápay Sámuel.* Ez a százados évesztendő távlatából még egyszer meghallgassuk, hogy látta korának egyik legvilágosabb elméje a magyar irodalom multját, jelenét és hogyan jelölte ki jövendőjének utját.

Pápay Sámuel 1770 március 8-án született a zalamegyei Felsőörsön. Már iskolai tanulmányai alatt megnyilatkozott a magyar nyelv és irodalom iránt érzett szeretete, ami annál érthetőbb, mert hiszen Kassa — ahol két évig tanult — volt uj életre kelő irodalmunk egyik középpontja. Itt tartózkodott ekkor Kazinczy Ferenc, Bacsányi János és Baróti Szabó Dávid is, akiknek munkásságát az egyébként jogásznak készülő ifju állandó figyelemmel kisérte. Ez az érdeklődése oly erősen kifejlődött, hogy — bár az ügyvédi oklevelet megszerezte és gyakorlatot is folytatott — négy éven át Egerben a magyar irodalmat tanitotta. Amidőn az 1805. évi IV. t. c. megengedi, hogy a törvényhatóságok a magyar nyelvet *is* használhatják, a megye megbizásából Pápay szótárt állit össze a hivatalos életben használatos és használható szavakról és kifejezésekről, egyben eljárásának tudományos alapvetését is megjelöli. 1807-ben jelenik meg ez a munka és nagy sikere sokban hozzájárul ahhoz, hogy egy évvel később főmüve: *A Magyar Literatura Esmérete* is napvilágot lát. Ez a könyv azután nagy és heves vitát robbant ki és részben e vita hevében elhangzott személyeskedő bántalmak, részben a politikai viszonyok kedvet szegik Pápay további munkásságának. Az irodalom iránti szeretete azonban megmarad: buzgón terjeszti a könyveket és szenvedélyesen gyüjti az előfizetőket a készülő munkákra, maga azonban már nem ir. Megteremti a békét Kazinczy Ferenc és Kisfaludy Sándor között, még megéri az Akadémia megalapitását, sőt szerény erejéhez képest igen nagy áldozattal — ezer ezüst forinttal — elő is segiti azt. 1827-ben azután — mint egyik életrajzirója mondja — uj Simeonként szállt sirjába, mint aki meglátta a nagy nap felvirradtát, az általa annyit sürgetett Akadémia megszületését.

Aki érdeme szerint akarja méltányolni Pápay irodalomtörténetének fontosságát, annak figyelembe kell vennie, hogy ugyszólván járatlan uton kisérletezett. Voltak ugyan előfutárjai, ezek a munkák azonban adathalmaznál nem egyebek. *A Magyar Literatura Esmérete* az első, amely tudományos megalapozottsága és kritikai része folytán irodalomtörténetnek nevezhető.

A munkát három részből állónak tervezte, azonban csak kettő készült el. Az első rész az egész akkori magyar nyelvtudomány összefoglalása. Ebben a fejezetben megállapitja, hogy nyelvünknek a nyugati nyelvekkel semmiféle rokonsága nincsen, *inkább a zsidó és más keleti, még inkább a finn és lapp nyelvekhez hasonlit.* Látjuk tehát, hogy felfogásában békésen megfér egymás mellett a komoly, mai birálatot is kiálló tudomány és a délibábos nyelvészkedés.

A munka második része a tulajdonképeni irodalomtörténet és enek a fejezetnek következtében jelent határkövet Pápay könyve irodalmunkban.

Pápay a magyar irodalom történetét három »időkerületre« osztja. Az első Pannónia megszállásától a reformációig, a második a reformációtól II. Józsefig terjed, mig a harmadik a II. Józseftől Pápay koráig megjelent munkákat tárgyalja.

Mindjárt kezdetben megállapitja, hogy a magyarok Európában is tisztán megtartották nemzeti nyelvüket, bár az irástudásban kétségtelenül járatlanok voltak a kereszténység felvételéig. Az első magyar emlék a *Haloti Beszéd* a XII. század végéről; a következő századokból megemliti a *Szent Margit legendát* és a *Pannóniai éneket.* Magyarországon már a XIV. század elején nyomát találjuk a »vászonrongyból« készült papirosnak, amidőn még ez az olaszokon kivül sehol sem volt ismeretes. A XV. századi irodalmi termékek közül megemliti a legendákat, imádságokat és himnuszokat, sőt Hesz András budai nyomdájáról is beszámol.

A »második időkerület« tárgyalása közben már több kritikai megjegyzést találunk, bár ezeknek igazságosságához sok szó fér, mégis nagy haladásnak tekinthetjük e biráló szavakat. Részletesen kifejti Pápay a reformációnak az irodalomra és tudományokra gyakorolt hatását, de *Pázmány* szép magyarságát is helyesen hangsulyozza. Érdekes, hogy *Apácai Csere Jánost,* aki a tudományok egész sorát elsőnek szólaltatta meg magyar nyelven, épen csak megemliti. Néhány lappal később megállapitja, hogy Rimai János és Benitzky Péter versei *Balassi Bálint* költeményeit jóval felülmulták (!). Viszont *gróf Zrinyi Miklós* Szigeti veszedelme »emlékezettre méltó«. A kor legjelesebb poétáját *Gyöngyösi Istvánban* látja, ami természetes is, mivel Pápay korában, de még soknak tartották az olyan, mai szemmel nézve értékesebb, de a forma nehézségeivel küzdő munkánál, mint amilyen pl. a Szigeti veszedelem.

A »harmadik Időkerület« keretében részletes fejezet foglalkozik *a magyar ujságirás kialakulásával* — itt elismeréssel később is legfontosabbnak a verselést tekintették és a jól gördülő, de kevésbbé értékes tartalmu költeményt jobbsel emliti Kazinczy munkásságát — maid saját korának eseményeit ismerteti. Részletesen fejtegeti az irodalom fejlődésének multbeli akadályait, majd a jövő feladatait a következőkben jelöli meg: 1. A magyar nyelv tanulása. 2. A magyar nyelv országossá tétele. 3. Magyar tanitási nyelv. 4. A könyvkiadás és ujságirás előmozditása. Ezzel az utolsó ponttal kapcsolatban megemliti azt az ellenvetést, hogy *nem annyira a sok, mint inkább a jó könyv gyarapitja az irodalmat.*

Befejezésül Pápay a jövő fejlődés eszközeivel foglalkozik és az állami támogatás, az országban székelő fejedelmi udvar, a tudós társaságok, a tudósok jutalmazása s megbecsülése és a nemzeti szinjátszás mellett a könyvtárak fontosságára hivatkozik és felveti a külföldön már meghonosodott kölcsönkönyvtárak (mint ő mondja, olvasóboltok) eszméjét. Pápay a felállitandó Tudós Társaságnak bizonyos cenzurai szerepet szán oly módon, hogy csak annak jóváhagyása után jelenhetnének meg a könyvek. Végül hallgassuk meg ezeket a ma is oly időszerü szavakat: »*Valamint egyéb munkásoknak nem vétek fáradtságokért illendő jutalmat várni, ugy a' Tudósoknak sem szégyen, sok költséggel, idővesztéssel, nehéz fejtöréssel, 's gyakran egészségek' rontásával járó Literaturai munkásságokért tisztességes fizetést kivánni. Miként gyarapodhatnának mindlunk a' tudományok, holott oskolai Tanitóink is oly rosszul fizettetnek, hogy kivált a' nagyobb háznépü világiak, tsak alig tengődhetnek.*«

A teljesség kedvéért még megemlitjük, hogy a könyv és irója egyes nyelvészek részéről heves támadásokban részesült. Igy *Horvát István* a *Hazai és Külföldi Tudósitásokban* személyeskedéssel teli birálatot tett közzé, mely még azt is kétségbe igyekezett vonni hogy Pápay tudta volna, mi az irodalom. *Kazinczy Ferenc* azután jóval higgadtabban foglalkozott a munkával, a melyről ma, mikor szerzője halála óta száz esztendő telt el, tárgyilagosan megállapithatjuk, hogy tudományos irodalmunk kiemelkedő termékei közé tartozik. Kétségtelen, hogy ugy a nyelvészeti, mint az irodalomtörténeti részben rengeteg a hézag és a tévedés, azt azonban nem lehet tagadni, hogy ehhez a tárgyhoz annyi szeretettel és mégis kritikai szellemmel előtte senki sem nyult és mindazok, akik utána következtek, az általa kitaposott uton igyekeztek továbbhaladni.

Amig magyar irodalomtörténetirás, tehát magyar irodalom lesz, Pápay Sámuel neve élni fog.

KÖNYVEK

Uj magyar könyvek

Az Olympia megjelent könyvalakban. *Molnár* Ferenc vigjátéka, mely a mult pénteki premieren indult el a világsiker magaslatai felé, most megjelent könyvalakban is. Köztudomásu, hogy Molnár szinmüvei a legkapósabb olvasmányok közé tartoznak s igy lesz ez az *Olympia* esetében is. Aki még nem láthatta a szinpadon, az türelmetlenül várja s kivánkozásában előbb elolvassa, kóstolgatja belőle a szinházban reá váró gyönyörüséget, aki pedig már látta, az ujra át akarja élni ezt az elragadó szinházi estét a könyv olvasása utján. A szinházban mindenki megnézi, a könyvben mindenki elolvassa — ez a szerencsés sors jut az Olympiának. A szép könyvet a Franklin Társulat adta ki abban a finom izlésü kiállitásban, melyet annak idején Maga Molnár Ferenc választott ki *Az ördög* megjelenésekor s mely azóta klasszkuis formája lett a Molnár-darabok könyvkiadásának. A könyv ára 40 dinár s megrendelhető a Minerva könyvosztályában.

*

Molnár Ferenc uj könyve

A toll cimen jelent meg *Molnár* Ferenc uj könyve, melyben az utóbbi két évben irt kisebb müveit gyüjtötte össze. Ő maga igy jellemzi a könyv tartalmát: »rendszertelenül összesöpört emlékek, kis képek, amiket láttam, kis történetek, amiket átéltem, vagy hallottam, morzsák egy iró emlékirataiból, melyeket sohse fog megirni. Megjegyzések, melyek nem igen kerülnek már bele egy regénybe, ötletek, amelyekből nem lesz vigjáték. Ehhez a meghatározáshoz az olvasó teszi hozzá, hogy ezeken az apró feljegyzéseken is rajta van az iró geniálitásának nagyszerüsége, mint ahogy a fejedelmek arcképe rajta van a birodalmukban készült váltópénzeken. Molnár nem tud olyan apró vagy könnyed dolgot irni, amelyen ne lehetne megérezni egy varázslatos irói szellem szuggesztivitását, szellemének kis tükördarabjaiban is meglátni egész irói arcképét. Ezekben a rövid anekdótákban, epigrammákban és megfigyelésekben is benne van életfilozófiája és csodálatraméltó irói müvészete, mely sulyt, jelentőséget ad minden mondatnak, amit leir. *A toll* egyes darabjai első hirlapi közlésük nyomán bejárták az egész világsajtót Molnár rendkivüli világpresztizse adott nekik reliefet, viszont ők segitették még tovább fokozni ezt a világpresztizst. Ezért jelentős eseménye ennek az uj Molnár-könyvnek a megjelenése a magyar irodalomnak. A Molnár-könyvek kiadója, a Franklin-Társulat ennek megfelelő disszel és gondossággal állitotta ki a könyvet, amelynek kiállitása is feltünést fog kelteni. Ára hetven dinár.

*

Móricz Zsigmond: Uri-muri. Móricz Zsigmond mögött olyan alkotások hosszu sora áll, amelyek immár a magyar irodalom klasszikus megnyilatkozásai közé tartoznak. A magyar élet hü tükre az iró uj regénye az Uri-muri is, melynek tréfái, sorsokbagázoló murijai mögött emberi lelkek mélységes tragikuma vergődik. Móricz Zsigmond páratlan müvészetével a magyar vidéki társadalom époszát irja meg ebben a müvében. Egy vidéki földesur tragédiája ez a regény, aki »nyugati példára« uj gazdasági alapokra akarja fektetni gazdaságát, de akit sorszerüen ránt vissza magához a »magyar ugar.« A vidám derü és a mélységes megindultság váltakozása, amely végül derüs drámai kimenetelbe fejlődik, mindvégig lebilincselővé teszi a nagy irónak e nagyszerü alkotását. A Vigszinház nagysikerü darabja, amely ebből a regényből készült, a szinpadon is diadalmas erővel mutatta be a regény magyar alakjait. Pólya Tibor müvészi cimlapjával diszitett csinos kiállitásu kötet az Athenaeum kiadásában jelent meg, ára füzve nyolcvannégy dinár, kötve százhusz dinár s a Minerva könyvosztályában kapható.

*

Kodolányi János: Szakadékok. Kodolányi János folyton terebélyesedő, egyre jobban elmélyedő tehetsége a jelen és az eljövendő évek magyar irodalmának egyik legszebb igérete, sőt már bátran mondhatjuk, egyik legkomolyabb értéke. Most megjelent müve a »Szakadékok« nem izgalmas eseményeket halmoz, hanem egy faluról városba szakadt gimnázista kis életének, első csókjának és első könnyének megragadó története. Alakjai mint régi ismerősök tünnek fel szemünkbe, melyeket az iró idealista talajban gyökerező éles realista emberlátása és dickensi bölcsessége s derüje keltett életre. Az uj Kodolányi regényt tartalmához

méltó nemes, egyszerü köntösben az Athenaeum adta ki, ára negyvennyolc dinár s a Minerva könyvosztályában kapható.

*

Lagerlöf Zelma uj regényei:

Jeruzsálem — Az Antikrisztus csodái — A Löwensköld lány

Korunk legnagyobb irónője, Lagerlöf Zelma egészen egyéni hang a világirodalomban. A szeretet irója, azé a szeretéte, mely Jézus tanitásának summája. Megismerni a legegyszerübb emberek lelkét, megtalálni benne a tudatlanság, önzés, babona fedőrétegei alatt az isteni lényeget, a jóságot, a tisztább, nemesebb életre, az Isten közelébe való felemelkedés vágyát, a lelki szépség kisugárzását — ez Lagerlöf Zelma legfőbb törekvése. A mai kor vezető szellemei közt ő jelenti a vallási ösztön kifejezését, a valláshoz való fordulást az élet szenvedései közben. Legujabb regényében is, mely most jelent meg magyarul *Jeruzsálem* cimmel két pompás kötetben, ez a sóvárgás adja meg az alaphangot.

Egy csapat svéd paraszt, egy sereg egyszerü, naiv lélek, egy vallási mozgalom hatása alatt tengerre kél és kivándorol Jeruzsálembe, hogy Jézus nyomdokaiban élhessen — kolóniát alapitanak, az őskeresztények módjára testvéri közösségben élnek és dolgoznak, szenvednek az idegen éghajlattól, az emberek gyanakvásaitól és rágalmaitól, hitükben találnak vigasztalást nemcsak külső gyötrődéseikben, hanem az önmagukkal, a test kisértései elleni harcokban is. Köztük is megjelenik a szerelem, de mintegy beleolvadva a vallási elragadtatásba.

Az egésznek magva Ingmár története, aki a vagyonért lemond szerelméről, Gertrudról, de a gazdag örökösnővel kötött házassága nem ad neki boldogságot s utána megy Gertrudnak Jeruzsálembe és visszahozza.

Mély erkölcsi ösztönök dolgoznak ezekben az emberekben, mintha a termőföld ös-erkölcse nyilatkozna általuk. Lagerlöf Zelmának abban áll rendkivüli ereje, hogy fel tudja törni az emberi lelkek legmélyebb rétegeit, ahol homályosan, de az életet döntően irányitva rejtőzik a természet örök elve. Minden alakja egy természeti jelenség primitivségével és eredetiségével hat.

A hangja, ahogy beszél róluk a népmese hangjának a legmagasabb irodalmi szinvonalra fejlesztése, tele van érzéssel, szentimentálizmus nélkül, bizonyos lágy asszonyi erő sugárzik belőle, szinte gyöngédséggel az emberek iránt. A Jeruzsálem minden bizonnyal a mai irodalom nagy regényei közé tartozik. Magyar forditása Gerely Jolán, a Svédországban élő magyar irónő müve. A szép kiállitásu két kötetet a Franklin-Társulat adta ki. Ára száz dinár s a Minerva könyvosztályában rendelhető meg.

Az Antikrisztus csodája. Lagerlöf Zelma legszélesebben koncipiált regénye *Az Antikrisztus csodája*, a modern világ éposza, mely legáltalánosabb érvényü ellentétében ragadja meg a mai emberiség életét s ennek megvilágitásában leplezi le az alapösztönök munkáját a tömegek és az egyes emberek sorsának mozgatásában. Egy szép legendából indul ki: egy római templomban szentéletü, harcos keresztény szellemü barátok őrzik ősidők óta a gyermek Jézus csodatevő ezüst szobrát. Egy fantaszta angol nő ellopatja ezt a legendás szobrot, helyébe tételi csalódásig hasonló másolatát. Ez a hamisitvány az Antikrisztus jelképe, attól fogva, hogy az igazi szent jelkép Krisztus helyébe kerül, megtelik a világ szenvedéssel, elédetlenséggel és harccal. A harc a forró, szikkadt Szicilia földjén folyik: Krisztus előharcosai, az egyház, a hivő lelkek a tulvilági élet boldogságával vigasztalják a nyomorgó népet, az Antikrisztus pártja a földi élet boldogulásának igéretével szitja az elégedetlenséget a forradalom hőfokára. Egy szines, mozgalmas történet keretében a modern szociális probléma adja a regény háterét, az előtérben pedig egy bübájosan szép naiv hitü sziciliai leány és egy szocialista népvezér szerelmi története ragyog a költészet vakitó szépségében. A két főalak körül ott mozog a szicíliai kisvárosi és falusi élet számtalan alakjával, festői népszokásainak, babonás vakbuzgóságával és romantikus nyomorával — még a briganti-világ alakjai sem hiányoznak belőle. Lagerlöf poézise ebben a regényben fejlett ki legnagyobb magasságaira s ebben nyilvánul ki legteljesebben a minden emberi szenvedéssel együttérző mély szelleme. A nagyszerü regényt Pogány Kázmér kifogástalan forditásában, igen szép kiállitásban adta ki második kiadásban a Franklin-Társulat s Jugoszláviában a Minerva könyvosztálya révén rendelhető meg. Ára hatvan dinár.

A Löwensköld-leány. A Löwensköld-leány a női hüség és kitartó szerelem regénye. Egy gyönyörü leányalak áll a középpontjában, Löwensköld Charlotte, talán a legszebb nőalak *Lagerlöf* Zelma gyönyörü nőalakjainak dus galériájában. Mint árva nevelkedik egy derék falusi esperes házában, derültségével, okosságával, finom női ösztöneivel beragyogja a szerény parókiát. Vőlegénye is van, a segédlelkész, egy makacs, fanatikus komor pap, aki rövidlátó korlátoltsággal ragaszkodik tévedéseihez. Charlotte mélyen, mindent megbocsátó asszonyi ösztönnel szereti ezt az embert, elviseli a rágalmat, gyanusitást, falusi pletykát, küzd a maga eszközeivel szerelméért, elutasitja kérőjét a gazdag hámorost, kitart szerelmében minden sérelem között, mely a vőlegény részéről érte s csak akkor hal meg a szerelme, mikor a segédlelkész a korlátoltság durvaságaival nyilvánosan leleplezi szerelme titkát, megsérti érzésének finom szerelmét. Ekkor végre szakit a nem hozzá való emberrel, felesége lesz Schagerström hámorosnak, akinél meg fogja találni a boldogságot. Lagerlöf Zelma, mint mindig, itt is a női érzés pártján áll, de mintha a csakis ösztönökön alapuló, vak szerelem ellen szólalna fel, az össze nem illő karakterü emberek szerelmi kapcsolata ellen s az ész szerepét is reklamálná a szerelmi dolgokban. Ahogy Charlotte bájos, finom lényét lépésről-lépésre kitárja, belehelyezve környezetébe, hogy megmutatja, hogy a leány boldogitani tud mindenkit, csak azt a férfit nem, akit szeret, mert ez megátalkodottan és ostobán elzárkózik a boldogság elől, ez irói munkájának legislegjavához tartozik. Amit pedig Charlotte szakitásáról és ennek előzményeiről mond, az a női lélek legmélyéről van kibányászva olyan finom érzékkel, ahogy csak egy zseniális asszony tudja meglesni az asszonyi érzés legszentebb titkát. A ragyogó szép regényt Svédországban élő irótársunk, Lefiler Béla forditotta tökéletes megértéssel s a Franklin-Társulat Lagerlöf-sorozatában jelent meg. Megrendelhető a Minerva r. t. könyvosztályában. Ára hatvanöt dinár.

Két uj tudományos könyv

Mester János: Kelet nagy gondolkodói

Az európai kultura veszedelme felhivja figyelmünket azokra a régi gondolkodókra, akik *az emberiség felének világnézetét és életfelfogását harmadfél ezredév óta irányitják.* Fáradt lelkek milliói reménykedve fordulnak Kelet felé és titokzatosnak vélt rejtelmeitől várják a vigasztalást, erőt: Ex oriente lux — azt hiszik, hogy Kelet felől világosság támad.

A keleti bölcseletet hivatásos történetiróink szeretik elhanyagolni.

Ezen a hiányon kiván segiteni Mester János, a polgári tanárképző főiskola tanára kis müvével, melyben könnyen folyó, világos előadásban rendszerbe foglalja mindazt, amit a szaktudósok eddig ebben a rejtelmes világban megállapitottak.

Taine-nel és a Kant-Studium tanulmányaival szemben eredeti pszichológiai elemzéssel állapitja meg *az indiai lélek alapösztönét:* a harmónikus egységre, a békés nyugalomra törést. Meglátja már a védákban az örök ember minden izzó problémáját a maga egyszerüségében, de egyszersmind sajátos nemzeti torzvonásokkal: telve ellentmondással és chaotikus zürzavarral.

A kinai lélek tipikus megszemélyesitőjeként *Kung-ce-t, Konficiust* fogadja el, ki nemcsak nemzetének bölcse, mint Cato, vagy Kant vagy Sokrates, hanem kétezer év óta az egész mennyei birodalom koronázatlan királya.

Konficius mellett Kina szellemi életére legnagyobb hatást gyakorol *Lao-ce, Kina misztikusa és metafizikusa* és egy személyben minden felforgató eszme hirdetője. Ő irta a világ leghomályosabb könyvét: a Taotekinget.

Bemutatja végül *Zarathusztrát,* az iráni Mózest, ki népét megszabaditja a babonaságtól, az erkölcsi romlástól és megalapozza a legtisztább, legegészségesebb erkölcstant, mely a biblia mellett a földkerekségén található.

Jól mondja Nagy Frigyes: »A filozófusok feladata a gondolatokat termelni, a királyoké végrehajtani.« Történelmet, irodalmat, müvészetet csak akkor értünk meg igazán, ha ismerjük a mélységeket, melyekből forrásoznak és a magasságokat, melyekre törnek. Ime ezt nyujtják az eszmények; a gondolatok kormányozzák a világot. A nagy emberek eszméi nem szürke elméletek, hanem nemzetet alkotó hatalmasságok. Minden müvelt emberhez méltó tehát, hogy megismerje az emberiséget mozgató nagy gondolatokat, melyeket vonzó formában tár elő ez a kis munka, amely a Minerva könyvosztályában hatvan dinárért kapható.

Robinzontól Kiplingig. Az angol regény mondhatni teljesen önállóan fejlődött a 18. század kezdetétől fogva, mindjárt kezdetben olyan világraszóló remekművet alkotott, mint Defoe Robinsona s egy századnál rövidebb idő alatt ki tudta fejezni Swifttel, Sternevel, Rickardsonnal, Fieldinggel az angol világfelfogás összes alapelemeit. Ezzel döntő hatással volt a kontinentális regény fejlődésére, mig maga csak kevés és inkább felszines hatást vett át más nemzetek irodalmától. Richardson nélkül például nem képzelhető el Rousseau és az európai szentimentális regény, Fielding nélkül a modren realizmus. S ez az angol fejlődés megszakitatlan maradt mindmáig, minden emberöltő megkapta a maga nagy regényiróit. A már emlitettekhez sorakozik az egész világra kiterjedő hatásával Walter Scott, Dickens, Thackeray, majd utánuk jöttek Bulwer, George Elliot, Meredith, Hardy, Stevenson, Kipling s mellettük az inkább angol jelentőségü kitünő irók egész sora. Ezt a pompás ivelésü fejlődést mutatja meg *Kundt Ernő Az angol regény mesterei* cimü kitünő könyve, mely most jelent meg a Franklin Társulat *Kultura és Tudomány* sorozatában. Az alapos szakismerettel, élvezetes előadásban irt könyv végig vezet az angol regény egész fejlődésén a legelső kezdetektől a 19 .század végéig — Kipling zárja le a nagy regényirók sorozatát. Ma nagy előnye a könyvnek, hogy bemutatja a fejlődés folytonos, meg nem szakadó vonalát, de egyuttal részletesen jellemzi a kiemelkedő nagy alakokat is, ugyhogy kimeritő és teljes képet nyujt tárgyáról. Az érdeklődő olvasót figyelmezteti az angol regények magyar forditásaira, azoknak pedig, akik könyve után behatóbban akarnak a tárgyban elmélyedni, dus repertoriumot ad az idevágó irodalomról. A csinos kiállitásu könyv kitünő terjesztője lesz az angol irodalom ismeretének a magyar közönség körében. Ára hatvan dinár s a Minerva könyvosztályában rendelhető meg.

*

A. Neumann: A Sátán

Az idén tavasszal egy német irodalmi lap körkérdést intézett Németország könyvkereskedőihez, hogy mondják meg melyek azok a könyvek, melyekből legtöbb példányt tudtak eladni. Vagy harminc nagy könyvkereskedő felelt a kérdésre s valamennyinek válaszában első helyen *Neumann Alfréd: A Sátán* cimü könyve állott, mint a legkelendőbb német könyv. S ebben az esetben a kelendőség, vagyis a közönség kedvezése pontosan összeesett a kritika véleményével, mely szintén a Sátán-t minősitette az utóbbi idők legkitünőbb német regényének. Egyidejüleg az iró, Neumann a szinpadon is óriási sikert aratott az *Oroszország* cimü drámával.

Ez a könyv a legjelentékenyebb modern regényalkotások közé tartozik. Müfajára nézve fantasztikus történeti regény. A középkor végén játszik a regény, amikor megkezdődött a középkori hübériség felbomlása s helyette az abszolut királyi hatalom meggyökeresedése. A 15. század közepén vagyunk, XI. Lajos Franciaországában. Egy kegyetlen uralkodó áll előttünk, akiről tudjuk a történelemből, hogy vad kegyetlenséggel gyilkolt és gyilkoltatott, nem kimélte saját testvéreinek életét, esküdött és esküt szegett, háborukat viselt saját alattvalóival, gögös, pártos hübérurakkal, akiket sorra letepert, könyörtelenül fanatikusa volt a hatalomnak és nem volt neki semmi eszköz elég gonosz arra, hogy egyedüli célját, a kizárólagos királyi hatalom megszilárditását elérje vele. Neumann elképzelése szerint Lajos király alakja megfelel a történelmi tudomásnak, de ő a királyt másodsorba helyezi és mellé állit egy másik alakot, a király borbélya, Necker Olivér személyében. Ez a diabolikus alak nő meg emberfölötti nagyra a történet során: ő lesz a tanácsadója a szadista hajlamu királynak, ő fejleszti ki benne a vérengző kegyetlenséget, a skrupulust nem ismerő hatalomvágyat, ő biztatja fel minden gonosztettre. Az ő gonoszságának rajza mellett a királyé háttérbe szorul s rövidesen az udvari borbély ugy áll előttünk, mint a sátáni szellem megtestesitője emberi alakban. S ez a fantasztikus elgondolás azért fogja meg nagy izgalmak erejével az olvasót, mert részleteiben erőteljes reálitással van megirva, a korkép eleven és festői, az emberek cselekvése, mozgása, beszéde egyszerü és emberi, a karakterek élesen rajzolódnak ki. S ami a legfőbb: a regény rendkivül vervevel van elbeszélve, egy pillanatra sem állitja meg az érdeklődést, tempója egy nagyszabásu film lelkendező sebessége. A magyar közönség is szokatlan érdeklődéssel fogja olvasni ezt a dus hangszerelésü kétkötetes könyvet, melyet *Kiss* Dezső müvészettel forditott magyarra s a Franklin-Társulat adott ki *Mindnyájunk Könyvtára* vállalatában s nyolcvan dinárért kapható a Minerva könyvosztályában.

*

Uj könyvek ismeretlen országokról, ismeretlen népekről

Képzeletben utazni, könyvvel a kézben, mely elvezet idegen világtájakra, exotikus természeti jelenségek szinhelyére, exotikus emberek közé, megismertet a világ olyan részeivel, amelyekbe sohasem juthatunk el és az emberi nyugtalanság *nosztalgiájával* vágyunk hozzájuk, — külön élvezete a modern embernek. Ma, amikor a háboru utáni idők nyugtalansága még jobban felfokozta ezt a nosztalgiát, itthoni életünkkel való elégületlenségünk éleszti a vágyat más természet, más életviszonyok iránt, viszont az utazás nagyobb nehézségekbe ütközik, mint valaha, — igy a könyvben utazás már általános divattá vált és egyike a modern kulturélet legsajátságosabb jelenségeinek. Külföldön tömegével jelennek meg az érdekes könyvek, melyek az emberek utazás-vágyát táplálják s ma már magyar nyelven is szépen meggyarapodott az idevágó irodalom.

Ebbe a körbe tartozik a *Világjárók* cimü uj sorozatos vállalat, amely az utazási irodalom java terméséből ad kisebb terjedelmü köteteket, — csupa olyan utazásokat, melyek kalandosságukkal, történelmi nevezetességükkel válnak ki a hasonló természetü könyvek tömegéből. Aki veszedelmes kalandokat, izgalmas hajóutat akar olvasni, amint egy hajó közel veszedelmes utazása célpontjához már-már elérve kigyullad és

Háromszáz dinár
értéket meghaladó
könyvrendelést
részletfizetésre
is szállit
A „MINERVA" KÖNYVOSZTÁLYA
— Csak értékes könyvet adunk el. —

elsülyed, személyzete csak nagy ügyességgel-bajjal tud megmenekülni Szibéria jeges partjaira, az különös élvezetet fog találni W. H. Gilder, a New-York Herald híres riportere *A Jeanette pusztulása* cimü könyvében, mely szenzációs riport és egyuttal jelentős tudományos felfedezések foglalata.

Akit érdekel egy modern honalapitás, az *A. Philipp* angol tengernagy *Ausztrália honalapitói* cimü könyvében fog gyönyörüséget találni. Phillip tengernagy alapitotta meg a modern Ausztráliát, ő vitte az első szállitmányt, mely deportálásra itélt fegyencekből állott az ötödik világrészbe s a társadaom számkivetettjeiből virágzó gyarmatot, magas kulturát, az ősvadonban óriási, virágzó államot alapitott.

A legáltalánosabb érdeklődés még mindig a fekete világrészt, Afrikát veszi körül, erről két kötet is szól az uj gyüjteményben. *Nachtigal Szahara és Szudán* cimü könyve elmondja, hogy indult Nachtigal a Nilus felső vidékéről, hogy elvigye a porosz király ajándékait egy néger fejedelemnek, hogy bolyongott öt teljes évig sivatagban, vadonban, őserdőben, mig elérte utja célját és haza tudott vergődni Afrika titokzatos mélyeiből.

Schweinfurth a nagy német utazó *Afrika szivében* cimü könyve a Keleti és Középafrika rejtelmeit tárja fel. — klasszikus könyve ez az utazási irodalomnak. Minden kötetben érdekes illusztrációk szemléltetik az elmondott dolgokat és a forditó, *Halász Gyula*, az ismert földrajzi iró pedig a könyvek kitünő magyar stilusával szerez örömet az olvasónak. A *Világjárók* köteteit a Franklin-Társulat adta ki szép és izléses kiállitásban s a Minerva könyvosztályában rendelhetők meg kötetenkint hatvannégy dinárért.

*

A gyüjtővadász

Van egy olyan foglalkozás, melyet nálunk alig ismernek, de olyan országokban, melyeknek exotikus gyarmatai vannak, elég gyakori. Különösen az angolok között vannak szép számmal, akik üzik. Valaki, akiben egyesül a sportember a szenvedélyes természetkutatóval, nekiindul a világnak, kikeres egy céljainak megfelelő területet valahol Afrikában vagy más exotikus területen, ahol nem laknak európaiak, a civilizáció még nem tette be a lábát, a primitiv népek a maguk ősi életmódját élik, a természetet még nem deformálta, az állatvilágot még nem irtotta ki s a növényzetet nem hamisitotta meg Európai üzleti szelleme. Itt szervez bennszülöttekből egy kis csapatot és elindul az ősvadonba, vagy az őserdőbe gyüjteni és vadászni. Természetesen bátor, erős szervezetü embernek kell lennie, biztos szemü és kezü vadásznak, de egyuttal tanult természettudósnak is. Barangolásai közben főleg vadászattal foglalkozik, javarészt vadász-zsákmányából élelmezi magát és kisérőit, de ezenkivül gyüjti is: az elejtett vadak bőrét kipreparálja, nem feledkezik meg a madár-, sőt a rovarvilágról sem, szép és ritka példányokat konzervál belőlük. Gyüjtésének eredményei az után a legközelebbi kikötővárosból elindulnak valamely európai muzeumba, privát-gyüjtőkhöz, exotikumokkal foglalkozó kereskedő cégekhez. Ha sikerül valami tropikus állatot elevenen elfognia, annál jobb, ez is megy aztán megfelelő fogságban elhelyezve Európába valami állatkertbe. Nagy külföldi állatkereskedő cégek, mint a hamburgi Hagenbeck állandóan egész csapat ilyen gyüjtővadászt küldenek ki mindenfelé.

Az első és eddig egyetlen magyar ember, aki tökéltesen megvalósitotta a gyüjtővadász tipusát, *Kittenberger Kálmán*. Még 1902-ben, mint egészen fiatal ember, kevés pénzzel elindult a német Kelet-Afrikába s a Kilimandzsáró környékén kezdett állatokat, főképen madarakat gyüjteni. Négy év mulva hazajött kipihenni az átélt tropusi betegségeit, de még ez év végén ujra visszament vadászterületére, 1908-ban ujra utnak indult a Viktoria-Nyanzára tó környékére. Negyedik utjára 1913 májusában indult, Afrikában érte a háboru kitörése, az angolok fogságra vetették s a háboru egész tartamára Kelet-Indiában internálták. 1919 végén került csak haza.

Kalandos utjai közben folyton vadászott és gyüjtött. Főpassziója a madarak gyüjtése volt és Nemzeti Muzeumok ornitologiai anyagát óriási értékü kincsekkel gyarapitotta. De vadászott mindenféle más állatra: egy sereg oroszlánt lött — egy esetben három oroszlánt egy perc alatt — elefántra vadászott Afrika különböző vidékein, viziló, orrszarvu nem egyszer került puskája csöve elé, egy ideig tejes-üvegen, cuclin nevelt egy kis orrszarvu csecsemőt. — boldogan élte a vadászember életét az ideális, szép vadászterületeken. Életét kockáztatta mindennap, nemcsak a fenevadakkal szemben, hanem az európai embert mindig fenyegető tropusi betegségek miatt is, — de boldognak érezte magát s ma is forró nosztalgiával gondol Afrika tájaira.

Most, kényszerü pihenője alatt megirta egy hatalmas köetetben utjait, kalandjait, vadászatait, gyüjtéseit *Vadász- és gyüjtőuton Kelet-Afrikában* cimmel. Utjai közben természetesen állandóan fotografált is, — könyvében felvett fényképei roppant tömegéből is vagy 200-at. Igy jött létre a magyar utazási irodalom egyik legérdekesebb könyve, mely most a Franklin-Társulatnál ragyogó szép kiállitásban megjelent. Olyan könyv ez, mely világirodalmi vonatkozásban is jelent valamit. Kapható háromszázhusz dinárért a Minerva könyvosztályában.

*

Az uj Ossendowski. Eddigi könyvei után, melyek Kelet-Ázsia rejtelmeinek feltárásával keltettek világszenzációt. *Ossendowski: A sötét Kelet árnyéka* cimü könyvében a háboru és a bolsevizmus előtti Oroszország lelki és erkölcsi képét rajzolta meg. Több éven át élt Oroszországban mint ujságiró és tudós, bejárta a roppant birodalmat nyugati határától a Csendes-oceánig, behatolt lakosságának titokzatos pszichológiájába, ahol a nyugat modern civilizációja és a mongol nomádok ideológiája, az orthodox kereszténység aszkétizmusa és a pogányság tarka keveredésben él a mai napig. Könyvében megirja élményeit, melyekből az olvasó szemeláttára alakul ki a felbomló Oroszország lelki képe. Az orosz falu az ő tárgyilagos szemüvegén át nézve egész más formát ölt, mint a nagy regényirók müvészettel bearanyozott ábrázolásában: a sötét tudatlanság, a pogányság maradványai, boszorkányokban, varázslókban való hit, a vallásnak a babonába való sülyedése, vad ázsiai szokások és mulatságok, erkölcsi bomlottság és emellett elképzelhetetlen nyomor irányitják a falu életét. A papság tudatlansága és lelkiismeretlensége szitja a babonaságot, erről különösen sötét képet rajzol Ossendowski. A müvelt osztályok elszakadtak a néptől, nem törődtek vele, sőt lenézték és kizsákmányolták, maguk rabjai voltak a babonának, fantasztikus miszticizmusban, tobzódó sátán-kultuszban hallgattatták el benső meghasonlásukat. Szélhámos álprófétákban hittek muzsikusok és uraik egyaránt, ezek közül hatalmas arányokban emelkedik ki Raszputin, a lótolvaj, orgyilkos és próféta különös alakja. Ez a babona elhatott fel az udvarig, Raszputin hatása alá keritette a cárnőt, majd a cárt, valami megmagyarázhatatlan hipnotikus hatással volt az emberekre s különösen a nőkre, amig megcsonkitott holttestét ki nem húzták a Néva jege alól. Ezek alatt a babonás jelenségek alatt, melyek ellen meddő harcot vivtak az ország legjobbjai, ott volt az arisztokrácia féktelen tobzódása az érzékek örömeiben s az egész birodalmat végigözönlötte az alkohol áradata. Oroszország süppedő talajon álló kolosszus volt már a háboru előtt. Ossendowski az orosz forradalom és bolsevizmus drámai előzményeit irta meg uj könyvében, ami mondhatni érdekfeszitőbb, mint amit eddig erről a témáról irtak. A magyar kiadás forditója, Balassa József stilusban tökéletes munkát végzett, a Franklin-Társulat pedig a régebbi Ossendowski könyvek kifogástalan izlésü kiállitásában hozta a magyar könyvpiacra. Kapható nyolcvan dinárért a Minerva könyvosztályában.

FILM

Thaw és a filmipar

A feleséggyilkos milliomos hollywoodi tervei

Husz esztendővel ezelőtt hónapokig foglalkozott az egész világ sajtója egy nagy bünpörrel, aminek a vádlottja egy sokszoros virginiai milliomos volt, Harry *Thaw*. Az ügyészség *gyilkosság miatt* emelt vádat Thaw ellen, akire a főtárgyalás során minden tagadása ellenére kétségtelenül beigazolódott, hogy *bestiális módon eltette láb alól a feleségét*. Thaw, ha szegény ember lett volna, soha el nem kerüli a villanyosszéket, azonban Thawnak nagyon sok volt a pénze s ennélfogva kitünő a védőügyvédje. Egy kitünő védőügyvéd és nagyon sok pénz Amerikában immunissá teszi az embert a villanyosszékkel szemben: az ügyvéd meggyőzte a rendelkezésére álló érvekkel az esküdteket s talán a birákat is arról, hogy a vádlott nem bünös, hanem beteg, — (ami tökéletesen igaz, csakhogy minden gyilkosra vonatkozólag igaz, azokra nézve is, akik nem milliomosok s akiket ezért minden teketória nélkül felkötnek) — és Thawt a biróság bedugta egy tébolydába.

A tébolyda szép park közepén állott s az orvos és ápolószemélyzetet leszámitva *Thaw volt az egyetlen lakója*. A többi beteget egyszerüen kiköltöztette. Mielőtt ugyanis a biróság beutaltatta a gyilkos urat az intézetbe, Thaw ügyvédje *megvásárolta a tébolydát*.

Egy gyilkosnak, aki a villamosszék torkából szabadult meg, ideális tartózkodási hely ugyan egy ilyen magányos kastély... izé... tébolyda, ahová a törvény szigora juttatta, azonban Thaw nem érezte jól magát benne. Az ember elvégre társaslény. A tébolyda igazgatója, aki a védőügyvédtől kapta a fizetését, az orvosok, akik a védőügyvédtől kapták a fizetésüket, az ápolók, akik a védőügyvédtől kapták a fizetést, ellenézték ugyan, hogy a szegény elmebeteg állandóan egész baráti körét vendégül látja az intézetben, s azon az alapon, hogy »barátaim barátnői az én barátaim«, ifju, de bohó *táncosnőket pezsgőzet*, de azért ez mégsem volt az igazi... A szabadságot nem pótolhatja a szabadság illuziója. Addig unszolta védőügyvédjét, amig az, alig néhány évi elmegyógyintézeti kezelés után megkisérelte kiszabaditani Thawt a tébolydából. A kisérlet azonban majdnem a villanyosszékbe juttatta a gyilkos milliomost, a közvélemény fölháborodásának hatása alatt ugyanis el akarták rendelni a pör ujrafelvételét és a védőügyvédnek sokat kellett érvelni, amig a legfelsőbb igazságügyi hatóságok végre eltekintettek ettől a lépéstől.

Sok-sok esztendő telt el, lassan feledésbe ment Harry Thaw »csinyje« és néhány éve aztán kiengedték a gyilkos milliomost az elmegyógyintézetből. Thaw egy darabig visszavonulva élt, de aki egyszer belekóstolt a közszereplésbe, — akár csak vádlotti minőségben — az mindig visszavágyódik a nyilvánosság

Értesítés

Tisztelettel jelentjük, hogy március 26-tól április 1-ig a legszebb filmekből

Bánky Vilma—Rod la Roque-hetet

rendezünk, melyre a népszerü müvészek tisztelőit és kedvelőit ünnepélyesen meghivjuk.

Tisztelettel **LIFKA-BIOSKOP**

A müsor:

26-tól 28-ig, hétfőtől szerdáig:

Bánky Vilma

Az első éjszaka joga

Willy Fritsch Hans Junkermann Olga Čehova

Pikáns affér

Vigjáték 6 felvonásban. A mü ort 16 éven aluliak részére engedélyezték

Csütörtöktől vasárnapig:

Rod la Roque

A fizetett táncos

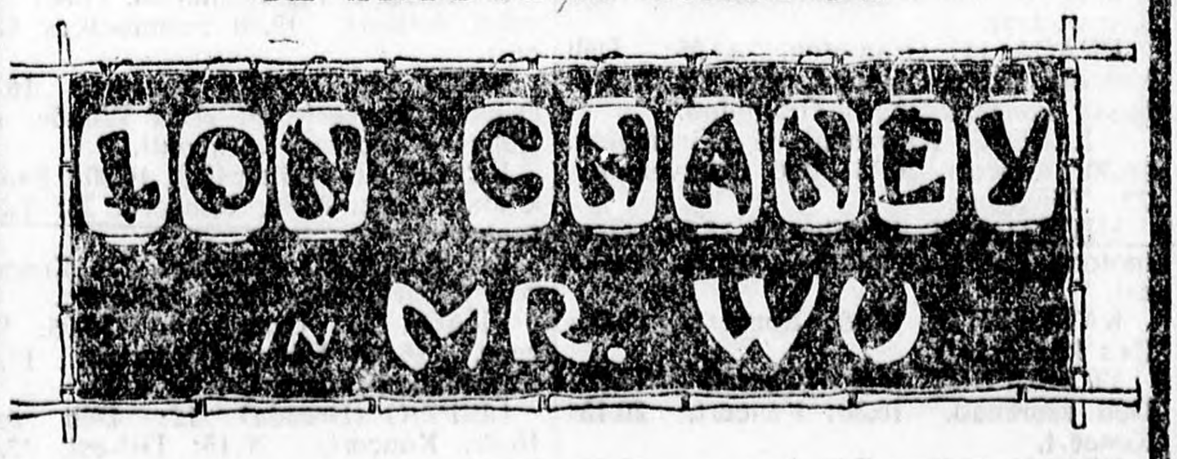

Anna May Wong nagy filmje

Wernon és Oxen szindarabja 6 felvonásban

Rendes helyárak! Rendes helyárak!

2774

elé. A mult év tavaszán megtört a jég a virginiai Winchester-ben a tüzoltóság nagy ünnepséget rendezett és *a diszfelvonulás alkalmával a tüzoltókat Harry Thaw vezette,* akit a tömeg lelkesen megéljenzett.

A feleséggyilkos ezzel jogerősen visszatért a polgári életbe. Hogy legyen valami foglalkozása is, *filmgyárat alapitott, amelyet »Kenilworth Produktions«-nak nevezett el.* Hirdetéseket tétetett közzé a lapokban, amelyekben jelentkezésre szólitotta fel Amerika legszebb nőit, akik filmpályára akarnak lépni és a jelentkezők közül hármat le is szerződtetett óriási fizetéssel négy-négy esztendőre. Mindhárom Thaw-féle filmsztár — Susan *Hughes,* Anita *Rivers* és Muriel *Kingston* — szőke. *Thaw szerint ugyanis csak szőke nők érdeklik az amerikai közönséget.* A szőkék mellé angazsált egy fiatal színészt is és azzal megkezdődött a filmgyártás. *Az első öt filmet nem fejezték be, mert Thaw munka közben beléjük unt,* csak a hatodik készült el egészen, ennek »Not so Good« a cime. A darabot, noha már több, mint fél esztendeje kész, még nem mutatták be, mert a nagy premiermozik gyengének találták és nem akarják átvenni, mig kis moziknak a »Kenilworth Produktions« nem adja oda. Thaw ugy akarja megoldani a dolgot, hogy őszre megveszi az egyik nagy newyorki boulevard-filmszinházat és ott hozza majd szinre a »Not so Good-ot.

Addig is a három szőkével elment *tanulmányutra Hollywoodba.* A tanulmányutnak eddig csak egyetlen eredménye van, Losangeles-ben hatalmasan megzsarolta egy idősebb hölgy, aki telekürtölte az ujságokat azzal, hogy a milliomos erkölcstelen merényletet kisérelt még ellene. A vádnak ugyan nem volt semmi alapja, de Thaw, csakhogy a botránynak mielőbb vége legyen, inkább fizetett, mint a köles.

Hollywoodban a feleséggyilkos milliomos állitólag társulni akar egy kisebb filmvállalattal és még a tavasszal megkezdi egy uj filmjének a felvételeit.

(—)

A „Pikáns affér" és egy Bánky Vilma-film a Lifka-mozi uj müsora

A »*Pikáns affér*« kitünő német filmvigjáték, amely sok ötlettel gunyoloja egy kis hercegség udvari és politikai intrikáit. Az öreg miniszterelnök meghal, mire kegyeltje, a fiatal és szép bárónő, valamint a miniszteri titkár kitalálják azt a mesét, hogy a miniszterelnök emlékiratokat hagyott hátra, amelyben leleplezi a hercegség minden számottevő személyiségének pikáns kis ügyeit. Ez a koholt mese hallatlan hatással van a hercegségben mindenkire. A bárónő és a titkár egyszerre a legnagyobb hatalommá válnak a hercegségben, mindenki a bárónő kegyeit keresi, mert fél, hogy nyilvánosságra kerülnek panamái. Mulatságosnál mulatságosabb helyzetek származnak ebből, amelyeknek során kiderül az egész udvari környezet és politikai világ hazugságainak és korruptságának szövevénye. Nagyon mulatságos bonyodalmak vezetnek azután a derüs befejezésig, amelyben a szerelem is diadalmaskodik.

A vigjáték főszerepeit a tüneményes szépségü és hóditó eleganciáju Olga *Csehova,* a rokonszenves, nagyszerü megjelenésü Willy *Fritsch* és az ellenállhatatlan komikumu Hans *Junkermann* játszák és ezt a kiváló müvészi triót olyan pompás együttes egészíti ki, amelyben sok egész kis szerep is kabinetalakitássá válik. A fotografiák nagyon tiszták, a rendezés szép és bőkezü, az egész film szórakoztató.

A Lifka-mozi hétfőtől kezdve mutatja be az ötletes vigjátékot és ugyanezen a müsorán felujitja *Bánky* Vilma és Ronald *Colman »A szerelem éjszakája«* cimü szép filmjét is.

(l. f.)

A hét rádiómüsora

A müsorban szereplő adóállomások hullámhosszai

Bécs 577, 517.2. Berlin 483.9, Budapest 557.5, Breslau 322.6 (Gleiwitz 250), Brünn 441.2. Frankfurt 428.6. (Cassel 272.5), Hamburg 394.7 (Bremen 252.1), (Hannover 297), (Kiel 254), Kattowitz 422, Königsberg 329.7 (Danzig 272.7), Langenberg 468.8 (Dortmund 283), (Münster 241.9), Leipzig 365.8), Dresden 252.7), München 549 (Nürnberg 300), Prága 448.9, Róma 450 (Freiburg 577), Zagreb 310.

Március 25, vasárnap:

ZAGREB 17: Tánczene. 20.35: Kamarazene. 22: Könnyü esti zene.

WIEN 10.15: Orgona-előadás, 11: Filharmonikusok hangversenye. 16: Délutáni koncert. 17.40: Kamarazene. 19.45: »Orlov« (operett, Granichstaedten). Utána jazzband.

BRESLAU (Gleiwitz) 12: Hárfakoncert. 16.20: Tánczene. 20.30: »Das Frühstück in Genua« (vigjáték). 22.30: Tánczene.

KÖNIGSBERG (Danzig) 11.15: Délelőtti koncert. 16.45: Délutáni koncert. 20: »Das Dorf ohne Glocke.« (Énekes játék, Pásztor Árpád.) Utána tánczene.

PRÁGA 11.15: Koncert. 16.30: Délutáni koncert. 19.15: Fuvós zene. 20: Szimfónikus hangverseny. 22.20: Katonazene.

LEIPZIG (Drezda) 12: Déli koncert. 16.45: Vig dalok. 19.30: »A basso porto« (zenés dráma). 21.15: Bálzene. 22.30: Tánczene.

STUTTGART (Freiburg) 13.15: Gramofon. 17: Szórakoztató zene. 20: Kamarazene-est. 21.15: Tarka-est.

KATTOWITZ 12.10: Filharmonikus koncert. 15.15: Koncert. 20.30: Szimfonikus koncert.

FRANKFURT a/M.— (Cassel) 12: Katonazene. 16.30: Beethoven-koncert. 20.30: Szimfonikus koncert. Utána tánczene.

BRÜNN 11: Beethoven-matiné. 16.30: Délutáni koncert. 18: Német koncert. 19: Szimfonikus koncert. 22.20: Katonazene.

ROMA 17: Quartett koncert. 20.45: Zenekari hangverseny.

LANGENBERG (Köln-Münster) 13: Kamarazene. 16.30: Vespern-koncert. 18: Templomi zene. 20.15: Tánc-koncert. Utána tánczene.

BERLIN 11.30: Matine. 16.30: Szórakoztató zene. 20: »Die Goldne Meisterin« (operett: E. Eysler). Utána tánczene.

DAVENTRY 16.30: Katonazene. 18: Hegedükoncert. 22: Koncert.

BUDAPEST 9, 9.30, 12, 13, 15, 16.45. Hirek, pontos idő. 10: Nagymise. 12: Koncert. 16: Gyermekmesék. 16.50: Orosz koncert. 18: Előadás a Studióból »Nincs énnékem párom« (R. Török), »Színész nem ember« (Zs. Harsányi) 20.20: Hangverseny. Utána tánczene.

Március 26, hétfő:

ZAGREB 13.15: Gramofon. 17.30: Délutáni koncert. 20.35: Orosz est.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16.10: Délutáni koncert. 19.30: Schubert-emlékhangverseny.

BRESSLAU (Gleiwitz) 16: Koncert (Strauss). 20.15: Kamarazene. 21.10: Koncert.

KÖNIGSBERG (Danzig) 16: Hegedükoncert. 16.45: Szórakoztató zene. 19.30: »Missa Solemnis« (Beethoven). 21.10: Kamarazene.

PRÁGA 11: Gramofon. 12.05: Déli koncert. 16.30: Délutáni zene. 20.30: Debussy koncert. 22.20: Gramofon.

LEIPZIG (Drezden) 12: Gramofon. 16.30: Koncert. 20.15: Esti hangverseny. 22: Tánczene.

STUTTGART (Freiburg) 12.30: Gramofon. 16.15: Délutáni koncert. Tarka est.

KATTOWITZ 18.15: Koncert. 20.20: Esti koncert.

FRANKFURT a/M. (Cassel) 12.30: Déli szerenad. 16.30: Koncert. 20.15: Koncert.

BRÜNN 12.15: Déli koncert. 20.30: Tarka est.

RÓMA 20.45: Koncert.

LANGENBERG (Köln-Münster) 13.05: Délizene. 18: Koncert. 20.15: Schubert emlékest. Utána tánczene.

BERLIN 17: Koncert. 20.30: Ária-est.

BUDAPEST 9.30, 12, 13, 15, 22: Pontos idő, hirek. 17.30: Arany János emlékünnep. 20.45: Postatisztviselők egyesületének hangversenye. Utána cigányzene.

Március 27, kedd:

ZAGREB 13.15: Gramofon: 17.30: Tea zene. 18.45: Dr. Horvat előadása.

WIEN Délelőtti zene. 16.15: Délutáni koncert. 20.05: Kamarazene. 21.10: Népdal-est.

BRESSLAU (Gleiwitz) 16.30: Szórakoztató zene. 20.15: Tarka-est. 22.30: Tánczene.

KÖNIGSBERG (Danzig) 17: Balalajka koncert. 18.30: Koncert. 19.30: Maxim Gorkij-est. 22.30: Orosz zene.

PRÁGA 11: Gramofon. 12.05: Déli koncert. 16.30: Délutáni koncert. 19: »Othello« (opera: Verdi). Utána szórakoztató zene.

LEIPZIG (Drezden) 12: Déli zene. 19.45: Gorkij-est. 20.15: Gustav Hermann-est. 21.15: Balalajka koncert. 22.30: Tánczene.

STUTTGART (Freiburg) 12.30: Gramofon. 16.15: Koncert. 20.15: Orosz koncert.

HAMBURG 12.30: Koncert. 20.15: »Die Grossstadt« (előadás). 22.30: Tánczene.

KATTOWITZ 17.45: Koncert. 19.30: »Casanova« (opera). 22.30: Koncert.

FRANKFURT a/M. (Cassel) 12.30: Déli szerenad. 16.30: Debussy koncert. 20.15: Orosz koncert.

BRÜNN 12.15: Gramofon. 19: »Othello» (opera: Verdi).

RÓMA 20.45: Opera részletek.

LANGENBERG (Köln-Münster) 13.05: Koncert. 18: Vespern koncert. 20.20: »Nachtassyl« (dráma: Gorkij).

BERLIN 17: Szórakoztató zene. 20: »Nactassyl« (dráma: Gorkij).

BUDAPEST 9.30, 12, 13, 16.45, 22: Pontos idő, hirek. 11: Gramofon. 15.30: Meseóra. 17: Szórakoztató zene. 20.45: Rákóczy emlékünnep. 21: Katonazene. Utána cigányzene.

Március 28. szerda:

ZAGREB 13.15: Gramofon. 17.30: Meseóra. 18: Koncert. 20.35: »Ein Wintermärchen« (dráma: Schakespeare).

WIEN 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni koncert. 20.30: Irodalmi est. Utána koncert.

BRESSLAU (Gleiwitz) 20.20: Schubert-est. 22.30: Gramofon.

KÖNIGSBERG (Danzig) 16.30 Szórakoztató zene. 20: »Der Barbier von Sevilla« (opera: Rossini). Utána tánczene.

PRÁGA 11: Gramofon. 12.05: Déli koncert. 16.30: Délutáni koncert. 20.10: Tarka-est. 21.40: Zongora hangverseny. 22.20: Kávéházi koncert.

LEIPZIG (Drezda) 12: Déli koncert. 20.15: Koncert. 22.30. Tánczene.

STUTTGART (Freiburg) 12.30: Gramofon. 16.15: Délutáni koncert. 19.30: »La Traviata« (opera: Verdi).

KATTOWITZ 18.15: Koncert. 20.30: Koncert. 22.30 Tánczene.

FRANKFURT a/M. (Cassel) 13.30: Déli szerenad. 16.30: Koncert. 19.30: »Traviata« (opera: Verdi).

BRÜNN 12.15: Koncert. 19: Koncert. 20: Énekkari hangverseny. 21: Brünni fuvószene.

RÓMA 21: Opera átvitel.

LANGENBERG (Münster-Köln) 13.05: Koncert. 18: Kamara zene. 20.15: »Altwestfälische Bauernhochzeit» (szinielőadás. Utána tánczene.

BERLIN 17: Szórakoztató zene. 20.30: Oskar Strauss-est. (Koncert). Utána tánczene.

MILANO 16: Koncert. 20.45: Carmen (opera: Bizet.)

BUDAPEST 9.30, 12, 13, 15, 22: Hirek, pontos idő. 16: Meseóra. 17: Szimfónikus koncert. 19.45: Bachman-trió. 20.45: Egyfelvonásos szindarabok. Utána tánczene.

Március 29, csütörtök:

ZAGREB 13.15: Gramofon. 17.30: Délutáni koncert. 19.30 Szimfónikus koncert.

WIEN 11: Délelőtti koncert. 16.15: Délutáni koncert. 19: »Das Wunder der Heliane« (opera: Korngold).

BRESSLAU (Gleiwitz) 16.30: Szórakoztató zene. 20.30: Koncert.. 23: Tánczene.

KÖNIGSBERG (Danzig) 17: Koncert. 20.30: Tarka-est. Utána tánczene.

PRÁGA 11: Gramofon. 12.05: Déli zene. 16.30: Délutáni koncert. 19.30: Szimfónikus koncert.

LEIPZIG (Drezda) 12: Déli zene. 16.30: Koncert. 20.15: Dal-est. 22.15: Tánczene.

STUTTGART (Freiburg) 12.30: Gramofon. 16.15: Délutáni koncert. 20.15: Szimfónikus koncert (Mozart-est). 21.15: Irodalmi-est. 20: Tánczene.

KATTOWITZ 20.30: Esti koncert. 22.30: Kávéházi zene. ő

FRANKFURT a/M. (Cassel) 16.30: Koncert. 20.05: Koncert. (Hindemit-est). Utána tánczene.

BRÜNN 12.15: Déli zene. 19.30: Szimfónikus koncert — Prágából.

ROMA 17.50: Koncert. 20.40: Olasz operettek (koncert).

LANGENBERG (Köln-Münster) 18: Kamara zene. 20.15: Koncert (Hildemith est). 21.45: »Das Pilverfass« (vigjáték). Utána tánczene.

BERLIN 17: Koncert. 21: Kamara zene. Utána tánczene.

MILANO 21: Carmen (Bizett).

BUDAPEST 9.30, 12, 13, 16.45, 22: Pontos idő, hirek. 11: Gramofon. 19: Operaházi átvitel (»A holtak Szigete«: G. Zador). Utána tánczene.

Március 30, péntek:

ZAGREB 13.15: Gramofon. 15.15: Kávéházi zene. 20.35: Zongora hangverseny.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16.10: Délutáni koncert. 19.30: Koncert, Bach: Matthäus-Passion.

BRESSLAU (Gleiwitz) 16.30: Koncert. 20.10: Hanni geht tanzen (operett: E. Eysler).

KÖNIGSBERG (Danzig) 16.30: Szórakoztató zene. 20: Szimfónikus koncert. 22.30: »Wo der Himmel blaut...« (Koncert).

PRÁGA 11: Gramofon. 12.05: Déli koncert. 16.30: Délutáni koncert. 20: »Die schöne Galeata« (F. Suppe). 22.20: Kávéházi zene.

LEIPZIG (Drezden) 16.30: Operett melódiák. 20.15: Koncert. 21.15: Szimfónikus hangverseny. 22.15: Tánczene.

STUTTGART (Freiburg) 12.30: Gramofon. 16.15: Délutáni koncert. 20: Hegedü hangverseny.

HAMBURG 16.15: Koncert. 19.25: »Der Fliegende Holländer« (R. Wagner). 22.30: Tánczene.

KATTOWITZ 17.45: Délutáni koncert. 20.15: Szimfónikus koncert.

FRANKFURT a/M. (Cassel) 13: Gramofon. 20.30: »Von morgens bis mitternachts« (G. Kaiser). Utána koncert.

BRÜNN 12.15: Koncert. 20: »Die Schöne Galathee« (F. Suppe). 21: Óbrünni fuvószene.

ROMA 17.30: Vocalis koncert. 20.45: Zenekari hangverseny.

LANGENBERG (Münster-Köln) 18: Vespern koncert. 20.15: Rheinischer Abend (koncert). Utána szórakoztató zene.

BERLIN 20: Schubert emlékhangverseny. 22.30: »Wo der Himmel blaut...« (koncert).

DAVENTRY 17: Tánczene. 19.45: Könnyü zene. 21.35: Szinházi átvitel. 23.15: Tánczene.

MÜNCHEN 16.30: Szórakoztató zene. 20: Koncert. 22.25: Szórakoztató zene.

MILANO 17.05 Jazzband. 20.30: Koncert.

BUDAPEST 9.30, 12, 13, 16.45, 22: Pontos idő, hirek. 17: Schubert koncert. 20.30: Kerpely csello koncert. Utána cigányzene.

Március 31, szombat:

ZAGREB 13.15: Gramofon. 18.45: Mesedélután. 19.30: Ljubljanai átvitel.

WIEN 11: Délelőtti koncert. 16.15: Délutáni koncert, kamara zene. 19.45: »Die Marquise von Arcis« (szindarab Diderot után).

KÖNIGSBERG (Danzig) 16.30: Tea zene. 20.30: Zenei tarka-est. 22.30: Szórakoztató zene.

PRÁGA 11: Gramofon. 12.05: Déli zene. 17: Délutáni koncert. 18: Német koncert. 19.15: Fuvószene. 21: Gitár koncert. 22.50: Kávéházi koncert.

LEIPZIG (Drezda) 16.30: Koncert. 20.15: Tarka-est.

STUTTGART (Freiburg) 15: Szórakoztató zene. 20.15: »Die Jagd nach dem Glück«. 23: Tánczene.

KATTOWITZ 20.30: Operett előadás. (Böregér). 22.30: Kávéházi koncert.

FRANKFURT a/M. (Cassel) 16.30: Koncert. 20.15: Tarka-est. 22.30: Tánczene.

BRÜNN 12.15: Gramofon. 18.10: Német koncert. 20: Tarka-est. 22.20: Kávéházi koncert.

ROMA 17.30: Koncert. 21: »I. Pecatori di Perle« (opera: Bizet).

LANGENBERG (Münster-Köln) 18: Vespern koncert. 20: Koncert. 21: Vigest.

BERLIN 16.30: Szórakoztató zene. 20.10: »Tragaldabas« (opera: E. d'Albert).

DAVENTRY 17.30: Tánczene. 19.50: Könnyü zene. 21: Esti koncert. 22: Tánczene. 23.20: Mozart hangverseny.

MÜNCHEN 17.30: Koncert. 19.30: Szimfónikus hangverseny. 20.45: Szórakoztató zene. 22.40: Eredeti holland jazzband.

MILANO 20.50: Zenekari hangverseny.

BUDAPEST 9.30, 12, 13, 16.45, 21.40: Hirek, pontos idő. 11: Gramofon. 17.15: Zongora hangverseny. 19.15: Bodas Margit magyar nóta-estje. 21: »Paradyék« (vigjáték: Bársony I.) 22: Szórakoztató zene.

széles medencébe, az a csepp megdagad, megtölti szinültig, majd hogy ki nem csordul, közepéből pedig szökőkut kévéje nő fel a magasba, ugy pereg vissza önmagába!

— Ó kedves anyácskám — kiáltott Parisade — köszönöm, hogy hirt adtál nekem ezekről a dolgokról. De ha már ismered őket, talán azt is meg tudod mondani, hol, merre találhatnám meg őket?

— Szép kisasszonyom — felelt az anyóka — meg akarom hálálni vendégszeretetedet, megmondom hát: egy helyen találod mind a hármat, messze innen India határán. Utnak indulhatsz ezen az uton ablakod előtt, de husz álló napig egyet se kérdezzél, huszadik nap aztán kérdezd meg az első embertől, ki utadba akad, az megmondja továbbra az utat. — Igy beszélt az anyóka, aztán csendesen elment.

A hercegnő ugy elmerült a csodadolgok gondolatában, hogy észre se vette, mikor az anyóka kiment az ajtón. Eltöltötte a vágy, de aggodalom is szállt rá, mert érezte, milyen nagy feladat a három csodadolgot megszerezni. Arca elszomorodott, tenyerébe hajtotta fejét... Igy talált rá két bátyja mikor a vadászatról hazatértek... Faggatni kezdték, mire a hercegnő felemelte fejét és igy szólt:

— Eddig azt hittem, hogy házunk, kertünk tökéletes, szebb nem is lehetne, de most tudom, hogy három dolog hiányzik belőle, épp az a három, amire legjobban vágyom!

Ezután elmondta az anyóka szavait, mire az idősebb herceg felkiáltott:

— Drága testvérem. Mindent megteszünk, hogy megszerezzük neked a beszélő madarat, az éneklő fát és az aranysárga vizet. Holnap reggel utnak indulok érte!

Perwis azonban igy szólt:

— Te vagy az öregebb, te vagy a ház támasza, hadd menjek én helyetted!

De Bahman nem engedett:

— Nem kételkedem erődben, se bátorságodban, hiszem, hogy megállod helyedet, de már csak én megyek!

Igy aztán Bahman herceg utnak készülődött. Lovat nyergeltetett, kardot élesitett, elmondatta ujra magának az anyóka szavait, mikre Parisade tisztán emlékezett.

Hajnaltájban mikor Bahman lóra akart szállni, Parisade nyakába borult és igy kiáltott:

— Ne szállj lóra, kérve kérlek édes bátyám! Inkább sose lássam a beszélő madarat, mintsem neked bármi bajod essék!

De a herceg igy felelt:

REJTETTKÉP

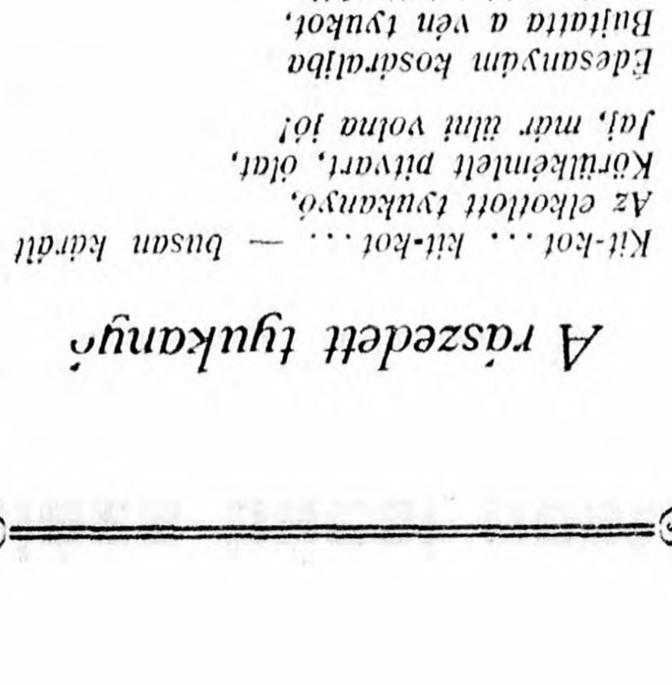

Segitség! Hol a vizbeesett?

— Testvérkém! Én már el nem állok szándékomtól, de hogy ne félts engem, ne vedd ezt a tőrt, viseld az övedben, huzd ki napról-napra hüvelyéből. Mindaddig mig fényes, sima a pengéje tudhatod, hogy nekem semmi bajom nincsen. Ámde ha egy napon vér cseppen az élről, azon a napon lett vége életemnek!

A herceg elbucsuzott testvéreitől, lovára ült és elnyargalt. Lovagolt, lovagolt, husz álló napig senkit se kérdezett, mig a huszadik napon az ut szélén egy aggasztyánt pillantott meg, aki éktelen rut képü volt és mozdulatlanul ült kunyhója előtt.

Szemöldöke megnőtt, orra hegyét verdeste, bajusza, szakálla hét rőf hosszura nyult, betakarta térdig. Körmei pedig karmokká nőttek, görbültek hosszu évek alatt, fején széles kalap, akárcsak egy ernyő védte a nap ellen. Dervis volt a jó öreg, évek sora óta ült itt az ut szélén, nem gondolt magával, éjjel-nappal egyedül csak istennek törődött, mig haja, szakálla, körmei megnőttek.

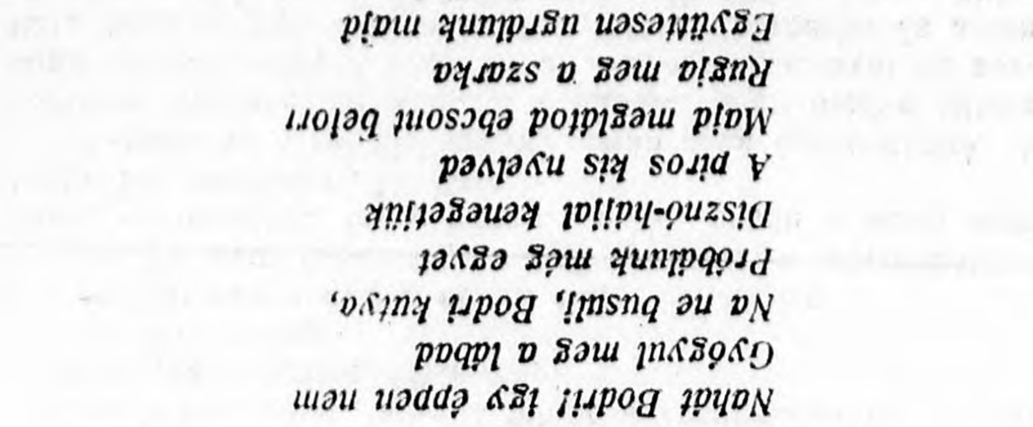

Bodri kutya

Elitrőtt a Bodri lábа
Einye, einye, einye
Elhivjuk a cirmos cicát
Hogy ő jól meg kenje
De a cica haragszik rá:
Hein ilyet ki látott?
Nahát Bodri! így éppen nem
Gyógyul meg a lábad
Na ne busuli, Bodri kutya,
Próbálunk még egyet
Disznó-hájjal kenegetjük
A piros kis nyelved
Majd megláthod ebcsont bélyri
Rúgja meg a szarka
Együtteseu ugrálunk majd
Ott künn a szabadba!

Farkas Imre.

Bahman herceg megörvendett, mert már estére járt az idő és még senkivel se találkozott, pedig a huszadik napon kellett a beszélő madár után kérdeznie az anyóka tanácsa szerint.

Leszállt hát lováról, egy fához kötötte, aztán az öreg elé lépett és igy szólitotta meg:

— Isten adjon hosszu életet neked atyám, teljesitse minden kivánságod!

A herceg erre tarsolyába nyult, ollót szedett elő, aztán igy szólt az öreghez:

— Jó apám, szeretném hallani hangod, de bizony bajuszod, szakállad sürüségén át egy igét se hallok. Engedd meg, hogy ollómmal megnyirjalak; hidd el medvéhez vagy inkább hasonló, mint emberhez, szörnyü szakálladdal!

A dervis bólintott. Bahman herceg pedig szépen lenyirta bajuszát, szakállát, lenyirta orrát verdeső hosszu szempilláit, mig végre ujra emberi képet öltött az öreg, akkor pedig igy szólt hozzá:

— Ember vagy most már ujra, mennyire meg is fiatalodtál: ha egy tükröm volna, elcsodálkoznál magadon!

A dervis barátságosan mosolygott, aztán igy felelt:

— Akárki vagy, uram, nagy hálával tartozom neked szivességedért; szólj bátran, van-e tanácsra szükséged, mert ami tanácsot adhatok, szivesen megadom. Mert hogy valami járatban vagy, azt biztosan tudom, máskülönben nem szálltál volna le a lovadról kunyhóm előtt!

— Jó dervis, eltaláltad. Bizony tanácsodra van szükségem. Messze országból jövök és a beszélő madarat, az éneklő fát és az aranysárga vizet keresem. Tudom azt is, hogy errefelé visz az ut hozzájuk, de a helyet nem ismerem. Ha van tudomásod arról, hol merre van a hely, igazits utba, ne tévedjek hamis ösvényre!

A dervis arca elkomorodott; maga elé nézett, sokáig hallgatott, végre aztán igy szólt:

— Ismerem az utat, ismerem a helyet, ámde első pillanatra ugy megkedveltelek, hogy nehéz szivvel igazitlak utba. Nagy veszély vár téged, ha nem fordulsz vissza. Számtalan sok vitéz ur, nem hitványabb, mint te, lovagolt el erre. Mindegyik kérdezte, mindegyiket óvtam, senki se hitt nekem; mindaddig faggatott, mig utba igazitottam őket, de azok közül egy se tért vissza. Ha kedves életed, fogadd meg tanácsom és forditsd vissza nyomban paripádat, térj vissza hazádba!

(Folyt. köv.)

A beszélő madár

Igy lett a legidősebb fiu Bahman, a második Perwis, a hercegnő pedig Parisade, ami perzsául annyit jelent, hogy Tündérgyermek.

A hercegnő mindent együtt tanult két bátyjával, ugy lovagolt, vivott, mintha fiu lett volna. Éles volt az eszük, lelkük fogékony, gyorsan haladtak minden tudományban, énekeltek, lantot pengettek, minden mesterüket bámulatba ejtették.

Nevelőapjuknak mind több és több öröme telt a három gyönyörü gyermekben. Messze a várostól, erdőt, ligetet vett, kastélyt épittetett nekik, maga is odajárt ünnepnapon pihenőre. Drága butorokkal töltötte meg a kastélyt, mindennel elhalmozta őket, amit csak szemük szájuk kivánt. Erdőben a fiuk naphosszat vadásztak, ezerféle vaddal volt tele a tájék. Aztán egy szép napon maga az öreg is kiköltözött, miután a szultán lábához borulva kérte őt, hogy mentse fel hivatalától. A szultán teljesitette kivánságát s minden kitüntetéssel jutalmazta. Ámde nem soká örvendett az öreg három gyermekének, mert egy év mulva hirtelen érte jött a halál.

A hercegek nem mutatkoztak be az udvarnál, hiszen könnyen kaphattak volna udvari hivatalt, cimet, méltóságot, de nem akarták elhagyni testvérüket, kivel hármasban boldogan élték napjaikat, az emberektől távol.

Egy napon, mig a hercegek vadászaton jártak, egy jámbor anyóka lépett be a házba, vizet kért és csendes helyet a pihenésre. Parisade hercegnő maga elé hivatta, gazdag kerevetre ültette, megkinálta frissitőkkel saját asztalánál. Midőn kipihente magát, körülvezette termeiben, megmutatta kertjét, drága butorait.

— Soha se láttam ilyen gyönyörü kertet — szólt az anyóka — minden fa, virág nyilik, utjaidon gondtalanul járni nagyszerü élvezet. Tökéletes is lenne, ha három dolog nem hiányoznék belőle!

— Miféle három dolog? — kérdezte kiváncsian Parisade.

— Szép kisasszonyom — felelt az anyóka — ez a három dolog a beszélő madár, az éneklő fa és az aranysárga viz. A madarat Bülbülhesarnak hivják, hangja ugy szól, hogy a vidék minden madara kalitja köré gyül. Az éneklő fának minden egyes galya, levele ugy dalol, mint megannyi énekes torok, száj; mindenik más hangon dalol, együtt szól bübájos muzsikában. Az aranysárga vizből elég egyetlen csepp akármilyen

Munkó diákévei

Egy medvebocs napjóla I.ta Kóró Pál

Az egész mesét el kellett mondanom a papának. Még azt is kérdezte tőlem, hogy hogyan nézett ki a tolvaj. Erre elmondtam neki, hogy bizony annak is négy mancsa volt, mint más medvének, a bundája barna volt.

— Nem volt semmi kitünős ismerető jele? — kérdezte a papa.

— Nem tudom. De igen, — hagytam rá, — hátul a bundáján egy nagy ficskete folt volt.

Mikor megettem a mézeskenyeret, Hümmöge Zuzsánna néne lemosta arcomról a vért és azután a papámmal elmentem a rendőrségre. Ott a papa elmondta, hogy a házunkból rézkel ellopták a drága medveszobrot. Mikor mindent elmondtunk, akkor a rendőrkapitány kijelentette, hogy most már felveszi a jegyzőkönyvet. Maga elé tett egy nagy iv papirost és irni kezdett rajta. Amit leirt, azt egyuttal hangosan is mondta:

— Jegyzőkönyv, amely felvételett a mai szerdai napon, az erdei medverendőrségen, tekintetes és nagyságos Morzé Macskó nemzetes ur panasza tárgyában ismeretlen tettes ellen.

Itt a papa ielbeszakitotta a rendőrkapitányt:

— Kérem, nem ismeretlen tettes, mert a Muncurkó is mert a tettest.

— Akkor annál jobb, — folelte a rendőrkapitány, — hát hogy hivják a tettest, Muncurkó?

— Nem tudom.

— Hát nem tudod a nevét, akkor ismeretlen.

— De nem ismeretlen, mordizomadta, — dörmögött a papa, — mondom, hogy ismert, csak éppen a nevét nem tudja. De megismert, ha látja.

A papa és a rendőrkapitány azután ezen összeveszetek. A kapitány dühösen azt kiabálta a papára, hogy medve létére nagy szamár, mire a papa olyat csapott mancsával az asztalra hogy a tintatartó nagyot ugrott a magasba és aztán visszaesve a kapitány fejére esett és a kapitány feje a tintától egészen lila lett.

A papa ránézett a rendőrkapitányra és kacagásra fakadt. Ugy nevetett, hogy szinte a könnyei potyogtak, milyen mondta:

Balázs bácsi postája

A legutóbbi rejtvényeink helyes megfejtése: 1. Anallabéta. 2. Gőz, őz.

Helyesen megfejtették: Bondor Zsuzsika, Medveczki Klára, Vojcsena Katica, Hirsch Nándor, Ulrich Anczika, Pollák Evike, Decsy Juczika, Stock Dina, Szabó Ferenc, Ádám Jancsi, Schmitudz Terusska, Patáki Aluus és Gyuri, Koch J. Jakli, Kami és Gizi, Bori Józsel, Grund Józsi, Beck Aranka és Jani, Beck Babus és Pisti, Rudnyák Rózsi és Ulrich Lali, Frazon Edit, Berky Ily, Mezei Miklós, Mamuzsics Józsel, Turi Irénke, Fischer Bandi, Balázs Maca, Ruvald Dody, Balázs Gizike, Vancsatka Mici, Brüchner Gyuszi, Haupt Józsika, Somogyi Irma, Auslánder Vili és Juliska, Bucsák Magdika, Balogh Erzsike, Kadvány Gergő, Vitsek Marika,, Szebellédy István, Kalmár Péter, Török Vince, Kovács Laci, Komlós Csöppi, Ádám Jancsi, Fritse Sárika, Eskenásy Babi, Kolos Gyurka, Vadnai György, Rascovics Manci, Lőrik Marika, Rosenfeld Veronka, Hárnyás László, Soós Zsófika, Goll Manci és Palmai Petykó, Bokor Gaby, Ciegler Bandi, Gere László, Diósi Ditta, Fodor György, Takács István, Szabó Laci, Varga Panni, Berec Manci, Marioncu Béba, Bicskei Kató, Nick Ernő, Karsai Irénke, Galambos Dezső, Kempl Erzsike, Rónai Bözske és Laci, Kovács Ilonka, Szigeti Ferenc, Karácsonyi Pirike, Mordechái Leopold, Fischer Pali.

A jutalmat Ciegler Bandi (B. Topola) nyerte meg.

Üzenetek:

Vadnai György. Rejtvényeid közül egy párat majd lehozlunk. *Szebellédy István.* Versed nem jutott el hozzánk. Küld be még egyszer. *Binder Aranka.* Kislányom, a rejtvényeid még nagyon gyenge ék. *Bondor Zsuzsi.* Versed nagyon ügyes, nagyot nő.

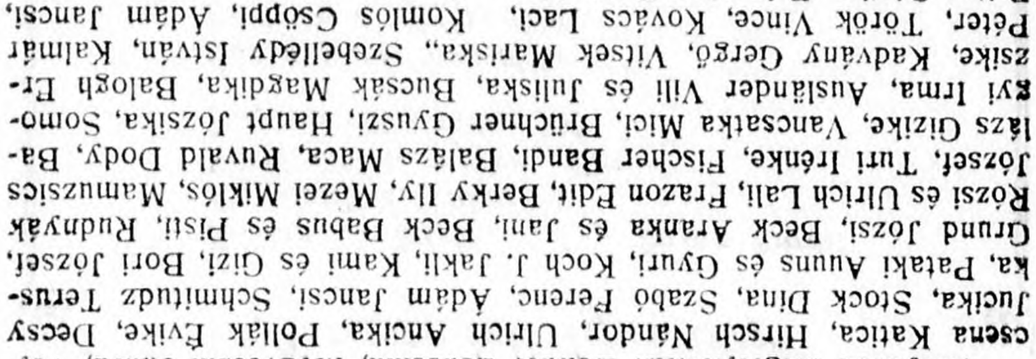

Betüdlte: Frazon Edit

zünk csak vissza, hogy innen mintegy két napi járásra egy magas hegy mellett haladtunk el, amelynek olyan alakja van, mint a cukorsüvegnek. Erre a hegyre könnyen ráismerhet mindenki és odatalálni se nehéz. Menjünk több irányban, de mindig igyekezni kell a déli irányban visszatérni. Igy aztán előbb-utóbb mindenki meglátja majd a cukorsüveg hegyet, melyet nem nehéz megtalálni. Aki előbb ott lesz, az bevárja a többit.

Mielőtt elváltak volna, Astor az élelmiszerekből mindenkinek kiosztott annyit, amennyi két napra elegendő. A többit becsomagolva hagyták és mindenkinek kötelessége volt egy-egy csomagot magával vinni.

Kilics Pali és John együtt akartak utnak indulni, azonban Astor ezt ellenezte. Ugy rendelkezett, hogy John vele menjen. Palinak pedig az egyik matrózzal kellett utra kelni. Azt mondta, erre azért van szükség, mert a két tapasztalatlan fiu nem mehet egyedül és mindegyiket egy felnőtt társaságára kell bizni. A társaság tagjai szivélyesen elbucsuztak egymástól és megindultak.

A matrózt, akivel Palinak az afrikai őserdőn keresztül kellett mennie, Jacknak hivták. Utközben sokat beszélt azokról a viszontagságokról, melyeket a világ különböző tengerein átélt. Azután Pali is belekezdett kalandjainak elbeszélésébe és egymást tartották igy szóval. Alig vették észre, hogy az idő milyen gyorsan halad. Egyszerre csak látták, hogy hirtelen sötétség kezd lenni. Afrikában ugyanis a nappal hirtelen megy át éjszakába. Körülnéztek hát, hogy hol akadna alkalmas hely éji szállásra. Nem kellett sokáig keresgélniök. Találtak egy fát, melynek törzse olyan vastag volt, hogy talán tizenkét ember sem tudta volna körülfogni. Ennek a fának tágas oduja volt, amely csalogatólag hivta a két vándort.

— Ime az őserdőbeli szálloda, — mondta a matróz nevetve.

Benéztek az odu belsejébe és majdnem felkiáltottak meglepetésükben. Az oduban ugyanis sok egymásra rakott mohából és füből fekvőhelyet láttak. Azt is észre lehetett venni, hogy ezt a fekhelyet még csak nemrég használták. Hogy az odu tényleg lakott volt, arról még jobban megbizonyosodtak, mikor Jack matróz gyufát gyujtott és azzal körülvilágitott. Az egyik sarokban datolyát, kókuszdiót és kenyérfagyümölcsöt láttak felhalmozva.

Egy este azután beszökött Csillagváros aranykapuján. A Szajna part ugy tündökölt, mint Serezadé brilliáns diadémje ezeregy éjszakán. Ahány szin csak van a világon, mind benne tündökölt Csillagvárosban. A hidak ugy ölelgették a kényes, tényes Szajnát, mint az aranyövek a királyasszony derekát. Bandi szeme káprázott bele. Soha még ilyen csudaszépet. A nagy szépség megigézte, letörpitette, ugy nyomta, hogy szinte fájt. Mintha az ő vállát görnyesztené az egész csudaváros mint egy rávémántos palást. Olyan parányinak érezte magát. Ment, mendegélt egyedül, magányosan, árván, busan és elveszett a nagy Csillagvárosban, mint egy szenge fiatal fa a rengeteg erdőben.

Csakhogy Csillagvárosban nem pusztulhat el semmi, amit értük, mert Csillagváros ugy átvilágitja a szivüket, mint a Röntgen. Es amelyik szív igazi vért dalol a szomoruság tüskéjétől megsebezve, arról leszedi a szürke ruhát, babérkoszorut fon a homlokára és kiültet a Forumra, hogy mindenki láthassa ünnepét. A Fórum a világ legszebb erkélye és ide került Bandi is zengő uj dalaival. Az egész Szajnapart odasereglett meghallgatták a messzi vizek idegen dalosát és megtapsolták.

— Még az iskolából tudom azt, hogy van barna medve, fekete medve, fehér medve, de illaszinü medvét most látok először életemben.

Ezzel megfogta a mancsomat és azt mondta:

— Gyerünk, Muncurkó, már nem is teszek fellelentést a tolvaj ellen, mert látom, hogy ez a kapitány ugy sem tudja megfogni.

Már kivül voltunk, amikor a kapitány utánunk kiáltott:

— Megindítom a nemzetes ur ellen az eljárást hivatalos személyi bántalmazása ellen.

Mire hazaértünk, már készen volt az ebéd, melyet Hümmöge Zsuzsánna asszony nemsokára fel is tálalt. Nagyszerüen megebédeltünk. Ebéd után a papa rágyujtott a pipára, tujta a nagy füstkarikákat és közben az ujságot olvasta. A Bácsmegyei Napló volt a kezében és buzgón olvasta abból, hogy mi ujság a politikában. A papa olvasását én félbeszakitottam arra, hogy szép óvatosan magamhoz huztam a boros kancsót és nagyot ittam belőle. Ezt kétszer-háromszor is megismételtem és mindig jobban és jobban izlett a bor. Éppen az utolsó csepp bort ittam ki a kancsóból és az üres kancsót visszza akartam tenni a helyére, amikor az ujság mögül a papa

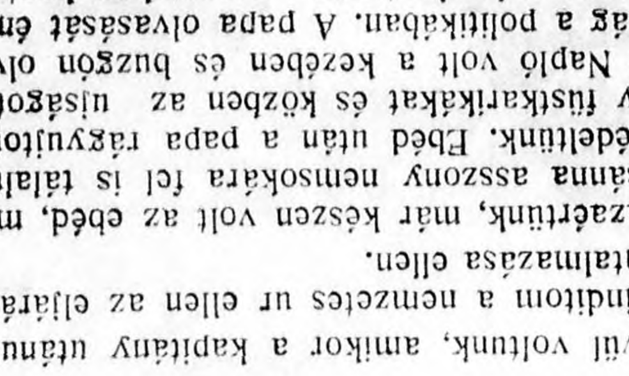

A holnap hőse

(Mese)

Irta: Gergely Boriska

Egyszer volt... Nem is olyan régen, nem is olyan messze. Csak a Királyhágón tul az Ér partján.

Hét szilvafa árnyékában itt élt, éldegélt egy nagyszemü barna fiu. Bandinak hivták. Álmodozó furcsa gyerek volt, mindig egyedül kóborolt és sokáig elüldögélt az Ér partján. Apró kis hajókat csinált papirból és a vizre bocsájtotta. Az Ér alján a Grün Laci aztán elfogdosta ezeket a kis hajókat és kihalászta belőle a ráirt üzenetet:

— Ma a templomkertbe hatkor. Vagy: Picézni az Éren. Hozz piócát. Egész jó kis mozgóposta volt a kis papirhajó. Egyszer egy nyárvégi alkonyatkor jött a kis hajóposta: Gyere gombozni.

Tiz perc mulva gomboztak és tizenöt perc mulva Bandinak már nem volt egyetlen gombja se.

— Nincs több gombom, csak szilvamagom.

— Az nem gilt — mondta Grün.

— Az én szilvamagom gilt, mondta büszkén Bandi. Ahány szilvamagot elnyersz tőlem, annyiszor tiz szilvát kapsz a játék végén.

— Stimt.

Kutya szerencséje volt ma Grün Lacinak. Mire bealkonyodott, legalább husz szilvamag nyüzsgött a zsebében. Bandi felmászott a szilvafára fizetni.

Épen pont száz dukált Grün Lacinak a magokért, de hozzá könyörgött még vagy ötöt.

— Te uzsorás — mondta Bandi — de azért adott még vagy tizet, mert tudta, hogy Laciéknál még nyolc kis Grün szereti a szilvát és Laci nem eszi meg nélkülük.

— Gyösz holnap a mindszenti vásárra? — kérdezte Grün.

— Messzebb megyek holnap — mondta Bandi azon a különös bus hangon, amit csak Laci ismert.

— Már megint nincs nyugtod, mondta Laci barátja vállára téve kezét.

— Nem akarok meghalni az Ér partján — mondta dacosan Bandi.

— Minek egyáltalán meghalni. Minek gondolsz ilyenekre?

Bandi nagy szemei égni kezdtek mint a parázs és a hangja remegve bugott mint az orgona, ahogy mondta:

— Isten veled. Jó éjszakát.

— Szervusz, ne bolondozz — nevetett erőltetve Laci, mert valami különöset látott a barátja szemében.

— Nini még egy szilvamagom maradt mondta a zsebében kotorászva hazamenet Laci. Ezt holnap bekaszirozom még a Bandin — gondolta.

*

Az apró csillagmécsek kigyulladtak a sötétkék égboltozaton a hold körül, ami a középen terpeszkedett, mint egy figurás öreg lampion, sunyi kerek ábrázatával, mintha őt nevezte volna ki a jó Istenke fővilágitónak az éccakában. Különben szörnyü csendes volt minden ezen az éccakán. Kövér fák rendőrködtek a házak csukott szája előtt és meg se moccantak, hogy egyszer csak nyikorogva ásitott ki egy ajtó egy alakot magából. Az ablakok is behunyták szemüket ezen az éccakán és a kéményeiket ravaszul a nyakukba huzták a házak, hogy még az se lásson, az se halljon semmit. A kutyák nem vakkantottak és a bakter elfelejtett éjfélt kiáltani... Valami különös, különös éjszaka volt....

*

Bandi óvatosan szökött az Ér partjára. De aki nem tudta, hogy ő a Bandi, ugysem ismert volna rá. És nem is hitte volna senki. Két szeme lángot vetett és világitotta neki az utat. Olyan nesztelenül lépett, mint a Csönd herceg, mikor vigyáz az alvó kedvese álmára. Vállán ezüsttel átszőtt libegő palást és a fején cserkoszoru. Az Ér parton lent, már várta a hajó. Egy személyre szóló. Ő maga épitette nagy titokban. A legcsodálatosabb anyagot használta hozzá. Álom pillérekből. Vágy kárpitokból, Sóhaj vitorlákkal, Sziv motorral és Akarat kerekekkel. A kormánykerék pedig... a kormánykerék az olyan valamiből épült, mint amiből a templomunk: Hitből...

Bandi sietve beült a kormánykerék mellé és eltökélte hogy meg se áll a Szajna partjáig.

De az Értől a Szajnáig még tán a tejuton se lehet veszély nélkül eljutni, hátmég ha utközben vannak hegyek, völgyek és — lakodalmak.

Bandi hajója se tudott szél ellen vitorlázni. Kikötött hát hol itt, hol ott, megmászta a kis ormokat és a szöllőhegyek

Egy bácskai fiu vizontagságos utazásai az egész világon át

Irta Kubán Endre

— Nagy főnök! Látom, hogy hatalmas erejü fétistek van, aki még az ecőcsinálót is meg tudta ölni. Engedj engem kimen, add a fétist a kezembe és én megmutatom neked, hogy a fétis majd felcéges italt nyujt a számotokra. Biztosan azért ölte meg az ecőcsinálót, mert ez ezt a fenséges italt nem akarta nektek juttatni és maga akarta valószinüleg meginni.

A főnök csóválta a fejét, de végül mégis ráállott Astor kivánságára. Astort kiengedte. Aztán feloldotta Astor kötelékeit, felemelte magasra a fétist és ném gondolkodás után átadta Astornak. Astor pedig megfogta a legközelebbi pálinkásüveget, belefurta a dugóhuzót és egy rántással kint volt a dugó. A pálinkából elöbb maga ivott egy keveset, aztán odanyujtotta az üvegét az főnöknek, mondván:

szüretein bolond boros jó kedve támadt. Daloltni kezdett. Dalát leszállt a hegyről, telt rengte a völgyeket és olyan kulönös új, sohasem hallott melódiákat énekelt, hogy a nagyharang megállt bámulatában és kilógatta a nyelvét. A szamarak füleiket hegyezték, de ezekkel nem volt baj, hanem az összes hegedüsök is meghállottak az uj Daloknt és ijedten megborzongtak — Kakofónia — mondták és betogták a füleiket. Mind egyhuron pendültek és üldözőbe vették Bandi hajóját. Bandi gunyosan kacagva feszitette ki vitorláit, repült a hajó, vitte a holnapos dalosát és a szürke hegedüsök messzi mögötte maradtak. De a vészes dalok pattogtak visszatelé a szél szárnyán, mint a mérgezett nyilak és nagy sebeket ütöttek az üldözőkön. Bandi mégis szomoru volt:

— Testvéreim és nem értik a dalom — sóhajtotta és ez a sóhaj akkora volt, hogy egyszerübe egy öbölbe röpitette a pehely hajót.

*

A kis öblöt csodaszép virágos part övezte és a parton egy lányka állt kitárt karokkal. Bandi kiszállt a hajóból és odalépve a lánykához szelíden kérdezte:

— Kit vársz igy egedve?

— Téged vártalak. Csak ennyi volt az egész, aztán megcsókolták egymást.

— Hogy hivnak? — kérdezte Bandi.

— Léda, Igy.

Aztán sétálgattak a virágos parton, Bandi a legszebb dalokba ölözlette a lányt és az kozorut font a homlokára Bandinak.

Aztán elbucsuztak.

— Mikor látlak viszont — kérdezte Léda.

— Mindig és mindenben veled vagyok. A fésüd reggel: Az én ujjaim. A mosdó vized: A könnyem. A törülköződ: A cirógatásom. Az esthaangszó: Az én hangom. A virágillat: Az én vágyam...

— Oh miért is nem maradsz velem...

De Bandit már vitte a hajó uj vizekre, más vizekre...

De nyugtot nem talált sehol. A szomoruság mint egy hegyes tüske, mind mélyebben furódott a szivébe és a dalok fájdalmasan csöpögtek ki belőle mint a csurgó piros vér. Olyan, de olyan világszomoru volt ez a Bandi fiu, hogy tudott volna éjjel-nappal egyfolytában egyre csak sirni, sirni...

*

— Ezt a fenséges italt adja neked a fétis.

A főnök átvette az üveget, előbb vonakodva ivott belőle, de aztán hatalmas kortyot huzott. Ezt megismételte párszor ugy, hogy az üveg majdnem üres volt. Astor pedig ezalatt kihuzta a második üveg dugóját is. Aztán azt mondta a főnöknek:

— A fétis azt akarja, hogy ebből az italból minden emberednek adj!

És sorba bontogatta a pálinkásüvegeket és a szerecsenek kezeibe adta azokat. Csakhamar valamennyien megkóstolták a pálinkát és az első korty után kedvet kaptak többre is. Astor az összes üvegeket kinyitotta és az ivásban a főnök járt elől.

Azonban a szokatlan pálinkázás csakhamar mámorossá tette a szerecseneket és egyik a másik után a földre dőlt. Végre a főnök maga is elterült a füvön. Csakhamar valamennyien a részegek álmát aludták.

— Szabadok vagyunk, — mondta erre Astor, — mehetünk.

Astor felvágta néhány fogoly kötelékét, mire azok a többieket is megszabaditották a kötelékektől. Holmijukból annyit raktak a vállaikra, amennyit elbirtak és elindultak.

Utasaink tehát szabadok voltak és nekiláttak, hogy mentől gyorsabban távozzanak a falu környékéről. Azon kellett igyekezni, hogy jó messzire legyenek, mielőtt a szerecsenek még magukhoz térnek mámorukból.

Mikor már körülbelül egy órát haladtak a rengetegben, Astor megállitotta a kis csapatot és igy szólt:

— Emberek, ez nem lesz jó, ha mindnyájan egy csapatban megyünk, mert igy könnyen a nyomunkra akadhatnak. Sok ember nyoma első tekintetre felfedezhető. Az pedig biztos, hogy a szerecsenfőnök dühösen a nyomunkat fogja keresni és jaj lesz nekünk, ha ránktalál. Azért azt ajánlom, hogy itt váljunk el egymástól és a menekülést különböző irányokban egyesével és kettesével kiséreljük meg. Mert igaz ugyan, hogy fegyvereink is vannak, de bizonyos, hogy ha a szerecsenek ittasságukból felébredve rájönnek, hogy becsaptuk őket, akkor a szomszédos törzseket felkármázzák és nagy sereggel jönnek ellenünk. Egy-két ember nem hagy olyan nyomot, mint sok ember.

— Ez igaz, — szólt a hajó egyik matróza, — jobb egyenkint menekülni, de aztán hogyan találkozunk megint össze?

— Ezt is megmondom, — válaszolta Astor, — emlékez-